Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Talmud gadol ...

[3,3] : Masekhet agigah

Nunc secundum Editionem Basileensem denuo emissum, Francofurti Ad Oderam: Gottschalckius, [5]457 [1697]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570

Band (Druck) Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn779451570/phys_0001
DFG

2 L Mal 1883

Rüpp Fasc. III. IV.

101. 3. 4.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0004
DFG

מסכת חגיגה

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ורבינו אשר
והמשניות עם פירוש מהרמבם זל

כפי אשר נדפס בבסיליאה לא לגרוע ולא להוסיף רק לתקן השעיות שנפלו בדפוס ההוא ונדפסו עם יופי
אותיות והריו והגייר לאנפל דבר מכל טוב תיקונן בצורתן ובשיעור דף על דף ממש ועם כמה מעלות טובות:
אשר נעשה ע"י אנשים לומדי תורה לתקן כל דף ודף קודם שיבא ליד בעלי אומני הדפוס כדי לסלק ולסקל מכל סיג ופסולת
ויהיה מנוקה ומנופה כסלת נקייה בשלש עשרה נפה:

המעלה הראשונה עם הספר הנעלה הנקרא תכלית שלמה של הרב מהרש"ל ונם עם הספר הנעלה הנקרא מזבח הלבות של הרב מהר"ש
מה שצריך לתקן מהשעיות התפורסמות נם תלופי גרסאות של מהרש"ל ומהר"ש נדפסו אחל כל מסכת ומסכת:

המעלה השנית: ניתוסף עוד פראה מקום מהימני התלמוד בפוסקים והם מיימוני וסמ"ג וארבע טורים על איזה מסכתות
שחסר ברפוסי ש"ס הראשונים והם ברכות נדרים סוטה נזיר נדה נעשה על ידי המניהים
הנקובים בשמותם במסכתות אלו איש איש על מקומו:

המעלה השלישית: ניתוסף עוד מראה מקום מהימני התלמוד בפוסקים הנוכרים בכל סדר קדשים חנם ההגהות ע"י ספר נרכת הזבח: עוד ניתוסף
מראה מקום תכבית הגיהות של סדר זרעים כרמב"ם ועוזרי נאורי הם ותוספות של מסכת עירובין ומובא כל מ"ש לתרץ נקושיות: עוד
ניתוסף מראה מקום מסורת התלמוד במסכת תורות ונדה וסדר טהרות שחסר בפפוסי הרמבונים:

יש שכ"ר לפעמלתו הוא נשו הרעם והקנין פרנם ומכנית בסדר ישששר בערמן סע"ל מהלברשטט שהוציל מכיסו כל מכשירי הוצאת הדפוס:

נדפס בשנת וחנתם אותו חג לה' לפ"ק:

פה קק פרנקפורט דאדרה

עתה מחלת לחמנו הדוכס הת' חל' האיחס מלוך האהובל' והמיר פרידך שליט"א קודפירנסט נו נרלינ"ארע ירוס קודו ויתנשא
מלכותו מעלה מעלה אמן:

ע"י פעמלות והזתדלות הלדן יוחן קריסטוף נוקהן דלקטר ופרופיטר בפרנקפורט דאדרה:

נדפוקט דלרך דשן הרן מיכל נאטשלק:

HAGHIGAH

Opus in quo de FESTIS agitur.

Recognitum à MARCO MARINO Brix. Can. Regul. D. Servatoris,
Et ab omnibus iis, quæ contra Religionem Christianam sunt,
Juxta mentem Concilii Tridentini Expurgatum,
Adeò ut non modò citra Impietatem, verum etiam cum fructu legi possit:
Ante hac BASILEÆ editum,
Nunc secundùm Editionem Basileensem
denuò emissum

Cum Privilegio SACR. CÆSAR. MAJ. & Serenissimi ELECTORIS BRANDENBURGICI,

FRANCOFURTI AD ODERAM,
TYPIS MICHAELIS GOTTSCHALCKII.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0005
DFG

חלופי גרסאות והגהות שהביא הרב מהרש"א במסכת חגיגה בגמרא פירש"י ותוספות

דף ה' ע"א בפירש"י בד"ה זיבורא ועקרב' מ"ה כו' כל זה הדיבור שייך לתו' ואינו מפירש"י וכן הוא בע"י ובתו' שלפנינו יש דילוג :

שם ע"ב רש"י בחלוס אדבר בו ביום ההוא קדייק כו' והעיקר חסר מן הספר ובע"י מפני קדייק וכ"ה שם אף על פי שהסתרתי פני מהם כדכתיב ודבר ה' אל משה פנים וגומר אותן הפנים אסתיר אבל בחלוס אדבר בו :

דף ו' ע"א גמ' א"ל אביי ותקשי לך חנה גופה כו' מספר המאור לפ"ק דר"ה מצאתי בספר מוגה א"ל אבוה ותקשי לך חנה גופה כו' :

דף ח' ע"א בתו' ד"ה אמאי דבר כו' כל זה הדיבור לא שייך כאן דבחגיגה קיימינן דנאכלת והוא שייך לעיל בשמעתין דקפריך נמי הכי אלא עולות במועד כו' אמאי דבר שבחובה כו' :

דף י"ז ע"ב תו' ד"ה אמרה תורה כו' שכן מצינו פ"ק דר"ה גמר' ולנטיעה מה חודש כו' כנ"ל :

דף י"ח ע"ב תו' ד"ה כאן באכילה כו' אין שני עושה שלישי במעשר כו' כנ"ל :

דף ך"א תו' ד"ה האונן וכו' אבל בגר לא מצינו לו וכן תנן כנ"ל :

דף ך"ד ע"ב תו' ד"ה דתנן כל וכו' כיון שלא מצינו טומאה כהאי גוונא היכי אמרינן ליה הכא כנ"ל

שם לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה כנ"ל :

שם תו' ד"ה לא צריכא כו' ואוכל עמה זית או בצל בתרומה ולהכי כו' כנ"ל :

דף ך"ה ע"ב תו' ד"ה חבר ועם הארץ שירשו את אביהם ומתנייא פ"ז דדמאי ופיר"שי טעם כו' כנ"ל :

הכל חייבין — פרק ראשון — חגיגה ב

הכל חייבין בראייה במצות ראיית כל זכורך אצריכין להתראות
בעזרה ברגל: חוץ מחרש שוטה וקטן דכתיב יראה כי יראה
ונפטרין במצות: החיגר והסומא כולה ילוף מקראי בגמרא:
ומי שאינו יכול לעלות ברגלו מירושלם לעזרה וכגמרא מפרש להו: מי והו

קטן כו' אבל מכאן ואילך מ"ש שאינו חייב
מן התורה פטורו חכמים על אביו ועל כמן תורה חוב
לחנכן במצות: שלש רגלים הראני לעלות
ברגלי חייב הכתוב וכיון דגדול פטור מן
התורה קטן לאו בר חיובא הוא: בית שמאי
אומרי הראייה אתי כסף גדול הבא להיראות
צריך להביא עולה ושיעור עמהן מצוי כסף
אתי מעות כסף אתי בהמה אצטריך ולא
ירהו פני ריקם וילף בגמרא אצריך להביא
עולה מ"ש שלא נתנו שיעור חכמים

ערכין דף ב נתנו שיעור: והחגיגה שלמי חגיגה חייבין
היחידי להביא בהגל דילפינן לה בשלמי
פירקין מוחגותם אותו חג לה': גמ':
ולרבינא דאמר כו' לקטן אמרי בפירקין:
בניה למאן דאמר כו' לקטן אמרי בפירקין
שים לקרבנות החג תעלומין כל שבעה
ושיעלנו כה אמרי חיכא למאן דאמר
תעלומין זה לזה ושיכ למאן דאמר תעלומין
דרשון הן דאמרי מאי שיעורייהו חגיגה ביום שמו כג
רשון ונתפשט ביום שני חייבי חגיגה
מאן דאמר כולן תעלומין לרשון מי
שמעת אמרי רשון ולא הבי יהיב כתב משלר
ביומים ומי שאינו מתוכ חיגר וסומא כריך תעלומין
ומאן דאמר תעלומין זה לזה קסבר סמוכה
מוטלת על כל אחד מן שאר הימים ולא על
הרשון לבדו הילכך לא מי שפטור הרשון
ונראה בעיני חייב להביא ואם לא יביא כו
ביום יביא למחר: ירא ירא כתיב וקרי
ירא ירא כל זכורך את פני האדון ממשמ
שהאדון רואה את האדם כך ירא כל זכורך
את פני האדון ממשמ שהאדון רואה את הבריות: כדרך שבא
פנחדרין פ"ק דסנהדרין לראותך כך הוא בא לירשות ממך: מה
דף ב לראותך בשתי עיניו: לא כאן לירשות מן
החל בשתי עיניו של אדם: משנה ראשונה
קודם שחזרו בית הלל להורות כדברי בית
שמאי סיפא דתניא דקתני חוץ מן האמור
אינן מחזירין דמוקי רבינא במי שחגג
עבד וחגיג בן חורין דפטור בשנית קודם
ערכין דף ב שחזרו בית הלל אבל לאחר שחזרו ב"ש אינו
בקובץ דף יא על בית הלל לכוף את חבירו ולהחזירו והוא
פסחי דף מח ליה כלו מחזירין כאן וחייב ומשנה שבשני
עירוכין דף ה לא זזה ממקומה: תקנתם
נשים דף יא

°חייבין בראיי חוץ מחרש שוטה וקטן וטומטום
ואנדרוגינוס ונשי ועבדים שאינם משוחררים
החיגר והסומ והחולה והזקן ומי שאינו יכול
לעלות ברגליו אי זהו קטן כל שאינו יכול
לרכוב על כתפיו של אביו ולעלות מירושלם
להר הבי' דברי בית שמאי ובית הילל אומרי
כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות
מירושלים להר הבית שנא° שלש רגלים ב"ש
אומרי הראייה שתי כסף והחגיגה מעה כסף
ובית הילל אומרי הראייה מעה כסף והחגי
שתי כסף: גמ': הכל לאתויי מאי °לאתויי
מי שחציו עבד וחציו בן חורין ולרבינא דאמר
מי שחציו עבד וחציו בן חורין פטו מן הראייה
הכל לאתויי מאי לאתויי חיגר ביום ראשון
ונתפשט ביום שני הניחא למ"ד כולן תשלומי
דרשון לזה אלא למאן דאמר כולן תשלומין
דראשון הכל לאתויי מאי לאתויי סומא באחד
מעיניו ודלא כי האי תנא דתני יוחנן בן דהבאי
אומר משום רבי יהודה °סומא באחת מעיניו
פטור מן הראייה שנ' יראה °יראה כדרך שבא
לראות כך בא ליראות מה לראות בשתי עיניו
אף ליראות בשתי עיניו ואי בעית אימ לעולם
כראמרי מעיקר ודקא קשיא לך הא דרבינא
לא קשיא כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה
אחרונה דתנן מי °שחציו עבד וחציו בן חורין
עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד
דברי בית הלל אמרו להם ב"ש תיקנתם

מרבינן בגמרא כי טמא וכלישנא דרבי עקיבא מכל מקום דמתני רבותא לתעויני מעוטא מקרא:

איזהו קטן כל שאינו יכול לרכוב משס וכלשון הזה לישנא הגיע לחינוך ומדרבנן הוא דמחנוך ונדרך להבי קרבנותיו נדבה ולמ"ד לעין קרבנותיו כ"ש אין קריבין
עד למחר כתול המוע אך קשה למוני למ"ד תעלומין דרשון ניחא כיון דלא מצי קריב ברשון לא קריבי תו כדאמרי לקמן גבי חיגר שנתפשט בשני
ול"ל דתנ' גבי חיגר לא תוי הילכך כיון דלא מצי ברשון לא תוי בשני ואם בשני ימצא מכל הכא כל חיוב שים בשני ימצא ברשון אלא מהכא שאינו ודומה לו מצינו
בפסחים בפרק אלו °דברים גבי חגיגה פעמים שהשעה מחל מרבעה עשר להיות בשבת קרב בשבת קרב ברשון קריב בשני דף נא ופס
כיון דמוקמא יום טוב דאתי למימר דנדרים ונדבות הוין קריבין ביום טוב דרבנן תקינו לה שיוכל להביא אף
ני"ט דתנ° בפ"ק דביצה מעשה דמלוריית הוא דתנ' אתי ולא מי מייתי להם נדבה ואם תמצא אומר כי מייתי להם נדבה מימיך עליה מ"מ דמיא לחגיגה ורבי עקיבא דקאמר חגיגה במכתות בפ"ב °מדות ור"ל אע"ג דלא מיתסר מיהו קטן לא מקרי לרבי עקיבא קרבנו ור"ש דמרי ליה מקרי דף יב ופס
הכל לאתויי מאי לאתויי מי שחציו עבד וחציו בן חורין דלא מיתסר כלל ורבי עקיבא לא מקרי לרבי עקיבא קרבנו ורבי עקיבא דמרי ליה מקרי דף נג
תשלומין דרשון ואע"ג דבני חגיגה הוא דכתיב תעלומין מ"מ לפיכך רשיה כולן תעלומין דרשון והכא גבי חגיגה לא תוי הוא וכיון דלא תוי ברשון
לא תוי בשני ולא הוא מצי למימר חיגר בשעה דרשון ונתפשט בשני דהא פשיטא הוא:
יראה ירא כדרך שבא לרשו פ"ש כדרך שבא הקב"ה לרשותך דכיון בשתי עיניו אף אתה בא לרשותו בשתי עיניך ולא יתכן לרש"י להא לא שייך
ביאה גבי שכינה שבכל מקום ועוד דדרים מסורת קודם מדרכה היה לנו לדרוש המקרא קודם ע"כ גרים ר"ת ירא ירא מה לרשות בשתי עיניו
אלא בא להתרות׳ לפני המקום בשתי עיניו של מקום אף אתה בא לרשות המקום בשתי עיניך ולא דמי לעובד ועבד דדרשינהו תרוייהו מקרא ומסורת להתם
כי הדדי הינהו מכל הכא כל חדא חלוק מחבריה:

תיקנתם את רבו ואת עצמו לא תיקנתם לישׁ
שפחה אינו יכול בת חורין אינו יכול ליבטיל
והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה שנ׳
לא תהו בראה לשבת יצרה אלא מפני תיקון ישעיה מה
העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין
וכותב לו שטר על חצי דמיו וחזרו בית הלל
להורות כדברי בית שמאי: חוץ מחרש
שוטה וקטן כו׳: קתני חרש דומיא דשוטה
וקטן מה שוטה וקטן דלאו בני דיעה אף חרש
דלאו בר דיעה הוא וקא משמ׳ לן כרתנן חרש
שדיברו חכמי בכל מקום שאינו שומע ואינו
מדבר רבי אומר אינו שומע ואינו מדבר
מדבר ואינו שומע זהו חרש שומע ואינו
מדבר זהו אלם דברי׳ ואני כחרש לא אשמע תלי לא פטור בעולת רגלות: חייב
וכאלם לא יפתח פיו ואיבעית אימא כדאמרי אינשי אישתקיל מילוליה: מדבר ואינו
שומע שומע ואינו מדבר חייב: והתני מדבר ואינו שומע שומע ואינו מדבר פטור אמר
רבינ׳ ואיתימ׳ רבא חסורי מיחסר׳ והכי קתני הכל חייבין בראייה ובשמחה חוץ מחרש
המדבר ואינו שומע שוט׳ ואינו מדבר שפטור מן הראייה ואף על פי שפטור מן הראייה
חייב בשמחה ואת שאינו לא שומע ולא מדבר ושוטה וקטן פטור אף מן השמח׳ הואיל
ופטורי׳ מכל מצות האמור׳ בתור׳ תני נמי הכי הכל חייבין בראי׳ ובשמחה חוץ מחרש
המדבר ואינו שומע ואינו מדב׳ שפטורין מן הראי׳ ואף על פי שפטור מן הראייה

חייב

תקנתם את רבו כמה שהיה לו מעיקרא יש לו עבדיו שהיו העבדות ואת
עצמו לא תקנתם שאינו יכול ליעשׂ חפשׂ ומי מצוה עבדות הוי לי
חיובא ליה כלל כיון דמעיקרא היה כולו לרב ועבדיו ביומו לעצמו והדר מטלס
גרים תקנתם את עצמו ואת רבו לא תקנתם כלל שנס הרב מפסי הוולדות:

לישא שפחה אינו יכול ולמכור עצמו
לא תני כדי ליעשׂ שפחה הכא
גר אינו נמכר כעבד עברי דכתיב ושב אל
דף פא משפחתו וליכ׳ כלהיתא כאיזהו נשך ועוד
מחחר דלא קיים פריה ורביה ניהדות לא
נסבינן ליה כגוונא לכל תירות שנו ולכוותי׳
דף כ מנינו בפרק קמא דקידושין אין לו משפ
ובני אין רבו מוסר לו שפחה כגוונא ואת׳
ישׂ׳ כיון מינו ליתי כל תירות וליתתי בגד
תירות ובד עבדו בגד עבדו דומיא דפירדס
שתבעה אין מרכיבין עליה לא סוס ולא
דף עח ושם חמור שלא מינה בפ׳ מותו ואת בנו איש לומר
דהתם לא קפיד קרא אלא בכלאים דתני
מינים והא ליכ׳ אבל הכא לעולם קפיד קרא
אבל תירו דלא ליתתים כל תירות בעבדו
והא תיתא ומטעם דשרי הרכבה שרי נמ
לרכוב על הפרדה ובתוספת דמסכ כלאי
תני אמר ר׳ יוסי בן יהודה אסור לרכוב על
הפרד אבל ורומר ומה במקו שמותר לרכוב
שתי תלוקין אסור בתערובתו מקו שאסור
לרכוב שני מיני מינו אין שאסור בתערובתו
אמרו ליה והא כתי׳ והרכבתם את שלמ כל
על הפרד אמ׳ לו אין למדי תורה מן התקוע
אמר ליה והא כתי׳ ויעש סיסר בעיני כ׳:

לישא שפחה מינו יכול וממוזר לא יעשׂ
מע׳ב דעבד מותר בממזרת לפי
דף פא שקדם ועומד כלתנן׳ פרק האומר יכולין
ממזרים ליטהר כיצד מאזר כוסא שפת וכד
דף פא תירות שפי׳ בה כלתנן פרק׳ עשרה יוחסי׳
שתרומי וממזרי שרו לבא זה כזה דהא ל׳
דתין לנו לתקן כדי להרבות ממזרי בעולם
ועו׳ כיון דתפסי בה קדושין תתי בד עבדות
ומשתמש בחצת חים ונתינה נמי לא יעשׂ
דל׳ עב דממזר וכתינ׳ ושחרורי מותרין לבא
זה כזה דהא היה תתפסת קדושין ותתי בד עבדות ומשתמש בחצת חים לי נמי נתינה מסוס דלא
מקרי קבל מוזהר בלאו דלא יהיה קדש ול׳ל דהכא אפשׂ לקיים שניהם על ידי כפייה לי נמי דלא תתי בע׳
ולחי לא תעשה שלא כנגד מילה בעידנ׳ דמעקר לאו מקיים עשה מכל מקום משעת הערמ׳ עובר ליה פלאו ועשה ליכא עד גמר ביאה:

דף לב **לא** תהו בראה אמי עשה אלי׳ שפי מפרו ורבו כדאמר׳ במגילה בפ׳ בתרא מוכר תלמ ס״ת ליעשׂ תשה וללמוד תורה ומייתילא תהו בראה אבל י״מ מסוס
לעבד לא מפקיד אפריה ורביה דאמר היו לו בניס בעבדותו ונשתחרר לא קיים פריה ורביה ולאו מילתא היא דאמר בירושלמי דמ״ק עבד מהו שישמ
תשה במועד אמר להון כשמעינן מן הדין יבטל ולא לא נברא העולם אלא כשביל פריה ורביה ואמר שמעון בר אבא מנין כל שהוא מצווה על פריה
ורביה לא יעשׂ תשה במועד ועוד ליעשׂ דנקט הכא ולא לא נברא העולם אלא כשביל פריה ורביה משמ׳ דאתרוייהו קתי והא דאמרינן לא קיים פריה ורביה
היינו משו׳ דכשיגיע זרעו איזהם אחרין ואפילו ישראל אים לו בן מן הספחה חינו קרוי אחרין ועוד פרו ורבו מכולהו בני נח כתי׳ אף לכנענ׳

דף לב ושם **בופין** את רבו אפי׳ לשמוט דאת המשקיע עבדו יוצא לחירות ול׳ל נט שיחזיר הכא דטבא ליה עבדו ליה לעשות שיחזור גמור ואע״ג דאמרינן המשחרר עבדו
עובר בעשה כיצד לן לל עבד הרבלאיסור זוטא ולא לעביד העבד איסור כלל כדאמר׳ בעירובין בפ׳ בכל מערבין ולא דמי להכי דהיס שבת וכי תימרי
דף ד ושם לו לתרס עתוד ותיגו כשביל שיכתוב לו שטר שחרור כדאמר׳ בפרק תדע תדע דשריס׳ תמיד נשחט להקריבו לכהן תחת תמיד של בין הערבי׳
כפרת חביבו כדי שיאכל קרבן פסח לעיל מע״ב לתיכא עשה דהשלמה:

דף ח נשים **ועבדים** לא שייך לקטוויי תמתי תני נשים לגון רבים ותנא קטן תרס לגון יחיד כדלייך בפרק׳ קמא דנדה גבי קטנות והכא תנא עשה דהכא תרי
עדייני ולא דמי חד לחיוך דתרס ושוטה פטור מכל התנות כדאמ׳ לקמן וקטן לא ידעינן דפטור מקרא רק מק״ו דנשים פטורו דכתי׳ וכורך טפלו לא
כל שכן דהכי לייקינן בפר״ק׳ דקדושין טפלים חייבין נשים לא כל שכן

דף לד ושם **ומי** שאינו יכול לעלות ברגלו בפר״ח מירושלם לעזרה נקט לא מיבעי׳ מעיקרו לא נמי אם הוא יכול לעלות מעיקרו
לירושלם לפטו׳ כדמשמע בגמרא עד הכא מאן לייתי:

דף יג **חרש** דומיא דשוטה וקטן כמגילה פרק ב׳ הכל כשרין לקרא חוץ מחרש שוטה וקטן כו׳ לא דייק הכי דהתם ע״כ במדבר קיימי מדקתני תת המגלה וברמיזה
לא הוה מפיק אחרי׳ וכן׳ כתולין חוץ מחר׳ שומע ואינו מדבר שאינו יכול לומן את ידו לשחוט
המדבר שומע ואינו שומע וכו׳ חרש כב׳ מפיק ליה ואינו שומע דכתי׳ אי אפשׂ לו אלא מי שיש לו פה לאדם ואי אינו שומע וכו׳ מדבר פטור מן הראייה וחייב בשמחה והא לא קתני כשמחה כתב הכי לא תא להכי למיתני סורסין וכיוצ׳ כזה אצינו בכמה
מקומו׳ והכי לקתני לאתויי שנוהגת בנשי׳ אין בשתיהן אין בשתיהן שנוהגת בנשי׳ ובנשי׳ אי אתין בשתיהן אתויי חרש מדבר ואינו שומע דהתם בחגיג׳
אי אתין בשתיהן לא בעי למיתני ים בשתיהן אתין בתת בגון חרש מדבר ואינו שומע דלא נתת למיתני הך אלא רק אתת אתין בשתיהן והכא כי קתני דמחייב
בשמחה הוא הדין בחגיג׳ כדפירשתי שלא בשמחה נקט דנשי׳ חייבות וחרש שוטה וקטן פטורי וכי תנינן לעיל וזה וזה בפיקחין לכל הבריות להתחייב בשמחה
וחגיגה קתני׳:

גמר

חייב בשמחה ואת שאינו לא שומע ולא מדבר ושוטה וקטן פטורין אף מן השמחה הואיל ופטורין מכל מצות האמורו בתורה מאי שנא לענין ראייה דפשיטי ומאי שנא לענין שמחה דמיחייבי לענין ראיי גמר ראיי מהקהל דכתיב הקהל את העם האנשים והנשים והטף וכתיב בבא כל ישראל לראות ותתם מנלן דכתיבי למען ישמעו ולמען ילמדו ותניא למען ישמעו פרט למדבר ואינו שומע ולמען ילמדו פרט לשומע ואינו מדבר למיטרא דכי לא משתעי לא גמר והא הנהו תרי אילמי דהוו בשבבותי דרבי בני ברתיה דרבי יוחנן בן גודגד ואמרי לה בני אחתיה דרבי יוחנן דכל אימת דהוה עייל ר' לבי מדרשא הוו עיילי ויתבי קמייהו ומנידי ברישיהו ומרחשן שפוותיהו ובעא רבי רחמי עלייהו ואיתסו ואשתכח דהוו גמירי הלכתא וספרא וספרי וכולה ש"ס אמר מר זוטרא קרי בי למען ילמדו רב אשי אמר ודאי למען ילמדו הוא דאי סלק דעתך למען ילמדו וכיון דלא משתעי לא גמר וכיון דלא שמע לא גמר האי מלמע"ל ישמעו נפק"א ודאי למען ילמדו הוא א"ר תנחום חרש באזנו אחרת פטור מן הראייה שנ' באזניהם והאי באזניה מיבעי לי באוניה דכולהו ישרא ההוא מנגד כל ישר נפק"א מנגד כל ישר הוא אמינא אעג דלא שמעית רחמנא באזניהם והוא דשמעי ההוא מלמען ישמעו נפק"א אמר רבי הנחום חיגר ברגלו אחד פטור מן הראייה שנאמר רגלים והא רגלי מיבעי לי פרט לבעלי קבין ההוא מפעמי נפק"א דתניא פעמים אין פעמים אלא רגלים וכן הוא אומר תרטסנה רגל רגלי פעמי דלים ואומר מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב דרש רבא מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב שנ' נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק ויעקב אלא אלהי אברהם שהיה תחילה לגרים אמר רב כהנ"ד רש רב נתן בר מניומי משום רבי תנחום מאי דכתיב והבור רק אין בו מים ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים אלא מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו תנו רבנן מעשה ברבי יוחנן בן ברוקא ורבי אלעזר בן חסמא שהלכו להקביל פני ר' יהושע בפקיעין אמר להם מה חידוש היה בבית המדרש היום אמרו לו תלמידיך אנו ומימיך אנו שותין אמ' להם אף על פי כן אי אפשר לבית המדר' בלא חידוש שבת של מי היתה שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה ובמה היתה הגדה היום אמרו לו בפר' הקהל ומה דרשה הקהל את העם האנשים והנשים והטף אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין כדי ליתן שכר למביאיהן אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם וביקשתם לאברה ממני ועוד דרש את ה' האמרת היום וה' האמירך היום אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם דכתיב שמע ישרא' אלקינו ה' אחד ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר

גמר רחמיי רחמיי מסקנא ונפיש ליכא למיוקי דקא ממעטי ליה לקטן מזכור וכן תמלי לקטן הא למה לי קרא תיפוק לי דאמרת עשה שזמן גרמא מהו דתימא נילף רחמיי מהקהל מה להלן נשי חייבות ועבדי לא מחייבין כאן בהקהל ולית אכר למביאיהם כי היכי דמקל וחומ' פטרי ליה כדפרי לעיל דנשי פטורות טפלי לה כל שכן ולקמ' דמרבינן קטן שהגיע למיכוך מדכתיב כל ולא גמרינן מהקהל היכי משמיך ומקמי ק"ו נמי פטור וכי פריך דרבנן הוא מני לפקשויי למה לי קרא לגמר מהקהל אלא עדיפא מינה פריך:

מלמען ישמעון נפקא דפשטיה דקרא משמע המזכה וכבן סיכון מה שילמדהו הלכך מה לנו שישמע כיון ללמוד גמור מעטיה ליה שפיר:

אלא קרי בי למע' ילמדו ותו על גב דלא משתעי גמיר ולהכי לא נפקא להו מלמען ישמעו וכן תדבר ויהיו שומע אפילו שמע עד דמשתע דאי גמר לאחריני כיון דלא מצי גמיר בהאי הלכה מה לו ללכת וכיון דלא שמע לא גמ' מכאן ולהבא אף על גב דגמיר לאחריני על מילתא לא יזיל דמשתע כיון דלא יועיל לו הלכה זו דמה לי קטן מה לי חרש הקהל אלא שישמעו בקריאת המלך ויבינו מדעת' ויבאו לידי ירא' הכור דבתי' כשפיה דקר' וירא את ה' וכ"ש לגי' דמשתע בהני מכל מלמען ילמדו לא מצי מפיק בלא ישמעו דלא סוכת מפיק מדבר ויהיו שומע כיון דשמע מקיש הכי ופריך גמיר אף לאחריני ונפ"ל למה נקהלו עכשיו וגם יבטל ישמעון כדמתרי לקמן:

חרש כתוכו אות ביובלמי אמר רבי יוחנן בעי מר כתוכו אות מהו אמר רבי יוסי בר בון פלוגתא דרבי יוסי ורבנן דתני רבי יוסי ולבני אהרן תעשה כתנות רבנן אמרי שתי כתנות לכל אחד רבי יוסי אמר אפילו כתנת לכל אחד ואחד הכא נמי רבנן אמרי כתוכו כתיב שתי אזנים לכל אחד ואחד: לכל אחד ואחד ואחד:

אף על גב דלא שמעי מחמת אזן דחזקיה לכל אם היו חרשין ממעטינן מכתוכו כס:

מפעמים נפקא לן מדרבנן לקטן דגלים פרט לבעלי קבין מסתברא בעלמא הוא דמפעמים נפקא וכי פריך כמנות חלים ובענין פרק ראשון מעקלי ודמיניה דגלים פרט לבעלי קבין פסיק מדמסתכים רגלים קאמר ולא מצום שהוא עקר לרגל:

דף קו ועמ' דף יט ועמ'

תחילה לגרים שנצטוו על המילה טפי מכל מצות שבתורה:

נשים לשמוע מ"ט דלא לגמ' כגון עזקי דמ"ט מדם ללמ' לבתו תור':

כדי ליתן שכר למביאיהן ועל זה סמכו להכי קטני כי הכא:

דף יט ועמ' עי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0009
DFG

מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ המרינן בירושלמי שבשם מעידין זה
על זה ישראל ושבת והקדוש ברוך הוא ישראל והשבת מעידי׳ על השבת שהוא יום מנוחה לישראל ושבת על הקדוש ב"ה שהוא אחד
הקדוש ברוך הוא ושבת על ישראל שהם יחידי בגאומות ועל זה סמכינן לומ׳
אתה ה׳ במנחתך בשבת אע״פי שאינו מלבר
מעכיבתא ליומא דשבת כמו תפלת ערבית
ושחרית:

עמון ומואב מעשר עני
בשביעית לפי סדר הפסוק הוא
להם להפרים מעשר שני שהוא שבא רשאים
ומעשר עני נוהג בשמי ולא מצינו מעשר
עני שתי שנים רצופי׳ אלא תקנה תקנו בה
כדי שיסמכו עליה עניי בשביעי׳ וכדין הוא
דתפילו תרומה גדולה לא ניתקן אלא יהא
הכל מעשר עני אלא שנא רבו לחלק כל כך
מעשר שנים פירש ר״י דסיינו ארץ סיחון
ועוג כלישנא׳ כחוקת הנתי׳ עמון ומואב
טהרו בסיחון כלומר על ידי בנות סיחון
ועוג הותרו ליטבל והקשה ר״ת דתמרי
בפ׳ מקוש שנטמנו שלשה מרגלות לביעור
יהורם ועבר הירדן והגלגל ועבר הירדן
היינו ארץ סיחון ועוג וכי תימא דקדושה
ראשונה לא קידשה לעתיד לבא מה כן
תיפשוט מיניה דלרבי אליעזר לא קידשה
שמא מיבעי׳ לן בפ׳ קמא דמנחל׳ ובזבוזי׳
מאי סבירא ליה מי קדשה מי לא קידשה
ותיר׳ רבי׳ תם ליה לחלק דהכי׳ בעמו ומואב
דלא בבשו סיחון ועוג ולא יתקדשו כלל
בקדושת הארץ ועוד מתרץ דלא קידש עבר
הירדן רק לארץ סיחון מתם מכל מה שבבש
מעשרון לא נתקדשה:

דרך שטות אפילו בחד כמי וכי תימ׳
דלא היה מועד לשטו׳ רק לאותו
דבר וכי׳ תלתא כדי להחזיקו כשוטה לכל
מילי כמו בגת שור וחמור וגמל בעשה מוע׳
לכל דהכא לא דמי דהכא כיון שהוא שוטה
בחמת ודמי׳ם להחזיקו בחזק שוטה לכל
דבר כירושלמי בפ״ק דתרומו׳ הוא שיצאו
שוטה היוצא בלילה והלן בבית הקברות
והמקרע בסותו והוא מאכל מה שנותנים
לו אמר רב הונא הוא שיהא כולו ולא כן
אומר אני היוצא בלילה יחידי אימו׳
גנדריפס אחריה והלן בבי הקברות לבדי
והמקרע כסותו אימר בעל מחשבו׳ מאכל
מה שנותנים לו קוביקום רבי יוחנן אמר
אפילו אחת מהן אמר רבי חנין משתברת
כרבי יוחנן בלבד מאכל מה שנותנין לו
לאפילו שוטה שבשוטים הינו מאכל מה
שנותנים לו קוביקו׳ הין בו אחת מכל אלו:

כיון דעבדיהו לכולהו כעשה כמי
שנגח כו׳ ומחד בשלש זימנ׳ לא
איתחזק דתלינן בהך דקאמר הש״ס היינו
בעל מחשבות אלו אינך: אי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0010
DFG

כמו נגח שור חמור וגמל דנגח קמץ דנעשה מועד לכל ולא אמרי' עד שיעשה
מועד בשלשה בכל מין ומין להוציל והועד שלשה בשלשה כגיזקין ומיבעי ליה
זה מקפיד על מין אחר לפי כאן לא כתיב שלשה דברי לילו בבת אחת שלא כולן
מעשה שוין: לי שמיעא ליה הא דתניא דמשמע מדבר אחד אזהירין אותו
בשעה הזה הדר ביה: זכור שם נאמר זכור
אין לך להזכיר אלא את הבעי עבדיו את זכורך
בא ללמוד על טומטום ואנדרוגינוס עם
הנשי: נשים פטורות בפרק קמץ דקדושין
ילפינן להו: מהקהל דהוי נמי מצות עשה
שמזמן גרמא ונשים חייבות: אחת קרא
למעוטי ספיקא בתמיהה למה לי קרא
מהיכא תיתי לן לחיובי: כשביציו מבחוץ
שלא שהגיע טעון הסח ודלמי זכר הוא סילוק
מיבעי ליה קרא למעוטי: המקמץ מפרש
במסכת כתובות המקמץ בידו בשעת כלבי
ואומר מני כי לתקן בהן עורות שקורין
קור לון שמעבדין אותן בשעת כלבים:
והמגרף בשעת שמגרפו במקום שחופרין
אותו מן הקרקע כדמפר' בשמסכת כתובות
וכל אלו ריחן רע ואין יכולין לעלות עם
חבריהם: כדתמרן זכור לחובי את הבעי:
לה לה מעשה כתיב הכא וכתב לה וכתיב
התם לו תפשה לא נתן לה: לא נצרכה כי
מיהו בשמשה אחרונה הוציל וכיון לבוף
את רבו חייב לזון לו אלא מדון אחד
אחר כו פרט לבעלי קבין שפעמים נפקד
כדתמרין לעיל הילכך רגלים למעוטי מי
שנדף מעשנת אחרת לבד מרגליו: מפנקי

תולין דף כב

כשביציו מבחוץ אמר מר כל זכורך לרבות את הקטנים והתנן חוץ מחרש שוטה וקטן
אמר אביי לא קשי' כאן בקטן שהגיע לחינוך כאן בקטן שלא הגיע לחינוך קטן שהגיע
לחינוך דרבנן היא אין הכי נמי וקרא אסמכתא בעלמא ואלא קרא למאי אתא לכדאחרי'
דתנן אחרי אום המקמץ והמגרף נחשת והבורסי פטורין מן הראייה משום שנאמ' כל
זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאינן ראויין לעלות עם כל זכורך:
נשים ועבדים שאינן משוחררים וכו': בשלמא נשים כדאמרן אלא עבדים מנלן
אמר רב הונא אמר קרא אל פני האדון ה' מי שאין לו אלא אדון אחד יצא זה שיש
לו אדון אחר הא למה לי קרא מכדי כל מצוה שהאשה חייבת בה עבד חייב בה כל
מצוה שאין האשה חייבת בה אין העבד חייב בה דגמר להלה מאשה אמר רבינא
לא נצרכא אלא למי שחציו עבד וחציו בן חורין דיקא נמי דקתני נשים ועבדים שאינן
משוחררין מאי שאינן משוחררין אילימא שאינן משוחררין כלל ליתני עבדים סתמא
אלא לאו שאינן משוחררין לגמרי ומאי נינהו מי שחציו עבד וחציו בן חורין שמע מינה:
והחיגר והסומא וחולה והזקן: תנו רבנן רגלים פרט לבעלי קבין דבר אחר רגלים
פרט לחיגר וחולה ולסומא ולזקן ולשאינו יכול לעלות ברגליו ושאינו יכול לעלות
ברגליו לאתויי מאי אמר רבא לאתויי מפנקי

שמות כג יז
ראה דף יט

מקום לכתחילה אין לנו לתקן קרבן כדי לבטלו מעשיה דהכי קאמר קרא פרק חמשה בפסחים נבי ה' שנתערבו בפסחין ומפרש דף כח
לערל וטמא שלשה קרבנותיהן ובא לקמן מפרש ליה מקום לכל שיבוא בטהרה ולא מקום שיבא בטומאה לכתחלה ומפרש הוא דרבי יעקב
עליה שיבוא וכול לסמוך מכל הלי לגלי בר מיבא הוא דגמיר לה ק"ל דתיפוק ליה מסמיכה דכל כתו בעינן דמי בחקפוי ידיו ליתני ולימני
ולסמוך דהכי פריך לקמן פרק שני מיבא דכל ענין ממעט ליה קרא:

לא נצרכא אלא לחציו עבד וחציו בן חורין ולא תימא דקתי עלה ג"ם דלה לה מעשה וקשה דעליה כתיב לו תופשה לא ניתן לה ומוקי לה רבי עקיב דף יח
וכבריתות כתניה שפשה ותניה בת חורין ויש לומר מכל מקום תנה עבדות כתיב כדמוכח קרא לו תופשה לא ניתן לה אלא לך קשה הכא מעשה בחציו דף יח
עבד לפי שעה שתרומה חייב ללפי שעה ושמה תרומה קיימת הכא בדאית לעיל ריש מכילתין ותלו בניטין ריש הפולח מיבעי ליה מי שחציו עבד אם יש לו קנס או דף יט
לא שנים שקנים יתן לאדניו שמך דקתני ומי מעשה שתרומה קרי ליה ולפי מעשה שתרומה ותלו הכא מלא תופשה לא ניתן לה אלא לך קשה הכא מעשה בחציו
מדון אחד ויש לדקות דעד כאן לא מייבי ליה הכא אלא מעשה דעומד לכוף את רבו כאלו דמיירי דמי שכל הגוף כשר אלא שיש בו מום מיעוט דף יט
לעשות והתם בכריתות מתרץ הכי בעניין אחר:

כי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0011
DFG

מפנקי דרכתי כי תבאו לראו פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי תנ' הערל והטמא פטורין מן הראייה בשלמא טמא דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה כל שישנו בפיאה ישנו בהבא וכל שאינו בביאה אינו בהבא אלא ערל מנלן הא מני ר' עקיב היא דמרבי לערל בטמ"ד דתני רבי עקיב אומ' איש איש לרבות את הערל ת"ר טמא פטור מן הראיי' דכת' ובאת שמה והבאת שמה כל שישנו בביא' ישנו בהבא' וכל שאינו בביאה אינו בהבאה ר' יוחנן בן ד' אומר משום רבי יהודה סומא באחת מעיניו פטו' מן הראייה שנא' יראה ירא' כדרך שבא לרא' כך בא ליראות מה בא לראות בשתי עיניו אף ליראות בשתי עיניו: רב הונא כי מטי להאי קרא יראה יראה בכי אמר עבד שרבו מצפה לו לראותו יתרחק ממנו דכתי' כי תבאו לרא' פני מי ביקש זאת מידכ' רמוס חצרי רב הונא כי מטי להאי קר' בכי' וזבחת שלמי' ואכלת שם עבד שרבו מצפ' לאכול על שלחנו יתרחק ממנו דכתי' למה לי רוב זבחיכ' יאמר ה' ר' אלעזר כי מטי להאי קרא בכי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו ומה תוכחה של בשר ודם כך תוכחה של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה רבי אלעזר כי מטי להאי קרא בכי' ויאמר שמואל אל שאול למה הרגזתני להעלות אותי ומה שמואל הצדיק היה מתירא מן הדין אנו על אחת כמה וכמה שמואל מאי היא דכתיב' ותאמר האשה אל שאול אלקים ראיתי עולים עולי' תרי משמע חד שמואל ואידך דאול שמוא ואתייה למשה בהדיה אמר ליה דילמ' חס ושלום לדינא מתבעינא קום בהדאי דליכ' מילתא דכתבת באוריתא דלא קיימתי רבי אמי כי מטי להאי קרא בכי' יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה אמר כולי האי ואולי רבי אמי כי מטי להאי קר' בכי' בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף ה' אמר כולי האי ואולי רבי אסי כי מטי להאי קרא בכי' שנאו רע ואהבו טוב והציגו בשער משפט אולי יחנן ה' צבאות כולי האי ואולי רב יוסף כי מטי להאי קרא בכי' יש נספה בלא משפט אמר מי איכא דאזיל בלא זמניה אין כי הא דרב ביבי בר אביי הוה שכיח גבירה מלאך המות אמר לידה לשלוחי זיל אייתי לי מרים מגדלא שיער נשייא אזל אייתי ליה מרים מגדלא דרדקי אמר ליה אנא מרים מגדלא שיער נשיא אמרי לך אמר ליה אי הכי אהדרה אמר לי הואיל ואייתית ליהוי למניינא אלא היכי יכלת לה הות נקיטא מתאר והוות קא שגרא ומחריא

תבאו לראות פני פירש רש"י לנפקא ליה מדכתיב רמוס חצרי דמשמע דהולך במנעליו ותימה הוא דנפקא ליה מדכתיב כי תבאו לראות וכו':

דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה ומה תלמידים ערל וטמא מצלמין קרבנותיהן לתוך של גב ליתנהו בביאה התם מיירי בנדרים ונדבות שאין קבועים זמן בהבאתן רגלים ומי קרינן ביה מצעדי תלי כעולת ראייה דכעין כיולה תך קמץ לרבי שמעון בתמיד פרק כיצד מקריבין דתניא בהו יקריב בזמן שרובו לביאה יקריב ובזמן שמיעוטו לביאה לא יקריב ופריך מהתם דאמרינן לא יצלה קרבנותיו וכי לית ליה הכא הלעיל הערל וטמא דמצלי ליכ' מתן דפליג ולא מסתב' לחלק דהתם כמצורע לחול והכא כשאר טמאים דהוי קרי דפסחים דכתיב מצעד דכל טמאי קאי וכי תימא מצום דכתיב לעיל מינה שבעת ימי יספרו לו דמצעד בימי סיפורו דקאי דווקא מצורע הא מפסקי למילתיה וכיוס בואו אל הקודש אל החצר הפנימית דדרשינן מיניה עשירי העיפה ועוד התם הוא לי לאתויי הכא הלעיל הערל וטמא למיפשט מינה דמצלה שעיר ונראה בעיני דהתם בקרבנו מצורע מנערתו מיירי וכשמיני לרפואה כי בעי לאתויי קרבנותיו מוך ונטרע הילכך הכא קרבן למחויב לא מצי מייתי כיון דלמו כך פיהם הוא אבל בנדרי ונדבות מצי מייתי לך מצורע כמו שאר טמאי והתם התרכתי בדבר לפרש מהיות הערל וטמא מצלמין קרבנותיהן ולא בעינן סמיכה כמו בהיות דסמולה תשתיו ממדינת סיס לכל הגוף דפריך לה והא כתי סמיכ' ומוקי לה בקרבן פסיח לו בחטאת העוף דהתם בערל שאחיו מחמת מילה וטמא כמו מצורע לו וכ' דאין טהרתו תלויה רק בהרפואה ולפשר שלא יתרפא לעולם והוה ליה מחוייב קרבן הילכך טוב לנו שיבא בלא סמיכ' אבל התם בנגעים לנו להמתין על שיבי עו' התרכתי התם בפ"ג דנגעים:

דמרבה ערל כי טמא שאר הרבה רבי מלתען דהתם דחיכטריך קרא ללעיל למעוטי ליה טומטום ואכדרבינהו ולא למעוטי מספק ערל התם שיבא דרבען הוא ללרבי עקיבא לא צריך ומיהו אף אקשה ממילי חיכטריך מיעוט לע"ג כי פסח תיפוק ליה מטמא ויש לומר דהתם ממעטינן ערל שאחיו מחמת מילה הוי מחים לקדשי לרבי עקיבא דמרבה ערל כי טמא שאחיו מחמת מילה חיכטריך קרא לערל דפסח דמפרש שדומיא מחמת הנעשה לכל יכי מכל לפר"ת דמפרש ערל כי טמא שאחיו מחמת מילה חיכטריך קרא ליכא קרא אלא הערל כטמא דמרבה ערל לטמא דרשינן נמי מחים לים לרבות ערל כטמא מכל ליכא למימר דמי דפסח תיפוק ליה מטמא ויש לומר דהתם ילפי' ליה בעלמא כיון דמרבה ערל לטמא דרשינן נמי מחים לים לרבות ערל כטמא מכל ליכא קרא אלא הערל כטמא הייתי אומר דפסח נמי דעלים לרבות ערל כי טמא שאחיו מחים לים כי היכי דמרבה לה הכא רובן ערלים כמו בטומאה דהא מנה ילפינן

וקל מחבירתו מכבדת את התנור : מתניתין חגבה לכרע וסיכתו
על גב רגלה וכסות וכורע מזלה : דרשב"ל למה תניי מוסרן לזוג ממתי
שמוד מלא מתגלגלין עמי ושפר בעולם עד שיתמלאו שנותיו והוא קרוי
זוג : דמעביר כמיליה מעביר על מידותיו : דתניא כשהוא הגי מיכנסין
לוקן שלא כישלו כל גופיהן יהיו מהרהרות
ליקבל : תיובתיה דכתיב כל הטובות ירקו מן
ירקבו אף הבחורי הגדיקים כחחזון למיתה
פן יחטאו : תדושה כשהוא בחור : אי נמי
האי מרבנן לאחת הולך בדרך טובה הוי חיי :
מכעט ברכותיו הוה רבי אלכסנדרי קיים
מכיר בו שלא היו הקדושי וכתי וטוב לא
יהיה לרשע ולא יאריך ימים כצל אשר אינו
ירא מלפני האלקים ותניא בפסק קידושין
מורא זו חיובי יודע מהו כשהוא לומד והלרת
פני זקן וירחת מאלקיך הוי לומר מורא זו
כבוד חכמים: קלות בחמורות עושקי שכר
שכיר כמגחפים ומכשפים : ומטי נר בחאי
קרא כתיב : ולא ירחוני ובהא קרא כתיב : חיוב ב
כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל
נעלם ואף על הגעלמות אחנו שעשה שוגג
הוא מביאו במשפט על כל אפי דכר מועט
כמשמע: ומאחם קשה דעת תבינו נדבר :
מאי שם טוב דמשמע אף על הטובה מביאו
במשפט : שאינו מתוקן שאינו מנוקן מן
העבר ומן הגירין האסורי: בערבי שבתות
שמתוך שמתעסקין לכבוד שבת אינן
נותנין לב אם מנוקר הן: נדר סמוכות זו לזו
לשון וכעשתה נרתה שתי כפי יחד: זיבור
ועקרבא משום הכי נקיט הכי דתניא
במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין תמימי
לעקרבא וקדירי לזיבורא ומ"ל לעיפא סכנתא
הילכך היכא דנכתיב זיבורא ועקרבא
נעשות נרות זו לזו דלית ליה תקנתא לא
בקדירי דקשה לעקרב ולא בתמימי דקשה
לזיבורא : זה המעכיר מעות לעני בשעת
דוחקו מלעיל קאי אם טוב אם רע הכניל
להמעכיר נדקתו לעני בשעת דוחקו ולא קודם
שעת הדחק ביכול לבקש מזונותיו ולקנותן
בשעת הזול : לעולם לקנות התבואה
דמת רגש ועללת מרעב : לתלית להפסד
ולמיבור כך שמעתי ולי נראה לקנות בשעת
הדחק מזון שנה תולה בפלו כדאמר מר
פלא סילוא תלא מזוני תלא בכיתא קשה
לעניותא : מיכו

ומחריא תנור שקלתה ואנחת אנבה דכרעה
קדח ואיתרע מזלה ואיתיתה א"ל רב ביבי בר
אביי אית לכו רשות למיעב הכי אמ' ליה ולא
כתיב יש נספה בלא משפט א"ל והכתיב דור
הולך ודור בא אמ' דרעינא להו אנא עד דמלו
להו לדרא והדר משלימנא ליה לדומה א"ל
סוף סוף שניה נאי עבדת אמר אי איכ צורבא
מרבנן דמעביר במיליה מוסיפ להולי והויא
חלופיה: רבי יוחנן כי מטי להאי קרא בכי
ואמרי בו לבלעו חנם עבד שרבו מסיתין לו
וניסת תקנה יש לו' יוחנן כי מטי להאי קרא
בכי הן בקדושיו לא יאמין אי בקדושיו לא
יאמין במאן יאמין יומא חד הורמ קא אזיל
באורחא חזייה להאוא גברא דהוה מנקיט
תאיני שביק הנך דמטו ושקיל הנך דלא מטו
א"ל לאו הני מעלין טפי א"ל הני לאורחא בעינן
להו הני נטרן והני לא נטרן אמר היינו דכתיב
הן בקדושיו לא יאמין אינו והא ההוא תלמידא
דהוה בשיבבותיה דרבי אלכסנדרי ושביב
אדזוטר ואמר אי בעי האי מרבנן הוה חיי ואם
איתא דילמא מהן בקדושיו לא יאמין הורמ
ההוא מבעט ברבותיו הורמ רבי יוחנן כי מטי
להאי קרא בכי וקרבתי אליכם למשפט והייתי מלאכי
עד ממהר במכשפי ובמנאפים ובנשבעי בשמי
לשקר ובעושקי שכר שכיר עבד שרבו מקרבו
לדונו וממהר להעידו תקנה יש לו אמר רבן
יוחנן בן זכאי אוי לנו ששקל עלינו הכתוב
קלות כחמורות אמר ריש לקיש כל המט דינו
של גר כאילו מטה דינו של מעלה שנאמר
וכטי גר ומטי כתי א"ר חיננא בר פפא כל מם
העושה דבר ומתחר בו מוחלין לו מיד שנאמר
ולא יראוני הא יראוני מוחלין להם מיד רבי
יוחנן כי מטי להאי קרא בכי כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם עבד
שרבו שוקל לו שגגות בזדונות תקנה יש לו מאי על כל נעלם אמר רב זה ההורג בינו
בפני חברו ונמאם בה ושמואל אמר זה הרק בפני חבירו ונמאם מאי אם טוב אם
רע אמרי דבי רבי ינאי זה הנותן צדקה לעני בפרהסיא כי האי דרבי ינאי חזייה להאוא
גברא דקא יהיב זוזא לעני בפרהסיא אמר ליה מוטב דלא יהבת ליה כהשתא דיהבת ליה וכפתיה דבי רבי שילא אמרי זרמ
הנותן צדקה לאשה בסתר דקא מייתי להו לידי חשדא. רבא אמר זה המשגר לאשתו בשר שאינו מהוהך בערבי שבתות והא
משגר רבא שאני בת רב חסדא דקים להו בגווה דבקיאה רבי יוחנן כי מטא להאי קרא בכי והיה כי המצאן אותו רעות רבות
וצרות עבד שרבו מטיל לו רעות תקנה יש לו מאי רעות וצרות שנעשו צרות זו לזו כגון זיבורא ועקרב ושמואל
אמ' זה המטיל מעות לעני בשעת דוחקו אמ' רבא היינו דאמרי אינשי זוזא לעלא לא שפיחא לתלתא שכיח וחרה אפי ביום
ההוא ועזבתי והסתרתי פני מהם אמ' רב חבילאה בר שבויומי אמ' רב כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם כל שאינו בוהיה לאבול
אינו

טוסיפנא ההוא מעלין מוסיפו לו לחזקיה דלית ליה זכות מוסיפין לה דף כ ופס
מצות הבת להוסיפין לו כ"ע :

מבעט ברבותיו הוה רבי אלכסנדרי שיטת דף יג
וסיתה אשתו מולכת תפילין בבית המדרש
אמר כתיב כי היא חייך ואורך ימיך בעלי
שקל הדס ועמד הרבה היכי אמית בחני ימי
ולא הדכיו לה לדבר ולא היו אומרי מהני הו
דנקדושת לא יאמין אלא שיהא תשובה
בפתח :

הא ירחוני מחלין בני פונק שכר
שכיר כתיב להוי ליה לא תעשה
ופליג דרבי ישמעאל בפרק בתרא דיומא דף פו
לחלל תשובה תולה ור"ע מכפר ואיכ קריתך
אחרת למה על עשה ולא תעשה תשובה
מכפרת ועוד יש לחלק בין עבירה תשובה יש
שם ומוחלין לו מיד ויש שם למוחלין לו אבל
לא מחיל גמור ועדיין עונש עונש ואותו עונש
תולין ומה למעלה בשבועת העובר מצות דף יג
עשה וכתחרם לא זז משם עד שמוחלין לו
היינו מחיל גמור ואפ"ה שם בפני עצמו ע"י
יסורין יתכפרו לו עונותיו :

שנעשות צרות זו לזו כגון זיבור ועקרבא
פר"ת דפונה לעשיר ז' קשה
לעשיר זו וכן מעדיין היה פרק ב' דע"ז דף כ ופס
קדירי לעקרב תמימי לזיבורא :

זה המעכיר מעות לעני בשעת דחקו
פירש רש"י דקאי להלעיל אם טוב
אם רע הכניל שממתין לו עד שעת היקר ומכר
קנה כיקר לתלית לקנות לפי שעה כמו
שקונהו בפלו כדאמרינן תלא לסילתי תלא
לחזוני וקצ"ל דאת מדה למה נקט כולי האי
ולפסקי דאיכא קפא והיה כי תמצאן אותו
רעות רבות וצרות ועוד דאמרינן המלוה
לעני בשעת דוחקו מן יקבה ה' יעשה בפרי
הבא על יבמתו מיבמות פרק חלק דרי"ן דף פג ופס
בין עלוה למעכיר ועוד דנקט הכא מילתא
דלא שכיח לתלות הלחם דאמר בערבי
פסחים תלי בפיתא קאי לעניו ומפ"ר ל"ת דף קיח ורי
פרות רבות ודעתו זהו המעכיר מעות לעני
בשעת דוחקו כגון שתפסו המושל ובא זה
ואמר לו סילוה לו מעות על קרקעותיו ואם
לא היה זה בא המושל היה מיקל נפדיונו
לפי שהוא דחוק ועכ"ז אזיל לעלויי לא שכיח
אם היה הגה לקנות תבואה להחכילו
לפיתו אין מוסיפין לו מעות לתלית כאן
תלא וזבין כשדוחקין אותו למכור מצלו
לתלותו כדי שיפלה עמהן : סלוק

מפורת הש"ס

לינו מפני מורא ישראל דכתיב והסתרתי פני ממם שבועה מבחות עליו ואינו כענין שלא יכנסו שולין מחוכתו ובדומה שלהם: בחלום אלבר בו ניסם שהוא קל דייק ניסם ולא בלילה שמרחין לו חלום כדי שיתפלל על הלבר: ידו נטויה להנן עליו: תפיקורסי שאין מחמיכי לדברי רו"ל כענין נדוקים: אחוי ליה על ידי סימן רמז לו החזיר פניו: במחוג ברמז: נסרחה חכמתם בפסוק כתיב האין עוד חכמה בתימן אלבר עינה מבנים מישראל: לנגדך בפוסק: שיחה יתירה לבני אדם שחוק שלפני תשמים: כדלא טעים תבשילא שרעב לאכול כלומר מתאוה לתשמים: בכתי גוחי ליכא דכתיב בממתרי: הכי גרסינן ובכתי ברמי ליכא והכתי ויקר וכל קריחה

תורה אור השמע קול היא: מאיר רם לכיר עמיקת כמה גדולה נפילה זו אין לך גבוה וכול עמוק כמאמי לחרן: תקפיה רבי לר"ייח ואזיל רבי בהדיה: כי הוו מיפטרי מקמיה סבטלו ממנו רשות: מיכו הסתח אם לא בתי עמך והלמנתי לך מבעתני מברכה זו: מנח לך שכל כך גדולה הקבלת פנים: כרקא כשהזקין: רבי יעקב היה רגיל בו מהלך שלשה חלשים היה מביתו לבית המדרש ונוטע מביתו אחר הפסח ולומד יום אחד ומוזר לביתו לשמח את אשתו בתג הסוכות: עד

שדור ניה שבור מלכא וגרבוה אומר הר"י דסיינו הסוא דכפר בתרת

דף נח לבלכות נבי פשריה דבר אדיה שפתר לו שתמו מעשיו ומכר כל אשר לו אחת המלך:

הן מרחלם נעקר מוכח פשטים דקרא ניסעיה כתיב על המוכח וכתיב הוי מריחל:

ויחי עוד לנעת ולא ירחם אחת פשטיה דקרא בתמילים הוא וכי מתחיל לא ימות כאן שהחכמים ימותו: דמחייבא

אינו מהם אמרו לי' רבנן לרב' מרלא בהסתר פנים איתיה ולא בוהיה לאכול איתי' אמ' להו מי ידעיתו כמה משרדן בצינעא בי שבו' מלכ' אפי' הכי יהבו בי רבנ' עיניהו אדהכי שדו' דבי שבור מלכא וגרבוה אמר היינו דתנן אמ' רבן שמעון בן גמליאל כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני ואנכי הסתר אסתיר פני מהם אמר רבא אמר הקדוש ברוך הו' אף על פי שהסתרתי פני מהם בחלום אדבר בו

דברים לא

רב יוסף אמר ידו נטויה עלינו שנאמר ובצל ידי כסיתיך ר' יהושע בן חנני' הוה קאזיבי קיסר אחוי ליה ההוא אפיקורוסא עמא דאהדרינהו מריה לאפיה מיניה אחוי לי' ידו נטויה עלינו אמרו ליה מאי אחויית ליה עמא דאהדרינהו מריה מיניה ומאי אחוי לך לא ידענא אמרו גברא דלא ידע מאי מחוו לי' במחוג יחוי קמיה מלכא אפקוה וקטלוה כי קא ניחא נפשיה דרבי יהושע בן חנניה אמרו ליה רבנן מאי תיהוי עלן מאפיקורו אמ' לה אברה עצה מבנים נסרחה חכמתם כיון שאברה עצה מבני נסרחה חכמתן של אומות העולם ואי בעית אימא מהכא ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך רבי אילא הוה סליק בדרגא דבי רבה בר שילא שמעיה לינוקא דהוה קא קרי כי הנר יוצר הרי ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו אמר עבד שרבו מגיד לו מאי מה שיחו אמר רב אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידי' לו לאדם בשעת מיתה איני והא רב כהנא הוה גני תותי פורייה דרב ושמעיה דסח וצחק ועשה צרכיו אמר דמי פומיה דרב כמאן דלא טעים ליה תבשילא אמר ליה כהנא פוק לאו אורח ארעא לא קשי' כאן דצריך לרצויה הא דלא צריך לרצויה ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גוה אמר רב שמואל בר איניא משמיה דרב מקום יש לו להקב"ה ומסתרים שמו מאי מפני גוה אמר רב שמואל בר יצחק מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם ונתנה לאומות העולם רבי שמואל בר נחמני אמ' מפני גאוותה של מלכות שמים ומי איכא בכיה קמיה הק"בה והאמר רב פפא אין עציבות לפני הקדוש ברוך הוא שנאמר הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו לא קשיא הא בבתי גואי הא בבתי בראי ובבתי בראי לאוהא כתיב ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק שאני חרבן בית המקדש דאפי' מלאכי שלו בכו שנ' הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון: ורמע תדמע ותרד עיני דמעה כי נשבה עדר ה' אמר רבי אלעזר שלש דמעות הללו למה אחת על מקדש ראשון ואחת על מקדש שני ואח' על ישראל שגלו ממקומן ואיכא דאמרי אח' על ביטול תורה בשלמא למאן דאמר על ישראל שגלו היינו דכתיב כי נשבה עדר ה' אלא למאן דאמר על ביטול תורה מאי כי נשבה עדר ה' כיון שגלו ישראל ממקומן אין לך ביטול תורה גדול מזה תנו רבנן שלשה הקב"ה בוכה עליהן בכל יום על שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק ועל שאי אפשר לעסוק בתורה ועוסק ועל פרנס המתנאה על הצבור רבי הוה נקיט ספר קינות וקא קרי בגוויה כי מטא להאי פסוקא השליך משמים ארץ נפל מן ידיה אמר מאיגר רם לבירה עמיקתא ורבי חייא הוו שקלי ואזלי באורחא כי מטו להההוא מתא אמרי איכא צורבא מרבנן הכא נזיל וניקביל אפיה אמרי איכא צורבא מרבנן הכא ומאור עינים הוא אמר ליה ר' חייא לרבי תיב את לא תזלזל בנשיאותך איזיל אנא ואקביל אפיה תקפיה ואזל בהדיה כי הוו מיפטרי מיניה אמר להו אתם הקבלתם פנים הנראין ואינן ריואין תזכו להקביל פנים הרואים ואינן נראין אמר ליה איכו השתא מנעתן מהאי ביר כתא אמרו ליה ממאן שמיעא לך מפרקיה דרבי יעקב שמיע לי דרבי יעקב איש כפר חיטיא הוה מקביל אפיה דרביה כל יומא כי קש אמר ליה לא נצטער מר דלא ניכיל מר אמר לי' מי זוטר מאי דכתיב בהו ברבנן ויחי עוד לנצח לא יראה השחת כי יראה חכמים ימותו ומה הרואה חכמים במיתתן יחיה בחייהן על אח' כמה וכמה רב אידי אבוה דרבי יעקב בר אידי הוה רגיל דהוה אזיל תלתא ירחי באורחא וחד יומא בבי רב והוו קרו ליה רבנן בר בי רב דחד יומא חלש דעתיה קרי אנפשיה שחוק לרעהו אהיה אמר ליה רבי יוחנן בטטוא מינך לא תעניש להו לרבנן נפק רבי יוחנן לבי מדרשא ודרש ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון וכי ביום דורשין אותו ובלילה אין דורשין אותו אלא לומר לך כל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה מעלה עליו הכתוב כאילו עסק כל השנה כולה וכן במדת פורענות דכתיב במספר הימים אשר תרתם את הארץ וכי ארבעים שנה חטאו והלא ארבעים יום חטאו אלא לומר לך כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה: אי זהו קטן כל שאינו יכול לרכוב על כתיפו של אביו: מתקיף לה רבי זירא

עד הכא

ישעיה נח

ירמיה מט כ"ג עמוס ד

ירמיה יג

דה ח יו ישעיה כב ישעיה לג ירמיה יג

תהלים כ

תהלים עט

איוב יג

ישעיה נח

כמדבר יד

עד הפה מלן אתיא עד ירושלם מי סברו ולא מצרו יכול להיות חוץ מאמו
יכול לאחוז כיד אביו לכדי שיהא מירושלם להר הבית תלמוד לומר ויעלו
ועד ירושלם מי סברו : מתייבא כשמחה לעלות לרגל ולשמחת בחג עם
בעלה דעל שמחה נפטרו נשים דכתיב ושמחת בחגיך : מכאן ואילך
דמחייבא דיכול
תוס' לעיל
עד הכא מאן אתייא אמר ליה אביי עד הכא
דמיחייבא אימי בשמחה אייתיתיה אימי מבאן
ואילך אם יכו לעלות ולאחזו בידו של אביו
מירושלם להר הבית חייב ואי לא פטור השתא
רבי תחת בי הלל לרבותי בית שמאי וחנה לא
עלתה כי אמר לאיש עד יגמל הנער והביאותיו
והא שמואל דיכול לרכוב על כתיפו של אביו
הוה אמר ליה אביי ולשעמיך תיקשי לך חנה
גופה מי לא מיחייבא בשמחה אלא חנה
מפנקותא יתירתא חזייא ביה בשמואל וחשא
ביה בשמואל לחולשא דאורחא בעי רבי שמעון
קטן חייב לדברי בי שמאי וסומ לדברי שניה
מהו היכי דמי אילימא בחייב שאינו יכול
להתפשט וסומ שאינו יכול להתפתח השתא
גדול פטור קטן מיבעיא לא צריכא בחייב
שיכול להתפשט וסומ שיכול להתפתח מאי
אם אביו כל היכא דגדול מיחייב מדאוריתא
קטן נמי מחנכינן ליה מדרבנן קטן נמי פטור
פטור מדאוריתא מדרבנן קטן נמי פטור :
בית שמאי אומר הראייה שתי כסף כו' :
תנו רבנן בית שמאי אומרי הראייה שתי כסף
והחגיגה מעה כסף שהראייה עולה כולה
לגבוה מה שאין כן בחגיג ועוד מצינו בעצרת
שריבה בהן הכתוב בעולות יותר מבשלמים
ובית הלל אומר הראייה מעה כסף וחגיגה
שתי כסף שחגיגה ישנה לפני הדיבר מה שאי
כן בראייה ועוד מצינו בנשיאים שריבה בהן
הכתוב בשלמי יותר מבעולו ובית הלל מאי
טעמ לא אמרי כבית שמאי דקא אמר ראייה
עדיפ דעולה כולה לגבו אדרבה חגיגה עדיפ
דאית בה שתי אבילות ודקא אמרת נילף
מעצרת דנין קרבן יחיד מקרבן יחיד ואין דנין
קרבן יחיד מקרבן ציבור ובית שמאי מאי
טעמא לא אמרי כבית הלל דקאמרת חגיגה
עדיפה דישנ לפני הדיבר ראייה נמי ישנ לפני
הדיבר ודקאמרת נילף מנשיאים דנין דבר
הנוהג לדורות מדבר הנוהג לדורות ואין
דנין דבר הנוהג לדורות מדבר שאינו נוהג
לדורות ובית הלל מאי שנא חגיגה דישנה
לפני הדיבר דכתב ויזבחו זבחים שלמים
ראייה נמי הכתיב ויעלו עולות קסברי בית
הלל עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי ובי שמאי סברי עולה שהקריבו
ישראל במדבר עולת ראייה הואי אמר אביי בית שמאי ורבי אלעזר ורבי ישמעאל
כולהו סבירא להו עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הואי ובית הלל ורבי עקיבא ור יוסי הגלילי כולהו סבירא להו
עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי בית שמאי האדאמרן ישמעאל דתניא ר ישמעאל אומר כללות נאמרו בסיני
ופרטות

דחייבא לרכוב על כתיפו של אביו שהיה גדול קטן אבל לא מצי לאחוזי
בידו ולעלות ברגלו :

בחגר שיכול להתפשט מקצי גדולו
מאי מי אמרי דכיון דגדול המחי
מדאורייתא גבי קטן נמי מחייב בחינוך
דמידי טעמא בקטן אלא משום לתכבוד דיל
כשהוא גדול או דלמא כיון דגדול כשכי לא
מחייב גם קטן לא :

הראייה שתי כסף ומדרבנן הוא
דמדאורייתא אין לו שיעור לקרבן
רק לפי שהוא שבוע העולות דכתי ביה
כסף שקלים ותנן בברייתות המפרישים שתי כף ו ומם
סלעים לא עם והא דאמרי כזכחי וכפל שתי כף מא
הלחם במנחת יבי פעם הוא ונסכי כשלש
למו דוקא קתניב דאמרינן בפרק כ
דכריתו יבי פעם בשלש וכן הא דאמרינן כף קו
בפרק הזהב לו ביומא ניסקול מרבע כף קיג
זוז וכאדי בנהרא למו דוקא אלא בעי כולי כף קי ומם
האי ובפרק בתרא דמנחות פי :

ישנה לפני הדבור וסבירא ליה עולה
דחייב הואי כדקאמר בסמוך :

קרבן יחיד כגון חגיגה ובפרק ה כף כח ומם
ביומא דקאי ליה קרבן. כגון
היינו נמי פסח שני כדקאמר התם חגיגה
מ"ט מקריב קרב נמור לתתיל בכנופי פסח
נמי לתתי בכנופיא פסח שני אלא לתתיל
בכנופיא :

דנין דבר הנוהג לדורות ולא בעי למימ
דנין ק"ו מיום טוב לתפוקי נשיאים
דלמל הוי אלא מצינו ליה האי מילוקא בשום
מקום אף על גב דלקמן פרק תומר בקומם כף כג ומם
לפניהן כירוף כף אחת הכתוב עשה כל מה
שנכף אחת ולא פרכינן דורות משעה לא
לפניהן דהתם כיון דליכא למלפי מדורות
לפניהן ליה ספיר משעה אי נמי משני התם
דתני ביה קרא תריסר זימני כדתמרי בפרק כף יט
קמא דמנחות ופרק הקומץ רבה גבי כלי
אלא מקדש אלא ויליף שמואל דורות משעה
דתני ביה קרא תריסר זימני :

ורבי ישמעאל ורבי אליעזר וכו ואין
להקשות ונבקי בית הלל ועבדי
כבית שמאי אלא בי שמאי במקום ב"ה אינו
משנה ו"ל לסבירא להו לא נחלקו בית שמאי
ובית הלל כדגר זה :

בית שמאי הם דאמרו וליכא למקשויי
מנא ליה דאית להו עולה רחייב
הואי דלמא לעולם סבירא להו עולת תמיד
ונטעית לדידהו עדיפא להו דהכי משמע מדכתב
מאי טעמא לא אמר בית הלל כדאית ליהו
להו מילתא היא דמיבעית ליה לתמי לא
קתמרי בית הלל עולה רחייב כבית שמאי :

מי

ופרטות באהל מועד ורבי עקיבא אומ' כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבו' מואב ואי סלק' דעתך עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי מי איכא מידי דמעיקרא לא בעי הפשט וניתוח ולבסוף בעי הפשט וניתוח רבי אליעז' דתניא עולת תמיד העשויה בהר סיני ר' אליעז' אומר מעשיה נאמרו בסיני והיא עצמה לא קרבה רבי עקיבא אומר קרבה ושוב לא פסקה אלא מה אני מקיי' הזבחי' ומנח' הגשתם לי במדבר ארבעים שנה בית ישראל שבטו של לוי שלא עברו ע"א הן הקריבו אות' בית הלל האדאמר ר' עקיבא הא נמי דאמרן ר' יוסי הגלילי דתניא ר' יוסי הגלילי אומר שלש מצות נצטוו ישראל בעלותם לרגל ראייה וחגיגה ושמחה יש בראייה שאין בשתיהן ויש בחגיגה שאין בשתיהן יש בשמחה שאין בשתיהן יש בראייה שאין בשתיהן שהראייה עולה כולה לגבו' מה שאין כן בשתיהן יש בחגיגה מה שאין בשתיהן שחגיגה ישנה לפני הדיבר מה שאין בשתיהן יש בשמחה מה שאין בשתיהן שהשמח' נוהגת באנשים ובנשים מה שאין בשתיהן ור' ישמעא' מאי טעמא קא מוקמת ליה כבית שמאי אי סלקא דעתך עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי מי איכא מידי דמעיקרא לא בעי הפשט וניתוח ולבסוף בעי הפשט וניתוח והא רבי יוסי הגלילי דאמר עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי מעיקרא לא בעי הפשט וניתוח ולבסוף בעי הפשט וניתוח דתניא רבי יוסי הגלילי אומר עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה טעונה הפשט וניתוח לפי שאין הפשט וניתוח אלא מאהל מועד ואילך סמי מכאן רבי ישמעאל בעי רב חסדא האי קרא היכי כת' וישלח את נערי בני ישרא' ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים או דילמא אידי ואידי פרים הוו למאי נפקא מינה מר זוטרא אמר לפיסוק טעמי' רב אחא בר יה דרבא אמר לאומר הרי עלי עולה כעולת שהקריבו ישראל במדבר מאי פרים הוו או כבשים הוו תיקו תנן התם אלו דברים שאין להם שיעור הפיאה

ופרטות באהל מועד. כל הפרוכת עם פירוש שכתוב בלכתיב ויקרא ה' אין מאהל מועד למחר ובספר תורת כהנים דסיינו ויקרא בתפרשו כל הלכות קרבן וכן דברי הרבה: ובשנו פעם שנית וכל מה שנאמר כאן נאמר כאן ואע"פ שלא נכתב: ופרטות נערכות תורה אור מפי משה ליהושע שנאמר בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התור' וגומר: ואיסלקא דעתך עולת סיני עולת תמיד הואי ותובת הדורות מפי הגבורה: מי איכא מידי כו' אלא ודאי עולת דמייה הויא ומתילים הקריבוה ואיע"ג שלא קרב והעולה שהקריבו הנכורות עולת דמייה הוה: ומה אני מקיים הזבחים ומנחם הגשתם לי במדבר לשון תימא ומסיק שלא במדבר הקריבו לפי שמופין היו: שנטו על לוי כת הקריבוהו משלהם: שמחה לפי שלמי שמחה מס יחין לו בשר שלמי של כלר ובדבים שהתנדב כל השנה מביאין בערב ולא מעבר בהמה מביא שלמי משלו אי אמעות מעבר סני משלו להיות לו בשר לשוב שתין שמחת חג אלא בשבת: מחניה ישנה לפני הדיב' אותן שלמים שהקריבו הנכורות לפי שלא בערב הקריבוה מחניה בקרלו שכשן נתקיים ויתנו לי במדבר שנאמר להם במדבר: השמחה נוהגת בנשים דכתיב ושמחת בחגך וביתך: מה שתין כן בשתיהן דמנות עשה שהזמן גרמה כן והכתוב לא ריבה אותן: הכי גרסינן ורבי ישמעאל מאי טעמא לפי מוקמת ליה כבי' שמאי אי סלקא דעתך כו' ולא גרסינן אמר לך והכי פירושא לאביי פריך דאמר לעיל בית שמאי ורבי ישמעאל כו': מאי טעמא מוקמת לה לרבי ישמעאל דלא כהלכתא דבית שמאי במקום בית הלל ליכו מוכח מסוס דשמעת ליה דאמר פרטות לא כאמרו בסיני וקבי לך אי סלקא דעתך עולת תמיד הואי ומי איכא מידי כו' מסוס הכי לא הוה לך למוקמא כבית שמאי: הא רבי יוסי גלילי דשמעת ליה דאמר לעיל עולת תמיד הואי ואפילו הכי שמעינן בעולת תמיד דלית ביה הפשט וניתוח: לפסוקי טעמי' בגיונות שם תאמר סני מינן צריך לאתה לפסוק הטעם של ועלו עולות באתנחת' כמו שאנו קורין לותו אי נוקף קטן טעם שמפסיק הלכור ממה שלאחריו ואם אין אתה יכול צריך לאתה לקרותו באחד משאר טעמי שתין מפסיקין כגון פשטא או רביע: לאומר הרי עלי עולה כעולת שהקריבו ישראל במדבר לא גרס' כאומר נפקא מינה לאומר הרי עלי עולה כאותה עולה מה יהיו פרים או כבשים תיקו: תנן התם במסכת פיאה:

הפיאה

מי גיכא מידי דמעיקרא לא' בעי הפשט דווקא קא מיבעיא ליה מעשה דעיקר הפשט כתיב בגופיה אבל מעולת דמייה אע"ג דמתמ הוא דשעונה הפשט לא קאמר ליה מידי כיון דלאו בגופיה כתיב:

רבי עקיבא וכו' לקמן על גב דאמתיתי בנה מזבח ולא נתנה תורה על סיני לדרים מלותה שעה דנתמ' מעשיה בסיני כדכתי' עולת תמיד העשויה בהר סיני ומתן דלא דרים אחי מוקי לה דעולה טעונה כלי וכן פירש רש"י בגימוקי חומש העשויה בהר סיני ובספרי דרים לה שנעשית בהר סיני קודם לתורה והיינו בחמישי שבנה מזבח:

יש בשמחה שתין בשתיהן וכתוספתא גרסינן שהשמחה יש לה תשלומין כל שבעה ולא בשתיהן ושמעתינן שלנו דלא גרים ליה שבירת ליה דגם בחיוב יש להן תשלומין ולא קאמ' בשתיהן שבריכין שיעור מה שתין כן בשמחה דיום ראשון שבשמחה תין לה שיעור ומיהו כלאו הכי ניתא דלא נחית למיתני הא כללא כדפרי' לעיל רק חומרי בחטת שתין בשתים ולהכי לא תניא שתיהן חיבין בשתין מכל דבר מה שתין כן בשמחה שבכולה מכל דבר דהא חומרי דשתים לא קתני:

אידי ואידי פרים מליבא דמתן דאמר עולת רמייה הויא ואפילו למתן דאמר עולת תמיד קודם מתן תורה היתה של פרים והדר ניתנו כמו שנתנה מן הפשט וניתוח לרבי יוסי הגלילי:

מאי נפקא מינה כלומר מאי דהוה הוה וכן פריך בפרק קמא דיומא כיצד הלביסו ובפסחים גבי חמורי פסחים ובסנהדרין גבי שור סיני בכמה לא נעי מצו דסניר לעופי דורות מצע וכע"ג פרק שני ובתענית גבי בית שתי מצה כל ימי המלוחים דלא פריך ליה התם נמי למיסבר קרתי לפי שלא מצינו בגלי כהוכה רק לאהרן וכניו ועוד דאכתי לא כתנכו הבגדים דבעינן עלייהו והזאה ונפקא מינה לעבוד במלוחים בלא הזאת בגדים:

לפסוקי טעמא ולא דמי לה' מקרחות שתין להן הכרע ולא אזלי' בתר פסוקי טעמא התם לא מצי קאי רק לחד מיניהו דתין משמע' שתיהן הוה לה מכל מכל הכא מצי קאי לתרוייהו:

שאין להן שיעור הפיאה דכתיב לא תכלה פאת שדך ומדאוריית' היה דאלו מדרבנן למר כפ' רשב"ג תין פוחתין לעני בגורן פחות מסאים ופליגי תמוראי בירושלמי חד אמר אי לסא שיעור למעלה ולא למט כלומ' יוכל לפחו' עד חסה ולמעלה כל שהו וחד אמר למעלה תין לה שיעור הא למט יש לה וכעי מאי ביניהו כלו' ודאי לכולי עלמא מיכא ומצני סא פיאת מסאים למתן דאמר תין לו שיעור כלל מה שנתן נתן ופטור מפיאה ושם הוסיף תייב במעשר ולמתן דאמר יש לו שיעור למטה מה שנתן נתן ואינו פטור מפיאה וזכה העני ומחוייב במעשר עד שיעלים שיעור מסאים בבת אחת דלא הוי פיאה אם לא שילם לו בבת אחת כו' ופריך תמאי לא מצית תרומה ומצני תפתר מפני המחלוקת לשון פלוגתא דומי דמחלוקת בפסחים דתוקין בתוך כלומ' סים בה חילוק דאמר רבי יוחנן עושה מלא כל שהו בכורים ולא אמר עושה כל שהו תרומה דמה בעינן רמזית שיריים ניכרים בפרק בכל מערבין התיבון הרי פיאה דתין מלא עושה כל שהו ומצני עד שלא קצר שיבולת לא נתחיי שהו רחמנא פיאה שדך בקוברך תלה רחמנא פיאה בקציר והכי קאמ' דמשנתחייב בפיאה תין לה שיעור וכי תימא בכורים נמי הכתיב רמזית וליבעי שיריים ניכרים כמו בתרומה למרבינן ליה התם רמזית כל שבכורי כל ואני הייתי מפרש מפני המחלוקת עין יפה עין רעה וכיונית לשפוקי הך דעניים סוה ויבול דשליבי בסכת' תרומה פר' המרכה בתרומה רבי אליעזר אחד מעשרה יתר מכאן ועשרה תרומת מעשר למקום אחר רבי ישמעאל אומר מחצה חולין ומחצה תרומה רבי עקיבא אומר עד שיעריך עם חולין ומפרש בירושלמי טעמא דרבי ישמעאל דרמזית דגנך ליו לרמזית שיהו כדגן:

הפיאה לא נתנה בו תורה שיעור מ"ש שתין לפיאה שיעור נתנו בו חכמים
שיעור אחת מששים: וכן הכבורים ולקט מדיחסית כל פרי האדמ' ולא נאמר
כמה: והריאין ולקמן מפרש: אמר ל' יוחנן כסבורין הייגו לפרש הני מין
לו שיעור דקתני הכא: אין להן שיעור למעלה שיהיה כמה שירצה: אבל
למט יש לו שיעור שלא לפחות ממעשר כסף
כמו שאנו במשנתינו והייגו סבורין תורה אור
דשיעור דאורייתא הוא: עד שבא ר' אושעי
ברבי ולימד בדורו: ולימד שתין
לו שיעור לא למטה ולא למעלה מן התורה:
אבל חכמים כו' כלומ' שיעור מעשר כסף שתי
כסף המוזכר במשנתינו בראייה ובחגיגה
מדברי חכמים הוא אבל אמרו חכמים
נרסינן: מאי הריאין ולא תנא הראייה
דליהוי משמע דמי עולה דאלו הפתח להו
בדמי משמע ולא במצות ראיית פנים: רבי
יוחנן אמר ראיית פנים בעזרה כמה פעמים
שהוא תפן בא ומראה עצמו בעזרה ואין
צריך להביא קרבן בכל ראייה וראייה:
ראיית פנים בקרבן וצריך להביא קרבן על
כל פעם ופעם: בעיקר הגל כיון שטוב ראשון:
בזכרי צריך להביא קרבן בשתי הזבחים
בסבורין ולא עולות העוף שהיו במלקת:
בשתי חגיגה בראש הגל למאכל הדיוט:
ובשתי ראייה לגבוה דהא לא אתיא פני
דכתי' משמע לגורבי מני עולה: מה חגיגה
החמור להדיוט וכתיב על בהמ' לכתיב לה
ילין חלב חגי על בקר בחגידי דאית ליה חלב
הקרב לגבוה קאמר: ואין ראיין חגיגין
מפרש לקמן: בחטאו ואשמות אלא תשמט
ותזקק להביא חטאת ואשם: מביא רעיך
מביא תוכיח הקב"ה שקרא ישראל רעיה
שנאמר למענן אחי ורעי: סבר רב יוסף
למימר כו' דאי לאו הכי מאי ואין ראיין
חגיגין דילמ' מבכל זכורך אי אלא יהיו חגיגי
עולין מזכורך נפקא שהרי כל הזכרי בכלל
זכור: מ"ל

הפיאה והפבורים והריאיון וגמילות חסדים
ותלמוד תורה אמ' רבי יוחנן כסבורין אנו
לומ' הריאיון אין לו שיעור למעלה אבל יש לו
שיעור למטה עד שבא רבי אושעי' בר' ולימד
הריאיון אין לו שיעור לא למעלה ולא למטה
אבל חכמים אומרים הראייה מעה כסף
והחגיגה שתי כסף מאי הראיון רבי יוחנן אמ'
ראיית פנים בעזרה וריש לקיש אמר ראיית
פנים בקרבן בעיקר הרגל בולי עלמא לא
פליגי דראיית פנים בקרבן כי פליגי בשאר
ימות הרגל כל היכא דאתא ואייתי כולי עלמ'
לא פליגי דמקבלינן מיניה כי פליגי דאת ולא
אייתי דרבי יוחנן סבר ראיית פני בעזרה דכל
אימת דאתי לאצריך לאתויי ריש לקיש אמר
ראיית פנים בקרבן דכל אימת דאתי צריך
לאתויי איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן לא
יראו פני ריקם אמ' ליה בעיקר הרגל איתיבי'
לא יראו פני ריקם בזבחים אתה אומר בזבחי
או אינו אלא בעופות ומנחות ודין הוא נאמרה
חגיגה להדיוט ונאמ' ראייה לגבוה מה חגיגה
האמורה להדיוט זבחים אף ראייה האמורה
לגבוה זבחי' ומה הן זבחים עולות אתה אומר
עולות או אינו אלא שלמים ודין הוא נאמרה
חגיגה להדיוט ונאמ' ראייה לגבוה מה חגיגה
האמורה להדיוט בראוי לו אף ראייה האמור'
לגבוה בראוי לו וכן בדין שלא יהא שולחנך
מלא ושולחן רבך ריקם א"ל בעיקר הרגל איתיביה ר' יוסי בר' יהודה אומ' שלש רגלים
בשנה נצטוו ישראל לעלות ברגל בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות ואין
נראין חצאין משום שנ' כל זכורך ואין נראין ריקנים משום שנ' לא יראו פני ריקם א"ל
בעיקר הרגל איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש יראה יראה מה אני בחגם אף אתם בחגם
אלא כל היכא דאתא ולא אייתי דכולי עלמא לא פליגי דעייל ומתחזי ונפיק כי פליגי
דאתא ואייתי דרבי יוחנן דאמר ראיית פנים בעזרת ראיית פנים הוא דאין לך שיעור
הא לקרבן יש לה שיעור וריש לקיש אמר ראיית פנים בקרבן דאפילו קרבן נמי אין
לו שיעור איתיביה הוקר רגלך מבית רעך התם בחטאות ואשטות כדרבי לוי דר'
לוי רמי כתיב הוקר רגלך מבית רעך וכתיב אבא ביתך בעולות לאקשיא כאן
בחטאות ואשמות כאן בעולות ושלמים תניא נמי הכי הוקר רגלך מבית רעך בחטאות
ואשמות הכתוב מדבר אתה אומר בחטאות ואשמות או אינו אלא בעולת ושלמים
כשהוא אומר אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי הרי עולות ושלמים אמור הא מה
אני מקיים הוקר רגלך מבית רעיך בחטאות ואשמות הכתוב מדבר:
ואין נראין חצאין כו': סבר רב יוסף למימר מאן דאית ליה עשרה בנים לא
ליפקו האידנא חמשה ולמחר חמשה

בכורים אין לו שיעור לא למעלה ולא למטה הדר פריך בירושלמי רבי
כרכיה כעי למה לא תנינן עשר לסוטה אפר פרה רוק יבמה דם
נפול של מצורע מ"ר יוסי לא חייתינן במתנ' לא דברים שהוא מוסיף עליהן
ויש בעשייתן מצות לו אע"פ שמוסיף עליהן אין בעשייתן מצוה:

גמילות חסדים בירושלמי הדא תימא
בגופו אבל בממונו יש לו שיעור
וביקור חולים דאין לו שיעור כדאית' בגדרי
הוי בכלל גמילת חסד ס:

כסבורין תנו רבנן דיש לו שיעור למטה
וסבירי לי' כהיד תנא בירושלמי
דתני פאה דיש לו שיעור למטה:

רבי יוחנן אמר ראיית פנים בעזרה
לכיון לשייתי בראשי חדש ויומא
מיפט בכך אם ירצו לו יביא כאן בירצ' אבל
ראיית פני בקרבן יש לו שיעור דסביר ליה
לר' יוחנן מעה כסף שתי כסף דאורייתא והכי
אית בירושלמי דאסכת פאה מתני בהדייה
אבל בקרבן יש לו שיעור דאל' יוחנן מעה
כסף שתי כסף דאורייתא ועוד אמ' במכילתין
רבי יוחנן כדעתי' דאמר כל השיעורי הלכ'
למשה מסיני ואמר מעה כסף שתי כסף
דאורייתא וריש לקיש דאמר ראיית פני
בקרבן סגירת ליה כרבי יהושע דאמר מעה
כסף שתי כסף דהבנן וכן אתר התם לא
ירמו פני כל שהוא אבל מכאן נתנו להם
שיעור מעה כסף שתי כסף ומיהו ס"ס אם אמר
לא נתית להכי אלא להך ליתא קמת מעה
דבעי למימר דמתניתין מיירי לף כשעבר
הילכך לא מצי למוקמי ברראיית קרבן דלמ'
לא מחייב כלל להביא אבל ברראיית פנים
מחייב לבא אחר אחר זימנא ומשם זה והלאה
אין לו שיעור וריש לקיש אמר דמתני' נמי
ברראיית פני בקרבן דמחייב להביא ומ"מ
צריך לומ' דמפיל ליה כר יהושע כדפירשתי
כדי שלא יהא שיעור כלל ולמיתך ליפסדתי
ואיתיתי בו כיוס קאמר שלא מקבלין משום
כל תוספיק כיון לכך נפיק אבל למחר ולמ'
אחרת מצי להביא אם ירצה והא לא פטר
ליה קרא אלא מה אני בחכם רק בחיובא אבל אי
מייתי שפיר מקבלין וכן אמרי ליפסל לעיל
דאתא ולא מייתי כשאר יומי ולא פליג רבי
יוחנן רק דלא מחייב למתוי אפי' אי מייתו
מקבלין שפיר וריש לקיש לא מיתותב אלא
משום דמחייב ולא מקבלין ליה קרא ולא דמי
הלי יש לו שיעור להיות בירושלמי להתם
מלמטה מיירי ולהי הקרבן אבל לכ' קיימי
שיעור בהדאתו ואם נתן להשוותם יחד הם
לקרבן יש לו שיעור למט כדאית' בירושלמי
והכא נמי היינו טעמ' לו שיעור בהדאתו
אי נמי מייתי מי מקבלין מינה או לא ומיהו
לפי לשון הירושלמי לא ידעינ' היכי מוקי מתני'
לה ברראיית פנים בעזרה ולא בקרבן משום
דיש לו שיעור כר' יוחנן והא תסיק פאה
יש לו שיעור למט ושמא דלהי בעי ליפסל
למתני' כדברי הכל אף כתנא דתמר פאה
אין להם שיעור לא למעלה ולא למטה
ומתוקמ' ברראיית פני לתוד לרבי יוחנן בן
נמל לי הפירוש דהך שמעתתא:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0017
DFG

מביאין שלמים ואין סומכין עליהם לשחיטתן אלא לשם שלמים אלא לשמן ולא לשם חובה ולא לשם נדר ונדבה

דף טו ועמ' א מתניתא פליגי בה אמתני' דלעיל ואמתני' בפרק קמא° דשבת דתנן הכל שוחטין בשבת אפילו את הפסח בזמנו ובלבד שיודיע לכהן שחרית שיבוא שחיטתו אחר שחיטת התמיד ומקטיר חלבים ואברים ומזה על הקרנות ומזה על היסוד ואח"כ שוחטין את הפסח ומפשיטין ומנתחין ומקטירין אברים ומזה על הקרנות ומזה על היסוד ואח"כ שוחטין את התמיד ומקטירין

אלמא קסבר חגיגת ארבעה עשר לאו דאורייתא
אמר מר בית הלל אומרים מן המעשר אמאי
דבר שבחובה הוא וכל דבר שבחובה אינו
בא אלא מן החולין אמר עולא בטופל חזקיה
אטר טופלין בהמה לבהמה ואין טופלין
מעות למעות ורבי יוחנן אמר טופלין מעות
למעות ואין טופלין בהמה לבהמה תניא
כוותיה דחזקיה תניא כוותיה דר׳ יוחנן תניא
חובתו מן החולין ומנין שאם רצה לערב מערב
תלמוד לומר כאשר יברכך ה׳ אלהיך תניא
כוותיה דחזקיה מסת מלמד שאדם מביא
חובתו מן החולין בית שמאי אומרי יום ראשון
מן החולין מכאן ואילך מן המעשר ובית הלל
אומרים אפילה ראשונה מן החולין מכאן
ואילך מן המעשר ושאר כל ימות הפסח אדם
יוצא ידי חובתו במעשר בהמה ביום טוב מאי
טעמא לא אכתוב אשו דילמא אתי לעשורי
ב״ט ואי אפשר לעשר ביום טוב משו׳ סקרתא
מאי משמע דהאי מסת לישנא דחולין הוא
דכתיב ושם המלך אחשורוש כס על הארץ
ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות
תנו רבנן ושמחת בחגך לרבות כל מיני
שמחות לשמחה מכאן אמרו חכמים ישראל
יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות ובמעשר
בהמה והכהני בחטאת ואשם ובבכור ובחזה
ושוק יכול אף בעופות ומנחות תלמוד לומר ושמחת בחגך

אמר מר בית הלל אומרים מן המעשר וכו׳. בטופל מחבר מעשר עם החולין ומביא ופליגי אמורמי כיכר טופלין: חזקיה אמר בהמה לבהמה אם יש לו חולין הרבה ואין לו ספק בהמה אחת אינה אחת לחגיגה מן החולין והשאר מן המעשר ואף על פי שכולן הכאו כיום רחמן עם חגיגה עליהן כבר יצא ידי חובה בהשוכה מן החולין: ואין טופלין תורה אור

מעות למעות לקנות בהמה גדולה ורבי יוחנן אמר אינו יכול לומר איתתי ליה ספיר ספי יציאת ידי חובתו מן החולין כשמכיר בהמה שלמה מן החולין ולומר איתתי ליה ספיר ספי כשחולין מעורבין עם כל אכילותיו ולקמן ילפי לה מקראי דמותר להיות שפל: מסת בשבועות כתיב ועשית חג שבועות לה׳ אלהיך מסת נדבת ידך ולקמן מפרש מסת לאו חולין: מעשר מן הדגן יכול אף בעופות שקנה בהן בהמה דשמי בהמות וכיפרת לעצמה וכיכרת לעצמה: אשר יברכך מכל מעשרך: יום ראשון שהוא לשם חגיגה יהא מן החולין ולית להלכי שמאי טפילה כדבר שבחובה מכאן ואילך סיינו חלה סתמא דחולין כחגיגה כתיב ואכלת שם לפני ה׳ אלהיך ושמחת אתה ובניך לה אף מן המעשר: אכילה בחזקת הבאה שלך דעתך שם לעצמה ויבואנה על שלמין דחגיגה: מכאן ואילך אפילו כל ימים: ושמחת כל ימות הפסח אינן אלא לשמחת הלב יוצא במעשר בהמה אם יש לו וכל שכן שקונה שלמים במעות מעשר שני: ביום טוב מאי טעמא לא נפיק במעשר בהמה משום שכתוב בהן כי היכי דשרו כתעשר שני: משו׳ סקרתא שבועה בעלמא דתנן בשבועות היוצא בשבועה זו כיצד אומר וחי ראשי מעשר ואוכל עד שלא יראה וחי ראשי מעשר ואוכל עד שלא יראה: ושמחת כל השמחות דברים כמשמען אלא כיון שאין חלה בשאר שמחה ואמר רחמנא חלה בכולהו אי כשאר שמחה:

יכול

אלמא קסבר חגיגת ארבעה עשר לאו דאורייתא ואין להקשות דתניא
כפרק קמא דתמורה לא ילין מן הכבש לימד על חגיגת י״ד דקתני ושם
שהכתוב מדבר בימים ולילה אחד כו׳ אלמא סבירא ליה דהוה דאורייתא ושוב
תמצאנו תנא התם דחיוב חגיגה לילה אחד מסתברא לי׳ דאורייתא
לכל פליגי אחידוק תנא ויש לומר דסבר
כתנא דמתני׳ פ״ק דתמורה דברים הנהגין אינם צריכין שום חגיגה עמו בזמן שבא כחול
בשדה ובמועט בזמן שבא בשב׳ במרובה
או בטומאה אין מביאין אם כן מסתמא
דלמו תובא לפעמים לא תיתי בקל וחומר
רב אשי התם בגמרא:

אמאי דבר שבחובה הוא לימא הדין דהוה מצי
להקשות עלה היא ואין נהכלת ואין נותנין
דמי מעשר רק בדבר הנאכל והכי מניגו
בסיפרי בפרשת עשר תעשר בכל תבוא
תלוה בפיך יכול בעבדים כו׳ יכול ניקח
בהמה למשתה בנו כו׳ הרי אתה נן כו׳ אי
אה להנן עלה ומשני שאני הכא כתיב ואכלת שם לפני ה׳ אלהיך
לומר ואכלת ושבעת שאתה שם נם אכילה
יבאו עולות שאין נאכלות ויש להקשות לימא
בפרק קמא דחולין בשמעתתא דכשפט דף כב ופס
מינטריך כשפט בעולת העוף לומר שאינה
בא אלא מן החולין תיפוק ליה דעולה היא
ומיבעיא לן לקושטי הוא דהתם נמי פריך
מן החולין מדרבה בר בר חנה נפקא
ומשני כרי נסבא והוא הדין לימי לימרך
עולה היא ולישני הכי אבל הר״ר יונתן מפר
דכתיב והקריבו דהוי חלק שמע מינה
דמוכיח מכלל שאר עולות ואיבעית אימא
הכי״ג דהוה נאכלת ואיבעי ממעשר
שהקשה הר״ר יעקב מתו הלל״ם ליתני נמי
שהנדרי שיהם בשלמים אלא מן החולין דהוה
ליה מופה ונדבות אף ממעשר והיה מתרץ
הר״ר שמחי בעולה דכלהו הכי היה
בהם מן החולין שאינן נאכלת כדפרי׳:

טופלין בהמה לבהמה בהמה רחנוה
מן החולין ואינה למעשר אבל
מעות למעות לשנותך מעות חולין ומעות
מעשר לקנות בהמה למשמע ליה דהוי דבר שבחובה ממעשר לא יכול מאחר ואחר לפי שכתבתי ומיהו דחזקיה חד לין טעמא כמילתי׳ דתרוייהו דחזקיה חד לין טעמא כמילתי׳ דתרוייהו דחזקיה חד לין טופלין מעשר שברשותו ביכר כיון שאפשר לו ליטפל בשתי בהמות הכי עדיף דסבירא ליה לחזקיה התם טובא בהמות הילכך במעות לא מיטפל ורבי יוחנן אומר טופלין למעות כיון דרבויי קא מבויי טפילה דמי על כרחו הכי הוא דבשתי בהמות לא הוי דסבירא ליה לרבי יוחנן לין מדם חולק חובתו לשתי בהמות וכן מצינו בירושלמי אמר רבי לילה כשם רבי חייא פלגון חזקיה ורבי יוחנן חזקיה אמר מדם חולק חובתו לשתי בהמות וכו׳:

מלמד מדם חובתו מן החולין וכשילמי פרק סחוטה מפקינן ליה מקרא דתניא ונס בפרק קמא דתמורה ונס בפרק קמא דחגיגה ואין להקשות דף כב ופס
מינטריך כשפט בעולת העוף לומר שאינה
בא אלא מן החולין תיפוק ליה דעולה היא
ומיבעיא לן לקושטי הוא דהתם נמי פריך
מן החולין מדרבה בר בר חנה נפקא
ומשני כרי נסבא והוא הדין לימי לימרך
עולה היא ולישני הכי אבל הר״ר יונתן מפר
דכתיב והקריבו דהוי חלק שמע מינה
דמוכיח מכלל שאר עולות ואיבעי ממעשר
שהקשה הר״ר יעקב מתו הלל״ם ליתני נמי
שהנדרי שיהם בשלמים אלא מן החולין דהוה
ליה מופה ונדבות אף ממעשר והיה מתרץ
הר״ר שמחי בעולה דכלהו הכי היה
בהם מן החולין שאינן נאכלת כדפרי׳:

תלמוד לומר כאשר יברכך מיבעיא כילמי מפקינן ליה דכתיב מסת וכתיב לא תוכל שמתו מה להלן מן המעשר כו׳ רבי שמעון אומר נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה להלן מעשר אף כאן מעשר רבי שמעון אומר כאן מסת וכתיב מסת נדבת ידך מה מסת להלן חולין אף כאן חולין:

ג׳ ושאר כל ימות הפסח אדם יוצא ידי חובתו במעשר בהמה מכל מקום יש ספרים שכתוב כאן בירושלמי תחלת ואין ליישנם:

משום סקרתא הקשה הר״ר יונתן תיפוק ליה דמאן דעביד כיום טוב כהקריב דמי כדאמר בפרק כ
בתורה לקדש בהמיין בפרק בתרא ויש לומר דעבוד כיום טוב לאו מיסור לחוליי׳ הילכך נזדו כב ופס
אחוך שמא מכל מקום הוי דחיק לן נזור וכן משמע התם נבי מין רוכבין על גבי בהמה ומוקי לה משום תחומין ליתא קסבר תחומין לחומרא ליכא נזדו שמא
יחתוך ומורה משמע משום מיסור דרבנן לא נזדו ורבי יונתן היה רוכב לתרך של הקדש לא הקדש ולא נזדו כיום טוב דף כב
שמא תבצע ח״כ הכי נמי כיון דנפיק בה ידי שלמי שמחה מצי להקדי׳ לך מין הר״י תורה לו כיון דלא אתי עשיר משו׳ שלמי שמחה לתם לא כן פדין נדרי ונדבות
נמי ליקדשן כיון דנפיק מהו׳ שמחה ומכל מקום אני לא יתכן בכבורות פרק בתרא מאלי נקט סקרתא ולא נקט מקדשין להתם לא צריך נזדה לא שיכוי רחמנן דף כב
קדושין ועומדין ואכן התם והכא לא דמי להנבחת תרומות ומעשרו לשסור משום מתקן הוא דהכא לא מתקן הוא דבלאו הכי ברי לכיכל קודש שיעשר בהמותיו:

וישם המלך לפרוסים שם אבל והיו לך לשם ועבדוך וכן ויהי לשם עכור לא מייתי דהני לאו מעות מעשר מיתמעיטין אלא לגזון עבדות בעלמא:

ושמחת נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה האמורה להלן בקרבנות אף שמחה האמורה כאן בקרבנות ומה שמחה האמורה להלן בזבחים אף שמחה האמורה כאן בזבחים ומה שמחה האמורה להלן בשלמים אף שמחה האמורה כאן בשלמים ומה שמחה האמורה להלן בבכור ומעשר אף שמחה האמורה כאן בבכור ומעשר ומה שמחה האמורה להלן בנסכים אף שמחה האמורה כאן בנסכים ומה שמחה האמורה להלן בעולת ראיה אף שמחה האמורה כאן בעולת ראיה ומה שמחה האמורה להלן בחגיגת ארבעה עשר אף שמחה האמורה כאן בחגיגת ארבעה עשר ומה שמחה האמורה להלן בחגיגת חמשה עשר אף שמחה האמורה כאן בחגיגת חמשה עשר מנא לן דכולהו שמחות דכתיבי בפרשתא דעשר תעשר ובפרשת חג השבועות דכתיבי בפרשת פסח ובפרשת חג הסוכות דכתיב ושמחת בחגך אתה ובניך ובעבדיך ובאמתך והלוי ובגר ויתום ואלמנה אשר בקרבך מנין שכל שמחה שנאמרה בפסח ובחג אינה אלא בבשר שנאמר תלמוד לומר אלה אלה נאמרו כאן ואלה נאמרו שם מי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0019
DFG

מי שחגיגה באה מהם יצאו אלו שאין חגיגה באה מהם רב אשי אמר משמחת נפק יצאו אלו שאי בהן שמחה ורב אשי האי בחגך מאי עביד ליה ההוא לכדרב דניאל בר קטינא דאמר רב דניאל בר קטינא אמר רב מנין שאין נושאין נשי במועד שנאמ' ושמחת בחגך ולא כדרבי באשתך: מתני' מי שיש לו אוכלי' מרובים ונכסים מועטים מביא שלמי' מרובים ועולת' מועטות נכסים מרובים ואוכלין מועטין מביא עולות מרובות ושלמים מועטין זה וזה מועט על זה נאמ' מעה כסף שתי כסף זה וזה מרובי על זה נאמר איש כמתנת ידו כברכת ה' אדיך אשר נתן לך: גמ' שלמים מרובים מהיכא מייתי הא לית ליה אמ' רב חסד' טופל ומביא פר גדול אמר ליה רב ששת הרי אמרו טופלין בהמה לבהמה מאי קאמ' לי אילימא הכי קאמר לי' הרי אמ' טופלין בהמה לבהמה אבל לא מעות למעות ולימא ליה אין טופלין מעות למעות אלא הכי אמר לי' הרי אמרו אף טופלין בהמה לבהמה כמאן דלא כחזקי' ודלא כרבי יוחנן וכי תימא אמוראי דהוא דפליגי מתניתא לא פליגי והא קתני אכילה ראשונ' מן החולין מאי אכילה ראשונה שיעו' דמי אכילה ראשונה מן החולין אמ' עולא אמ' ריש לקי' הפריש עשר בהפו' לחגיגתו הקריב חמש ביום טוב ראשון חזר והקריב חמש ביום טוב שני רבי יוחנן אמר כיון שפסק שוב אינו מקריב אמר רבי אבא ולא פליגי כאן בסתם כאן במפרש האי סתם דיבי דמי אילימא דליכא שהות ביום להקרב האי דלא אקרבינהו דליכא שהות ביום ואלא דלית לי' אוכלין האי דלא אקרבינהו דלית ליה אוכלין לא צריכא דאיכא שהות ביום ואית לי' אוכלין מבדקמא לא אקרבינהו שמע מינה שיורי שיירינהו והכי נמי מסתברא דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן הפריש עשר בהמות לחגיגתו והקריב חמש ביום טוב ראשון חזר והקריב חמש ביום טוב שני קשיין אהדדי אלא לאו שמע מינה כאן בסתם כאן במפרש שמע מינה איתמר נמי אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן לא שנו

יצאו אלו שאין חגיגה באה מהן חגיגה באה כתיב הכא כתיב התם ונגמ': מתני' : מוכלין מרובין בני בית ככים מביא שלמי חגיגה ככים לפי המוכלים ועולת ראיה מועטת : עולות מרובות דכתיב התם כמתנת ידו : גמ' : טופל מעות חולין ומעשר יחד : מיבעיא הכי קאמר ליה הרי אמרו בהמה לבהמה מעות למעות לא כחזקיה : לימא ליה הרי אמרו אין טופלין מעות לכיון דמעות כיון לשמיר טפילת מעות אחת ושמעי' לחזקיה בהדיה דאין טופלין היכי שביק מילתא בהדיא ומותיב מדיוקא : אלא לעולם טופלין קאמר ליה דשמעין לרב חסדא דקאמר בטופל ומניח פר גדול דוקא מעות למעות אבל בהמה לבהמה לא ואמר ליה הרי אמרו טופלין בהמה לבהמה כמאן וכו': וכי תימא אמוראי הוא דפליגי מתניתא לא פליגי והא קתני אכילה ראשונה מן החולין מאי אכילה ראשונה שיעורי דמי אכילה ראשונה מן החולין אמ' עולא אמ' ריש לקי' הפריש עשר בהפו' לחגיגתו הקריב חמש ביום טוב ראשון חזר והקריב חמש ביום טוב שני רבי יוחנן אמר כיון שפסק שוב אינו מקריב אמר רבי אבא ולא פליגי כאן בסתם כאן במפרש האי סתם דיבי דמי אילימא דליכא שהות ביום להקרב האי דלא אקרבינהו דליכא שהות ביום ואלא דלית לי' אוכלין האי דלא אקרבינהו דלית ליה אוכלין לא צריכא דאיכא שהות ביום ואית לי' אוכלין מבדקמא לא אקרבינהו שמע מינה שיורי שיירינהו והכי נמי מסתברא דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן הפריש עשר בהמות לחגיגתו והקריב חמש ביום טוב ראשון חזר והקריב חמש ביום טוב שני קשיין אהדדי אלא לאו שמע מינה כאן בסתם כאן במפרש שמע מינה איתמר נמי אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן לא שנו

עין קף ע"ב

עיין לקמן

עם דקאי אכל מילתא מתניתין ל' נין מעות נין בהמה ורב ששת כברייתא בתוספתא סבירא ליה : והא קתני מכילה רחשונה מן החולין וקא סלקא דעתך דסעודה הבאה רחשונה על השולחן בעי כולה מחולין : דמי מכילה רחשונ' כלום מכילה רחשונה סתמא קתני דלית ליה נין בהמה לבהמה מעות סיעור מכילה רחשונה : חוזר ומקריב חמש ביום טוב שני ולא אמר עובר הוא בכל תוסיף ורחמנא אמ' וחגותם אותו חג ויומא חד יומא הוא ואי לא דהכא נמי חד יומא הוא ואני תשלומין לרחשון: נפקא ל' מסדריהן בתוריי

לא אכלו מה תלמוד לומר אלא שלא נמר חוזר ומקריב מאי נמר אילימא נמר קרבנותיו מאי מקריב אלא שלא נמר היום אבל נמר היום חוזר ומקריב : מתני : מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג חוגג את כל הרגל ויום טוב האחרון של חג עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות רבי שמעון בן מנסיא אומר איזהו מעוות שאינו יכול להתקן זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממז"ת בגונב וגוזל יכול הוא להחזירו ויתקן רבי שמעון בן יוחי אומר אין קורין מעוות אלא למי שהיה מתוקן בתחילה ונתעוות ואי זה זה תלמיד חכם הפורש מן ההורה : גמ' : מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר עצרת בשביעי של פסח ונאמר עצרת בשמיני של חג מה להלן להשלומין אף כאן להשלומין מופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך מה לשביעי של פסח שכן אינו חלוק משלפניו תאמר בשמיני של חג שחלוק משלפניו לאי אפנויי מפנה מכדי מאי עצרת עצור דברי יבעשיית מלאכה הכתיב לא תעשה מלאכה עצרת דכתב רחמנא למה לי אלא שמע מינה לאפנויי ותנא מייתי לה מהכא דתניא ויקרבתם אותו הג להשבעת ימי יכול יהא חוגג והולך כל שבעה תלמוד לומר אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג כל שבע אם כן למה נאמר שבעה לתשלומין ומניין שאם לא חג יום טוב הראשון של חג שחוגג והולך את כל הרגל ויום טוב האחרון תלמוד לומר בחדש השביעי תחגו אותו אי בחדש השביעי יכול יהא חוגג והולך החדש כולו תלמוד לומר אותו אותו אתה חוגג ואי אתה חוגג חוצה לו ומאי תשלומין רבי יוחנן אמר השלומין לראשון ורבי אושעיא אמר תשלומין זה לזה מאי ביניהו אמר רבי זירא חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני איכא ביניהו רבי יוחנן אפר תשלומין לראשון כיון דלא חזי בראשון לא חזי בשני ורבי אושעיא אמר תשלומין זה לזה אף על גב דלא חזי בראשון חזי בשני ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר חזקי' ניטמא ביום מביא בלילה אינו מביא ורבי יוחנן אמר אף בלילה נמי מביא אמר' ירמיה שאני טומאה דיש לה תשלומין בפסח שני מתקיף לה רב פפא הניחא למאן דאמר פסח שני זה הכלל על הערוה לבעלה ובועל ארמית אחת ועבד כוכבים ומומר לכל העריות האמורות בתורה אבל לא נכרית ושפחה חרופה ובת שתים שאין בהן משום ערות ארמית אחת אבל נכרית ושפחה חרופה ובת שתים יש בהן משום ערות אחות אשת איש ואחות אם ואחות בת ואחות חמות ואחות כלה ואחות חורגת ואחות מניקה ואחות מחזרת ואחות מקושרת ואחות מקודשת ואחות מקודשת לאחין ואחות מקודשת לבן ואחות מקודשת לבן אחין ואחות מקודשת לאב ואחות מקודשת לבן אח ואחות מקודשת לאב אח ואחות מקודשת לבן אחות ואחות מקודשת לאב אחות ואחות מקודשת לבן אחין ואחות מקודשת לאב אחין

שני תשלומין דראשון הוא היינו רבי נתן אלא למאן דאמר שני רגל בפני עצמו הוא היינו רבי ואף על גב דאית ליה תנא דמסייע ליה פריך שפיר דמסתמא לא פליג ארבי דהתם אבל לא מסתבר למימר דבעי לישבה ככולי עלמא :

אי תפלה של ערבי׳ אתיא כמאן דאמר תפלת ערבית חובה ואפילו למאן דאמר רשות בחנם אין לנו לבטלה אם לא על ידי אונס קצת וכן משמ׳ ההיא° דתפלת השחר שכח ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שתים וכן אם שכח ולא הזכיר של ראש חדש בלילה אין מחזירין אותו לפי שאין מקדשין החדש בלילה הא מקדשין מחזירין ולא מחלק כלל בין למ״ד רשות או בין למ״ד חובה דמשמע דליכא מאן דפליג וההיא° דשבת אי שרא ליה הימיניה לא מטרחינ׳ ליה וכן בירושלמי אי עלה למטתו לא ירד היינו אונ׳ קצת ולא כפי׳ ה״ג שפירש׳ דאף למאן דאמר רשות אי שוי׳ עליה חובה הויא כחובה והא ליתא דמי לא עסקינן בהכי שכבר התפלל בשאר לילו׳ ואם היינו מפרשים שויה עליה חובה באותה לילה יתכן ההיא דטעה ולא התפלל ר״ח בלילה ° ובברכות הארכתי והבאתי ההיא דאמר׳ דתפלת נעילה פוטרת של ערבית :

בר היהי להלל יש מפרשים שגר היה והיינו בן אברהם ושרה שנתוסף ה״א בשמם וכן בג בג דכולה הגמרא עולה ה׳ :

כברזא סומקא רצועה ודומה לו מעיקרא משכא והשתא אברזא ובבר״ר יש עניות׳ לברתיה דיעקב כערקתא סומקתא לסוסיא חיורא :

כאן באחותו פנויה משמ׳ לישנ׳ דפסיקא ליה דיש ממזר מחייבי כריתות מדנקט אחותו טפי מכל שאר עריות והיינו כשמעון התימני° בקדושין בפרק האומר :

אפילו

דף כא ושם

דף פ ושם

דף כט

דף פח

תורה אור

שני תשלומין דראשון הוא אלא למאן דאמר שני רגל בפני עצמו הוא מאי איכא למימר אלא אמר רב פפא קסבר רבי יוחנן לילה אינו מחוסר זמן ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר ר׳ יוחנן ראה אחת בלילה ושתי׳ ביום מביא שתי׳ בלילה ואחת ביום אינו מביא ואי סלקא דעתך קסבר רבי יוחנן לילה אינו מחוסר זמן אפילו שתי׳ בלילה ואחת ביום מביא כי קא״ר יוחנן לדברי האומר לילה מחוסר זמן לדברי האומר פשיטא שתים ביום ואחת בלילה אצטריכ׳ לי׳ סלקא דעתך אמינא כאתקפתא דרב שישא בריה דרב אידי קא משמ׳ לן כדר׳ יוסף : עבר הרגל ולא חג אינו חיי׳ באחריותו ועל זה נאמר מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להימנות : אמר ליה בר היהי להלל האי להימנות להמלאות מיבעי ליה אלא זה שמנוהו חביריו לדבר מצוה והוא לא נמנה עמהן תניא נמי הכי מעוות לא יוכל לתקון זה שביטל° קרי׳ שמע של שחרית או קריאת שמע של ערבית או שביטל תפילה של שחרית או תפילה של ערבית וחסרון לא יוכל להימנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה והוא לא נמנה עמהן אמר ליה בר היהי להלל מאי דכתיב ° ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו היינו צדיק היינו עובד אלקים היינו רשע היינו אשר לא עבדו אמר ליה עבדו ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי נינהו ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד אמר ליה ומשום חד זימנא קרי ליה לא עבדו אמר ליה אין צא ולמד משוק של חמרין עשרה פרסי בזוזא חד עשר פרסי בתרי זוזי א״ל אליהו לבר היהי וא״ל לרבי אלעזר מאי דכתיב ° הנה צרפתי׳ ולא בכסף בחרתיך בכור עוני מלמד שחיזר הקדוש ברוך הוא על כל מדות טובות ליתן לישראל ולא מצא אלא עניות אמ׳ שמואל ואיתימא רב יוסף היינו דאמרי אינשי יאה עניותא ליהודאי כי ברזא סומקא לסוסיא חיורא : רבי שמעון בן מנסיא אומר אי זה הוא מעוות לא יוכל לתקון זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר וכו׳ : הוליד אין לא הוליד לא והא תניא רבי שמעון בן מנסיא אומר גונב אדם אפשר שיחזיר גנבו ויתקן גוזל אדם אפשר שיחזיר גזלו ויתקן אבל הבא על אשת איש ואסרה לבעלה נטרד מן העולם והלך לו רבי שמעון בן יוחי אומר אין אומ׳ בקרו גמל בקרו חזיר אלא בקרו טלה ואי זה זה תלמיד חכם שפיר׳ מן התור׳ ר׳ יהודה בן לקיש אמ׳ כל תלמיד חכם שפיר׳ מן התור׳ עליו הכתו׳ אומר° כצפור נודדת מן קינ׳ כן איש נודד ממקומו ואומ׳ ° מה מצאו אבותיכ׳ בי עול כי רחקו מעלי לא קשי׳ כאן באחותו פנוי׳ כאן באשת איש ואי בעית אימ׳ הא והא באש׳ איש ולא קשי׳ כאן

באונס

אלא למ״ד רגל בפני עצמו ועכשיו אין לך לתלו׳ טעמו של ר׳ יוחנן בהואיל ויש לטומאה תשלומין לשני : קסבר רבי יוחנן אין חסרון זמן במי שהגי׳ לילו להקרי׳ קרבנותיו מחר הילכ׳ מחוייב הו׳ בקרבן אלא שהלילה מעכבו מלהביא אבל חגר ביום ראשון אין עליו שו׳ חובת ראייה לפיכ׳ אין לו עליו תשלומין :

ומי א״ר יוחנן אין לילה מחוסר זמן והא״ר יוחנן ראה אחת בלילה זב שספר שבעה נקיים כמשפטו וטבל והערב שמשו וחזר וראה אחת בלילה ושתים למח׳ מביא קרבן על טומא׳ שניי׳ זו לבד מן הקרבן שיביא על הראשונ׳ ויבי׳ שני קרבנו׳ כשיטהר הואי׳ ולא ראה השניי׳ עד שיבא לשעה שהי׳ ראוי׳ להבי׳ קרבן יש לו תשלומין ואף על השנייה יביא אף על פי שתחילתה בתוך זמן קרבן הראשונה לא אמרי׳ חדא טומאה היא ופי׳ רב יוסף את הטעם במסכת כריתות לפי שראייה ראשונה של זב אינה אלא בקרי בעלמ׳ וכי חזי אינך למחר מצטרפ׳ בהדייהו ה״נ אעפ״י שהיתה ראיה ראשונ׳ בתו׳ קרבן ראשון כי הדר חזי אינך למחר מצטרפין בהדיא ואי סלק׳ דעתך לילה אין מחוסר זמן אפי׳ ראה שלשתן בלילה זה כבר יצא מזמן ראשון ושתי זיבות הן אי לאו דסבירא ליה לילה מחוסר זמן הילכך אם ראה שתים בלילה הויא לה זיבה אריכתא : כי אמר ר׳ יוחנן ההיא לדברי האומ׳ לילה מחוסר זמן אמרה אבל לדידיה סבירא ליה אפילו ראה כולן בלילה מביא : לדברי האומר פשיטא אי אמרת בשלמא טעמא דנפשיה קאמר אשמעינן ביה דסבירא לילה מחוסר זמן אלא אי לדברי האומר כו׳ קאמר מאי אשמעינן בה: מהו דתימא כאתקפת׳ דרב שישא דאתקיף בכריתות על הטעם שנתן רב יוסף על הדבר כמו שפירשתי למעלה תדע דהא ראייה ראשונה של כל הזבי׳ קרי בעלמא הוא וכי הדר חזי תרתי מצטרפין בהדייהו הכא נמי לא שנא ומתקיף לה רב שיש׳ מי דמי התם כולהו בזמן חיוב׳ חזינהו הכא לאו בזמן חיובא דהאי קרבן חזייה : להימלאות מיבעי לי׳ אצל חסרון נופל לשון מילוי שחסר מצוה אחת לא יתמלא עוד חסרון זה מי שחסר : שמינוהו חביריו לדבר מצוה שאמרו לו בא עמנו ולא הלך נמצא שחסר עצמו מאותו מנין לא יוכל לימנו עוד באותו מנין שכבר עשו את המצוה : היינו צדיק היינו עובד אלהים מי הוא צדיק ומי הוא עובד אלהים הלא אחד הוא : אינו דומה שונה פירקו כו׳ אע״פ ששניהן צדיקי׳ לא עבדוהו בשוה שזה עבדו יותר : עשרה פרסי יסכיר לך אדם חמורו בזוז אח׳ שכבר נהגו כן ואם תאמר לו לילך פרסה יותר ישלך שני זוזי׳ : צרפתי׳ ולא בכסף ולא באש כמו שצורפים הכסף באש אלא בחרתיך בכור עוני לצורפו בו כור הוא החרס שצורפין בו : גנב אדם גניבה אפשר שיחזירנה ויתקן : נטרד מן העולם אין לו עוד תשובה לפי שעש׳ דבר שאין לו רפוא׳ : אין אומר בקרו גמל זה לקרבן כלומר מי שהוא מעות מתחילתו אין זה מעות : אלא בקרו טלה זה לקרבן שמא נפל בו מום ונתקלקל כך לשון קלקול נופל באדם שהיה טוב מתחילה: אחותו הוליד אין לא הוליד לא: אשת איש בלא הוליד נמי יש זכרון לעוונו שאסרה על בעלה לא שנא אחותו ולא שנא נכרית: באונס לא אסרה על בעלה לפיכך הוליד אין לא הוליד לא:

ברכות דף כט

ישעי׳ מחמצה

משלי כז

ירמיה בכור

ברנון

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה י

ברצון אסרה על בעלה: אמת כהן אפילו בחוסם אסרה לבעלה בכתיבות
וחוץ לא נתפרסם אסורה היא נתפרסם מותרת ואי זו זו אמת ישראל ומלכתי
היא מיבעי ליה אי נימא לך תחלת שמועתי שנתפרסם אסור ואי זו זו אמת
כהן: ולוכלת בתן שלום מקל הוא בזכריים ודרשוהו כהן ליוצא מן התורי
וכל לו להכריס מחרי: שוגגת אלם מדבר
הלכה למשה מסיני אין לו שלום שאין
קורלם מדבר מקרא שהשכם מפרשת
סוטה הוורה: אפילו למשכם אם שמע
את החכמים שאין מקדקדין ליתן טעם וכו"
מצוות לבניו אחריהן הפותרות זו אחר זו
ואומות טעם לפטור ולחייב לישוב ולהיות
שהשכם זו קרוי שלם ואם יבא מהן וכתן
עסקו לגירסת האצטיות שוב אין לו שלום
בדבר סורלם שאין הורלם נכוכם בדבר
משכם שכמה מצוות יש שאין דבריהן
מכוונין ותירוצם כמי הלם הכא במאי
עסקינן שסורי מחשכת הא מני רבי פלוני
היא ואין הלכה כמותו: אפילו משלם לשלם
משלם ירושלמי לשלם בבלי כלתי: שוגגת עומק
כלתריכן בשהרין בשהשכי סוטיכלי
כתיב עולה זו הלם על הכבל: מתני: היתר
נדרים פורחים באויר תורת נדרי שמרלן
חכמי שהחכם מתיר את הנדר מעט רוח
יש בתקרה ואין על מה לסמוך אלא שכן
מסור לחכמים בתורה שבעל פה: הלכות
שבת והלכות חגיגה הלכות מעילות יש
כאן הלכות שאין תלויות בהמון מקרא מועט:
כהררין התלויים בשערה רמם: והעבודות
הלכות עבודת קרבן: והעבירות ערוה:
הן הן גופי תורה כגמרא פריך אמאי הכך
לאו גופי תורה ניכתו: גמ': כי יפליא אבי
פעמים אחד בערכין ואחד בנזיר כי יפליא
נדר בערכך כי יפליא לנדור נדר נזיר אחת
הפלאה להיתר מדור אחת הפלאה לאיסור ואחת
כתיבי שהכתוב מדבר את הנדר מעט רוח
יש בתקרה ואין על מה לסמוך אלא שכן
מסור לחכמים בתורה שבעל פה: הלכות
שבת והלכות חגיגה הלכות מעילות יש
כאן הלכות שאין תלויות בהמון מקרא מועט:
כהררין התלויים בשערה רמם: והעבודות
הלכות עבודת קרבן: והעבירות ערוה:
הן הן גופי תורה כגמרא פריך אמאי הכך
לאו גופי תורה ניכתו: גמ': כי יפליא אבי
פעמים אחד בערכין ואחד בנזיר כי יפליא
נדר בערכך כי יפליא לנדור נדר נזיר אחת
הפלאה להיתר מדור אחת הפלאה לאיסור ואחת
כתיבי שהכתוב מדבר את הנדר מעט רוח

באונס כאן ברצון ואיבעיא אימא האי והאי
באונס ול"ק כאן באשת כהן כאן באשת ישראל
ויוצא ולבא אין שלום אמר רב כיון שיוצא
אדם מדבר הלכה לדבר מקרא שוב אין לו שלו
ושמואל אמר זה הפורש משלם למשנה ורבי
יוחנן אמר אפילו משלם לשלם: מתני': היתר
נדרי פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו
הלכות שבת חגיגה והמעילות הרי הם כהררי
התלוין בשערה שהן מקרא מועט והלכות
מרובות הדינין והעבודות הטהרות והטמאות
ועריות יש להן על מי שיסמכו ורבן גופי
תורה: גמ': תניא רבי אליעזר אומר יש להם
על מה שיסמכו שנאמר כי יפליא כי יפליא
שני פעמים אחת הפלאה לאיסור ואחת
הפלאה להיתר רבי יהושע אומר יש להם על
מה שיסמכו שנא' אשר נשבעתי באפי באפי
נשבעתי וחזרתי בי רבי יצחק אמר יש להם
על מה שיסמכו שנאמר כל נדיב לב חנניא
בן אחי רבי יהושע אומר יש להם על מה
שיסמכו שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור
משפטי צדקך אמר רב יהודה אמר שמואל
אי הואי התם אמרי להו דידי עדיפא מדידכו
דאמר לשנאמר לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו אמר רבא לכולהו איתי
להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא
דאי מדרבי אליעזר דילמא כדרבי יהודה
שאמר משום רבי טרפון דתניא רבי יהודה
אומר משום רבי טרפון לעולם אין אחד מהם
נזיר שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה אי
מדרבי יהושע דילמא הכי קאמר באפי נשבעתי
ולא הדרנן בי אי מדרבי יצחק דילמא לאפוקי
מדשמואל דאמר שמואל גמר בלבו צריך שיוציא בשפתיו והא קמ"ל דאע"ג דלא הוציא
בשפתיו א"ר חנניה בן אחיו דרבי יהושע דילמא כרב גידל אמר רב דאמר רב גידל אמר רב
מניין שנשבעין לקיים את המצות שנ' נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך אלא דשמואל
לית ליה פירכא אמר רבא ואיתימא רב נחמן בר יצחק היינו דאמרי אינשי טבא חדא
פילפלתא חריפתא ממלי צנא דקרי: הילכות שבת מיכתב בהיבן לא צריכא לכדרבי
אבא דאמר רבי אבא החופר גומא בשבת ואין צריך אלא לעפרה פטור עליה כמאן
כרבי שמעון דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה אפילו תימא לרבי
יהודה התם מתקן הכא מקלקל הוא: מאי כהררין התלויין בשערה מלאכת

אפילו מדשלם לשלם ירושלמי לשלם בבלי כלתי וכן לוי
במתניתא סומכני כאיתי עולה הלם הכבלי וכן רב כהנא
דמוסיף נייס לישתכח מינים שלם הכבלי ואיתי אפילו תימא וכי
פירושו שפי' מום ועדיין לא הכין כזה שמתוך כך לא יעלה בידו הלכ' פרורה:
דילמא כרבי יהודה מסמיך דחסיך ליה
פירכא מה שמצריך הכתוב להדיוט דף י
מחריתי ושו"ב ק"ו למגילה נבי אסת' ברוח
הקדש נאמרה קימר שמואל משום דכתיב
קיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למט'
וקאמר הש"ם לישכח ליה פירכא ואלו בשב'
בפרק רבי עקיבא דרשינן מיניה קיימו מה דף פ"ח ע"ב
שקבלו כבר קבלו התורה כימי מחשורוש
ואמר הר' לא קושיא היא דהתם מפיק לה
מדכתי לה בדכוריה לישכחוה קיימו וקיימו
או קבלו וקבלו אלא ודאי תרתי שמע מינה:
באפי נשבעתי ולא הדרנן בי אי מדרבי יצחק דילמא לאפוקי
מלחמן דעל כרחך קרית בהכי
מידרים מדכתיב נשבעתי באפי אם יכנ
אל מנוחתי ודרשי מינה נבי דור המדבר
אלא נאו לאתויי תירוץ לו הר' דהאי קרא לאו
בכיאת הארץ מיתעבי אלא בחלק לעולם
הבא ומצינו תנא דאמר בחלק דור המדבר דף ק
אין להם חלק לעולם הבא ת"ל וכחלק כל העולם
והדרנן בי:
לאפוקי מדשמואל דאמר שמואל גמר בלבו דף
צריך שיוציא בשפתיו לאו מסוס
דלית ליה לשמואל גמר בלבו דהא קרא כתי'
אלא מוקי לקדשים בעזרה הוא דכתיב הכי
קרא נבי קדשים כל נדיב לב ושמואל מודה
לה שפיר ואקדשים מינה לשמואל מהאי קרא
ומשני לה בפרק ג' דשבועות וכי תימא כילף דף כ"ו ע"ב
מינה מסוס להוה ליה תרומה ר"ל תרומת
מלאכת המשכן כתיב ביה כל נדיב לב
וקדשי שני כתובי הכתוב כאחד ואין מלמדי:
לקיים מצות צריך להזכיר שם שמי כדי
לזרוזי נפשיה:
לשמואל לית ליה פירכא והא דדרשי' פר'
ב' לנדרי אבל מקיל הוא קפני דף י"ג ע"ב
שמים התם מדברו נפקי ליה:
לכדרבי מצה ה' לשם מקלקלי דפטורי
הוה מצי למימר מלא רבותא
קמ"ל דאע"ג דצריך לעפר מיפטר כיון דלא מלאכת
צריך לגופיה:

מלאכת מחשבת אסר תור׳ ומלאכ׳ מחשבת לא כתיבא: חגיגות מיכתב כתיבן לא צריכא לכדאמר לי׳ רב פפא לאביי ממאי דהאי וחגותם אורתו חג לה׳ זביחה׳ דילמא חוגו חזגא קאמ׳ רחמנא אלא מעתה דכתיב ויחוגו לי במדבר הכי נמי דחוגו חגא הוא וכי תימא הכי נמי והכתיב ויאמר משה גם אתה׳ תתן בידינו זבחים ועולו׳ דילמא הכי קאמ׳ רחמנא אפילו ושתו וחוגו חגא קמא׳ לא סלקא דעתך דכתיב לא ילין חלב חגי עד בקר ואי סלקא דעת׳ דחוגא הוא תרבא לחגא אית לי׳ דילמ׳ הכי קאמ׳ רחמנא חלב הבא בזמן חג לא ילין אלא מעתה הבא בזמן חג הוא דלא ילין הא דכל השנה כולה ילין כל הלילה עד הבקר ריקא כתיב דילמא אי מההוא הוה אמינא ההוא לעשה כתב רחמנא האי ללאו ללאו כתב קרא אחרינא לא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביומא הראשון לבקר ודילמא לעבור עליו בשני לאוין ועשה׳ אלא אתיא מדבר מדבר כתיב הכא ויחוגו לי במדבר וכתי׳ התם הזבחים ומנחה הגשתם לי במדבר מה להלן זבחים אף כאן זבחים ומאי כהררין התלויין בשערה דברי תור׳ מדברי קבלה לא ילפינן: מעילות מיכתב כתיבן אמר רמי בר חמא לא נצרמ׳ אלא לכדתנ׳ השליח׳ שעש שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו שליח מעל וכי עשה שליחותו אמאי מעל וכי זד׳ הוטא וזד׳ מתחייב היינו כהררין התלויין בשערד׳ אמר רבא ומאי קושיא דילמ׳ שאני מעילה דילפא חטא חטא מתרומה מה להתם שלוחו של אדם כמותו אף כאן שלוחו של אדם כמותו אלא אמ׳ רבא לא נצרכה אלא לכדתנן׳ נזכר בעל הבית זלא נזכר שליח שליח מעל שליח עניא מאי קא עביד היינו כהררין התלויין בשערד׳ אמר רב אשי מאי קושיא דילמא מידי דהוד אמוציא מעות הקדש לחולי׳ לי׳ אמר רב אשי לא נצרכא אלא לכדתנן נטל אבן אוקורה של הקדש הרי זה לא מעל נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל מכדי מישקל שקלה מה לי הוא ומה לי חברו היינו כהררים התלויין בשערד׳ ומאי קושיא דילמא כדשמואל דאמר שמואל הכא בגיזבר

מלאכת מחשבת אסרה תורה אינה צריכה לגופה פר״ש נמי מלאכה זאת שברצונו לה היה בניין זה בעולם ולא יתכן דאם כן בכל מלאכות נמי כגון סותר ע״מ לבנות במקומו למה מתייב ולא ניחא ליה אהיה הבניין בעולם וכן בקורע ע״מ לתפור נמי כן לא ניחא ליה בקרע זה מעולם וקורע הכא בלבלו או מחמת טרדה וקורע בחמתו למרמי מימתיה לכן נראה להר״י לפרש שאינו צריך לעיקר סורס המיסור כגון הכא שאינו צרי׳ לגופיה שהי׳ מלאכה וכן מוציא מת במטה והרבה דמתיב פרק המניח ולא דמו למלאכת המשכן שהיו צריכים לעיקר המלאכה מכבה משום נורך ספחין ופיזת תאנים וחלון וכן כולם כיוצא בהן:

חוגו מגיה ר״מ לשון מתולות כמו יחוגו ויפותו כשכור:

בזמן הוה הוה לה ילין והתני׳ וכו׳ מוקמינן קרא בתגיגה הוה לה ילין הא כל שאר לשאר בתגיגה הוה לה ילין הא כל שאר קרבנות ילין הא כתיב כל הלילה עד הבקר ומוקמינן לה לכל העולין על המזבח דהא מיבעי לי׳ לה הוה מוקמינן קרא רק לעולה שהבית כולם כליל כמו עולה מכל שאר קרבנות כגון שלמים וחגיגות שהיכם בליל לג:

ולא ילין מן הבשר ותני׳ דמוקמינן לקרא בפרק שו׳ דכריס בחגיגה שנאכלת לשני ימים ולילה אחד ועוד דבשר כתי׳ דאשמע אכילות הרס מ״מ מפקינן מינים תרתי מדכתיב ביום הקרבן לבקר ולא כתיב ביום השלישי:

לעבור עליו בשני לאוין ותני׳ דתמרינן בעלמא כל היכי דאיכא למידם דרשינן ולא מוקמינן בלאו יתירי הכי׳ שאין להעמידו בקרבן קדם שלא מצינו כיוצא בו בתורה ודומה לו כמו שמצינו

נרים יבמות דמוקמינן לה יבלה בשומרת יבם של מצוי בלאו יתירי ולא מוקמינן ליה בחנוסת מבני:

ויחוגו לי במדבר לא ילין חלב חגיגתי ללמד על ג״ם דיתירי בחגיגה ולא בשאר קרבנות:

מעילות מכתב כתיבי וכו׳ מקרא מועט והלכות מרובות מתוך פרש׳ משמע שהוא פירוש התלויין בשערה שם בו הלכות מרובות תלויין ברמז מקרא מועט כהר התלוי בשערה קרחת וקל למודי מאי פריך בגמרא מעילות מכתב כתיבי ודלי כתיבי מכל מקום הכא הכא היינו מקרא מועט והלכות מרובות ומיהו לפי מה שפירש״י התלויות ברמז אמאי סבירא ליה להבדיל לה כתיבי הך גבי שבת פירש מכתב כתיבי פירש טובא מוסרות כתיבי בשבת מאי מקרא מועט דקאמר מתניתין והכי לה תפיר לי לפרש גבי מעילות ונס מסמע דהבדיל קאמר כתיבי ונראה לפר״ח מלתא בלתא נפקא היא מקרא מועט וקל למלות שים בהן מקרא מועט מכל ההלכות המרובות וכאי ספרים יש ריוח בין מקרא מועט מלעיל לאם כן מסמע דמילתא בלתא נפקא היא אך בתוספתא תני מקרא מועט והלכות מרובות כהררים התלויין בשערה ואין להם על מה שיסמכו מכאן היה אומר רבי יהושע בנחור בנחור ל״ל מקרא מועט ותולה ברמז מועט דמסמע כדפירש רש״י ופריך כדפירש על הא דקאמר מקרא מועט שברמז כתנו:

נתנה לחברו מעל ולא רמי להיכא דכתיב לתנוחי ולא מעל דהתם מיירי בימוד ואין מתכלל ולא מעל עד שיוכיח התם מעוש ללא עבד מעשה: שקלה מה לי הוא מה לי חברו יש תימה דנהי דיש לומר דכתיב כיון שנתנה לחברו יש למעל מעוש טובת הנאה שבת הנאה של שאלה כדלמרינן פרק השואל המשאיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה של חברו וחברו מותר לבקעבו לבית אלה מכל מקום כי לא נתנה מכתי לא נתנה ממנה כלום ויש לומר דהכא מיירי שמתכוין להוציא מלבות הקדש: ובמנחות פירשתי בגזבר

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0024
DFG

מסורת הש"ס

כל היכא דמנחה לפי מקומי הפי כרשותיה מנחה הילכך כל כמה שנטלה עיין שנייה מידי דתיפוק מידה דהקדש: שנויי שנייה כשקבעה בכנין וקניי בזימנו שמסתתה וקובעה: שהניח על פי תרומה לפקוק הקרובה וכל שעה שירצה נטלה ולא שנייה מידי: כדרכה נוכר בעל הבית כו היינו כהדדין

פירוש רש"י

בגזבר המסורו לו ואבני בני עסיקינן דכל היכ דמנחה ברשותא דידיה מנחה אלא מסיפא בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה מכדי שנויי שנייה מדר לידר ומה לילאדר דזיינו כהררין התלוין בשערה ומאי קושיא דילמא לכדרב דאמר רב כגון שהניחה על פי ארובה אי דר אין לא דר ביה לא אלא לעולם כדרבא ודקא קשיא לך מידי דהוה אמוציא מעות הקדש לחולין התם מידע ידע דאיכא זוזי דהקדש איבעי ליה לעיוני הכא מי ידע היינו כהררין התלוין בשערה: מקרא מועט והלכות מרובות: תנא נגעים ואהילות מקרא מועט והלכות מרובות נגעים מקרא מועט נגעים מקרא מרובה הוא אמר רב פפא הכי קאמ נגעים מקרא מרובה והלפות מועטות אהילות מקר מועט והלכות מרובות ומאי נפקא מינה אי מסתפקא לך מילתא בנגעים עיין בקראי ואי מסתפקא לך מילתא באהילו עיין במתניתין: דינין: מיכתב כתיבן לא נצרכא אלא לכדרבי דתניא רבי אומ נפש תחת נפש ממון אתה אומר ממון או אינו אלא נפש ממש נאמרה נתינה למטה ונאמר נתינה למעלה מה להלן ממון אף כאן ממון: עבודות: מיכתב כתיבן לא נצרכא להולכת הדם דתניא והקריבו זו קבלת הדם ואפקר רחמנ בלשון הולכ דכתי והקרי הכהן את הכל והקטיר המזבחה ואמ מרו זו הולכת איברים לכבש למימרא דהולכה לא תפקר מכלל קבלה: שחרות: מיכתב כתיבן לא נצרכה אלא לשיעור מקור דלא כתיבה דתניא ורחץ את בשרו במים במי מקוה את כל בשרו מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמו ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה: טמאות: מיכתב כתיבן לא נצרכה לכעדשה מן השרץ דלא כתיבה דתניא בהם יכול בכולן תלמוד לומר מהם יכול במקצתן תלמוד לומר בהם הא כיצד עד שיגע במקצתו שהוא כגולו שיערו חכמים בכעדשה שכן חומט תחלתו בכעדשה ר יוסי ברבי יהודה אומר כזנב הלטאה: עריות: מיכתב כתיבן לא נצרכה לפתו

בגזבר המסורות לו ואפילו למ"ד שלחו יד אין נכרכ סרון הכא שני דכל היכי דלית ליה כי גוזז דמלכא קאי:

עד שידור תחתיה שוה פרוט ולא נפקא לחולין רק מות פרוס וכן נרסי כעכרכין וכיון דדר כי נפיק כי עבר לחולין וגם רב יפיר כן דדוקא שכיר ולא כולא ביתא וכן פירו רבי הכיא דהמשהיל קרוס של הקדש לחברו בקע בו וחזר חברו ובקע בו כולו מעלו והיכי דמי הא תנן מי שמועל מח שמועל אלא בהמה וכלי שרת אלא ודאי בגזבר המסורו לו קרדומות של הקדש ולא מכיון להוציא לחולין רק כנגד בקוע לפיכך כולו מעלו ובקדושין פ"ב ובמכות פר' המנחו והנסכים פירשתי:

דף כה ועמ"ב

דף כה ועמ"ב

לא נצרכה אלא לכדרבי דתני ונתת בכסף תחת בכסף ורבי יוחנן אומר מיבי מיתות עוברין פטורין מן התלומי מיקי לה לחיוך דרבי דתניא ונתת עין תחת עין לא פליג אסתם משנה דסכא:

והקריבו זו קבלת דם והולכה לא מיקמיכיה כפשטי דקרא דהא כתיב שחיטה כתיב וקבלה היכי מיכו ועבודה דשחיטה קבלה והולכה דכתיב ועוד קשה לר' דאמרינן פ"ק דמנחות קמא דזכחים והקריבו זו קבלה אתה אומ זו קבלה או אינה אלא זריקה כשהוא אומר וזרקו הרי זריקה תחור משמע דהוא מיקמיכיה לה בזריקה מי לאו קרא דכתיב ונתן בנ"ל דלא כתר שחיט ויסיו ליה לתוקמי קרא כסולכה לפי שחיטה עבודה תחוכה שחיפסר לפטלה ויכול לשחוט כרחשו של מזבח:

דף כה ועמ"ב

לא נצרכה אלא לשיעור מקוה לא הוה מצי למימר דלא כתיב כדפי בפ"ב דלא נפקא לן אלא בקיש דמצינו לשחרות כתיב ורחץ לכעדשה לכרת לא כ"ש דהא לאו מילתא היא דמהאי ק"ו לא מצי נפיק דק"ו פירכא הוא דהא כתיב מציעות וכוונה דכפ"ב דחולין מציעו לטהרות ולא לכעדשה אלא מהאי קרא נפקא דכתיב ונתן עליו ואחר תטהר בנדתה תהא עד שתכא במי כדדריש רבי עקיבא בפר' לשכת וכן פר' דמהתם נפקא לן טבילו כרש הילכך הוה ליה כמו כתוכה:

דף לא

במי מקוה פרש"י נקודתו בפתח לשמועת מים המיוחדי לתפוקי מים שחופין ולא יתכן דהא מים שחופין לאו מהכ נפקא אלא מקרא אחר ומקוה מים וג ומ' ודרשינן בת"כ מה מעין בידי שמי אף מקוה בידי שמים ועוד היכי משמע מקוה לתפוקי שחוכי הא עיקר קרא משמע שחופין מי לאו דסמכי למעיין כלפ וכרחה

דף לא

לפרש מי מקוה היינו משנורין כדלמר מעיין מטהר בזוחלין מקוה בשנורין:

אמה על אמה שהרי מחזיק אמה כעובי עם מלבושי וכן מוכ בשמעתין דכוכין בפרק הערוכין עם עובי הארון כ"ע אמה והשתא יתכן דף נא

הויכי שבע אמתא ברום ג' אמות ושע"ג שהרי מחזיק ל' אמות קאמה כדאמרינן בשמעתין דכוכין דאורך הכוך ל' אמות קומת האדם היינו אלא ג' אמות לכך הרחם ומכי להכרין את רחבו מן הצד והא דנקט ל' אמות משום עובי כידי הארון ושע"ג דאמרינן בפרק קמא דכ"ב נבי הזיק רחייב שיעור דף יא

רחייב ל' אמות היינו שיכול להגביה עצמו על רחבו שבעומקו עד שיכין ל' אמות וכן מוכיח בעובדא דבני הכן בתרגום של מגילת אסתר שנפלו על פי המדר שנכה קומתן ג' אמות לכך הרחם דקתני ועוד על רוב אמתי לפי תלייתם כל העזרה והיו נהרגים כבר קודם התלייה וכן משמעי קרא בשופטי הכירה הרגו היהודים ואכד אמם אמות איש ואת עשרת בני המן משמע שנכנסו הרוגה תוך נפלים אלא מקום איש בפלג אמות והכיעית ואחוסית תוך מגולה:

הא כיצד פי' היה אמה שהוא הר' אלעזר ממ"ן דהכא מוקמינן כולו קרא בחד ענייכא ואלו בפרק ד' הנזקין אמר כתיב כאן בכולן וכתיב דף נא ושם

התם במקצתן לא קשיא כאן בלא כאן ניכא תלמוד לומר מיירי ק"ו ושמא תרתי שמעינן מיכא ולמולי גרמה תרי קראי כתיבי כל הנוגע בהם במותם אמה שהוא בשר יפול אמה אל תוכו ואל תטמאו בהם:

לפתו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0025
DFG

לבתו מאנוסתו דלא כתיבא דאמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה אתיא זימה זימה: הן הן גופי תורה: הני אין הנך לא אלא אימא הן והן גופי תורה:

הדרן עלך הכל חייבין

אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא א"כ היה חכם ומבין מדעתו כל המסתכל בארבעה דברים רעתו לו כאלו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור וכל שלא חס על כבוד קונו רעתו לו שלא בא לעולם: גמ' אמרת בראשא ולא במרכבה ביחיד והדר אמרת לא אם כן היה חכם ומבין מדעתו הכי קאמר אין דורשין בעריו בשלשה ולא במעשה בראשית לשנים ולא במרכבה ליחיד אלא אפילו כן היה חכם ומבין מדעתו: אין דורשין בעריו בשלשה: מאי טעמא אילימא משום דכתיב איש איש איקרי אל כל שאר בשרו איש איש תרי שאר בשרו חד ואמר רחמנא לא תקרבו לגלות ערוה אלא מעתה דכתיב איש איש כי יקלל אלקיו איש איש אשר יתן מזרעו למלך הכי נמי אלא הנהו מיבעי ליה לרבות את הנכרים שמוזהרין על ברכת השם ועל ע"א כישראל דאי נמי מיבעי ליה לרבות את הנכרים שמוזהרין על העריות כישראל אלא מדכתיב ושמרתם את משמרתי ושמרתם תרי משמרתי חד ואמר רחמנא לפלתי עשות מחקות התועבות אלא מעתה דכתיב ושמרתם את השבת ושמרתם את המצות ושמרת את משמרת הקדש הכי נמי אלא אמר רב אשי מאי אין דורשין בעריו בשלשה מאי מעמא סברא הוא בי תרי כי יתבי קמי רביהו חד שקיל וטרי בהדי רביה ואידך מצלי אודניה לגמרא תלתא חד שקיל וטרי בהדי רביה והנך תרי שקלו וטרו בהדי הדדי ולא ידעי מאי קאמר רביהו ואתו למישרי איסורא בעריות אי הכי כל התורה נמי עריות שני דאמר מר גזל ועריות נפשו מחמדתן ומתאוה להם אי הכי גזל נמי עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש יצריה: גזל בפניו נפיש יצריה שלא בפניו לא נפיש יצריה: ולא במעשה בראשית בשנים: מנא הני מילי דתנו רבנן כי שאלנא לימים ראשונים יחיד שואל ואין שנים שואלין יכול ישאל אדם קורם שנברא העולם תלמוד לומר למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ יכול לא ישאל אדם ששת ימי בראשית תלמוד לומר לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול ישאל אדם מה למעלה ומה למטה מה לפנים ומה לאחור תלמוד לומר ולמקצה השמים ועד קצה השמים מלמקצה השמים ועד קצה השמים אתה שואל ואין אתה שואל מה למעלה מה למטה מה לפני מה לאחור

השתא

הדרן עלך הכל חייבין

אין דורשין בשלשה שנים והוא בשנים לתד והוא: ביחיד אין שם הוא לכדו וכנראה מפרש לה: מרכבה דכריס הני דמפרש ואזל: מה למעלה מרקיע שעל ראשי חיות: ומה למטה מהן: ומה לפנים מהן למה נתת הרקיע למזרח: ומה לאחור למערב: תוספת. מיבו יכול להיות מה לפנים מהן למזרח הרקיע ומה לאחור למערב מדפריך בגמ' בשלמא מה למעלה ומה למטה ומה לאחור אלא מה לפנים מאי הוה קום תלמוד מה לפנים קודם לעולם הוא ועוד כתוספתא מה לפנים ומה לאחור מה היה ומה עתיד לאי עד כאן תוספת: כל שלא חס על כבוד קונו כו' עי' בחגיגה דף ב' ע"ב: רתוי הוה לו טוב ויפה היה לו אם לא בא לעולם ואומר מדוקס הוא לומר הני אסוף לשון רחמנות כלומר מדוקס הוא אם לא בא לעולם ודומיא דתורת כהנים אל תלעגו ואל תיתמר בנו הנותרי רחוין היו ליזרק אלא שריתה הכתוב להחרן: גמ': תמרת ולא במרכבה ביחיד וכיון דיחידי הוא ואינו שומע מפי הרב על כרחך מדעתו הוא מכין וקאסרת ליה: והלא תמרת שלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו: לשלשה לכך מן הדין לא הני דמיפרצי הוו גופי תורה הכך הלא מיפרצי כולי האי לאו גופי תורה בתמיהה: הן והן אלו ואלו:

לבתו מאנוסתו היה דערות את נכד מוקמינן ליה בריש נזקין על ד"ף נו ע"ב המכוסה דמשמע שלא את בנה לידה גלי בתכוסתו ואידך לשמש ואתה לא תגלה בניזקין דכתיב בה שור:

דאמר רבה אמר לי רב יצחק בר מבלימי תרי הוו קמי כפר קמח ליבמות ובפרק כל הפשר: ד"ף ג ע"ב ד"ף קי ע"ב

הדרן עלך הכל חייבין

אין דורשין במעשה בראשית בפני רבי תם הוה שם מ"ב אותיות היונה מבראשית ומפסיק על אחריו: יכול ישאל אדם למעלה מה למטה מה לפנים ולאחור הוי אדם לפנים ולאחור כביכול מוקף מערב והוא שהיו נפין ודרוס ואילו לקמן בפירוש אמרינן מה שמיע לה קרי לה שנברא העולם ואם איתא לימא כך דקאמר בשלמא מה למעלה מה למטה ומה לאחור שפיר אלא לפנים מאי אדם קום רבי יוחנן ורבי שמעון בר אבין אמרי משל למלך שכתב פלטרין על גבי שפה כו' להכי תניא בתוספתא אם שמיה ואם שמעתיה לה יוצא ויש לומר דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי:

מעתה דכתיב איש איש כי יקלל אלקיו איש איש אשר יתן מזרעו למלך הכי נמי אלא הנהו מיבעי ליה לרבות את הנכרים שמוזהרין על ברכת השם ועל ע"א כישראל דאי נמי מיבעי ליה לרבות את הנכרים שמוזהרין על העריות כישראל אלא מדכתיב ושמרתם את משמרתי ושמרתם תרי משמרתי חד ואמר רחמנא לפלתי עשות מחקות התועבות אלא מעתה דכתיב ושמרתם את השבת ושמרתם את המצות ושמרת את משמרת הקדש הכי נמי אלא אמר רב אשי מאי אין דורשין בעריו בשלשה מאי מעמא סברא הוא בי תרי כי יתבי קמי רביהו חד שקיל וטרי בהדי רביה ואידך מצלי אודניה לגמרא תלתא חד שקיל וטרי בהדי רביה והנך תרי שקלו וטרו בהדי הדדי ולא ידעי מאי קאמר רביהו ואתו למישרי איסורא בעריות אי הכי כל התורה נמי עריות שני דאמר מר גזל ועריות נפשו מחמדתן ומתאוה להם אי הכי גזל נמי עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש יצריה גזל בפניו נפיש יצריה שלא בפניו לא נפיש יצריה: ולא במעשה בראשית בשנים: מנא הני מילי דתנו רבנן כי שאלנא לימים ראשונים יחיד שואל ואין שנים שואלין יכול ישאל אדם קורם שנברא העולם תלמוד לומר למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ יכול לא ישאל אדם ששת ימי בראשית תלמוד לומר לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול ישאל אדם מה למעלה ומה למטה מה לפנים ומה לאחור תלמוד לומר ולמקצה השמים ועד קצה השמים מלמקצה השמים ועד קצה השמים אתה שואל ואין אתה שואל מה למעלה מה למטה מה לפני מה לאחור

השתא

ד"ה מה עם הסרסין ד"ף עה סה"ג ד"ף כו ע"ב ד"ה ג כריתות ד"ף ה

ויקרא כו

שמות לא

במדבר יח

דברי"ד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0026
DFG

אין דורשין פרק שני חגיגה יב

והשתא דנפקא לן מן ולמקצה השמים לאסור לשחול מה שים מון למחילות מחילה נפק לן לאסור לשחול בקול שכשרה להיות מה שהיה קול לבריותיו הוה עכשיו חון למחיצתו הילכך למן יום אשר ברא אלהים לאסר לי למעוטי מינים קולם שכשרה העולם: על החרן ולמקצה השמי׳ על החרן היה ומגיע לשמים: תחור וקדם נרתני ותי פעמים תולה תור

יצרתני תחלה גבוה ולבסוף שפל: מסוף העולם ועד סופו כשהיה שוכב היה רואה למזרח ורגלין למערב: תוהו ובוהו לקמן מפרש להו: אילת יום ומידת לילה כ״ל שעות כין שכיחס: ישתתך שכיכותיו לאדת שקו שיחך מקוף את השמים: מפולמות לשון ליחלוח: קו תוהו ואבני תהו לעדת שהתוהו קו וסכיכו תהו: תכמה יודע מה שלמל: תבונה שסוף מכין דבר אחד מן לפול חכמתו: דעת יסוד: כח הוא כח הזרוע: גבורה גבורת שלב: גערה גופה כדחמרינן לקמן שנער בו ועמד: פקעיות לנחיסיי״ל בלעז: שנחמר הכונה בשמים מעלותיו שחת עליי מיקרו: שרפרף לרגליו כסא ליסב עליו כרחך הכסא עגול תחלה ולפי גובה הכסא סוף מתקן השרפרף: לף ידי יסדה חרן וגומ׳ מסופיה דקרא ילף לכתיב יעמדו יחדו כשברחן ועשרן פקעיות כמו שחמרנו למעלה: ושרפן עירכן: להקדים

השתא דנפקא ליה מלמקצה השמי׳ ועד קצה השמים למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ למה לי כדרבי אלעזר °דאמר רבי אלעזר אדם הראשון מן הארץ עד לרקיע שנאמר למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ וכיון שסרח הניח הקב״ה ידיו עליו ומיעטו שנאמר °אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפך אמר רב יהודה אמר רב אדם °הראשון מסוף העולם ועד סופו היה שנאמר למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים כיון שסרח הניח הק״בה ידו עליו ומיעטו שנאמר ותשת עלי כפך אי הכי קשו קראי אהדדי אידי ואידי חד שיעור הוא ואם רב יהודה אמר רב עשרה דברים נכראו ביום ראשון ואלו הן שמים וארץ תוהו ובהו אור וחשך רוח ומים מידת יום ומידת לילה שמים וארץ דכתי׳ בראשי׳ ברא אלקי׳ את השמי׳ ואת הארץ תהו ובהו דכתיב והארץ היתה תהו ובהו אור וחשך חשך דכתיב וחשך על פני תהום אור דכתיב ויאמר אלקים יהי אור רוח ומים דכתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים מידת יום ומידת לילה דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו שממנו יצאו חשך °ישת חשך סתרו סביבותיו בהו אלו אבני המפולמות המשוקעות בתהום שמהן יוצאין מי שנ׳ °ונטה עליו קו תהו ואבני בהו ואור ביום ראשון איברי והכתיב ויתן אתם אלקים ברקיע השמים וכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי כדרבי אליעזר דא״ר אליעזר אור שברא הקב״ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו כיון שנסתכל הקב״ה בדור המבול ובדור הפלג וראה שמעשיהם מקולקלי עמד וגנזו מתן שנ׳ °וימנע מרשעי אור ולמי גנזו לצדיקים לעתיד לבא שנ׳ וירא אלקים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיק שנ׳ °אמרו צדיק כי טוב כיון שראו אור שגנזו לצדיקים שמח שנ׳ °אור צדיקים ישמח כתנאי אור שברא הקב״ה ביום ראשון אדם צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו דברי רבי יעקב וחכמים אומרים הן הן מאורות שנבראו ביום ראשון ולא נתלו עד יום רביעי אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב בעשרה דברים נברא העולם בחכמה ובתבונה ובדעת ובכח ובגערה ובגבורה בצדק ובמשפט בחסד וברחמים בחכמה ובתבונה דכתיב ה׳ °בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעת דכתיב °בדעתו תהומות נבקעו בכח וגבורה דכתיב °מכין הרים בכחו נאזר בגבורה בגערה דכתיב °עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערתו בצדק ומשפט דכתיב °צדק ומשפט מכון כסאך בחסד ורחמים דכתיב °זכור רחמיך ה׳ וחסדיך כי מעולם המה ואמר רב יהודה אמר רב בשעה שברא הקב״ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי שגערו הקב״ה והעמידו שנא׳ עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערתו והיינו דאמר ר״ל מאי דכתיב °אני אל שדי אני הו׳ שאמרתי לעולם די אמר ר״ל בשעה שברא הקב״ה את הים היה מרחיב והולך עד שגער בו הקב״ה ויבשו שנ׳ °גוער בים ויבשהו וכל הנהרות החריב ת״ר ב״ש אומרי שמים נבראו תחלה ואחר כך נבראת הארץ שנ׳ בראשית ברא אלקים את השמים והארץ וב״ה אומר ארץ נבראת תחלה ואחר כך שמים שנ׳ ביום עשות ה׳ אלקים ארץ ושמים אמר להם ב״ש לב״ה לדבריכם אדם בונה עלייר״ח ואחר כך בונה בית שנ׳ °הבונה בשמים מעלותיו ואגורתו על ארץ יסדה אמר להם ב״ה לדבריכם אדם עושה שרפרף ואחר כך עושה כסא שנ׳ °כה אמר ה׳ השמים כסאי והארץ הדום רגלי וחכמים אומרי זה וזה כאחת נבראו שנאמ׳ °אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו ואידך מאי יחדו דלא משתלפי מהדדי קשו קראי אהדדי אמר ר״ל כשנמרו ברא שמים ואחר כך ברא הארץ וכשנטה נטה הארץ ואחר כך נטה שמי׳ א״ר יוסי בר חנינא ששים שמים במתנית׳ תנא אשומי׳ מלמ׳ שהביאן הקדוש ברוך הוא וטרפן זה בזה ועשה מהן רקיע שאל רבי ישמעאל את ר׳ עקיבא כשהיו מהלכין ברדך א״ל אתה ששימשת את נחום איש גם זו כ״ב שנה שהיה דורש כל אתין שבתור את השמים ואת הארץ מה היה דורש בהן א״ל אילו נאמ׳ שמי׳ וארץ היית׳ אומ׳ שמי׳ שמו של הק״בה עכשו שנ׳ את השמים ואת הארץ שמים שמים ממש ארץ ארץ ממש את

מסוף העולם ועד סופו מהלך ת״ק שנה שנ׳ שדי שאמר די שלח לחרמיב יותר שנ׳ אני אל שדי פרה ורבה אני שאמרתי די לעולם ותיתי מכח לך היה ת״ק שנה ולא יותר ולא פחות ול״ל דנפקא לן מן שדי כשדי יש ג׳ אותיות ש״ן ד״ל ת״ו ק״ף י״ן ל״ת ו״ד שנעלם מן שדי ויעלה ת״ק כך שמעתי מר׳ מנחם ברבי עזריל ונ״ע למ״ד פרק מי שהי׳ °טמא כל העולם כולו תחת כוכב אחד עומד היכי קיימי כל הני כוכבים שנראין ברקיע ו״מ שעל פי חוקיהם הן עומדין כדתמרי׳ בפרקין דר״ח כל הציעורי׳ לא נתמרו רק על שהרימים אבל יש חוקיהם ומזלם יודע מדתו של כל אחד ואחד מכוכבי השבעה שנלים ימים נתמ׳ הוי מיס חוקיהם וכן יסד ה״ר בנימין בירבי שלו זה היס שלים עולמו כתמה ושמים ושם ועוד סיימו וברוך לעולם °לפסחי׳ ומיהו ים להעמיד הסיפ דהתם כמולו של גלגל אבל גלגל אבל כוכבין קטני הס ולי נראה דים ליכב על חותן מדרשי שהס תלוין בכיפת הרקיע וסוף גדול שרבה מן הארץ הס היה נמתח עליו זו כמו לפי גבול הארץ בח ורחם אהל מותח על הארץ כמין כיפה גבוה נתמנע שתיפס כפלי כפלים הס היה נמתח בקו לארך לך היה קל מהכתיב גבי סיסרא מן השמים נלחמו הכוכבי ממסילותם ומוכח מינה בגימטריא ל״ם וכן מית׳ במדרש שמוך הכוכב מהלך ת״ק שנה כמין השמים ועל הארץ שהי׳ רחב אחד תמוה ברקיע וכשני היה בארץ והיכי היה יוכל בחוך העולם כיון דכולו תחת כוכב אחד סוף עומד וכ״ל שהס חולקין יחד הס לא נחלוק כין מולות הגלגל לשאר מולות:

אידי ואידי חד שיעור סוף ופליג אמת׳ דדרים °בתמיד דמזרח ומערב לחוק טפי דלי לא תיתח הכי אלא היכי הוה קס כיון דכתב מקנה השמים ועל קנה השמים וי״ל שסובר שהים נגון עלן על שנתמעט:

ישת חושך סתרו סביבותיו ואת סוכתו קדרים ואת

ואת הארץ להקדים שמי לארץ דלמ"ד למ"ד ואת קייתי אומר שבראתים בשבילו
יחד והכתיב כתבם זה אחר זה שמי תפשר לכתוב שני שמות כאחד
כדפיר"ש ואת דאת ה' לעצל ארץ נברית תחלה דכתי ביום עשות ה' וגו'
ולא כתי ואת הארץ והשמים לרים לי מדבני קר בסידרים להסמיך ארץ לעשייה ומיהו
כיתוקי תומים פיר"ש את השמים לרבות תולדותיהן ומדרש אחר הוא ופליג אהא
דתכת:

נכנס שחרי פר"ש נכנס נתיקו וממילא
הלור יונא ונר ויוב ערבי ומכסה
לילה ומתחיל השועל והיה קצה למור"ב
היינך נרמים כוכבים בשמי מיכה כלילה
כיון שהם קבועי בשני כדמסי ומיהו שמא
פרטי מתוכו כמו ע"י הענני לך רוב פעמי
שהענני מחשיכי אותו ומכסין אותו ונרמה
למורי לפרש שיפרח נכנס שחרית בעולם
וממנה מורח יונא ויוכח ערבי מן העולם
ולכך הכוכבי נרמין.

כל העוסק בתורה מכתי לא סיים
למילתיה דו רקיעי שמתחיל לפ:

אוצרות שלג ים ממנו שמוקן לפורענות
ויש לשובה כדממרינן בתענית
טובה תלגא לטור מחמ מטרא לחרעא וכן
כתיב כי כשלג ירד הגשם והשלג כו' כי אם
הרוה את הארץ וגומר:

רוח נקט והורידן לארץ הקש הרב ר'
מלחמן דכתיב ביעניים כי כאשר
ירד הגשם והשלג מן השמים ושלרן דביון
שחין העננים יורד נרחית כיורד מן השמי
ועוד ל"ל הוריד רק המוכני לפורענות
אבל המרוים את הארץ נשארו למעלה:

לא יגור כמגורך רע חין זה מקרא
מלא לא יגורך וכני דרים ליה:

כן

פרק שני

תורה אור יונה הרי ובורא רוח מה ענייו זה אצל זה

את הארץ למה לי להקדי שמי לארץ והארץ
היתה תהו ובהו מכדי בשמי אתחיל ברישא מאי
שנא דקא חשיב מעשה ארץ תנא דבי ר' ישמעאל
משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו השכימו
לפתחי השכי ומצאנשים ואנשים למי משבח
למי שאין דרכו להשכי והשכי תניא רבי יוסי
אומר אוי להם לבריות שרואין ואינן יודעין מה
רואות עומדין ואינן יודעין על מה הן עומדות
הארץ על מי עומד על העמודי שנאמר המרגיז תלים ע
ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצו עמודי על המי
שנ' לרוקע הארץ על המים על ההרי שנ' עלתלי קלוכדי לעשו חסד לפריכי חסד והם התחתוני
הרי יעמדו מי הרים ברוח שנ' כי הנ' יוצר הרי סם קד
ובורא רוח רוח בסערו שנ' רוח סערה עושה דברו עמוס ד
סער תלויה בזרועו של הקב"ה שנ' מתח זרועו תלגי
עולם וחכמים אומ' על שנים עשר עמודי עומר דכריס
שנאמר יצב גבולות עמים למספר בני ישראל לב
ויש אומ' שבעה עמודי שנ' חצבה עמודי שבעה מצלי
ר' אלעזר בן שמוע אומר על עמוד אחד וצדיק
שמו שנא' וצדיק יסוד עולם אמר רבי יהודה משלי י
שנירקיעי הן שנ' הן לה' אלקיך השמים ושמי דכריס
השמים ריש לקיש אמר שבעה ואלו הן וילון
רקיע שחקי זבול מעון מכון ערבות וילון אינו
משמש בלום אלא נכנס שחרית יוצא ערבית
ומחדש בכל יום מעשה בראשית שנ' הנוטה תלים קד
כדוק שמים וימתחם כאהל לשבת רקיע שבו חמ' ולבנ' כוכבים ומזלות קבועין שנאמר
ויתן אותם אלקי ברקיע השמים שחקי שבו רחים עומדות ומוחנות מן לצדיקי שנאמר תלים עח
ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכול ונומר זבול שבו ירושלם
ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן שנאמר בנה מלכים ח ח
בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים ומנלן דאיקרי שמים דכתיב הבט משמים יסעיה סג
וראה מזבול קדשך ותפארתך מעון שבו ביתות של מלאכי השרת שאומרות שירה תלים תפ
בלילה וחשות ביום מפני כבודן של ישראל שנ' יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי אמ' ל' כל העוסק
משוך עליו חוט של חסד ביום שנ' יומם יצוה ה' חסדו ומה תעם יומם ובלילה שירו עמי ואיכא דאמ' אמ' ר' ל
כל העוסק בתורה בעולם הזה שהוא דומה ללילה הקב"ה משוך עליו חוט של חסד לעולם הבא שהוא דומה ליום שנאמר יומם
יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי א"ר לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמי שנ' הקוטפי תלים ל
מלוח עלי שיח שורש רתמים לחמם ומנלן דאיקרי שמים שנאמר השקיפה ממעון קדשך מן השמים מכון שבו אוצרות שלג דכריס כה
ואוצרות ברד ועליית טללים רעים ועליית אגלים וחדרה של סופה ומערה של קיטור ודלתותיהן אש שנאמר יפתח ה' לך את תלים ק
אוצרו הטוב הני ברקיעא איתנהו הני בארעא איתנהו דכתיב הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות אש וברד שלג וקיטור
רוח סערה עושה דברו אמר רב יהודה אמר רב דוד ביקש עליהם רחמי והורידן לארץ אמר לפניו רבונו של עולם לא אל חפץ
רשע אתה לא יגור במגורך רע צדיק אתה ה' לא יגור במגורך רע ומנלן דאיקרי שמים דכתיב ואתה תשמע השמים מכון שבתך
ערבות שבו צדק משפט וצדקה גנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה ונשמתן של צדיקים ורוחות ונשמות שעתיד להיבראות וטל
שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים צדק ומשפט דכתי צדק ומשפט מכון כסאך צדקה דכתיב וילבש צדקה כשריון וגנזי חיים
דכתיב כי עמך מקור חיים וגנזי שלום דכתיב ויקרא לו ה' שלום וגנזי ברכה דכתיב ישא ברכה מאת ה' נשמתן של צדיקים משלי ג
דכתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך רוחות ונשמות שעתיד להיבראות דכתיב כי רוח מלפני יעטוף
ונשמות אני עשיתי וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים דכתיב גשם נדבות תניף אלקים נחלתך ונלאה אתה כוננתה שם
אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השר' וכסא הכבוד מלך אל חי רם ונשא שוכן עליהם בערבות שנאמ' סולו לרוכב
בערבות ביה שמו ומנלן דאיקרי שמים אתיא רכיבה כתיב הכא סלו לרוכב בערבות וכתיב התם רוכב שמי בעורך
וחשך וענן וערפל מקיפין אותו שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו סוכתו חשכ' מים עבי שחקי ומי איכא חשוכא קמי שמיא
והכתיב הוא גלי עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עימיה שרי לא קשי' הא

אין דורשין פרק שני חגיגה יג

בכתי גוזי ומזור עמי ערי׃ במופלא ממך במוכל ומופרש מיך אלא רצה
סך כח לגלות לך׃ לאותו רשע נכוכל נצר׃ עליו לשון נקייה היה כלומר על
עצמו ולא עלי׃ רבלי חזיות עובי פרסותיהן׃ קרסולי מסתיירת עקורין
קניל״ש בלעז׃ שוק הוא עצם הנמשך עם הרגל׃ רכובי הוא עצם היוצ
הסיוך לשוק הוא עצם הקולית התקוע
במתנים׃ רגלי פרקים רגלי פרזיות

תורה אור

סבב׃ אלכו דומך ואינו מיקל את רגלו׃
מיכה ז׳ אמרי והוא אלכו דומך בקרבו תרתי
בענן׃ סתרי תורה כגון מעשה המרכבה
וספר יצירה ומעשה בראשית והיא בריית׃
יועץ וחכם מרגיש ומבין לחש להקטין מפרש
להו׃ לא קאמינא לך זקנתי ובעינן לבו דומך׃
מעשה המרכבה ומעשה בראשית בריותת
הן׃ כבשונו של עולם סתרו של עולם כמו
ריש בבבא בתרא כתבי בבבא דרחמנא למיס לך
מיהו יכא כבשין׃ תניא עד ויאמר אלי בן אדם
עמוד על רגלך׃ הן הן מעשה המרכבה
אם עד כאן שניתם הרבה שניתם שבחי
מקרות הללו שהן ואתה בעין החשמל
ונומר כמראה הקשת ונומר כך שהקפידו
עליהם חכמים מלדורש שהן מדברין
בנוכח שכינה ומראיהו׃ מתיבי גרסינן ולא
גרסינן ומי הוי מעשה המרכבה עד כאן
עד ואתה בעין החשמל ולא הוה בכלל׃ עד
החשמל עד התיכה הוו ואית בכלל לדרש׃
עד ואתה מנמר נמרינן כלומר הכי קאמר
עד היכן מעשה מרכבה שניתנו לדרוש עד
ואתה לו עד החשמל ומאי עד ויאמר הן
הן מעשה מרכבה שקפידו עליהן חכמי׃
נגנז ספר יחזקאל שיש בסופו דברים
כקרבנות שסותרין דברי תורה׃ גרסי
שמן להדלי׃ והיכי מכין בחשמל לדרוש מהו׃

חיות

בבתי גואי הא בבתי בראי ואמר רב אחא בר
יעקב עור רקיע אחד יש למעלה מראשי החיות
דכתיב ודמות על ראשי החיו רקיע כעין הקר׳
הנורא ער כאן יש לך רשות לרב מכאן ואילך
אין לך רשות לדבר שכן כתוב בספר בן סירא
במופלא ממך אל תדרוש ובמכוס ממך אל
תחקור במה שהורשית התבונן אין לך עסק
בנסתרות תניא אמר רבן יוחנן בן זכאי מה
תשובה השיבתו בת קול לאותו רשע בשעה
שאמ׳ אעלה על במתי עב אדמה לעליון יצתה
בת קול ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של
נמרוד הרשע שהמריד כל העולם כולו עליו
במלכותו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה
שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם
בגבורו שמנו שנה והלא מן הארץ עד לרקיע
מהלך חמש מאו׳ שנה ועוביו של רקיע מהלך
חמש מאות שנה וכן בין כל רקי׳ ורקי למעלה
מהן חיות הקדש רגלי החיות כנגד כולם
קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד
כולן רכובי החיות כנגד כולן ירכי החיות כנג׳
כולן גופי החיות כנגד כולן צווארי החיות
כנגד כולן ראשי החיו׳ כנגד כולן קרני החיות
כנגד כולן למעלה מהן כסא כבוד רגלי כסא
הכבו׳ כנגד כולן כסא הכבוד כנגד כולן מלך
אל חי וקיים רם ונשא שוכן עליהם ואתה אמרת אעלה על במתי עב אדמה לעליון אך
אל שאול תורד אל ירכתי בור׃ ולא במרכבה ביחיד׃ תני רבי חייא אבל מוסרין
לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב ב״ד ולכל מי שלבו
דואג בקרבו איכא דאמרי והוא שלבו דואג בקרבו אמר רבי אמי אין מוסרין פתרי
תורה אלא למי שיש בו חמשה דברים שר חמשי ונשוא פני ויועץ וחכם חרשים ונבון
לחש ואמר׳ אמי אין מוסרין דברי תורה לכותי שנאמ׳ לא עשה כן לכל גוי ומשפטי
בל ידעום אמר ליה רבי יוחנן לרבי אלעזר תא אגמרך במעשה המרכבה אמר לי׳
לא קשאי כי קש נח נפשיה דרבי יוחנן אמר ליה רבי אסי תא ואגמרך במעש מרכב׳
אמר ליה אי זכאי גמירתה מר׳ יוחנן רבך רב יוסף הוה גמיר מעשה המרכבה סבי דפומבדיתא הוו תנו במעשה בראשי׳ אמרו
ליה ליגמור לן מר מעשה מרכבה אמר להו אגמרון לי מעשה בראשית בתר דאגמרון אמרו ליה ליגמרון מר במעשה מרכבה
אמר להו תנינא בהו דבש וחלב תחת לשונך דברים המתוקין מדבש וחלב יהו תחת לשונך רבי אבהו אמר מהכא כבשים
ללבושך דברים שהן כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך אמרו ליה תנינן בהו עד ויאמר אלי בן אדם אמר להו הן הן מעשה
המרכבה מיתיבי עד היכן מעשה המרכבה רבי אומר עד ואראה בתרא רבי יצחק אומר עד החשמל עד ואראה מגמרינן מכאן
ואילך מסרינן ראשי פרקים איכא דאמרי עד ואראה מסרינן ראשי פרקים מכאן ואילך אם הוא חכם מבין מדעתו אין אי לא לא
ומי דרשינן בחשמל והא ההוא ינוקא דדרש בחשמל ונפקא נורא ואכלתיה שאני ינוקא דלאו מטי זימנא אמר רב יהודה ברם
זכור אותו האיש לטוב וחנניה בן חזקיה שמו אלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלו לו ג׳
מאות גרבי שמן ויושב בעלייה ודרשו תנו רבנן מעשה בתינוק אחד שהיה קורא בבית רבו בספר יחזקאל והיה מבין בחשמל
ויצאה אש מחשמל ושרפתו וביקשו לגנוז ספר יחזקאל אמר להם חנניה בן חזקיה אם זה חכם הכל חכמים הן מאי חשמל אמ׳

חיות

רב יהודה

בן שבעים

בנו של מרוד הרשע לאו דוקא שהרי כתוב לך את מרוד ולא מצינו
אותו רשע מורע כותי אלא על שם מעשיו שלך גם הוא בכלל׃
שכתוב לאומה אלא סי׳ קצים יותר שהרי כת וחצוב מימו מכתריב
שמו למשלתו גבי שליחו שכל הלוקח מן מצינו שהיה סופר
בכיתו ומע זכה למלכו כדאיתן ב׳ גדות
אלא אלא תורתו דמילתא מפיק׃
ורגלי הסיוכ כנגד כול׳ מגיהי בקרוסת׳
סיסל סקלי׳ וחיות מהר שהם
מרוכבות לכסא כך רגל חמש חמות וחמש
עשרה ומחק׳ סו׳ ואומרים כי כן עולם
לפי חשבון שכתוב למעין ז׳ רקיעים וא׳
תוורו׳ הוא ט׳ ועשמלת׳ ק והיינו מעין יסר
ש׳ ת׳ ק׳ ו׳ ל׳ לשמונה שכינגולם ס׳ ו פעמי׳
כך ומיהו בחנם מחקוהו סיסל דכרו על
פי הירושלמי דהרוחם אמר רבי לוי מארץ
ועד לרקיע מהלך ת׳ ק שנה אמר ר׳ כרכיה
ורבי תלבו כש׳ כח ס׳ מקף גדול מזה רגל
מזה כמעין שש׳ ה׳ רק׳ כמ׳ גבוה לעולמו כו׳
משמע כמעין סיסל ת׳ ק ט׳ ו וכן היה לדבו
שכתוב מקומות היה מניח מיט הס׳ שלמו
כדי לחזות מיטת הס׳ ירושלמי הזה היה
תכת והוא היה רבי שיעזר בר׳ שמעון דקרי
עליה מכל תכת היכל תכת קרע קרוכן
ופיוטן וכיוצא מקדש על פי הדחיי שמעול
לח יסר יק קרוכן מיום אחד׃

אין מוסרין דברי תורה לכותי כו׳ קשה
לר׳ לאחנן תיפוק לי דכותי העוסק
בתורה חייב מיתה כדאמר בפר׳ מיתות
כותי העוסק בתורה חייב מיתה ומשלמדו
עוכ מלפני עור לח תתן מכשול וכי תימ׳ נו
מצות דידהו לדידן חייב מיתה כדקאמר
הס׳ס סתם והא מצות אינהו למוסרם להס
ונפקא לן מהאי קרא מאי ועשה המשם ותי
בהם כהן ולוי לח נאמר אלא משם שנפלו
כותי ועוסק בתורה וכו׳ ול׳ דהכא מיירי
שנפלו אינהו דאינהו כותי אחד סרוג ללמדו
דליכא מלפני עור כדאמרי׳ בע״ז המוסיט
כום יין לנוכר עובר מלפני עור והני מילי
דקאי אתרי עברה דנהרג שכלאו נתינתו
אי אינסב להכיאו אלא אחד אבל אי לאו הכי
אינו עוב מלפני עור הכי נמי אפילו במקו׳
שכותי אחר הוכה ללמדו דליכא לפני עור
מ״מ אסור משום מוסר דכתיב ליעקב וכו׳

חיות

רק נט ומש

רק ו ושם

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0029
DFG

אין דורשין — פרק שני — חגיגה

והחיות רצוא ושוב פר"ח לפי שהן מגלגלים עומדות ולכך לריצות נאמר שרפים ולהוציא להבה והיינו רצוא ושוב :

שלא יתמרו כיל תומה שפלה תסר תת בניו והיינו כפי דסיית דתמר כדיטין כל המיצר ליסראל נעשה רחם כלומר כבר נעשה רחם קודם שנאמר להם :

וקושר כתריס לקונו מתפלתן של גדיקים הוא עושה עטרות :

לבן כפר שהוא הולך שנדיך לו להביא סימנים לתמרים קודם שיתמינוהו לפי שרחוקו שלא במקומו ואין דרכו להתרחות עם ה"ל תחר יחוקאל שרחקו על נהר כבר לפיכך נתמהו שומעיו :

כתוב אחד אומר עם ובתוך אחד אומר מרכב כבתים וא"נ עוד כחיות כתיב והוא כשרפי מ"מ מסתבר שגם החיות בעוף כמו השרפים :

מזיעתן של חיות ויבקי ממנו מלאכי השרת שיר ומי נטרדי והכי מנינו במדרש מלאכים שבורא בכל יום ומושרים שירה ונטרדין להן כדקאמר בפסוק ומעוף יעופף על הארץ במלאכי שמתניני זה לומר שירה ואלו המדשים שאינם יולעי הדת ממהרין לשורר ונתמלאו כליה והיינו מחר תקנו ויסדו מכאי כנסת הגדול כיוצר ונותנין רשות זה לזה קדושה כולם כאחד עונין ואומרים ונם למעלה יוצר מסרתים ואחר מסרתיו כולם עומדי ברוש עולם כלומר בכל יום הוא מחדש ונטרדין מבל מסרתיו קבועי ועומדין לעד : ונטרדן

פס הגלה זו יש לה סוד

רצוא ושוב מוכיחות רחץ מתחת הרקיע הנשוי למעלה מראשיהן ומכניסות אותו ממורח השכינה ומסיימו ורוצה ושוב של להב היוצא מפי הקדוש : הכבוד שמורפין בו מכנים לפיל : וכוך לשון זיברי שנרים הוא שהאור יוצא בין לתון כדתנן בעירובין בוזקין מלא על גבי הכבש שלא יתליקו הכהנים : מבין המרסי דרך מוקקי זהב לנקוב כלי חרס נקבים נקבים וכופין אותו על גבי גחלי שהזהב נותן בהן בתוך כתיבת המרסים של נחשים על גבי חרס ולהב יוצא למעלה דרך נקבי הכלי והוא עשוי גוונים גוונים ותמיד יוצא ונכנס : מן הכפון שמנפין תפתח הרע : מפי בעיה הפה לתח הלבה לנבל : רחם יעביה כשזרקתה עליו רוח סקרם כמה שנאמר ותרץ את פיוסב על כפה רס ונפח ונומר שלח שלח תם לפר' את הכל שהיה בן מלכים וגדל בפלטין וכן כרך הרוחה את המלך חיינו נכהל ותיינו תת ותיינו תם לסס : מלך שבחיות תרי כו' ואלו תרבעתן בכפה והוא למעלה מהן : קטיגור נעשה סניגור תנן נראין שיבק מרכבותיך עליהן רחמי והשתו קטיגור הוא קטיגור שוכח סניגור תזכה מלין יושר : כרכיה פני תיבוק : הייתו פני כרוב תה כרוב תה הן פני תדם וכי לא תדר הן : תפי רכרכי ותפי זוטרי התחר פני גדול והתחר פני קטן : כתן בזמן שבית המקדש קיים בימי יחזקאל היה המקדש קיים במכונו בימי יחזקאל כבר פנים ואין שיכרב ונתמעטה פמליא שלמעלה: ונסתיים יעופף וסמיך ליה וקרא זה אל זה ואמר וכתיב ברוך כבוד ה' ממקומו מכלל דמקומו ליכא דידע ליה דאמר שם אתגא ואזל ויתיב ברישיה אמר רבא כל שראה יחזקאל ראה ישעיה למה יחזקאל דומה לבן כפר שראה את המלך ולמה ישעיה דומה לבן כרך שראה את המלך אמר ריש לקיש מאי דכתיב אשירה לה' כי גאה גאה שירו למי שמתגאה על הגאים דאמר מר מלך שבחיות ארי מלך שבבהמות שור מלך שבעופות נשר ואדם מתגאה עליהן והקב"ה מתגא על כולן ועל כל העולם כולו כתוב אחד אומר ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן וגומר וכתיב ארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר ואלו שור לא קא חשיב אמר ר' יחזקאל ביקש עליו רחמים והפכו לכרוב אמר לפניו רבונו של עולם קטיגור יעשה סניגור מאי כרוב אמר רבי אבהו כרביא שבן בבבל קורין לינוקא רביא אמר ליה רב פפא לאביי אלא מעתה דכתיב פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר היינו פני כרוב היינו פני אדם אפי רברבי ואפי זוטרי כתוב אחד אומר שש כנפים שש כנפים לאחד וכתוב אחד אומר וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים כביכול שנתמעטו כנפי החיות כיניהו אימעוט אמר רב חננאל אמר רב אותן שאומרות שירה בהן כתיב הכא ובשתים יעופף וקרא זה אל זה ואמר וכתיב התעיף עיניך בו ואינן ורבנן אמרי אותן שמכסות בהן רגליהם שנאמר ורגליהם רגל ישרה ואי לאו דאימעוט מנא הוה ידע דילמא דאיגלאי חזיא ליה דאי לא תימא הכי ודמות פניהם פני אדם הכי נמי דאימעוט לא דגלאי וחזיא ליה הכי השתא בשלמא אפיה אורח ארעא לגלויי קמי רביה כרעיה לאו אורח ארעא לגלויי קמיה רביה כתוב אחד אומר אלף אלפין ישמשוניה וריבו ריבבן קדמוהי יקומון וכתוב אחד אומר היש מספר לגדודיו לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים כביכול שנתמעטה פמליא של מעלה תניא רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסאי אלף אלפין ישמשוניה מספר גדוד אחד ולגדודיו אין מספר ורבי ירמיה בר אבא אמר אלף אלפין ישמשוניה לנהר דינור שנאמר נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשוניה וריבו רבבן קדמוהי יקומון מהיכן נפיק טוציא של חיות ולהיכן שפיך אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב על ראש רשעים בניהנם שנ' הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול ורב אחא בר יעקב אמר על אשר קומטו שנאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם תניא ר' שמעון החסיד אלו תשע מאות ושבעים וארבע דורות שקומטו להיבראות קודם

תורה אור

אין דורשין פרק שני חגיגה יד

קודם שנברא העולם נגזר להבראות קודם מתן תורה לקוי׳ מה שכ׳ דבר צוה
לאלף דור רחוים היתה תורה להינתן לסוף אלף דור וכשרואה שאין העולם
מתקיים בלא תורה עמד וטרדן ונתנה לסוף כ״ו דורות מאדם הרשעין על
מזה רבינו: רבה לאומתך רבה תהילתך עליהם: כורסיי מסמא כסא את׳:
כרסיון רמיו שכסאו הוטלו ניתקנו ליסב
עליהן: שפיכה חול להושיב אדם כבודו: תורה חוב

כלך מדכרותיך חלל מדבריך עד שתגיע
אצל נגעים ואהלות עמוקות:
ק לכל יעשים את ישראל כלומר נתנך עליהן
י׳ פורעניות: ירהבו יתגלו: שם מלות
פירוי מזה היו ביומיהן: לחם שו בעלי הש״ם
שים לסמוך על פורעותן כשתיכת לחם:
בעל שמועה שמעת הלכות פסוקו מרבותיו
וזגורות בפיו: רצוי ליסב ביסיב ולישוב
ממנו עצה בכל דבר חכמה: כדרכי תבנו
להעמיד לפניו מתורגמן לדרוש כרבים:
לישלם טוחין פניס בעבורו לדורו שבכל
ניזונין בזכותו כגון רבי חנינא בן דוסא
כשמרעין בעלמא כל העולם ניזון מזון של
בשביל חנינא בני: למטה מלכי הפוחות תלי לג
מכבדין אותו בשבילו כגון רבי חנינא שהי
חשוב בעיניהם כמסכת
פנחדרין להזו נפקי ממתא דבי קיסר
לחפיס כ״ב: שרואי למפור לו כו׳ כגון מה
בית דין ולבו דואג בקרבו: תעלי שועלים:
כי יתעום עים בחפיו הכתוב היה מגנן
לומר שלא היו יודעין להשיב לשואליהם
הלכה: שבני אדם מתכסין בהן בחבריהן
שלא ישחלו להן לפי שאין בקיאין בהן:
יפתן תחת ידך כלומר אתה בקי בהן: אלא
אם כן נכשל בהם כשתלמיד נכשל
בשמועתו פעם רחשונה וכניה הוא נותן
לב לעמוד על שמועתו: לא תהיה ליהי
רגיל להיות: דילמא אתי נמי לאו מעשה
דאמרי תניא היו שלש דברים אתה בירכו הוו
ממרי לי׳ חיין והוא לא הוה ידע: תקופת

וטרדן ואיכא למ״ד ושתלן פרש״י לפי לשון רחשון נתן בשמיני בתשרי
ולא נתרלו ותימה הוא וכי עביד דינא בלא דינא כי אם בעשרה
להיות בניסן ונרחה לפרש ושרדן שלא נבראו כיתד כי אם מעשה לכל דור
ודור כדי שלא יתרכו העולם ומני הלשון כיריסלמי שוה אלך הלשון מצוקה
ולבך לא תם למתני חיכה לחמרי לה בהמי
ליסבא כיון שהיו מצוי לה רק אחת היכה:
ופליג ר׳ שמואל בר נחמני אהוא אומר
שלשלהי כבדים בהכור המקום
ולא מעכר דנוה:
רבי חנינא בן דוסא למעלה אמר בעל
מעשים יותר מכל בני דורו:
ולמטה בכית קיסר ולאו מקום שלא היה
חכוב למעלה אלא מקום שנה
בדורו אין תלמי מעשה כמותו: פשנה

קודם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב״ה
ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור
ורב נחמן בר יצחק אמר אשר קומטו לברכה
הוא דכתיב אלו תלמידי חכמים שמקמטין
עצמן על דברי תור׳ בעולם הזה הקב״ה מגלה
להם סוד לעולם הבא שנאמ׳ נהר יוצק יסודם
אמר ליה שמואל לחייא ברב בר אריא תא
אימא לך מילתא מהני מילי מעליתא דהוה
אמר אבוך כל יומא ויומא נבראין מלאכי השר׳ מנהר דינור ואמרי שירה ובטלי שנ׳ נס זה על
חדשים לבקרים רבה אמונתיך ופליגא דרבי שמואל בר נחמני דאמ׳ רבי שמואל בר דרך הגל
נחמני אמר רבי יונתן כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נברא׳ ממנו מלאך
אחד שנ׳ בדבר ה׳ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם פתוב אחד אומר׳ לבושיר כתלג דניאל ו
חיור ושער רישיה פעמר נקי ופתיב קווצותיו תלתלים שחורות כעורב לא קשיא כאן
בישיבה כאן במלחמה דאמר מר אין לך נאה בישיב׳ אלא זקן ואין לך נאה במלחמה
אלא בחור כתוב אחד אומר כורסייה שביבין דינור וכתיב אחד אומר עד די כרסון סס
רמיו ועתיק יומין יתיב לא קשיא אחד לו ואחד לדוד כדתניא אחד לוואח לדוד דברי
רבי עקיבא אמר לו רבי יוסי הגלילי עקיבא עד מתי אתה עושה שכינה חול אלא אחד
לדין ואחד לצדקה קיבלה מיני׳ או לא קיבלה מיני׳ תא שמע אחד לדין ואחד לצדקה
דברי רבי עקיבא אמר לו רבי אלעזר בן עזרי׳ עקיבא מה לך אצל הגדה פלך למדרותי׳
אצל נגעים ואהלות אלא אח׳ לבסא ואחד לשרפרף כסא לישב עליו שרפרף להדום
קורגלין שנאמ׳ השמים כסאי והארץ הדום רגלי כי אתא רב דימי אמר שמונה עשרה
קללות קילל ישעיה את ישראל ולא נתקררה דעתו ער שאמר להם המקרא הזרז
ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד שמונה עשרה קללות מאי נינהו דכתיב כי הנה סס
הארון׳ צבאות מסיר מירושלם ומיהודה משען ומשענה כל משען לחם וכל משען
מים גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקוסם וזקן שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחכם
חרשׁ ונבון לחש ונתתי נערים שריהם ותעלולי ימשלו בם וגו׳ משען אלו בעלי מקרא
משנה או בעלי משנה כגון ר׳ יהוד׳ בן תימא וחבריו פלינו בה רב פפא ורבנן חד אמ׳ שש מאו׳ סדרי משנה וחד אמ׳ שבע מאות
סדרי משנה כל משען לחם אלו בעלי הש״ם שנאמ׳ לכו לחמו בלחמי ושתו בין מסכתי׳ וכל משען מים אלו בעלי אגדה שמושכין
לבו של אדם כמים באגדה ניבור זה בעל שמועות ואיש מלחמה זה שיודע לישאוליתן בפלחמתה של תורה שופט זה הדין
שדן דין אמת לאמיתו נביא כמשמעו קוסם זה מלך שנאמר׳ קסם על שפתי מלך זקן זה שראוי לישיבה שר חמשים אל תקרי
שר חמשים אלא שר חומשין זה שיודע לישא וליתן בחמשה חומשי תורה דבר אחר שר חמשים כדרבי אבהו דאמר רבי אבהו
מכאן שאין מעמידין מתורגמן על הצבור פחות מחמשים שנה ונשוא פנים זה שנושאין פנים לדורו בעבורו למעלה כגון רבי
חנינא בן דוסא למטה כגון רבי אבהו בי קיסר יועץ שיודע לעבר שנים ולקבוע חדשים וחכם זה תלמיד המחכים את רבותיו
חרשים בשעה שפותח בדברי תורה הכל נעשין כחרשין ונבון זה המבין דבר מתוך דבר לחש זה שראוי למסור לו דברי תורה
שניתנ׳ בלחש ונתתי נערים שריהם מאי ונתתי נערים שריהם אמר רבי אלעזר אלו בני אדם שמנוערין מן המצות ותעלולים
ימשלו בם אמר רב פפא פר׳ יעקב תעלי בני תעלי ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד אלו
בני אדם שמנוערין מן המצות ירהבו במי שממולא במצוות כרימון והנקלה בנכבד יבא מי שחמורות דומות עליו כקלות
ירהבו במי שקלות דומות עליו כחמורות אמר רב קטינא אפילו בשעת בשלונה של ירושלם לא פסקו מהם בעלי אמנה
שנאמר׳ כי יתפש איש באחיו בית אביו לאמר שמלה לך קצין תהיה לנו דברים שבני אדם מתכסין בשמלה ישנו הדר׳ ידך יעשי נפס
וחמכשלה הזאת מאי והמכשלה הואת דברים שאין בני אדם עומדין עליהן אלא אם נכשל בהן ישנן תחת ידך ישא ביום
ההוא לאמר לא אהיה חובש ובביתי אין לחם ואין שמלה לא תשימוני קצין עם ישא אין ישא אלא לשון שבועה שנאמר לא משלי כ
תשא את שם ה׳ אלקיך לא אהיה חובש לא היתי מחובשי בית המדרש ובביתי אין לחם ואין שמלה שאין בידי לא מקרא
ולא משנה ולא גמרא ודילמא שאני התם דאי אמר להו גמירנא אמרי ליה אימא לן הוה לידי למימר גמר ושכח מאי לא
אהיה חובש לא אהיה חובש כלל איני והאמר רבא לא׳ חרבו׳ ירושלם עד שפסקו ממנה בעלי אמנה׳ שנאמר׳ שוטטו ירעיה ה
בחוצות ירושלם וראו נא ודעו ובקשו ברחובותיה אם תמצאו איש אם יש עושה משפט מבקש אמונה ואסלח לה לא קשיא
הא בדברי

נענה מלאך מתוך האש גרסינן ולא גרסינן מלאך השות וכירושלמי מייתי קרא לון ילפינן עבי הייבר :

במזמוטי חתן וכלה וכירושלמי גר בשמחת חתן וחייל היא :

והתניא שלשה הרצאות יש בדברי תורה קטים מלן דתרני כלום כיון שתנינן כן תכינתי מרצה לפני ר' עקיבא דתרני לפני ר' יהושע מחשב כמו דתרני קמיס לתפוקי דרבי אליעזר בן ערך שהרצה לפני רבן יוחנן בן זכאי שלא הרצה כפני שום אדם ולא מצאנו לו כלל דמנא ליה דחשיב כיון דתרני קמיס מלן דתרני קמי דמי ועוד דלא הוי עיסתו לפי תירוצו דלעי דתרני ותרצו קמי דחשיב ושתא מי הדר ביה הוה ליה למימר אלא כיון דתרני כולנס מה שפירש"י בשם רבי הלוי דמצינו ליה ליתנא שלשה אחר הרצה לפני תנויה לא יתכן דלשם כן תרצה הרצאות כהן ועוד מנא ליה דהרצה אחר כפני תנויה ואינו מפורש בשום בריית' על כן נראה להר"י כמו שפיר' בספר היישר דתרני ותרצו קמיס קחשיב קחתו שהצליחו כל כך להרצות כפני רבם הבי רבי יהושע כפני רבו רבי יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא כפניו שהיה רבו ורבי תנויה כפני ר' עקיבא רבו וחשיב ג' הרצאות שהלכו בענין זה לתפוקי ר' אליעזר בן ערך שלא הרצו כפניו ונתפללו הרצה לא הרצה מקמי מלן דתרני ומיקרא שני ליה כולו שלא שלא הניח המקום כל דבריו דעריך ליה כיון שלא הרצו מקמי חנויה היה לו למנות רבי אליעזר בן ערך כמו חנויה ומשני ליה דתרני מקמיה מלן דתרני שהוא הרצה כפני רבי עקיבא רבו שהצליח כפני רבי יהושע ותרני ותרצו קמיה קריב ליה ר' עקיבא לתפוקי ר' אליעזר בן ערך שלא הרצו כפניו ואפי' הרצו כפניו רבן יוחנן רבו לא מצינו שהרצה הילכך לא דמי להמי סידר ומיהו תדקדק פרש"י יפ ליישבו דה"ק קאמר דתרני מיהא קמיה מלן דתרני מס לא הרצו אחרי לפניו הוא שיבה מיהא מקמי מלן דתרני ומשום רבי עקיבא הוזקק למנותו דתרני ותרצו קמיה אבל רבי אליעזר למה נחשבה לו הורצו לפניו ולא הוזקו מקמי מלן דתרני :

נבנסו לפרש כגון על ידי סס ולא על למעלה ממש שלא היה נרצה להס כמו שעלו וכן פי' בערוך :

לסרוסי כלבא משום שלף מחידו לסרוסי : לקרבן שאלו לו טפי מאחריני וכן פרש"י :

בתולה שעיבר מכי לכהן גדול ופרש"י שהיה חומר כתולה מני ואי סבירא דשמואל מסייע ליה להר"י דהא דף עו פקחת לכתובות תנן היתה מעוברת מה טיבו של עובר זה מפיס פלוני וכהן הוא וכו' רבי יהושע אומר לא מפיס אלא מיין כו' והכא משמע דקנעים אליבא דכ"ע ושמא כאן שלף היא בכלל המיוסר כדכתיב כי יקח איש אשה קרי ביה כי יקיש נאמר ולהר"י נרא דטרחינן לבודק על פי חבית כדאית

דף י ומס נרים כתובות ואי דשמואל לא סבירא לה טרחינן ומוקמה בחזקת בעולה אי נמי קמנעי לי' כהך דבדקינו על פי החבי אי חייש' שמא לא נבדקה יפה דשמואל לא סבירא ליה דף סד ומס וכן מפקינן נרים תיובתא דרב נחמן דאמר מקח טעות הוא ולא קנה מספקא ליה בכתובות בשמעתין דהם מיפקד פקיד דרוב בקיאין בהטייה ול"ל דודאי דף ו ומס תחילת כיאה רוב בקיאין בשעת מעשה אבל גמר כדי שתתעבר אי אפשר כי אם בשמוע : ומתניה

תקופת תמוז היא דאין דרך להתקשר שמים בעבים : במזמוטי חתן אינו שמחקין לפניהן : סיפר לכרים הללו : לכת שלישית של כיתות היוצאות לפני הארון : הרצה דברים דרש בשעה המרכבה : דתרני ותרצו קמיה שהרצה לפני חבריו ולפניו : דתרני מיהת קמי מלן דתרני אם לא הרצו חבריו לפניו הוא תורה אור הרצה לפני מי שחור והרצה לפני חבריו לכך האוקה לסיומי כאן מעשה דר' עקיבא להודיע שהוא הרצה וחבריו הרצו לפניו אבל רבי אליעזר לא חברי הרצו לפניו ולא הוא הרצה לפני מי שהרצה לפני חבריו : נכנסו לפרש על ידי סס : שיש טהור מכהיק כא ס גלוגין : אל תאמרו מים מים יש כאן אין גלך : הניח לפר העכוה : ונפגע בטרפה בעזתו : יקר בעיני ה' המותה לחסידיו הוקשה מיתתו לפניו לפי שמת בחור ומצ"ע כן מי שיפשר שלא ימות משום שנא' לי לא ירחמי האלם ומי : שאלו לת בן זומא מהו לסרוסי כלבת הוחיל וסירוס כתיב בכל מקום קרקן וכלב מפי מליפיו משור למזבח משום מתיר כלב אסור לסרסו מי לא : בתולה שעיברה מהו לכהן גדול והיא מומרת שימצאו לה בתולי או מי נמי כהן גדול נשאה ולא ידע שהיא מעוברת ומצא לה בתולי ואחר כך נשתתת מעוברת מהו לקייומי משום בתולה מע"ז יקשי :

יכול

תלמי' קח סס קיו

מסלי כה ויקרא כב נידה דף מד

הא בדברי תורה הא במשא ומתן בדברי תורה הוו במשא ומתן לא הוו תנו רבנן מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה מהלך בדרך ורבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו אמר לו רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה אמר לו לא כך שניתי לכם ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו ואמר לו רבי הרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתני אמר לו אמור מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי מעל החמור ונתעטף וישב על האבן תחת הזית אמר לו רבי מפני מה ירדת מעל החמור אמר אפשר אתה דורש במעשה מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי השרת מלויין אותנו ואני ארכב על החמור מיד פתח רבי אלעזר בן ערך במעשה המרכבה ודרש וירדה אש מן השמים וסיבבה כל האילנות שבשדה פתחו כולן ואמרו שירה מה שירה אפרו הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות עץ פרי וכל ארזים הללויה נענה מלאך מן האש ואמר הן הן מעשה המרכבה עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר ברוך ה' אלקי ישראל שנתן בן לאברהם אבינו שיודע להבין ולחקור ולדרוש במעשה מרכבה יש נאה דורש ואין נאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש אתה נאה דורש ונאה מקיים אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלציך וכשנאמרו הדברים לפני רבי יהושע היה הוא ור' יוסי הכהן מהלכי בדרך אמרו אף אנו נדרוש במעשה מרכבה פתח רבי יהושע ודרש ואותו היום תקופת תמוז היה נתקשרו שמים בעבים ונראה כמין קשת בענן והיו מלאכי השרת מתקבצין ובאין לשמוע כבני אדם שמתקבצין ובאין לראות במזמוטי חתן וכלה הלך ר' יוסי הכהן וסיפר דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ואשרי יולדתכם אשרי עיני שכך ראו ואף אני ואתם בחלומי מסובין היינו על הר סיני ונתנה עלינו בת קול מן השמים עלו לכאן עלו לכאן טרקלי גדולי ומצעות נאות מוצעות לכם אתם ותלמידיכם ותלמידי תלמידיכם מזומנין לכת שלישית איני והתניא ר' יוסי ברבי יהודה אומר שלש הרצאו הן רבי יהושע הרצה דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי רבי עקיבא הרצה לפני רבי יהושע חנניה בן חכינאי הרצה לפני רבי עקיבא ואלו רבי אלעזר בן ערך לא קא חשיב דארצי וארצו קמיה קא חשיב דארצי ולא ארצו קמיה לא קא חשיב והא חנני' בן חכינאי דלא ארצו קמיה וקא חשיב דארצי מיהא קמיה מאן דארצי תנו רבנן ארבע נכנסו בפרדס ואלו הן בן עזאי ובן זומא אחר ורבי עקיבא אמר להם רבי עקיבא כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני בן עזאי הציץ ומת עליו הכתוב אומר יקר בעיני ה' המותה לחסידיו בן זומ' הציץ ונפגע ועליו הכתוב אומ' דבש מצאת אכול דייך פן תשבענו והקאתו אחר קיצץ בנטיעות רבי עקיבא יצא בשלום שאלו את בן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להם ובארצכם לא תעשו כל שבארצכם לא תעשו שאלו את בן זומא בתולה שעיברה מהו לכ"ג מי חיישינן לדשמואל דאמר שמואל

יכול

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0032
DFG

יכול אני לבעול שפיר בקטייפ ווי כמי שבעלת כן : בלמכטי כלי
שרוצין בו כל הנוף ים לומר שפטיח שם תלש שבת ורע ונכנס בשעיה :
שעיקרא כשניקת מן התלש : מתין ולמין מתין תבא ותן לבך טרוד :
נופך היתי מתכונן טייתי במעשר ברשפית : ותין ניניהן במקוש
חיכורן מקוש קשר כיפת הרקיע בקרקע:
נודע דגמלא כשמסדרין לוותין שם נשר תורה אור
וו אכל וו מי שפשר שלש תהא ריוח בינתי
וכן גלימי וכן כסי : שחופין כפופין :
אחר קיצן בנטיעות קילקל ונעות כשנכנס
לפרדס ומקנן הנטיעות ולפי שלימה מותן
בתחלת הדברי לנכנס לפרדס נקט ליסר
דקיצן בנטיעות : לא עמידה לא גר : לא
עולף דכבל גיליהן יש לסס פנים : עיפוי
עיפות : פולסי מכת מקל בשטו׳ לדי :
פוגלא נגון : ממיטרת ערוגה : ומחין
לחכמן על ידי שכחה : כי

יכול אני לבעו׳ כמה בעילו׳ בלא דם או דילמא
דשמואל לא שכיחא אמר להו דשמואל לא
שכיח וחיישינן שמא באמבטי עיברה והאמר
שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו
מזרעת מעיקרא נמי יורה כחץ הוה תנו רבנן
מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהיה עומד
על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא ולא
עמד מלפניו אמר לו מאין ולאין בן זומא אמר
לו צופה היתי בין מים העליונים למים
התחתונים ואין בין זה לזה אלא שלש
אצבעות בלבד שנאמר ורוח אלקים מרחפת על פני המים כיונה שמרחפת על בניה
ואינה נוגעת אמר להן רבי יהושע לתלמידיו עדיין בן זומא מבחוץ מכדי ורוח אלהים
מרחפת על פני המים אימת הוי ביום ראשון הבדלה ביום שני הוא דהואי דכתיב ויהי
מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא
דגמלא טר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר כתרי גלימי דפריסי אהדדי ואמרי לה כתרי
כסי דסחיפי אהדדי אחר קיצץ בנטיעות עליו הכתוב אומר אל תתן את פיך לחטיא
את בשרך מאי היא חזא מיטטרון דאתיהבא ליה רשותא למיתב למיכתב זכוותא
דישראל אמר גמירא דלמעלה לא הוי לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי
שמא חס ושלום שתי רשויות הן אפקהו למיטטרון ומחיוהו שיתין פולסי דנורא אמר
ליה מ״ט חזיתיה לא קמת מקמיה אתיהבא ליה רשותא למימחק זכוותא דאחר
יצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר אמ׳ הואיל ואיטריד ההוא גברא
מהדוא עלמא ליפוק ליתהני בהאי עלמא אחר לתרבות רעה נפק אשכח זונדא
תבעה אמרה ליה ולאו אלישע בן אבויה איתר עקר פוגלא ממישרא בשבת והב לה
אמרה אחר הוא שאל אחר את רבי מאיר לאחר שיצא לתרבות רעה אמר ליה מאי
דכתיב גם את זה לעומת זה עשה האלקים אמר לו כל מה שברא הקב״ה ברא כנגדו
ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא נהרות אמר לו רבי עקיבא רבך לא אמר כך
אלא ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנם כל אחד ואחד יש לו שני חלקי׳
אחד בגן עדן ואחד בגיהנם זכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן נתחייב רשע נטל
חלקו וחלק חברו בגיהנם אמר רב משרשיא מאי קראה גבי צדיקים כתיב לכן בארצם
משנה יירשו גבי רשעים כתיב ומשנה שברון שברם שאל אחר את רבי מאיר לאחר
שיצא לתרבות רעה מאי דכתיב לא יערכנו זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז אמר לו אין
דברי תורה שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז ונוחין לאבדן ככלי זכוכית אמר לו רבי
עקיבא רבך לא אמ׳ כך אלא מה כלי זהב וכלי זכוכית אף על פי ששברו יש להם תקנה
אף תלמיד חכם אף על פי שסרח יש לו תקנה אמר לו אף אתה חזור בך אמר לו כבר
כבר אמרתי לך כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר תקפיה
עיליה לבי מדרשא אמר לידך לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו אין שלום אמר׳
לרשעים עיליה לבי כנישתא אחריתי א״ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו כי אם
תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נפתם עונך לפני עיליה לבי כנישתא אחריתי אמ׳ ליה
לינוקא

ומחיוהו פיתין פולסין להודיע לו בשעין יכולת למטטרון יותר מאחריני :
שובו בנים שובבים בירושלמי מפורש למה לירע לו כך ואיכא טפי
מקרחות שדורש והיה הורג דוכרי דכרי תורה ואחר כל תלמיד
דהוה תמי ליה הוה קטיל ולא עוד דהוה על לבי׳ ועדת הוה חיי טליא קמי
סופרא ואמר מאן מלו עבדין הכא כו׳ כיון
דהוו שמעין ליה שבקין ואזלין וקאמר ליה
רבי מאיר מאי דכתיב והבירך את כל אשר
לחיוב למשנה אמר לו שכפל לו ממונו והוא
הסיב שר עקיבא דריש ליה ברכות מכות
ומעבי טובי׳ כרך מרגניתו ומייתי לי׳ טוב
לחברית דבר מרגניתו ודריש ליה ר׳ מאיר
לשם שהוליד בני בילדותו ומתו וכוקנותו
הוליד וכתקיימו ואמר לו רבי עקיבא רבך
לא כך דרש אלא טוב לחברית דבר שהוא
טוב מרגניתו וכן הוה מעשה שהיה
לביו מגדולי ירושלם וביו שבח למהול קר׳
לכל גדולי ירושלם והושיבן בבי׳ אחד ולר׳
אליעזר ולרבי יהושע במקום אחר מזן
דאכלין ושותין שרין מטפחים ומרקדים
אמרי עד דאילין עסקין בדידהו נעסוק
בדילן יסבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה
אש מן השמים והקיפו אותן אמר להן אבות
אכא גברתן מה בינתם לשרוף ביתי אמר
להן אלא יושבין הייתם ומזמרין דברי תורה
אתורה לנכריות ומנכריות לכתובי והיו
הדברים שמחים כבתיבתו מסיני לא נתנה
נתנו אמר הושיל וכך כתוב בה תורה תם
יתקיים הבן הזה לתורה אבי מפרישו ולפי
שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו
כו ובמקום שיש גדולה שלנו לחורי
הפרגוד יש לשם מאחורי בית קדשי
הקדשים ועוד אית׳ תתם שהיה רוכב ביום
הכיפורים שחל להיות בשבת ושמע כו׳ דף ל ט
ומייתי ההוא דפרק קמא דקדושין שרשה
שנטל הבני ושילח את האם וכי מייתי נפל
ואת ולא היה לורש כר׳ יעקב כדמייתי התם
ועוד אית׳ שרשה לשו׳ רבי יהודה הנחתום
נתן בפי כלב והיינו נבר׳ רבה דקידושין
ורבי נתן אומר שהיתה אמו מעוברת ממנו
עברה לפני ע״ג והריחה ממותו האי ואכל
והיה אותו האין מוזעזע בגופו כעגלה
ולבסוף תלה מתנוך ואמרו לו לרבי עקיב
רבך מבחוץ אזל בעי לבקרתיה ואמר ליה
חזור בך אמר לי הדרנא מתקבלין אמר
ליה והכתיב תשב אנוש עד דכא ותאמר
שובו בני אדם בכך אליעזר ופטר אמר ר׳
מאיר דומה שמתוך תשובה נפטר וכי מאן
דקא משתעי ירדה אש מן השמים ושרפה
אותו ואמר ליה לרבי מאיר הא קא כרך רבך
וקא פריס גלימיה עליה ואמר ליה פה
הלילה ונומ׳ ליה פה בעולם הזה שדומה
ללילה והיה בבקר לעולם הבא אם ינחלך
טוב ינחל זה הקב״ה שכ׳ טוב ה׳ לכל ינחל
ואם לא יחפץ לנחלך ונחלתיך לחכי אמרו
ליה חין לו רשות לך בהיות עלמא למידן
תיתבעוה אמ׳ להו מקרכה קדמיית׳ לחכוך
או לרבך אמ׳ להן מקרוב לרבי קדמי וכתיב
כן לחכת אמר ליה ושמעי׳ לך אמר ליה ולא
כן תניכן מכילין תיק הספר עם הספר
מניחין אליעזר בזכות תורתו : הא

אין דורשין פרק שני חגיגה

כי שכיב לחד: לימרי ברקיע לא מידן ניהוייהי כו': חד"ה כיננה תלמיד חכם כיוצנו וכשל ויצא לתרבו"ע ואין כח בין כולנו להכניעו לעולם הבא: מי נקטיה ליה כיד אלא מרמי ליה סם מוחו אני בידו להכניעו לעולם הבא מי יקחנו מידי מרמי לגין כוטל מידי ויש לו דוגמא בפסחי' מרמויי מרמייה מיניה נבי ככר בפי עכבר: אלן כמו מנאי לגין קנר הוא: שומר הפתח של גיהנם לא עמד לפניך רבינו בבוקר להוציא לחוץ אחר משם: לדעתם לא נאמר אלא לדעתי שמע לקולך ואמר שמועה מפיו: קלני עמיקין וקאמר הב מזוך: קטי מזוך ואת מעבידם שכחי ואל תלמדי מותן: גדול היודע ליהנות במעשיו יכול ללמוד תורה מפיו: תחלת פרי החיטין הנאכל בתמרה: תחלת גדישים הנזרקת: עכשיו

תורף לור שמע לקולך ואמר שמועה מפיו: קלני ירושלמי מרחיצי ממסכת סנהדרין

הא בגדול הא בקטן והא דתים פרק
דף יט כתרגמ דמ"ק דהוו סני שומעניה דשמתיה רב יהודה ליכא לאימר דקטנים הם דגרסינן קמיה וחיישינן דילמא מימשכי לי כמי אפילו הוו גדולים נילה רב יהודה כיון דשמא תקום לבעותו וכדין היה כיון דסני שומעניה: הר"ר אלחנן:

כל עמר דנקי כחית מגב אימי כלומר מי שירחתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת ודוגמא ותחיתופל דלא מנאי להו תורתן לפי שלא היה להם ירחה
דף כח כולל כהוגיתא כפוסים פרק מוטל: שלשה כתבי

לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ואת שדוד מה תעשי כי תלבשי שני כי תעדי עדי זהב כי תקרעי בפוך עיניך לשוא תתיפי ונומר עיליה לבי כנישתא אחריתי עד דעיילידה לתליסר בי כנישתי כולהו פסקו לי' כי האי גוונ' לבתרא אמר ליה פסוק לי פסוקיך אמר ליה ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי וגומר ההוא ינוקא הוה מגמגם בלישניה אשתמע כמ"ד דאמר ליה ולאלישע אמר אלקי' איכ' דאמרי סבינא הוה בהדיה וקרעיה ושדריה לתליסר בי כנישתי ואיכא דאמרי אמר אי הואי בידי סבינא הוה קרענא ליה כי נח נפשיה דאחר אמרי לא מידן לידייניה ולא לעלמא דאתי ליתי לא מידן לידייניה משום דעסק באוריתא ולא לעלמא דאתי ליתי משום דחטא אמר רבי מאיר מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי מתי אמות ואעלה עשן מקברו כי נח נפשיה דרבי יוחנן פסק קוטרא מקבריה דאחר פתח עליה ההוא ספדנ' אפילו שומר הפתח לא עמד לפניך רבינו בתו של אחר אתיא לקמיה דרבי אמרה ליה רבי פרנסני אמר לה בת מי את אמרה לו בתו של אח' אני אמר לה עדיין יש מזרעו בעולם והא כתיב לאנין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו אמרה לו זכור לתורתו ואל תזכור מעשיו מיד ירדה אש וסכמכה ספסלו של רבי בבה ואמר רבי ומה למתגנין בה כך למשתבחין בה על אחת כמה וכמה ור' מאיר היכי גמר תורה מפומיה דאחר והאמר רבה בר בר חנה אמ' רבי יוחנן מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו אמר ר' לקיש ר' מאי קרא אשכח ודרש הט אזנך ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי לדעתם לא נאמר אלא לדעתי רב חנינא אמר מהכא שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך וגומר קשו קראי אהדדי לא קשיא הא בגדול הא בקטן כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא ר' מאיר אכל תחלא ושדא שיחלא לבר אדרש רבא מאי דכתיב אל גיגת אגוז ירדתי לראות באיבי הנחל וגומר למה נמשלו תלמידי חכמים לאגוז לומר לך מה אגוז זה אף על פי שמלוכלך בטיט ובצואה אין מה שבתוכו נמאס אף תלמיד חכם אף על פי שסרח אין תורתו נמאסת אשכחיה רבה בר שילא לאליהו אמר ליה מאי קא עביד הקב"ה אמר ליה קאמר שמעתא מפומייהו דרבנן ומפומיה דרבי מאיר לא קאמר אמר לי' אמאי משום דקא גמר שמעתא מפומיה דאחר אמר ליה אמאי רבי מאיר רימון מצא תוכו אכל קליפתו זרק אמר ליה השתא קאמר מאיר בני אומר בזמן שאדם מצטער מה לשון אומר קלני מראשי קלני מזרועי אם כך הקדוש ברוך הוא מצטער על דמן של רשעים קל וחומר על דמן של צדיקים שנשפך אשכחיה שמואל לרבי הודה דהלי בעיברא דדשא וקא בכי אמר לי' שיננא אמאי קא בכית אמר ליה מי זוטרא מאי דכתיב בהו ברגן איה סופר איה שוקל איה סופר את המגדלים איה סופר שהיו סופרים כל אותיות שבתורה איה שוקל שהיו שוקלין קלין וחמורין שבתורה איה סופר את המגדלים שהיו שונין שלש מאו הלכות במגדל הפורח באויר ואמר רבי אמי תלת מאי בעיי בעודואנ ואחיתופל במגדל הפורח באויר ותנן שלשה מלכים וארבעה הדיוטות אין להם חלק לעולם הבא אנן מה תהוי עלן אמר ליה שיננא טינא היתה בלבם אחר מאי ומר יווני לא פסק מפומיד' אמרו עליו על אחר בשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי טועין נושרין מחיקו שאל נימוס הגרדי את רבי מאיר כל עמר דנחית ליורה סליק אמר ליה כל מאן דהוה נקי אגב אימיה סליק כל דלא הוה נקי אגב אימיה לא סליק רבי עקיבא עלה בשלום וירד בשלום ועליו הכתוב אומר משכני אחריך נרוצה ואף רבי עקיבא בקשו מלאכי השרת לדוחפו אמר להם הקדוש ברוך הוא הניחו לזקן זה שראוי להשתמש בכבודי

מאי

כמדרש כי קללת חנם לא תבוא קל לית ליה קל וליטעמא מעליא כי' הדבר כלפי למעלה קלני ככר מזרועי שיצרתי זה עמך בעוכו: ותלי בעיברא דדשא בשעת הכרית: ברכתן של תלמידים היוצאין לתרבות רעה: סוקלין לדרוש קל מפעמור ופעמור מקל לפי המסקולת של קל ופומר: כמגדל הפורח באויר כ"מ שדורשין בו כל ואת ויש מוסרים של למ"ד ודורשין בו כל ואת ויש מוסרים מגדל עוך הפלגה ולי נראה מגדל הפתוח לאויר נרסינן והן מהלכות תחילות מגדל של עץ שקורין מסט"ייר ועומ"ס בפתח ופתח פתוח בנקע"ו לחגר סהוא אויר וכמסכת תחילות ישנה מסנה מגדל העומד לאויר: מרבעה הדיוטות בלעם ואחיתופל ובחזי בפרק חלק: טינא היתה בלבם רשעים היו בימיהם: אחר מאי מפני מה כתב לידו כך ולא כתב תורתו עליו: ומר יווני לא פסק מפומיה וסיה לו להניח בשביל תורתן שהיה דורתיב בעיר לא יפתו יין: נוסרין מחיקו קודם שהפקיר עצמו להרבה רעה מלמד טינא הוות בלבו: כל עמר דנחית ליורה סליק כל אמר שניתן ליורה של סמיתין לגבוע עולה לו כגבעו מה חיו עולה כלומר כל הלמ"ד שיש לפני מכמים עולה להן תורתן להגין עליהן מן החטא: כל דנקי מגב אימיה שלא נתלכלך בגיהה עולה לו כגבעו כלומר כל שירחת קטנה קודמת לחכמתו עולה לו כן נראה בעיני ורבותיי מפרשין כל עמר דנחית ליורה סליק כל שירד לידון בגיהנם עולה מגב אמו כמר כן יומו שלא נרמס בטיט עולה לו כגבעו כלומר שיש זכיות בידו עולה: מאי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0034
DFG

מאי דרש אמר רבה בר בר חנה אמ׳ רבי יוחנן ואתא מרבבות קדש אות הוא ברבבה שלו ורבי אבהו אמר דגול מרבבה דוגמא הוא ברבבה שלו ריש לקיש אמר עבאות שמו אדון הוא בצבא שלו ורבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לא ברוח ה׳ ואחר הרוח רעש לא ברעש ה׳ ואחר הרעש אש לא באש ה׳ ואחר האש קול דממה דקה והנה ה׳ עובר: תנו רבנן ששה דברים נאמרו בשידים שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבני אדם שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבני אדם שלשה כמלאכי השרת יש להם כנפי׳ כמלאכי השרת ושטין מסוף העולם ועד סופו כמלאכי השרת ויודעין מה׳ שעתיד להיות׳ כמלאכי השרת יודעין סלקא דעתך אלא שומעין מאחורי הפרגוד כמלאכי השרת ושלשה כבני אדם אוכלים ושותין כבני אדם פרין ורבין כבני אדם ומתים כבני אדם ששה דברים נאמרו בבני אדם שלשה כמלאכי השרת שלשה בבהמה שלשה כמלאכי השרת יש להם דעת כמלאכי השרת ומהלכין בקומה זקופ׳ כמלאכי השרת ומספרי׳ בלשון הקדש כמלאכי השרת שלשה כבהמה׳ אוכלין ושותין כבהמה ופרין ורבין כבהמה ומוציאין ריעי כבהמה: כל המסתכל בד׳ דברים רתוי לו שלא בא לעולם כו׳: בשלמא מה למעלה מה׳ למטה מה לאחור לחיי׳ אלא לפני מה דהוה הוה רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו בנו לי פלטירין גדולין על האשפה הלכו ובנו לו אין רצונו של מלך להזכיר שם אשפה: כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם: מאי היא רבי אבא אמר זה המסתכל בקשת רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר מסתכל בקשת דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה׳ רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר כדרבי יצחק דאמ׳ ר׳ יצחק כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי שכינה שנאמר כה אמר ה׳ השמים כסאי והארץ הדום רגלי איני והאמר רבי אלעא הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקו׳ שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויתעטף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא לא קשיא הא דמצי כייף ליה ליצריה הא דלא מצי כייף ליצריה דרש רבי יהודה בר נחמני מתורגמניה דריש לקיש כל המסתכל בשלשה דברים עיניו כהות בקשת ובנשיא ובכהנים בקשת דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם הוא מראה דמות כבוד ה׳ בנשיא דכתיב ונתת מהודך עליו המסתכל בכהנים בזמן שבית המקדש קיים שהיו עומדין על דוכנן ומברכין את ישראל בשם המפורש דרש רבי יהודה ברבי נחמני מתורגמניה דריש לקיש מאי דכתיב אל תאמינו בריע אל תבטחו באלוף אם יאמר לך יצר הרע חטוא והקב׳ מוחל אל תאמן שנאמר אל האמין ברע ואין רע אלא יצר הרע שנאמר כי יצר לב האדם רע ואין אלוף אלא הקב׳ שנאמר אלוף נעורי אתה שמא תאמר מי מעיד בי אבני ביתו וקורות ביתו של אדם הם מעידין בו שנאמר כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה וחכמים אומרי׳ נשמתו של אד׳ מעידה בו שנאמר משכבת חיקך שמור פתחי חנקוק ב׳ פיך אי זו היא דבר ששוכבת בחיקו של אדם הוי אומר זו נשמה רבי זריקא אמר שני מלאכי השרת המלוין אותו הן מעידין בו ישעיה מג שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך חכמים אומרים איבריו של אדם מעידין בו שנאמר ואתם עדי נאם ה׳ ואני אל: מתני׳ יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך יוסף בן יוחנן אומר לסמוך יהושע בן פרחיה אומר שלא לסכון ניהאי הארבלי אומר לסמוך יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך שמעון בן שטח אומר לסטוך שמעיה אומר לסטוך אבטליון אומר שלא לסמו׳ הללו ונחם לא נחלקו יצא נחם נכנס שמאי שמאי אומר שלא לסמוך הלל אומר לסמוך

הראשונים

בבני מדם הוא מצי למיתב יתנים ומוכיחין דישי כבני אדם כדלקמן גבי דתני לבהמה ואיכא למימר דהוי כבלל הני וקא לקמן לא הוה תניא להמה ואיכא למימר דהוי כבלל הני וקא לקמן לא ויעשה מה שלבו חפץ בדלא עביד איסורא ולא בפהסי׳ פרק קמא דף יז ועם דקדושין דף ד׳ ועיין מתיר לעצמו פביר׳ שלא יקדוש לכם חדשים ולך למקום אחר לכיבית חדשים ומכסלין מעכרי לבו ולא יבא לידי עבירה ויוכל לעשות מעכשו מה שלבו חפץ דודאי אין יכרו מתגבר עליו וסוגיא דשמעתי׳ לישנו מעשה כדבריהם ובריש פרק בתרא דמועד קטן: דף יז ועם בבהנים בזמן שבית המקדש קיים מכפן קשה על פרש׳ דפ׳ ג׳ דמגילה דף כד על הסיפ דתנן לישנא דהקהילות לא יפה כעיו ופירש משום שהעם מסתכלין בו ומומר נחנ׳ המסתכל בכהנים בשעה שנושאין כפיהן עיניו כהות והא ליתא דמסקינן דוקא בזמן שבית המקדש קיי׳ ואלו התם בגבולי מדמקשי מינים בגמרא מהיות דהוה כשיבבותיהם דרך הוצא והוה פרים ורים ומשני דילמא דם בעירו הוה ונרתק לפרש דתם בגבולין מיתסר משום חיסח הדעת והכי איתא בירושלמי דהתם אמר רבי יוסי הדא אמרה שאסור להסתכל בכהני בשעה שהם מברכין את העם אמר רבי חני כלום אמר אלא משום חיסח הדעת מסתכל ולא מסתכל בחיקן: יוסי בן יועזר כו׳ בירושלמי אמ׳ ברישי׳ לא היה מחלוקת אלא על הסמיכה בלבד ועמדו שמאי והלל ועשו׳ מחברו תלמידי שמאי והלל אלא שמשו כל הרכובו מחלוקת בישראל ונחלקו לב׳ כיתות ויש לתמוה הרי נחלקו בבר כימי שאול על מלו׳ ופרוטה ושמא כיון דשאול וכיתו הוו סברי דעתו תמלוה ולא היו חולק עליו רבן לפי סברת דוד לא מתקרי מחלוקת ומ״ש בירושלמי ועמדו שמאי והלל ועשו׳ לא מצינו בפרק קמא דשבת רק ג׳ דברים דף יד שנחלקו בהן: שנים מזונות התחרוני שאמרו לסמוך בשיחים הוו ואל תתמה על הא דתניא שמאי מקמיה הלל והלל בשיח לב׳ מיל למימר בהיות כי ג׳ מזונות הרחשונים תחר אמרו אלא לסמוך היו בשיחים ושמאי סבר כוותייהו נקט להו בראשונה ואגב לנקוט להו הכא בראשונה תניא ליה בכל מקום שמאי מקמי הלל והכא ליכא למיטעי לפי שכאן במקום אחת דתניא תחר הילל ולא כך היה וכן שמאי נמי הכי: הראשונים

אין דורשין — פרק שני — הגיגה

אראה בנחמה ליטבח קטלה חוי דשבועה כלשון קצר כלומר לא יוכל לרחות בנחמית ניין אם לא עשה וה ודומה לו מקפח את בני

דף יג ושם שהלכה זו מקופחת ביבמות לרבי טרפון בסוגיית המדעת פ"ק דשבת ודוגמת מביאו לשון המקרא ואולם מי מני וימלא כבודי וגו' אם ירחון וגו' :

אם לא הרגתי עד זומם תימה מאחר לא מקשינן הכא השתא בסמוך על נדיקים אין הק"כ מביא תקלה על ידו

דף ו ושם נדיקים עניין לא כל שכן כדפריך בגיטין

דף ה ושם "ובחולין "ל הלא שייך לאקשויי רק גבי דבר מכילה דגבאי הוי לנדיק לחוכל דבר מיסור מכל דבר היתר בשעת האיסור לא פריך

דף כח ולהכי לא פרי' בר"ה דאמר כמה בסים תבשילא דכבל בצומא רבא דמערבא

דף קו ושם "ונערבי פסחי ורב ירמי בר אבא דאמרי לי וטעים קודם הבדלה אף על גב דמיחתו בשכרא דאין דבר מגונה כל כך מכילת היתר בשעת האיסור :

למחר הוא מת הא דלא נקט בשאיבי שם אין קולו נשמע מפני שהיו אומרים לו דחיבו בזעק אלא בשעה שיצאו שם אבל השתא מדנקט מת גבי לו היה לו לנעוק :

אב בית דין מי קא מורה בפני עצמה הוראה לדין וכירושלמי אמר מתן דאמר יהוד"ן בן טבאי כשעבדה בלכסנדרי מסייע ליה וכי ירושלם בעון מניעת עשיית לא קבלו עלוי ערך וחול בלכסנדרי ואין בני ירושלם כותבין מירושלם הגדולה ללכסנדרית הקטנה עד מתי אתי ושב ומליכם ואני יושבת עגום עליו ומתן דתני

דף מד שמעון בן שטח בשיא עובדא דמשקלון מסייע לי ומייתי כולא עובדא שתלה פ' בפני מכשעניו ובסנהדרין הביאו רש"י בנימוקו:

לא מצטריפנא לנטות אחרי רבים כדי לבטל דברי שמעון בן שטח :

דבר של בני ישראל וסמך לכל בשחיטה

דף לב ליכא למיעט בשיש מהאי טעמא אף על גב דסמוך טפי להקרב מסמיכה דהא ברים כל הפסולין "מרבינן בשיש משחיטה וכן ליכא למלופי שחיטה בבעלים דומיא דסמיכה דהיא הקיש לא הוי אלא דרבנן :

לעשות נחת רוח לבשיש וכגון שהיתה בהמה שלמים השתא דומיא לסמיכה להיות בעלים בפ"ק "דקדושין בפ' בתרא דל"ה פירוש בשיש דיקן אם כחות לעבוד מצות עשה שהזמן גרמה ולבתר עליהן אין ממתין כילפ' ל"ש גב דפטורו ולא מיקרי בדבה לבטלה וכן משמע מהכ' ועוד פירשתי השם והארכתי : רב

דף לג ושם

ויקרא ח דעתך לא בענן בכל כוחו מאי קא עביד ליסמוך מיתיבי "דבר אל בני ישראל וסמך בני "ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות רבי יוסי ורבי ישמעאל אומרים בנות ישראל סומכות רשות אמר רבי יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים והביאונהו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים לא מפני שסמיכה בנשים אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים ואי סלקא דעתך סמיכה בכל כוחו בענן משום נחת רוח דנשים עבדינן עבודה בקדשים אלא לאו שמע מינה לא בענן בכל כוחו לעולם אימא לך בענן בכל כוחו דאמר להו אקפו ידייכו אי הכי לא מפני שסמיכה בנשים תיפוק לי דאינה לסמיכה כלל אמר רבי אמי חדא ועוד קאמר חדא דליהוי לסמיכה כלל ועוד כדי לעשות נחת רוח לנשים אמר רב פפא שמע מינה צדדין אסורין דאי סלקא דעתך צדדין מותרין לסמוך לצדדין אלא לאו שמע מינה

רב — צדדין אסורין

תורה אור

הראשונים היו נשיאי ושניי להם אב בית דין:

גמ' : תנו רבנן שלשה מזוגות הראשונים שאמרו שלא לסמוך ושנים מזוגות האחרונים שאמרו לסמוך הראשונים היו נשיאים ושניים להם אבות בית דין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יהודה בן טבאי אב בית דין ושמעון בן שטח נשיא מאן תנא להא דתנו רבנן אמר רבי יהודה בן טבאי אראה בנחמה אם לא הרגתי עד זומם להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרי' אין עדים זוממין נהרגין עד שיהרג הנידון אמר לו שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא שפכת דם נקי שהרי אמרו חכמים אין עדים זוממין נהרגין עד שיזומו ואין לוקין עד שיזומו שניהם ואין משלמים קנס עד שיזומו שניהם מיד קיבל עליו יהודה בן טבאי שאינו מורה הלכה אלא בפני שמעון בן שטח כל ימיו של יהודה בן טבאי הי' משטח על קברו של אותו "הרוג והיה קולו נשמע כסבורין העם לומר שקולו של הרוג הוא אמר להם קולי הוא תדעו שלמחר הוא מת ואין קולו נשמע אמר ליה רב אחא ברי' דרבא לרב אשי ודילמא פיוסי פייסיה או גדינא תבעיה תני הא אי אמרת בשלמא רבי מאיר דאמר שמעון בן שטח אב בית דין רבי יהודה בן טבאי נשיא היינו דקא מורי הלכה בפני שמעון בן שטח אלא אי אמרת רבנן דאמר יהודה בן טבאי אב בית דין שמעון בן שטח נשיא אב בית דין בפני נשיא מי מורה הלכה לא מאי קבל עליו דקאמר לאצטרופי דאפילו אצטרופי נמי לא מצטריפנ' : יצא מנחם ונכנס שמאי כו' : להיכן יצא אביי אמר יצא לתרבות רעה רבא אמר יצא לעבודת המלך תניא נמי הכי יצא מנחם לעבודת המלך ויצאו עמו שמונים זוגות תלמידים לבושין סיריקון אמר רב שימן בר אבא אמר רבי יוחנן לעולם אל תהא שבורת קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה אלא משום שבות ונחלקו בה גדולי הדור פשיטא שבורת מצוה אצטריכא ליה האנמי פשיטא לאפוקי ממאן דאמר בסמיכה גופה פליגי קא משמע לן בשבות הוא דפליגי אמר רמי בר חמא שמע מינה סמיכה בכל כחו בענן דאי סלקא

חולין דף פח עירובין דף ק"ה דף לא

דעתך סמיכה בכל כחו בעזרה מיתיבי "דבר אל בני ישראל וסמך בני "ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות רבי יוסי ורבי ישמעאל אומרים בנות ישראל סומכות רשות אמר רבי יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים והביאונהו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים לא מפני שסמיכה בנשים אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים ואי סלקא דעתך סמיכה בכל כחו בעזרה משום נחת רוח דנשים עבדינן עבודה בקדשים אלא לאו שמע מינה לא בעזרה בכל כחו לעולם אימא לך בעזרה בכל כחו דאמר להו אקפו ידייכו אי הכי לא מפני שסמיכה בנשים תיפוק לי דאינה לסמיכה כלל אמר רבי אמי חדא ועוד קאמר חדא דליהוי לסמיכה כלל ועוד כדי לעשות נחת רוח לנשים אמר רב פפא שמע מינה צדדין אסורין דאי סלקא דעתך צדדין מותרין לסמוך לצדדין אלא לאו שמע מינה

צדדין אסורין

מכות דף ה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0036
DFG

אין דורשין פרק שני חגיגה יז

דבהדי גבה כגבה דמי׳ מתני׳ : מביאין שלמים ביום טוב שיש מכילת
גבוה לגב הנסמה : מתני׳ מביאין שלמים ביום טוב שיש מכילת
הדיוט : ואין סומכין עליהן כדתנינן תלת סומך עליהן מערב יום טוב
ושוחטין ביום טוב הלא כעין תבקו לסמיכה שחיטה : מכל מקום אין מביאין עולה
ביחוד שיכול להביא ליחר יום טוב לכתחיל
הוא לבדו יעשה לכם ולא לגבוה : יום תורה הוא

מעלה דף ה טבוח על קרבנו רבי׳ וחגיגה של יום טוב
לאחר השבת שאין קריבין לו ביום טוב ולא
דף ו בשבת : אין לו יום טבוח אינה קריבה יום
טבוח שאחר להקריבו ביום טוב : אין כהן
גדול מתלבש בכלים נחים בביאתו ובשוב
ולאו בשבת עבודה קאמר ולא בכגדי
כהונה קאי אלא שלא יתבטא ביחודו ביום
טבוח על עסקנו של שבת שיבינו הכל
מעלה דף ה שאינו היום יום טוב מפני הנדוקין שהיו
מוסרים עצרת אחר שבת : גמ׳ מה חג
המצות יש להן תשלומין כל שבעה כדלקמן
קראי בפרק קמא דזבחים וחול הזמן :
לא דף ב לחג המצות שהרי לף הוא שבעת ימים :
פוז׳ דף כב פוז׳ קרבנו בפ״ם ומוקדש קרבנו בר״ה
פ״ם לעכויי פרי החג כל שבעת ימי החג
דברי יו כל שבעה שנאמר בחג המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות
יש לה תשלומין כל שמונה אף חג השבועות
יש לה׳ תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן דכתיב

רב אשי אמר אפילו תימא צדדין מותרין כל
דבהדי גבה כגבה דמי : מתני׳ ׳בית שמאי
אומרי מביאין שלמי׳ ואין סומכין עליהם אבל
לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים
ועולו׳ וסומכין עליהם עצר׳ שהל להיות בערב
שבת בית שמאי אומרי׳ יום טבוח אח׳ השבת
ובית הלל אומרים אין יום טבוח אחר השבת
ומודים ׳שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח
אחר השבת אין כהן גדול מתלבש בכליו
ומוקרין בהספד ובתענית שלא לקיים דברי
האומרין עצרת אחר השבת : גמ׳ א״ר אלעזר
אמר׳ אושעי׳ מניין לעצר׳ שיש ׳להשלומין
כל שבעה שנאמ׳ בחג ׳המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה׳
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה׳
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות׳
יש לה תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי׳
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן דכתיב

רב אשי אמר אפילו תימא צדדין מותרין
דבהדי גבה כגבה דמי׳ מתני׳ : ׳בית שמאי
אומרי׳ מביאין שלמי׳ ואין סומכין עליהם אבל
לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים
ועולו׳ וסומכין עליהם עצר׳ שהל להיות בערב
שבת בית שמאי אומרי׳ יום טבוח אח׳ השבת
ובית הלל אומרים אין יום טבוח אחר השבת
ומודים ׳שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח
אחר השבת אין כהן גדול מתלבש בכליו
ומוקרין בהספד ובתענית שלא לקיים דברי
האומרין עצרת אחר השבת : גמ׳ א״ר אלעזר
אמר׳ אושעי׳ מניין לעצר׳ שיש ׳להשלומין
כל שבעה שנאמ׳ בחג ׳המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה׳
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה׳
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות׳
יש לה׳ תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי׳
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן

רב אשי אמר אפילו תימא צדדין מותרין
דבהדי גבה כגבה דמי׳ מתני׳ : ׳בית שמאי
אומרי׳ מביאין שלמי׳ ואין סומכין עליהם אבל
לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים
ועולו׳ וסומכין עליהם עצר׳ שהל להיות בערב
שבת בית שמאי אומרי׳ יום טבוח אח׳ השבת
ובית הלל אומרים אין יום טבוח אחר השבת
ומודים ׳שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח
אחר השבת אין כהן גדול מתלבש בכליו
ומוקרין בהספד ובתענית שלא לקיים דברי
האומרין עצרת אחר השבת : גמ׳ א״ר אלעזר
אמר׳ אושעי׳ מניין לעצר׳ שיש ׳להשלומין
כל שבעה שנאמ׳ בחג ׳המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה׳
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה׳
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות׳
יש לה׳ תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי׳
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן

רב אשי אמר אפילו תימא צדדין מותרין כל
דבהדי גבה כגבה דמי : מתני׳ : ׳בית שמאי
אומרי׳ מביאין שלמי׳ ואין סומכין עליהם אבל
לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים
ועולו׳ וסומכין עליהם עצר׳ שהל להיות בערב
שבת בית שמאי אומרי׳ יום טבוח אח׳ השבת
ובית הלל אומרים אין יום טבוח אחר השבת
ומודים ׳שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח
אחר השבת אין כהן גדול מתלבש בכליו
ומוקרין בהספד ובתענית שלא לקיים דברי
האומרין עצרת אחר השבת : גמ׳ א״ר אלעזר
אמר׳ אושעי׳ מניין לעצר׳ שיש ׳להשלומין
כל שבעה שנאמ׳ בחג ׳המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה׳
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה׳
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות׳
יש לה׳ תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי׳
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן דכתיב

רב אשי אמר אפילו תימא צדדין מותרין כל
דבהדי גבה כגבה דמי : מתני׳ : ׳בית שמאי
אומרי׳ מביאין שלמי׳ ואין סומכין עליהם אבל
לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים
ועולו׳ וסומכין עליהם עצר׳ שהל להיות בערב
שבת בית שמאי אומרי׳ יום טבוח אח׳ השבת
ובית הלל אומרים אין יום טבוח אחר השבת
ומודים ׳שאם חלה להיות בשבת שיום טבוח
אחר השבת אין כהן גדול מתלבש בכליו
ומוקרין בהספד ובתענית שלא לקיים דברי
האומרין עצרת אחר השבת : גמ׳ א״ר אלעזר
אמר׳ אושעי׳ מניין לעצר׳ שיש ׳להשלומין
כל שבעה שנאמ׳ בחג ׳המצות ובחג השבועות
ובחג המובות מקיש חג השבועות לחג המצות
מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה׳
אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה׳
ואימא מקיש לחג הסוכות מה חג הסוכות׳
יש לה׳ תשלומין כל שמונה׳ שמיני רגל בפני
עצמו הוא אימור דאמרי שמיני רגל בפני עצמו
הוא הני מילי ׳לעניין פ״ר קש״ב אבל לעניין
תשלומין תשלומין דראשון הוא דתנן מי שלא
חג ב״ט הראשון של חג חוגג את כל הרגל
ויום טוב האחרון תפשת מרובה לא תפשת
תפשת מועט תפשת אלא למאי הילכתא כתבי׳
רחמנא לחג הסכות לאוקשי לחג המצות מה
חג המצות טעון לינה אף חג הסכות טעון
לינה והתם מנלן

רכתיב ופניתי בבקר פר״י בח״ש דאי כיום טוב אסור משום תחומי ולא יתכן דהתינח לרבי עקיבא לרבנן מאי איכא למימר דליכא איסור תחומין דאורייתא ו״מ ד״ב מילין אית להו ספיר לרבנן תחומין והכי איתא בירושלמי המחוור מכולם ד״ב מילין כנגד מחנה ישראל והם שלמו לו סכר

דף פט ליה דהא כפרק ° כלל גדול גבי סכת עיקר סכת דבעי דידע ליה לסכת כמאי דידע לה תורה תור

בתחומין ואליבא דרבי עקיבא ולא קאמר דבי ° יודבתי ° ופניתי בבקר והלכת לאהליך תנן עצר

דף צ לרבנן הכל וכן נפ״ת רבינה ° גבי תין רוכבין מוקי טעמא בגמרא משום יקר מקום לתחום ופריך ס״ם תחומין דאורייתא ולא גזירה שמא יתקוך ומורה הלמה דלרבנן

דף ד הלאו מודי כלל בתחומין וכפרק קמא ° דר״ה פר״י דאי משום יום טוב פשיטא שיתחייב להתראות פניה בעזרה ורבי עזריאל מצא בתוספתא דתניא בליל יום טוב האחרון חוזרין לכתיקן כדכתיב ביום השמיני שלח את העם יכול שמין טעונין ליטה ת״ל וביום כ״ג לחדש שלח את העם הא כיצד נפטרו והסכימו והולכים למחרת יום שמיני שהוא כ״ג ועוד תניא ר״י רמיים מקשיא לולב וערבה כשמעתין דלמר זמן בשמיני של חג שכבורים טעונין ליטה משמע דלרבנן דכבורים שהם יום אחד ועוד תני בספרי בפרש״ רמה והלכת לפלך מלמד שטעונין ליטה רגלים אין לי אלא מנין לרבות עופות ומיחות יין ולכוכב ועניש תלמוד לומר ופניתי בבקר כל פנות שאתה פונה ליקר כגון יהו שלח מן הבקר ואילך ר״יהודה אומר דבר״י יכול יהא פסח קטנכו ומשמע מיהא לרבנן רגלים לימו רק דומיא דהני דהיינו יוסולילה

דף מו וכי מקשה פר״ לולב ° וערבה זמן כל ז׳ ימים מיבעיא הוה מצי לאקשויי וליטעמיך כוכבים אלא מקשי כלל ויש להקשו דלמר׳ כוכבים

דף מה ומס קר״ם ° קטנית דר״טרפון תומר אם כשל כה מתחילת הרגל כו׳ מותר לכשל כה בסוף הרגל ק״ט דכתי׳ וכני בבקר הכתוב עשאן בקר אחד אלמא מלטענין כותר מחשב יום

אחד משמע שטעון ליטה כל ז׳ ותירץ הר״י דלפי המסקנא משני התם טעמא אחרינא משום שכבלי יום ויום נעשה ניעול לאחרן והר״ר שלמן תירץ דב׳ עבייני ליטה הם אחד משום י״ט והשתא משום קרבן שטעון ליטה והתם אף בחג״מ והכי משמע בהדיא דכבורים ליטה וקרבן משמע שטעונין ליטה משום יום טוב וכן מכינו בירושלמי גבי הניח מנחה הבורים הדאיתמר בשלין פעמים קרבן אחד כל ימים עמהן קרבן בלא כך טעונין ליטה :

נפשוט מיניה דאחד יום טוב ומחכי לא אלימא ליה לאקשויי ומודים בשחל להיות בשבת שיום טוב שבוע לאחר השבת ואי אית ליה תשלומין כל שבעה יתחילו לטורח יבר תרי בשבת ול״ל דהא לא רבו כל כך לאחר :

אמרה תורה מנה ימים וכו׳ היה קשה להרב רבינו משולם היכן אמרה תורה למנות ימים לקדש חדש והיה מניח מנה שנים וקדש יובל והכי איתא בתורת כהנים ממנה למתני שמטין לקדש יובלות וכן היה מניח בפרק ° קמא דר״ה ובמכות בשמעתין בגדולין שהיו אומרים עצרת לאחר השבת אף קשה דמנה תורה מנין שמטין לקדש יובלות ולהניח ניר שהיה בשום מקום ומפרש דומיא דר״ת נמי דאורייתא הוא למיטעי היה יומא וכד אמרינן בפ״ק ° דמגילה מניין שאין מחשבין

דף מה ומס לר״ת למחוק הספרים ולהניח ניר שהיה בשום מקום ומפרש דומיא דר״ת נמי דאורייתא הוא למיטעי היה יומא וכד אמרינן בפ״ק ° דמגילה מניין שאין מחשבין

דף ס סעורת לחדשים תלמוד לומר עד חדש ימים ימים אתה מונה ואי אתה מונה שעות ואל תתמה על הלשון שאף על פי שאין רק לרשת מצינו כי היו לישנה בפרק כתרא ° דמגילה תורה תורה חדש וחדש קרבן מתרומה חדשה אף על פי כי אותה לרשה היה בשוטה שהרי מלקין הם לומר שהיחיל מתנדב ומביא

דף כט תמיד הר״ר מלחנן וכן יש לגרוס כאן חדש למנוי שכן מצינו בפ״ק ° דר״ה נמירי דלגטיעה מה חדש למנויי אף שנה למנויי :

דף ו **אף עצרת** למנוי לעניין קרבן קאמר דמי לעניין יום טוב לא גרוע קרא :

מצוה למימרי יומי ומצוה למימרי שבועי וחדשיהו מיתנהו יומי ליקדש ערב שבועי לתשלומין והקשה הר״ר שלמן לעיל לענין שיטין רק לשנים ושם כן לא נימא כלל הכא מנין שבועי לקדש ותירץ דלהכי מצטריך תג השבועות לומר שמקדשין בו ימים שבועות דאי לא תימא הכי למה לי קרא מדרב לחג השבועות דמדרשה דרבה בר שמואל ומנה ימים וקדש חדש לתפוקי מלנן של גדולים ועי״ל דלעל נמירין מיובל דנין ימים מימים עצרת מחדש ואל יובל דשנים עינהו ומהכא שמעינן דמצוה למימרי יומי ושבועי בספירת העומר דקיימא לן כרבי :

אלא לתו לתשלומין דשרי לקצור ולעשות מלאכה ביום טוב ומסיים בה בירושלמי אמר רבי יוסי בר״ב ובלבד שיכלם לעיסתו כהדא דתנינן לה אמר מיכם דליהוו עלוחי תעץ וכתרי ואומר הרי עבי למזבח ומערכה מסור בהספד ובתענית ומלאכה מותרת ומע״פ שהתורה פתיר מלאכה לתשלומין לא אמרי אלא דוקא דרך לעשות מלאכה ביום הקריבו את קרבנו והא דקאמר בפרק ואי מדרבי אליעזר הוא דאמר מה תשלומין בחג המנות אסור בעשיית מלאכה אף של עצרת מדאיתא ואף על גב דחול המועד אינו אלא מדרבנן כדבר שאינו מצוי אבל מלאכה שצריכה לאוכל נפש מותרת בחול המועד דאיתקש לשבת ויום טוב ומלאכה שאינה צריכה לאוכל נפש אסורה בחול המועד דאיתקש ליום טוב ומדאיתקש ליום טוב ילפינן מיניה דמותרת בתשלומין כדאמרינן בפרק ° כל כתבי :

ואיצטריך דרבי אליעזר ורבי יהושע הקשה הר״ר אלחנן מבריתא דלעיל ליעבד כריבותא דתני רבה בר שמואל ועל ר׳ אליעזר בן יעקב ותג השבועות דאמר ר׳ אליעזר ר׳ יהושע למה לי דמשמע מיניה שיש לו תשלומין כל ז׳ ויש לומר דהתם כריבותא קתני לסתור דרש הפרושין ° במנחות :

דף פה ומס

לא ידענא כמה ימים יהיו לתשלומין קס"ל לרבי אלעזר מה חג האמור סבעה
לקמן סבעה: וחג הקציר ביכורי מעשיך בחג סבועות כתיב: הכא כמי
חג הכא בזמן קבירה קמחר ולמו חוגג וקוצר בו אתה למעוטינן: מכלל
דתרוייהו כו' מדקאמר רבי יוחנן מסיפה בחולו של מועד מי שרי ולא מהדר
לי ריש לקיש אין מכלל דתרוייהו סביר להו
אסור: את חג המצות תשמור סבעת ימים
וגו' למד על חולו של מועד שאסור בעשיית
מלאכה דברים הוא את חג האמור תשמור וכל
תשמור לוקדת לא תעשה הוא שומריהו מן
המלאכה: סבת ימי בראשית ימי כל סבוע
וסבוע בין שתי שבתות הן יוסבין הרי קדושה
לפניהם ולאחריהן: רשם מדם יוכיח כו' לף
אתה אל תתמה על חולו של מועד כו': כל
מלאכת עבודה לא תעשו וכו' וסמיך ליה
סבעת ימים תקריבו אשה: למד על חולו
של מועד וכו' והכי קרי ליה לא תעשו סבע
ימים וכתב הסוכות כתיב ועליה קיימת הך
מתניתא בתור כהנים מקדמי קדם משמע
קדשיהו בעשיית מלאכה: עצור ממלאכה
כלכתי בהמי קרא גופיה לא תעשו מלאכה:
הא תרי לא מסרן הכתוב אלא לחכמי כלומר
מאחר שאמר לך הכתוב שהן עצורין
ממלאכה הלא בכולן ולא פירש אלא מסרנות לחכמי
ישועים להבין על מיזו להטיל החיוב ועל
מי זו להטיל החיוב והם יאמרו מי זהו יום
טוב שלפי קידוש הלבנה ואסור בכל מלאכה
ומי זהו חולו של מועד שהינו אסור בכל
מלאכה ועל חולו של מועד יגידו לך מי זו
מלאכה אסורה לבד מהינו אבד ומיזו
המלאכה מותרת לבד מאלו: ולא הניחן
ר' טרפון ומתני' תני שמותיהן בספר: ביום
טוב שחל להיות בשבת סיום טעון אמר
שבת מותר בספר מפני האומרים עברת
על שבת ומתי למלאכת גלוד ט"ש שחל להיות
בחול הוא דתניין טעון אלו בתחב בשבת:
מתניתין

לא ידענא כמה קא משמע לן דרבי אלעזר אמ' רבי אושעיא ורישׁ לקיש אמ' חג הקציר איזהו חג שאתה חוגג וקוצר בו הוי אומר זה עצרת איבת אילימא ביום טוב קצירה ב"ט מי שרי אלא לאו לתשלומין אמר רבי יוחנן אף מעתה חג האסיף אי זהו חג שיש בו אסיפה הוי אומר זה חג הסוכו' אימת אילימ' ביום טוב מלאכה ביום טוב מי שרי אלא בחולו של מועד חולו של מועד מי שרי אלא חג הבא בזמן אסיפ"ר הכא נמי חג הבא בזמן קציר' כלל דתרוייהו סבירא להו דחולו של מועד אסור בעשיית מלאכ"ר מנהני מילי דתנו רבנן °את חג המצות תשמור שבעת ימים לימד על חול של מועד שאסור בעשיית מלאכה דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר אינו צריך קל וחומר ומ"ר ראשון ושביעי שאין קדוש לפניהן ולאחריהן אסור בעשיית מלאכה חולו של מועד שיש קדושה לפניה ולאחריהן אינו דין שיהא אסו' בעשיית מלאכה ששת ימי בראשית יוכיחו שיש קדוש"ר לפניהן ולאחריהן ומותרת בעשיית מלאכה מה לששת ימי בראשי' שאין בהן קרבן מוסף תאמר בחולו של מועד שיש בו קרבן מוסף ראש חדש יוכיח שיש בו קרבן מוסף ומותר בעשיי' מלאכה מה לראש חדש שאין קרוי מקרא קדש תאמ' בחולו של מועד שקרוי מקרא קדש הואיל וקרואי' מק' קדש

תורה אור

אלא מה הנח בזמן מסיפה הקשה הר"ר שלמן דתמר פ"ק דר"ה °ובגמרא דף יג
דנדרים מתי' ליה רבי זירא לר' אסי ודילמא לף עייל כלל ופרט וכלל תעשה
תעשה ותיזיל עד מה הסוכות לף ס"ד דכתיב מה המסיק מילתא היא
מה הנח בזמן מסיפה הפתיב כאן אספך את מעשיך שלא מלי מסיק קציר שלא
לף תאמרי מה הסוכו' הנח בזמן מסיפ' ותירוץ
מורי כיון דמכאספך מעשיך מה הנח בזמן
מסיפה ותמר מה המסיק מעמ' ליקבוץ מכל
מי לאו הכי קבוץ הוה דרשינן מה הנח בזמן
מסיפ' אם כן גם מה הקציר ניתי הכי הוה ליה
ולימא סוס מעשיך דמשמע ליה:
וחולו של מועד אסור בעשיית מלאכה
לכאורה משמע ממלאכ' דמיתסרא
ליה מדאורייתא דמשמע ליה מפסוק וכן דף יח, ופס
בפרק כ' °למועד קטן לף מבעיית תמ"מ
דאורייתא וכן פירש התם בקו' וקשה לר"ת
דל"ל דבר האבד וכמה מלאכו' דשרינן התם
היכי מצתרו וכי היכי מצינו לסוסו דאורייתא
מקניתו אסור ומקניתו מותר ועוד דתנן
בפ"ב °דמגילה כל מקום שהין יוס טוב וש דף כה
שמו כג מוסף קורין ל' כגון תמ"מ ור"ח תלמ' לף
מייתר מלאכה מדקתמר דהין יוס טוב
ועוד דכייל ליה בהדי ר"ח דרבנן כדקתמרי
בירושלמי דתענית ומקום שנהגו הלין בזה
דרגילין דלף למיעבד עבידת' כרים יתמ
מנהגא הו' ועוד מכינו בירוש' פ"ב דמועד דף יב
קטן °כלום אסרו מלאכה אלא כדי שיהיו
אוכלי' ושותין לף שיהיו יגעים בתורה והם
פנוי' ואוכלי' ושותי' משמע ליה' דמדרבנן
היא וכן פ"ב °דמועד קטן גבי וכלבד שלא גד
יכוין מלאכתו במועד וכבי בגמר' כיון ומת
מה שיקנסו בנו אחרין אע"ג גרס מוון
הבכור ומת קנסו בנו אחרין התם מיסורת
דאורייתא משמ' דמלאכה במועד הוי דרבנן
ומיהו אם לדחות דמלכתו במועד
קאי דהשתא מיהת ליכא ליסורת דאורייתא
כיון דהבר האבד הוא מ"מ משמ' לפי האמת
דלא מיתסר רק מדרבנן וכי קאמר התם
כרים פירקא לף מבעיית אבל דרבנן אלא
לפי תמ"מ דאורייתא כעין דאורייתא קאמר
לפי שיש לו סמך דמשמע דהאי דרשה אבל
תימה אבל נמי אסור במלאכה דקא סמיך
מדברי קבלה דכתיב והפכתי חגיכם לאבל
דברי' יוד"ק מהכא שלף בחולו של מועד מי שרי
לס כן משמע דאסור מהתורה ויש לומ' לף
משום דלא מסתברי מדאורייתא אלא כיון
דאקרא סמכינ' ליה למיתסר לף מסברא ליה
לאוקומי קר' דשרי בהדיא בהכי וכן פירש
הרי"ב גם בפשי דבריו ל"בא דמלאכה דמועד
מדרבנן ולא כפיר' רבי שמואל שפי' בערכי
פסחים °גבי כל המבזה את המועד כגון דף קיח
עושה מלאכה בחולו של מועד והא ליתא
דמדרבנן הוי וכדפי' והא דתמרי גבי כותי
ותיפוק ליה משום לפני עור לף תתן מכשול
במלאכה דחש"מ משו' דסמדפסט דקרא הוי
והוי ליה נדוקין מודין כה:

מה ראש

אין דורשין ג׳ פרק שני חגיגה

קשיא מולין לחולין ולא כעי למיתר בחולין עד הפרק קאמר מה שאין כן במעשר לישבח לה מעשה ליה :

כאן בתכילה כאן בנגיעה הק׳ הר׳ אלחנן מעשר למעשר נמי ליכני הכי ולוקמי מתילו כרבנן ותירץ מורי דלמ בנגיעה למעשר נמי פליגי רבנן ומתרלה וכן מצינו בסמוך דקאמר עד כאן לא פליגי אלא בתכילה דמעשר מטמא דאמ׳ פ׳ ב׳ עניים דמתיקר פ׳ ד׳ בכל עניו

דף לג ומש פליגי וכן בפר׳ שני דחולין דקאמר ולמה לי פליגי רבנן אלא בתכילה דמעשר כל משמע דדבר ברור הינו מיהו הוי מצי לאקשויי ולימתי׳ דתני׳ דסב׳ פ׳ דתנן שו פוסלין את התרומה לא מיתוקמא כרבנן דמצי מירץ תרומה מתילו מעשר נמי שלא לא חש לאקשויי ליה ומכח דחלמת הוא כי מתקפתא דרב שימי ושמ

דף לג ומש דנקט בפ׳ כ׳ דחולין ולמ ליסב קלילא הוא דלעולם אימת הוא בנגיע דמעשר ומכילת חולין לא פליגי דל׳ מיקשי עושה שלישי בחולין ול אתמה היכי ס׳ דלרבנן לא בעי מכילת חולין בטבילה ויש לומר דמיירי בפירי דלא בעי טבילה :

דא נהמתא לא בעידי והשתא לא הוכרך לתרץ תו נבי מעשר הא ר׳ מאיר והא רבנן והוא הדין דמצי למימר הא בתכילה הא בנגיעה שלא כולי בתכילה עדיפא ליה :

דף מד הנוטל ידיו לפירות וכי תימר נפ׳ כיצד מברכין מורחין שהיו אסורין לעסות אבל בעל הבית נוטלין כל אחד ידו אחת שהם מצוי וקיי וכן משמע ליה דידו אחת דקתני :

כאן לחולין כאן למעשר משמע דאם לא כיון למעשר לא מהני וכל שכן בתרומה והקשה הר׳ אלחנן דאמר בפרק שו׳ דברים בברכות בית הלל אומרי נוטלי את הידים ואחר כך מזגין את הכוס שמא יגע במזגי שאחורי לכוס והשתא אפילו נוטלו כמי כיון דלא מכניף הך נטילה לתרומה היא לי פוסל את התרומה ותנן כל הפוסל את התרומה מטמא מקרן להיות תחילה ותירץ דכיון דנטל ידיו לחולין לא פסיל תרומה וכי משמע לי׳ לא תימא הכי אין לך מדם שלא מכר מוכל חולין בטהרה שלא יטמא מקרן :

כיצד

דף נג

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0040
DFG

כאן למעשר ומנא תימר דחולין לא בעו כוונ
דתנן גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על
האדם ועל הכלים טהורין קתני אדם דומיא
דכלים מה כלים דלא מיכווני אף אדם דלא
מיכוין וממאי דילמא ביושב ומצפה אימתי
יתלש הגל עסיקנן וכלי דומי דאדם מה אדם
דבר כוונה אף כלים דמכוין להו וכי תימא
ביושב ומצפה מאי למימר סלק דעתך אמינ
ליגזו דילמ אתי למיטבל בחרדלי של גשמי
אינמי ניגזור ראשין אטו כיפין קא משמעלן
דל גזרינן ומנא תימר דלא מטבלין בכיפין
דתניא מטבילין בראשין ואין מטבילי בכיפין
לפי שאין מטבילין באויר אלא מיהא דתנן
פירו שנפלו לתוך אמת המי ופשט מי שידיו
טמאות ונטלן ידיו טהורות ופירות אינן בכי
יותן ואם בשביל שיודחו ידיו ידיו טהורות
והפירו הרי הן בכי יותן איתיביה רבה לרב
נחמן הטובל לחולין והוחזק לחולין אסור
למעשר הוחזק אין לא הוחזק לא הכי קאמר
אע"פ שהוחזק לחולי אסו למעשר איתיביה
טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל מאי לאו
כאילו לא טבל כלל לא כאילו לא טבל
למעשר אבל טבל לחולין הוא סבר דחי קא
מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא טבל ולא
הוחזק אסור למעשר ומותר לחולין אמר רבי
אלעזר טבל ועלה מחזיק עצמו לכל מה שירצה
מיתיבי עודהו רגלו אחת במים הוחזק לדבר
קל מחזיק עצמו לדבר חמור עלה שוב אינו
מחזיק מאי לאו אינו מחזיק כלל לא עודיהו
אף על פי שהוחזק מחזיק עלה אם לא הוחזק
מחזיק ואם הוחזק אינו מחזיק מאן תנ ע ודיחו
רגלו אחת במים א"ר פדת ר' יהודה היא דתנן
מקוה שנמדד ויש בו ארבעים סאה מכוונות
וירדו שנים וטבלו זה אחר זה הראשון טהור
והשני טמא אמר רבי יהודה אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור
אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מחלוקת במעלות דרבנן אבל מטומאה לטהרה
דברי הכל אף השני טמא והיינו דר' פדת איכ' דאמרי אמ' רב נחמן אמ' רבה בר אבוה
מחלוקת מטומאה לטהרה אבל במעלות דרבנן דברי הכל אף השני טהור ופליגא
דרבי פדת אמ' עולא בעי מיניה מרבי יוחנן לרבי יהוד' מהו להטביל מחטין וצינוריות
בראשו של ראשון גוד אחית אית ליה לרבי יהודה גוד אסיק לית ליה או דילמא גוד
אסיק נמי אית ליה א"ל תניתוה שלש גממיות בנחל העליונה התחתונה והאמצעית
העליונה והתחתונ' של עשרי' עשרים סאה והאמצעית של ארבעים סאה וחרדלית של
גשמי' עוברת ביניהן ר' יהודה אומ' מאיר היה אומ' מטביל בעליונ' והתניא ר' יהוד' אומ'
מאיר

כאן למעשר ומנא תימר דחולין לא בעו כוונ
דתנן גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על
האדם ועל הכלים טהורין קתני אדם דומיא
דכלים מה כלים דלא מיכווני אף אדם דלא
מיכוין וממאי דילמא ביושב ומצפה אימתי
יתלש הגל עסיקנן וכלי דומי דאדם מה אדם
דבר כוונה אף כלים דמכוין להו וכי תימא
ביושב ומצפה מאי למימר סלק דעתך אמינ
ליגזו דילמ אתי למיטבל בחרדלי של גשמי
אינמי ניגזור ראשין אטו כיפין קא משמעלן
דל גזרינן ומנא תימר דלא מטבלין בכיפין
דתניא מטבילין בראשין ואין מטבילי בכיפין
לפי שאין מטבילין באויר אלא מיהא דתנן
פירו שנפלו לתוך אמת המי ופשט מי שידיו
טמאות ונטלן ידיו טהורות ופירות אינן בכי
יותן ואם בשביל שיודחו ידיו ידיו טהורות
והפירו הרי הן בכי יותן איתיביה רבה לרב
נחמן הטובל לחולין והוחזק לחולין אסור
למעשר הוחזק אין לא הוחזק לא הכי קאמר
אע"פ שהוחזק לחולי אסו למעשר איתיביה
טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל מאי לאו
כאילו לא טבל כלל לא כאילו לא טבל
למעשר אבל טבל לחולין הוא סבר דחי קא
מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא טבל ולא
הוחזק אסור למעשר ומותר לחולין אמר רבי
אלעזר טבל ועלה מחזיק עצמו לכל מה שירצה
מיתיבי עודהו רגלו אחת במים הוחזק לדבר
קל מחזיק עצמו לדבר חמור עלה שוב אינו
מחזיק מאי לאו אינו מחזיק כלל לא עודיהו
אף על פי שהוחזק מחזיק עלה אם לא הוחזק
מחזיק ואם הוחזק אינו מחזיק מאן תנ ע ודיחו
רגלו אחת במים א"ר פדת ר' יהודה היא דתנן
מקוה שנמדד ויש בו ארבעים סאה מכוונות
וירדו שנים וטבלו זה אחר זה הראשון טהור
והשני טמא אמר רבי יהודה אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור
אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מחלוקת במעלות דרבנן אבל מטומאה לטהרה
דברי הכל אף השני טמא והיינו דר' פדת איכ' דאמרי אמ' רב נחמן אמ' רבה בר אבוה
מחלוקת מטומאה לטהרה אבל במעלות דרבנן דברי הכל אף השני טהור ופליגא
דרבי פדת אמ' עולא בעי מיניה מרבי יוחנן לרבי יהוד' מהו להטביל מחטין וצינוריות
בראשו של ראשון גוד אחית אית ליה לרבי יהודה גוד אסיק לית ליה או דילמא גוד
אסיק נמי אית ליה א"ל תניתוה שלש גממיות בנחל העליונה התחתונה והאמצעית
העליונה והתחתונ' של עשרי' עשרים סאה והאמצעית של ארבעים סאה וחרדלית של
גשמי' עוברת ביניהן ר' יהודה אומ' מאיר היה אומ' מטביל בעליונ' והתניא ר' יהוד' אומ'
מאיר

נגזור אטו חרדלית פירש רש"י שיורדת מ"ר גבוה ויש בו מ' סאה ולא
עלת שם טבילה דקטפרס אינו חיבור וה"רי פי' וכן כתו' בכמ'
פי' של ר"שי דפסיל מטעם דאין מקוה מטהר בזוחלין אלא באשכורן כדתני'
בת"כ ומיהו אומר הר"ר אלחנ' ע"כ טעם ראשון עיקר מדגזרינן בגל של ים
דאי משום זחילה אז בשל ים מהני אי לא
מוקמינן לה כר' יוסי דאמר במס' מקואו' כל
הימים כמקוה והיה קשה למורי מאי קאמ'
משום חרדלית של מי גשמים הא בשל ים
נמי לא מהני כדתנן בית הלל אומרי' אין
מטבילי' בחרדלי' ומשמ' דבכל חרדלי' מיירי
מדלא הוזכר ליה בהדיא גשמי' ולפי' ראשון
ניחא ומיהו אכתי יש להקשו' דקטפרוס הו'
חיבור לעניין מקואות כדפיר' הר"י ואם כן
למה לא מהני ואי הו' טעמא משום זחילה
יתכן טפי:

לא כאילו לא טב' למעש' ורבות דמתני'
משום חולין הויא דמהניא אף בלא
כוונה דאי משום מעש' אף כי הוחזק לחולי'
קתני רישא דלא מהני הר"ר אלחנן ועוד י"ל
דאי משו' רישא הייתי אומר דטפי עדיף לא
הוחזק כלל למעשר מהוחזק לחולין דהא
עקר דעתו לגמרי ממעשר:

טבל ועלה כו' ועודנו לח ובכמה ספרים
כתיב בהדיא לח:

רבי יהודה אומ' מאיר היה אומ' מטבילי'
בעליונ' לג' רש"י מכלל דרבי יהודה
כו' והכי פירש מטבילין בעליונ' מטעם גוד
אסיק וכל שכן גוד אחית ולא פליג עלי' ר'
יהודה מדלא קתני ליה ואני חולק עליו והא
תניא רבי מאיר אומר בין בעליונה בין
בתחתונה ואני אומ' בתחתונ' ולא בעליונ'
וכו' ולשון הכתוב בספרים אין להעמידה
דאם כן מתניתין קשיין אהדדי ומאי חזית
דציי' לבריית' כל זה פי' ר"שי ומיהו יש לייסב
גירסת הספרי' וכן היא הגעת ה"ג בפ"רח
רבי יהודה אומ' ר' מאיר היה אומ' בתחתונ'
ולא בעליונה דאית ליה גוד אחית ולא גוד
אסיק מכלל דרבי יהודה אי' ליה גוד אסיק
דמדקאמר רבי מאיר אומר משמ' דאין הוא
מודה לו ופריך והתניא רבי יהודה אומ' רבי
מאיר אומר בין בתחתונה בין בעליונה
ואני אומר בתחתונה ולא בעליונה אלמא
לי' לי' גו' אסי' ומתניתי' אהדדי לא קשיין דק'
מייתי דר' יהוד' מאי' אומ' ולא בעליונ' היינו
לפי דעתו של ר' יהוד' אבל לסבר' של ר' מאיר
אף בעליונ' בשם מורי: בתחתונה

מאיר היה אומר מטביל בעליונה ואני אומר בתחתונה ולא בעליונה אמר ליה אי תניא תניא: הטובל לחולין והוחזק לחולין כו׳: מני מתניתין רבנן היא דשני להו בין חולין למעשר אימא סיפא בגדי עם הארץ מדרס לפרושין בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה אתאן לרבי מאיר דאמר חולי ומעשר בהדדי נינהו רישא רבנן וסיפא רבי מאיר אין רישא רבנן וסיפא רבי מאיר רב אחא בר אדא מתני לה בסיפא חמש מעלו ומוקי לה כולרי כרבנן אמר רב מרי שמע מינה חולין שנעשו על טהרת הקודש כקודש דמו ממאי מדלא

בתחתונה ולא בעליונה משמע הכא דקטפרס הוי מיכור ואלו תנן ומייתי לה פ׳ כ׳ דגיטין הנגוק והקטפרס ומשקה טופח מיכור לה לטומאה ולא לטהרה ועוד למה לי ג׳ מתיו כתרי סגי כזה כ׳ וכזה כ׳ וחרדלית מחברתן ותירץ ר״ת דאמאי הכא דחיכה מקום שלם בחמצע וכן מצאנו בפרק כתרי דעירובין גבי המערה יין נסך דף יז ופס

ג״כ מאיר היה אומר מטבילין בעליונה ואני אומר בתחתונה והלכה כרבי יהודה וה״פ רבי יהודה אומר מאיר היה אומר מטבילין בעליונה דאמר נזוד לסעודה מצוה ואין מטבילין בתחתונה למעלה ע״י חרדלית של נסמי להכשיר את העליונה וכל שכן דמטבילין בתחתונה דכיון דאית ליה נזוד אחית לי׳ נזוד אחית ומדלא קתני ואני אומר מטבילין בתחתונה ואתם החמרתם ולא שייך הכא כלל רק לקמן גבי פרט:

בנדי עם הארץ מדרס לפרושים דחיישינן שמא יצבה מטתו מדה עליהן כדמייתי בפרק שני דחולין מכל מקום עדיפא לן טפי דחיישינן דלמא מטמא בהסיטו ובן מטמא שילהי דכיתקין דף ל״ו ע״ב תסיסם שמא מדה וכן תנן פרק שניעי דטהרות הנגעים שנכנסו לבית אינו טמא אלא מקום רגלי הנכנסי אבל משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפי טהורין אלמא דלא מטמא לה הסט ולכי תנן התם פרק מי הדר עם הארץ בתנור ושכח כלים בתנור אפילו מכיות המוקפי כמיד עתיד לטמאים אתם בשביל מטתו שהיה לפי דלמא מקבל טומאה מיהא דפ׳ ר׳ הינוית עם הארץ בחנרו בומן שרוחה הנכנסין והיוצאין כו׳ בומן שהיו רוחה הנכנסין והיוצאין אבל אפי׳ בומן שהיו יכול לילך הכל טמא ואין לומר דהתם נמי בשביל מטתו דהא מנית קתני לשון מקרטי ועוד מאי אפי׳ מוכל מיהו רבות הוי כיון דלאו טומאת בשביל הוא והיה נרא״ל דלאו טומאת מושב הסיט לטרם ומזייף וכי רוחה את הנכנסין מרתת דנתפס בענך אבל קשיא לי דתנן התם המוצל כי הכא בפני הבדין והיו שם כלי טמאי מדרס מטמא למדרס וכסתוך קתמר אחי רבי יוסי וכי מפני מה טמאים אלא ש״מ עזין בקיאין בהסיט ועוד כיון דחכמים גזרו עליהם להיות כזבין לכל הבריות אמאי אין מטמאין בהסיט ומדרס כדין זב ועוד דגזרו עליהן לקמן דגזרו על רוקו כדין משכב זב וחבה ועוד מניהו בפר׳ בנות כותים הכא בכותי שנשבל ודרס על בגדי חבר דהי מושב טומאת עם הארץ הא שבל לי׳ אלמא מי לא טביל מטמא מדרס ותירץ ר״ת דודאי אינו מטמא מדרס והיסט דמושב תקנת הפוק נגעו בה כדאמרינן לפי שלעולם לא ימצאו חדש מעביר חבית ממקום למקום וחין גוזרין גזרה על הגבור אלא אם כן יכולין לעמוד בה והכי משמע לקמן בפרקין שאינו מטמא בהסיט הרי שהיו חמרין ופועלין טעונין טהרות כו׳ טהרות טהורות ואם אתה אומר כן ומסיק מאי שנא ריש׳ ומאי שנא סיפא ומשני במטהר חמרין ופועלין לכך משמע דלא מוקי לה במטהר רק משום דקשיא ליה דהיסט משום דקיים ליה דלא מטמא והיינו דנקט בלא טבל מטמא ליה כמגע והא דנקט נדרס משום דכעי למיתני סיפא בגד חבר לתתי דגלו של כותי דהכי קתני התם כמתני׳ ומטמא משכב תחתון כעליון וחין להקשות דלא מוקי לה בשלא טבל וכשיש בגד חבור בין רגלו לבגד משום דע״כ מנטריך לפוקמיה בשטבל כי היכי דלהוי ספק ספיקא דאי לא טבל מה לי בועל בקרוב מה לי בועל בכרחק והרב רבי משה מפונטוי״ווה מפרש משום בגד עם הארץ אינו מטמא כזב אלא רק מטמא משום שהוא נושא המדרס שהוא לכזב בגדיו ג׳ סיבב עליהם מטה נדה וניזרק עליו משום מגעה בספת׳ וקשה לחמרין בפרק בנות כותים מעשה בכהן גדול שהלך בשוק ונתזה ניזרק על בגדיו וקרע כל מטה שהיו כו׳ ופריך ותיפוק ליה משום ניזרק דעם הארץ כולמר אפי׳ לא היה טמא נשבל מטתו מדרס הואיל ולאם בועל נדה היה נטמא הוא וכגדיו כמושב רוקו של זב ואי משום ניזרק דעם הארץ ואין לומר דמשום גופו לא היה אם רק משום בגדיו דהדרכה טומאת גופה וכגדיו כמושב רוקו של זב ואי משום ניזרק דעם הארץ ואין לומר דמשום גופו לא היה אם רק משום בגדיו דהדרכה טומאת גופה תשובה לן ועוד קשה דכי מוקי לה בכותי ערום למה לי טבל נמי כיון דהחידוש לאו נוסף המדרס הוי לא הוי מלא רחשון ואינו מטמא כלי ועוד קשה למ״ר דתניא בתוספתא ספק רשות עם הארץ מדרסו והיסטו ואינו טהור לחולין ושמא לתרומה ע״כ היה נדרש לפרש דלגבי תרומה מטמא כל דבר כזב מכל טהור לחולין וכל הבי דמשכבן דמטמא מוקמינן בתרומה וכי קפריך כגיטין וליחוש שמא מסיט משהו נדה אף על גב דבתרומה קיימה התם מילתא דפסיקא ליה נקט ואתאי ועוד דחיים לטומאה דחורייתא ולא לגזל טומאה דרבנן וכי קאמר בחולין שמא תשב עליהם משום הינך נקטינן ורחיים לדבריו אינו ניזרק אלמא דקאמר בגדי פרוסי מדרס לחוכלי תרומה ובגי גופו של ערוס מהו שיעשה כזב אבל תרומה התיב והתנינן המניח עם הארץ בתוך ביתו לשמרו כיון שהוא רוחה את הנכנסין ואת היוצאין כו׳ מכל משכבות וכלי חרס מוקפין טהורין ואי תימא עשו גופו כזב אבל תרומה אפי׳ מוקפין טמאי׳ תמר ר׳ יהודה תפתר בע״ה אבל פרוס ולית את כלום והסת לא מצינת לי׳ אלא פרוס אבל תרומה אבל ע״ה אפי׳ מגע לית ליה ל״ל ר׳ מנא כל מה דאמנו קיימו בתרומה אלא תדע לך שכן הוא דתנינן התם המוצל כי הכא כל טמ״ש בלוס יהיו טמאים אלא מושב היסט ולא כן תמר ר׳ יוחנן ולא הנינות ולא הסיטום ולא רשות היחיד ולא רשות ע״ה אבל תרומה כלומר דלא שייך כלל רשות ע״ה אבל תרומ׳ שמטמא בהיסט ומתניתין בע״ה מיירי אבל פרוס חיכו מטמא מדרס והיסט והקשה לו הר״י דחמר אילהי׳ הנזקין אין עושין תלת ע״ה כשהרה לפי שכבר טימא אותה אבל עושין עיסתו בטהרה ובוטל היממה כדי חלה ומניחת בכפיס נחנחות וכשבא ע״ה נוטל אחיהן וחיכו חושב לפי שהכלי חיכו שהוא לתרומ׳ הא קא מטמא לחלה ול״ל דהתם כיון שלא קרבלו שם עדין הו׳ ליה חולין דפתיכי בשו חלה דלא מטמאו בהיסט וכן חלה עדיין וחיכו נמגע מטמא ולהכי פריך

אין דורשין פרק שני חגיגה כ

מלא קתני בהו מעלה לומר שנדי פרושין שחוכלין חולין בטהרת חולין מדרס לאוכלי חולין בטהרת הקודש שמע מינה בכלל קודש הן והא תנא ליה קודש: דילמא לאו כחולין דמו דלא מהני להו נזירה דבטלה דעתו לו כתרומה דמי דאיכא תנאי דפליגי בהלכתא כדמסיים ואזיל הילכך לא תנא בהו מעלה דאי דמו לחולין הא תנא ליה חולין ואי דמו לתרומה הא תנן ליה במתניתין תרומה: דתנן כו כלומר הא מזכין תנאי דפליגי בה חד אמר כחולין וחד אמר כתרומה לכל קודש לא אתרי: מעפרתו סודר: טומאה ותפילו זב טהור ולקמן מפר טעמא מוקי לה מדס יומא מה שביד חברו לפיכך הוא לא אמרה כיוצא בו שנתנו לו לא היה אם לעשרה דמיומר אמר כיון שאמר ליה תנה לי והוא יודע שם טמא אני שם טהור לא שם לטהרתו ויש כאן היסח הדעת ולמחשיבי טהרות הוי היסח הדעת טומאה: כלים של שבת בכלים של חול בסבור ליטול בגדיו של חול ונטל של שבת: נטמאו קא סלקא דעתין השתא דסבירא ליה מאמר מדבר בחזקת שהוא לבר זה ונמצא שהוא דבר אחר לגמרי שמור: אמר רבי ירמיה מ"ט דפרכת מ"ט סיפא אטו מלתא דלא מסייע ליה מידי: נחום אמרתיה מדבר המטמא ולא מדבר הפוסלה אבל כמה שמאמרו המינו הוא אמרתיו אמיר ואע"פ שאינו זה הפסל אל תתנים על כתיפו: ומגריס בתוכי כלי כחול הן שקורין זודל"ל שנורפיקו אפר הכירה וגם מכלין בו תתנים המולנקות וכדומה: המטמא המתן לה טומאה לטמא מחריס: הפוסלה מלשתמש בה טהרות לכתחילה אימתי נפקא מינה לאוכל הדבוק בה שהפסו בתחילה וכל מקום שם כגון בטהרות אימא הפוסלתן מלטמא אי כטהרות לפלגא וכי תימא גזונה כמי מיית רבנן מתני לעיל ומיתקנא ליה: וקשיא לך דקתני בה טהורה מלטמא: ורבי תני בטהר יודעת אני שמשב שנחרב בה נ' על נ' מבנעית שנחרב לטומאה לא נגעה בו טומאה ומכל מקום לא היה כלי לשומרו: ומתוך בדיקות כו' הזהיל ולא היו בלבך לשומרו שמא תירע בו כך וכך ולא נזהרת: משכה עמי בחבל שקשור בו החבל בכלי התירם ומ"ס הפיסתו: נפסק לי קול שחרתי בה כלום וקשרתיה בפה קול שחרתי בה כלום שלא היתי רואה לטומאה ולא טהרתי בה ולא הייתי טבולה לנידתי ויש לחוש שמא כשחרגה בה שלא מתכוונת עדין הרוק לחם ורוק הכילה מה הטומאה הוא כך כו' כשיני ורבותיי מפרשין משום גינורת עם הקרן המטמאה כל זמן שהיא לחה ואני אומר ע"כ משם זו חבר היתה מדקתני קמי דר' ישמעאל ליחשב על הטהרה ועוד מי מהימנת לומר לחרגתי בטהרה כל זה פרש"י ובירושלמי מייתי כל הני עובדי על מתניתין דלעיל פרקין בכלי הנגמרים בטהר' בריכי' טבילה לקדש וקתני ליה ר' ישמעאל כמה גדולים מעשה חכמים דאמ' כלי הנגמרי' בו' מסתע' דבחשה חברה לגרסת עסקינן ובעי טבילה מסו' דמסתבי בהדיה קודם שנחרג כולו כפר"י והקשה הר"ר יוסף לפי' רש"י היה לו לומ' נדה הייתי כמו נדה מסכה בלעיל עובד עכו"ם לפרש דמתוך שקשר בפה היה ספרוק לה ובשעה שחרגה נגעה ברוק וליכא שני' ן כפרק כתרת דעירובין מסו' דרוק מחשב מקשה וחזר הרוק ומטמא למפה כדתנ' לחורי כלי שנטמאו במקשין אך לפי סיטת הירושלמי דמדמי לה לכלי הנגמרים ומוקמי לה לקמן משום גינורת דע"ם ומתי לריך משום הכי אפי' גינורת דחבר נמי לריך למיפס מטע' מגע ידים ומיהו נוכל לומר דלא עקר טעם נקט לקמן לא תדע מיכייהו נקט: והתניא

רבי אלעזר בר צדוק אומר הרי הוא כתרומה הקשה הרב רבי אלחנן דלעיל בפרק כתרת דנדה כרשב"ג היו אומרים יושבת על דם טהור מערימים לפסח ודייק בגמ' מערימין מגיע לה אלמ' חולין שנאמרו על טהרת הקודש דמו ומצלה דילמא דהוו כתרומה לטבול יום פוסל תרומ' ונראה למורי דאי כתרומ' הוי מפילו תגיע בה לא הו' שלא פוסל אלא הוי ליה אלא שלישי ורבעי בתרומה מטמא רבעי בקודש שאין המים עושין בו רבעי ונקוט משמע כן מתוך פירוש רש"י ור"ת:

שמרתיה מדבר המטמא ולא מדבר הפוסלה והיה קשה להר"ר אלחנן אמאי לימא ליפסלה הך מגריפה לי כרשעון או בשני מיז מדם וכלים מקבלין טומאה אלא מאי הטומאה ומי נמי הטומאה הוי פכול טמ"ה ותירץ שנפסל במשקין דמשקין טמאין פוסלין בכלי כדלמר' מתורי כלים שנטמאו במשקין:

נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה פרש"י קודם שלא היתה נחרגת שלא היתה רואה לטומאה ולא טהרתי בה ולא הייתי טבולה לנידתי ויש לחוש שמא כשחרגה בה ג' עדיין הרוק לח בנגד הך הטומאה הוי לטומאות ורבותי הון מפרשי מטע' גזור דע"ה המטמא כל זמן שהיא לחה ואני אומר ע"כ משם זו חבר היתה מדקתני קמי דר' ישמעאל ליחשב ועוד מי מהימנת לומר לחרגתי בטהרה כל זה פרש"י ובירושלמי מייתי כל הני עובדי על מתניתין דלעיל פרקין בכלי הנגמרים בטהר' בריכי' טבילה לקדש וקתני ליה ר' ישמעאל כמה גדולים מעשה חכמים דאמ' כלי הנגמרי' בו' מסתע' דבחשה חברה לגרסת עסקינן ובעי טבילה מסו' דמסתבי בהדיה קודם שנחרג כולו כפר"י והקשה הר"ר יוסף לפי' רש"י היה לו לומ' נדה הייתי כמו נדה מסכה בלעיל עובד עכו"ם לפרש דמתוך שקשר בפה היה ספרוק לה ובשעה שחרגה נגעה ברוק וליכא שני' ן כפרק כתרת דעירובין מסו' דרוק מחשב מקשה וחזר הרוק ומטמא למפה כדתנ' לחורי כלי שנטמאו במשקין אך לפי סיטת הירושלמי דמדמי לה לכלי הנגמרים ומוקמי לה לקמן משום גינורת דע"ם ומתי לריך משום הכי אפי' גינורת דחבר נמי לריך למיפס מטע' מגע ידים ומיהו נוכל לומר דלא עקר טעם נקט לקמן לא תדע מיכייהו נקט: והתניא

מדלא קתני בהו מעלה ודילמ' האי דלא קתני בהו מעלה דאי דמו לתרומה הא תני תרומה ואי דמו לחולין הא תני לחולין דתנן חולין שנעשו על טהרת הקדש הרי הן כחולין רבי אלעזר ברבי צדוק אומר הרי הן כתרומה אלא מסיפ' יוסי בן יועזר היה חסיד שבכהונ' והיתה מטפחתו מדרס לקודש יוחנן בן גודגדא היה אוכל על טהר' הקודש כל ימיו והית' מטפחתו מדרס לחטאת אין לקודש לא אמא קסבר חולין שנעשו על טהר' קודש כקוד' דמו א"ר יונתן בן אלעזר נפלה מעפרתו הימנו אמר לחבירו תנה לי ונתנה לו טמא אמר' יונתן בן עמרם נתחלפו לו כלי' של שבת בכלים של חול ולבשן ניטמאו אמר רבי אלעזר בר צדוק מעשה בשתי נשים חבירות שנתחלפו להן כליהן בבית המרחץ ובא מעשה לפני רבי עקיבא וטימאן מחקיף להה רבי אושעיא אלא מעתה הושיט ידו לסל ליטול פת חטין ועלתה בידו פת שעורים הכי נמי דנטמאת וכי תימא הכי נמי והתניא המשמר את החבית בחזקת שליין ונמצאת של שמן טהורה מלטמא ולטמיך איס סיפא ואסורה מלאכול אמאי אמ' ר' ירמיה באומ' שמרתיה מדבר המטמא ולא מדב' הפוסלה ומי איכא נטירותא לפלגא אין והתניא הושיט ידו בסל והסל על כתיפו והמגריפה בתוך הסל והיה בלבו על הסל ולא היה בלבו על המגריפה חסל טהור והמגריפה טמאה הסל מהור תטמא המגריפה לסל אין כלי מטמא כלי וליטמ' מה שבסל אמר רבינא באומר שמרתיו מדבר שמטמאו ולא מדבר הפוסלו מכל מקום קשיא ועוד מותיב רבה בר אבוה מעשה באשה אחת שבאת לפני רבי ישמעאל ואמ' לו רבי בגד זה ארגתיו בטהרה ולא היה בלבי לשומרו בטהרה ומתוך בדיקות שהיה רבי ישמעאל בודקה אמרה לו רבי נידה משכה עמי בחבל אמר רבי ישמעאל כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים בלבו לשומרו טהור אין בלבו לשומרו טמא שוב מעשה באשה אחת שבאת לפני רבי ישמעאל אמרה לו רבי מפה זו ארגתיה בטהרה ולא היה בלבי לשומרה ומתוך בדיקות שהיה רבי ישמעאל בודקה אמרה לו רבי נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה אמר רבי ישמעאל כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים בלבו לשומרו טהור אין בלבו לשומרו טמא בשלמא לרבי אלעזר בר צדוק כל אחת ואחת אומרת חברתי אשת עם הארץ ומסחה דעת מינ' לר' יונתן בן עמרם נמי כיון דכלים דשבת עביד להו שימור טפי מסח דעתי' מינייהו אלא לרבי יונתן בן אלעזר נעביד להו שימור בידיה דחבריה אמר רבי יוחנן חזקה אין אדם משמר טה שביד חברו ולא והתניא

והתניא וכו' מלמד תלמד מסמר מה סביד חברו וכפ' כתיב דע"ה פרש"י נבי מאי סכין ריעה ומאי סכין סיפה דקתני טעוני טהרות והכי לא כתבינן מיירי שהיו פתומות מלא כ מוכלין מיירי בלא חכיות תך קסה לה"ר מלחמן לוקמי בחכיות ולא תקשה ליה ועוד דהכא כי מקשי ורוכש לומר שלמד מסמר מה סביד חברו הכי מני מסמ"ל היה כיון דאיכא בחכיו ותו למה לי נתעלמה עיניו ממה לטמאות תיפוק ליה שהוא כונע כסה ועוד תפי בלא סיפ"ל מאי מקשי לי מ"ם בריש ופי הר"י דהכא בחכיות מיירי ומשם פתוקות קן דאי סתומו לא יטמאו בהעלם עין ועוד לא היה צורך לתוקומי ריעה בטהר לכך כיון שלא הודיעו שהוא מפלין ומיהו זה יש לדחות דלגב דמוקי ליה הכא משום טיגוף דשני ליה תוקמ' נמ שתש נע"ה ופרי מיכה מכת הסיפ דהכא דאי לא תימא הכי שלא מקשי ליה מסברא כי היכ לחוש שמא נגעו בכסא ודאי מסכר לא קשיא דלא נגעו דאמרתי כיון שלא הודיעו שהוא מפלי ומיהו הוא מני לתקשויי וליטעמיך ריעה נופלת ליחוש שמא נגעו וכן בכמה דוכתי ולא פריך ליה:

מאי סכין ריעה ומאי סכין סיפה אמר ר' יצחק ריעה בטהר חמריו ופועליו לכך כתוב בספרים וים פי כתו ולא נר' ליה לדפי שלפני מנחתי כתוב ופי לעולם לין מלמד מסתר מה סביד חברו וכי תימא מאי סכין ריעה בטהר חמריו ופועליו לכך ולפיכך מרתת ובפי שני כתי וכן פי מורי להוי כמו וליטעמיך כלום מלמוכחת מרים דלמלמד מסתר תיקשי לסיפה והיינו מאי סכין ריעה ומאי סכין סיפה דאי מלמד מסתר סיפה מאי לא בטהר לכך:

בבא להם דרך עקלתון ופי' הכי בעינן שיטהרם לכך כלי שיהו מרתתים ליגע בו מי לאו הכי לא מירתתי הוזיל ומוסרין להם לטהרות ומחזיקים עלמם כטהורים ואפילו מזיזין אותו שלא ליגע שכרי לא קפדי אהדאכל בנכרי שני נדרך עקלתון לחוד לעולם קא מקפי על מנעו ומרתת:

הדרן עלך אין דורשין

חומר

בקודש מבתרומה שמטבילין כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא לקדש אחוריים ותוך ובית הצביטה בתרומה אבל לא בקדש הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש לא כמידת הקדש מידת התרומה שבקדש מתיר ומנגיב ומטביל ואחר בך קושר ובתרומה קושר ואחר כך מטביל כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה ובתרומה אם ניטמאת אחת מידיו חבירתה טהורה ובקדש מטביל שתיהן שהיד מטמ"א את חבירתה בקוד' אבל לא בתרומה אובלין אובלים נגובין בידים מסואבות בתרומה אבל לא בקדש

האונן

והתני' הרי שהיו חמריו ופועליו טעוני טהרות אף על פי שהפליג מהן יותר ממיל טהרותיו טהורות ואם אמ' להם לכו ואני אבא אחריכם כיון שנתעלמו עיניו מהן טהרותיו טמאות מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יצחק נפחא רישא בטהר חמריו ופועליו לכך אי הכי סיפא נמי אין עם הארץ מקפיד על מגע חבריו אי הכי ריש נמי נבא להם דרך עקלתון אי הכי סיפא נמי כיון דאמר להו לכו ואני אבא אחריכם מיסמך סמכא דעתיהו:

הדרן עלך אין דורשין

חומר

בקודש מבתרומה כלי שמטבילין כלים בתוך כלי שנינין טמאים: כלי שנינין טמאים: אבל לא לקדש נגמרת מפרס טעמת: אחוריים ותוך ובית הצביטה כלי תרומה ולהשתמש בעוכו ומחזירין ובית הצביטה כל תשמיש שכן חסוך כלי בפני עצמו לעניין תרומה שאם ניטמאת זה לא ניטמאת זה וכטומאות דרבנן קאמר כדמפרש בגמרא: אבל לא לקדש שאם ניטמאת אחד מהן כולו טמא לקדש: הנושא את המדרס מגעיל על ז': נוסל את התרומה בתנית שהיו נוגע בתורה: אבל לא את הקדש בגמרא מפרש טעמא: לא כמידת הקדש בתנית טבילותיו מידת התרומה שבקדש אם יש בגד טמא וכא להטבילו אם קשור הוא מתיר את קשרו משום דדמי לחניכה: ומנגב אם לא הוא מנגבו תחלה ואח"כ מטבילו וכל זה משום דדמי לחניכה הוא וכתרומה אם רצה לקושרו קושר ואחר כך מטביל: כלי הנגמרי בטהרה שנהגו בהן משכנו סמוך לגמרן שהוזיין לקבל טומאה: צריכין טבילה לקודש וכגמרא מפרש טעמא: הכלי מצרף את מה שבתוכו הכלי שמתיכו הרבה בכלי אחד ונגע טמא בשאר מהן הכלי מצרף להיות כולן אחת ונטמאו כולן: אבל לא לתרומה אלא אותה שנגע בה היד החסון והנוגעת בה היד שכנגדה והנוגע בשנייה פליטת והשאר טהורות: פסול והוינו פוסל עוד אחר: אם ניטמאת אחת מידיו נטומאה דרבנן שהיד מטמאה שאר ידים ולא את הגוף: נגובין שהיו נגובין מימיהן שלא הוכשרו לטומאה מעולם: בידים מסואבות שניות לתרומה אבל לא לקדש בגמ' מפרש טעמא: האונן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0044
DFG

האונן ומחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה : גמ׳ : בקדש מאי טעמא לא אמר רבי אילא מפני שכבידו של כלי חוצץ והא מרסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמידת הקדש מידת התרומה שבקדש מתיר ומניח ומטביל ואחר כך קושר ובתרומ׳ קושר ואחר כך מטביל רישא וסיפא משום חציצה וצריכ׳ דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבידו של כלי דאיכ׳ אבל סיפא דליכא כבדו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינ׳ היינו טעמא דלקדש לא משום

דקיטרא

האונן ומחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה : גמ׳ : בקדש מאי טעמא לא אמר רבי אילא מפני שכבידו של כלי חוצץ והא מרסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמידת הקדש מידת התרומה שבקדש מתיר ומניח ומטביל ואחר כך קושר ובתרומ׳ קושר ואחר כך מטביל רישא וסיפא משום חציצה וצריכ׳ דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבידו של כלי דאיכ׳ אבל סיפא דליכא כבדו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינ׳ היינו טעמא דלקדש לא משום

דקיטרא

האונן ומחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה : גמ׳ : בקדש מאי טעמא לא אמר רבי אילא מפני שכבידו של כלי חוצץ והא מרסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמידת הקדש מידת התרומה שבקדש מתיר ומניח ומטביל ואחר כך קושר ובתרומ׳ קושר ואחר כך מטביל רישא וסיפא משום חציצה וצריכ׳ דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבידו של כלי דאיכ׳ אבל סיפא דליכא כבדו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינ׳ היינו טעמא דלקדש לא משום

דקיטרא

דקיטרא מהדוקי מיהדק ומכניב דמתניתין הוי משום מציעה כלפירש רש"י והא דלא עביד לריכותא ממכניב משום דקיש ליה דלא ידעינן מידך ויש מפרשים דמכניב טעמא לחרינא מיכא משום שממים מורר ומטמאי ליה ולא סלקא להו הסקה משום מעלה דקדש וקסה למורי דלמס כן לרבה הוי שניס עשר ולרבי חילא לחד עשר ויש לומר דרביעי בקודש לא מסיב ליה לן בירוף לחוריית:

אחרונות לקדש ולא לחולין כו' תימה להר"ר אלחנן דמוכח דר' מרי לעיל בחידוך פירקא ס"ל חולין שנעשו על טהרת הקדש בקדש דמו מדלא קתני להו נבי מעלות כלומר נבלי תוכלי תרומה מדרס לחולין שנעשו על טהרת הקדש נבלי חולין מדרס לקדש ומתי הוכחת היא דילמא לא הוו בקדש דמו כעלמא ולעניין מעלה זו הוו בקדש שכן מתניתין שכיחת נבי ר' יהושע ומשמע בקדש דמו ול"ה לא מסיב לה נבי מעלות ושמא דלא קאמרי ס"ם רק לעניין הך מעלה לחוך:

בתרייתא דלית בהו דררא דטומאה לחוריית לקדש גזור ולא לחולין שנעשו על טהרת הקדש וקשה לר' יהודה דאמרי ס"ק דנהא מעת לעת שבנהא לקדש אבל לא בתרומה מי הכי לתנוי נבי מעלות כי קתני מילתא דלית ליה דררא כו' דלית ליה דררא דטומאה לחוריית לא קתני ומאי קא משני ליה הא נבי בתרייתא מסיב הכא דררא דטומאה דרבנן והיינו דהתם דררא דטומאה דרבנן ותו קשה מאי שנא הכי בתרייתא דהכא דלא הוו לחולין שנעשו על טהרת הקדש והתם מסקינן למעת לעת אף לחולין שנעשו על טהרת הקדש ול"ה דהתם אף לחולין שנעשו ע"ה והכא דווקא לקדש ולא יתכן להר"י דלעיל מסקינן דאפי' לא מסיב ליה ר' יהודה בהא כי פריך ליה עד דלמסקנא ועוד כי משני דלא דמי לקמייתא משום דלית דררא דטומאה לחוריית היא אלא מחגריים ותוך טפח על גב דבכלי שנטמאו מחורין במשקי דטומאה דרבנן היא עסיקינן מיהו הא דתמר רבנן מסקינן מטמאין כלי משום גזרה דמשקה זב וזבה הן כגון רוקו ומימי רגליו והכי מטמאין כלי מלחוריית ובטומאה דחוריית אין חילוק בכלי עלמו בין מחורי לתוכו שבכל מקום שטומאה נוגעת בו נטמא כולו נוסף על המדרס נמי משום טומאה דחוריית היא כדאמרים בגמרא מעשה היה שנפלה רגועת הסנהל לחוך חבית בבי מלחין ואמרו לחכמים עמד ישבה עליהן חשתו נידה חשם טומאת דחוריית היא כלים הנגמרים כן משום גיזור דעם הארץ שמא זב הוא: בכלי אחין בפיו כשפופרת הנוד והיא לאו טבילה היא אחין המים נכנסין לחוכו חיבור למי מקוה ולא בכלו המחטין אלא במיעוט מים שבכלי: ותנן כו' אלמא חיבור הוא: מקוואות עירוב מקוואות מקוה חסר בגד מקוה שלם אף על והניגור כיצד המחבר: מסים ברוחבו כשפופרת הנוד בקנה שנותנין בפי הנוד על עור: תללה

דקיטרא במיא אהדדי מיהדק אבל ריש דמיא אקפויי מקפו ליה למ"ל הויא חציצ צריכא רבי אילא לטעמיה דאמר רבי אילא אמר רבי חיננא בר פפא עשר מעלות שנו כאן חמש ראשונות בין לקודש בין לחולין שנעשו על טהרת הקדש אחרונו לקדש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקדש מאי טעמא חמש קמייתא דאית להו דררא דטומא מדאורייתא גזרו בהו רבנן בין לקדש בין לחולין שנעשו על טהרת הקדש בתרייתא דלית להו דררא דטומאה מדאורייתא גזרו בהו רבנן לקדש לחולין שנעשו על טהרת הקדש לא גזרו בהו רבנן רבא אמ' מרסיפא הוי משו' חציצה רישא לאו משום חציצה ורישא היינו טעמא גזירה שלא יטביל מחטין וצינוריות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד כרתנן ס' עירוב מקוואות כשפופרת הנוד כעוביה

ובחללה

וכחללה בשתי אצבעות חוזרו למקומן סבר
להו כהא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה
אחת עשרה מעלות שנו כאן שש ראשונות
בין לקדש בין לחולין שנעשו על טהר הקדש
אדחוהו לקדש אבל לא לחולין שנעשו על
טהרת הקדש מאי איכא בין דרבא לדר׳ אילא
איכ׳ ביניהו פל וגרגותני שמילא כלי והטבילן
למאן דאמר משום חציצה איכא למאן דאמר
משום גזיר שבא יטביל מחטין וצינוריו בכלי
שאין בפיו בשפופרת הנוד ליכא ואזדא רבא
לטעמיה דאמ׳ רבא סל וגרגותני שמילאן כלי׳
והטבילן טהורין ומקו׳ שחלקו בסל וגרגותני
השוכל שם לא עלתה לו טבילה דהא ארעא
כולה חלחולי מחלחלא ובענן דאיכא ארבעי׳
סאה בסקום אחד והני מילי בכלי טהור אבל
בכלי טמא מיגו דסלקי טבילה לכוליה גופיה
דמנא סלקא להו נמי לכלים דאי ביה דתנן
כלים שמילאן כלי׳ והטבילן הרי אלו טהורין
ואם לא טבל מים המעורבי׳ עד שיהיו מעורבין
כשפופרת הנוד מאי קאמר ואם לא טבל הכי
קאמ׳ ואם אינו צריך להטבילו ומים המעורבי׳
עד שהיו מעורבין כשפופרת הנוד והא דרבא
ודרבי אילא תנאי היא דתניא סל וגרגותני
שמילאן כלים והטבילן בין לקוד׳ בין לתרומה
טהורין אבא שאול אומר לתרומה אבל לא
לקודש אי הכי תרומ׳ נמי למאן קאמרי חברי׳
חברים מידע ידעי אי הכי קודש נמי חזי ליה עם
הארץ ואזיל מטביל תרומה נמי חזי ליה עם
הארץ ואזיל מטביל לא מקבלינן מיניהו קוד׳
נמי לא נקבל מיניהו הויא ליה איבה תרומה
נמי הויא ליה איב׳ לא איכפת ליה דאזיל יהיב
ליה לכהן עם הארץ חבריה ומאן תנא דחייש
לאיבה רבי יוסי היא דתניא אמ׳ רבי יוסי מפני
מה הכל נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות
השנ׳ בדי שלא יהא כל אחד ואחד הולך ובונ׳
במה לעצמו ושורף פרה אדום לעצמו אמ׳ רב
פפא כמאן מקבלינ׳ האידנ׳ מהדות׳ מעם
הארצ׳ כמאן כרבי יוסי ונחוש לשאלה דתנן כלי חרס מציל על הכל דבריבי הלל בי׳
שמאי אומרים אינו מציל אלא על אוכלי ועל המשקי׳ ועל כלי חרס אמרו ב״ה לב״ש
מפני מה אמרו ב״ש מפני שהוא טמא ע״ג ע״ה ואין כלי טמא חוצץ אמרו להם ב״ה והלא
טיהרתם אוכלין ומשקין שבתוכו אמרו להם ב״ש כשטיהרנו אוכלין ומשקין שבתוכו
לעצמו

חלה ועוגיה והן כ׳ אצבעות חוזרו למקומן אחד יכול לגלגל בתוך חללו
שתי אצבעות לכל גד הוי עיבוד ומטבילין לה כלים ואחי כתי תכש טומאה
דחוריית היא: גרגותני סל גדול מאד שבו מסננין בשת הבציר והתינין
לותו תחת קילוח גת וסיין מסתננו ויורד לכור כדאמרינן במסכת ע״ז
שלח החזיר גרגותני לגת: טהורין לה
לקודש והכא לטעמיה דתוקי טעמא גזירה
משום כלי אחין בפיו כשפופרת הנוד ובסל
וגרגותני ליכא למיחש לשכא: לח עלתה
לו טבילה שעדין כשני מקוואות ואין שיעור
לח כזה ולא כזה מעכ״פ מחברן זה
תוך הכוברים זה תוך חבירו: דהא ארעא
כולה מחלחלת והמים הנוכחין כאן כאיל
מבהר גבול ולא תשכחין כמתוכר ובשבון מ׳
סאה במקום אחד: והני מילי לחטרינן
המטביל בכלי אחין בפיו כשפופרת הנוד
טמאין בכלי טהור אלא היכ אחין הכלי המקוין
צריך להטביל: אבל חסרון צריך להטביל
מיגו דסלקי טבילה לגופו סלכלי ליעבד
תוכו ע׳ ימים הנכנסין דרך פיו דכטומאתו:
כן טבילתו סלק כמי טבילה לכלי שבתוכו:
קדרי חלו טהורין לתרומה ולא חלק בין פיו
רחב לפיו קטן: ואם לא טבל כו׳ כלמפרש
לה: ואם אין צריך להטבילו המי המעורבי׳
לקודש ואתא לא לטהר על ידיהן כלים
שבתוכו עד שיהו מעורבין דרך פה רחב
כשפופרת הנוד: והא דרבי אילא דתוקי
טעמא משום חציצה וסל וגרגותני כמי כשאר
כלי דמו והמטביל כלי לתוכן אחין טהורין
לקודש והכא לתוקי טעמא דמתניתין משום
עירוב מקוואות ואם נסל וגרגותני ליכא
למיחש ושהורין תנאי היא: למאן דקאמר
חברים לעמי אנו מוזהרים קוראים זו אלא
יעביל כלי בתוך כלי לחבר דלמא עם הארץ
לא אתי קמן למיעבל ה לכך לתרומה ליכא
למיחש דלמא ידיע עיבור עירוב
מקוואות ולענין כניסה של כלי עמי אם כבר
הוא חבירן אותו: אי הכי קודש עמי על
כרחך מתני דקתני אבל לא לקודש בחבר
עסיקין דלמי עם הארץ מי ציית לך ומי אתי
קמן למיעבל טעמא: תרומ עמי חזי ליה
עם הארץ ותעביל ומשתמש בו תרומ ואח״כ
כך נוהג לכהן: לא מקבלינן תרומה מעם
הארץ שלא נשא הניתו והבדי שהכל מטהרי
את כליהן על פי חכמים כדתנן עכרו
הניתו והבדי והכיסו לו חבית של תרומה
לא יקבלנ ממנו: על טהרת יין ושמן לקבל
פירות יין לנסכים ושמן למנחות כדתנן
נמתני תומר בתרומה שביהודה פחמנין
על טהרת יין ושמן: וכונה כמה
נפעת לימול הבהות ומקשיב לעמים:
כר יוסי דחלו להכנן לא מקבלינן כדתמר
נפסחים בפרק חלו עובדין: ומיהו
לעולם לא נעביל כלי בתוך כלי לתרומה
דילמא חזי עם הארץ ועביד הכי ואתו סולין
את כליהן ומצאתין בהן: דתנן נמתני
דעולין מיטיהו: כלי חרס מציל על הכל
שם מוקף נמיד פתיל בפקל המת אי נמי
המת בני ועסקו בעליה ואחרוב פתוח תון
הנית לעליו ומוציאו כלי חרס כפתח וכלי
חרס חוצן כפני הטומאה דיניו טמאת מגבה ומציל על כל מה שבעליה: שהוא טמא בו׳ הכלי הוא היה טמא מתחילתו קול שנתנו עם הארץ על פי הטומכס:
ובלא שבירתם חוברין ומשקין שבתוכו אם היו מוקף נמיד פתיל בפוהל המת והיו היה

מאי היכ׳ן הכא לר׳ אילעי קסיל למורי היכא כיוהו טוהר כלי חיצון
כשהכניל כלי בתוך כלי למען דמוקי לה מסו׳ חכיל סייך בין בחיצון
בין בפנימי ולמען דמוקי מסוס גזר שחין בפה שפופר הנוד ליכ׳ למיגזר רק
בפנימי דבחיצון ליכ׳ למיגזר דבכל ענין טהו והכי מסתבר לקמן הכי מילי בכלי
טהור אבל בכלי טמא מגו דמהניא טבילה
לחיצון מהני לפנימי ותיקן לו ה׳ רר מלחמן
דמתניתין בחיצון טהור ופנימי טמא וכן
מסתבר ליסבת דקתני מטבילין כלי בתוך
כלי היינך לא סיין כיה טעמא דבבידו
שלכלי לבני חיצון ונס רבה מוקי לי הכי
בסמוך דקתמ׳ והכי מילי בכלי טהור והיינו
מתניתין דמיתוקמא הכי ומיהו רב׳ מפר׳
בפתני מטבילין כלי בתוך כלי בפנימים
טמאין ולא נלה לה חפילו בכלי אחין בפיו
כשפופרת דלפס היו אבוסים טמאים מהכי
סביר דמגו דסלקא לחיצון והשתא לפי
סברת ר״י מיבעי למימר דמתני למימר הכי
מיבעי ניהיו חיצון חלק כך דהתירא עדיף
ליה דתשכח חף בפנימיים סלקא טבילה:
אבא שאול אומר לתרומה וכו׳ ע״כ לחמי
לא צריכן בעבר והטביל והטבילן
קחמר בעבר:
שלא יה׳ בוכ׳ בח׳ לעצמו ושור פר׳ לעצמו
דהא לכך נחמנין עמי הארץ על
שמירת והכי תניא בתוספתא דחגיג׳ ר׳ יוסי
אומ׳ הכל נחמנין על שמירת:
לא מקבלין מנייהו רב׳ פירש דבשעת
הגיזה נחמני לפי שחבירי מטהרי
כליהן ועברו הגיזה והבדי אמ׳ לא מהימנן
ול״ג דפוס׳ בחבירו לא התירו אם לא סיפו
מגו תחילתי כדק חציב ליה בפרק קמא
דביצה ואם היו טהורים בדין בלחו הכי
נמי מסתברי אלא מפסע לחכמים ול׳ יהודה
שוין בטהורים כל ימות הגשם לחזר וכן
מפסע הס״ם כל ישראל אים אחד חבירים
נעשו כולם חבירים בגשם והכי מפסע
בתוספתא בפיסא:
כמאן מקבלין סהדותא מעם הארץ
כרבי יוסי ה״ר אלחנן אומר
דקיימא לן כר׳ יוסי ותיישיב לאיבה לפיכך
מזמינין עכבו בכל עם הארץ חף על גב
דחמרינן כבורו אין מזמנין על עם הארץ
ונס רב מכניח כר תחליפתא לא רבה לומן
עליה ה״ר מפרש דלא כל הרוב ליטול את
הפס להחזיק לעצמו כתלמיד חכם אלא
לומן על עם הארץ בידו ליטול ואין מהן
מחזיקי עצמיהו כתלמיד חכם לענין זה:
ניחוש לשאלה ע״ג מאי סלקא דעתך
דהאי מקצה פשיטא דבעי
טבילה מפוס מגע עם הארץ: כלום

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0047
DFG

בלום מצניח כך פירש כל שטף ישמע שפיר ויטבול ותימה היא למה ישמע בזה טפי מבחולין ומשקין ואי משום דלית להו טהרה במקוה משקי מתי ליכא למימר הכי יכול להזיקו ועוד כי משקין דמטבילין להו ואי לגורכן למה יטבול להו טפי מכלי חרס חלק נרתיק לפרש כלו מצניח בך לפיכך לא ישחול לעולם אחל לא על כלי שטף שישלם מהם ולעולם טמאין לחכירים:

טמא מת הוזה ג׳ וזבה ה׳ נדה ז׳ לטהל דקתמר כי שיילין מטבילין ודכפל

דף לג ועס מעבורת מאכו וכלכות כותים שטבל ודרס מבגדי חבר דלא טמאו שלא משוס עם החרץ ולא חיישינן לטומאת מת וכיון דלא שכיחי לא גזרינן ליה:

ואטבילה לא מסיימנו והתני נחמיה החרץ לומר כו׳ פי׳ רש״י כיון דאמר הזורל מאכו צריך להטביל שאת לא מהימן לאטבולה ובקשיה להר״ר אלחנן מאי פריך ליה ממתני׳ דתין נחמן מטומאת מת הא ע״כ לא קאמר הזורל צריך להטביל רק טומאי ערב אבל טומאת ז׳ לא קאמר לכלי מיבעי לחנן כאמרי׳ תוכי דקאי אהא דקאמר נהדרו כ״ה לכ״ם דמטבילין לכלים ואפי׳ הלא דמי דכיון דמטמא בית שאחי מטמא שאין כלי חרס מקבל מטומאת אהל מ״ש בעי הזאה שלשה וז׳ ואם נשתמש בכליהם נאמי׳ שהם נאמני להניל על הכל שלא נטמאו בית ואמטו להכי פריך אטבילה טמא מת לטהרת כלי נטבילה ממגע טמא מת קאמר שבשאר טומאות מטבילין לפי שהוא טומאת ערב אבל הכא בעי הזאה לכך לא נהדרו תו ב״ה לב״ש דלא מהני מידי טבילה לדברי בית שאחי חיישינן בכלים שלא הניל עם החרץ אותו מטומאת אהל ולהכי פריך למימרא דלא מהימן לומר שהניל מאהל והא תניא נאמן כו׳:

מתוך חוזר שהחמרת עליו בתחילתו הקלת עליו בסופו פירש רש״י תחילתו הזאתו סופו טבילה ולא יצטרך עוד לחזור ולטבול וק״ע דנילף מק״ו מה כלים שאין נאמן על טבילתו נאמן על הזאתו גופו שנאמן על טבילתו אין דין שנאמן על הזאתו ואמר מורי הר״ר כאן לא מהימן בהזאת כלים אלא כשבא לפנינו ואמר שלא נטמאו בית דלא שכיח אבל אם בא להזות אינו נאמן אפילו כלא נופו ותניא נמי הכי בתוספתא ע״כ שבא להזות מזין עליו ועל כליו אחר ג׳ ימים תחילתו בא להזות סופו חזר הוית לך היה לה׳ למיגרס טהרת בית:

ואלו בתוספתא תניא טבילת בית

כלי שנטמא לחוריו בתשקי דמדלוריית שאין לוכל ומשקה מטמא כלי וכגון הוא דנזוד משום משקה זב וגבי כלי בית דף ז׳ כנדה ועבוד ביה רבנן טיכירא לאביה כי היכי דלא ליפרוק עליה תרומה וקדשים דף לח ועס כדתניין פרק אלו מומין:

מקום שנהגו הדש נוכעין פרש״י חוקקין בשולי הקברה בית קיבול והגיבה סביב וכותבין בתוך הקיבול חומץ וחרדל והקשה הר״ר אלחנן מ״ב לתרומה טהורה כו׳ כיון דלטמי החקק מי נרע מתוך תוכו וכדריך לרחוץ ולומ דלכי פי שאתני׳ לחוריו ותוך הכניסה שם נטמא לחוריו לא נטמא תוכו וכית הכניסה נטמא לחוריו שם כן לפירש זה רב יהודה אמר שמואל ורבי אפי אלעזר ונפסקה הן בפירש המשנה ונ״ע:

לעצמו טהרנו הוא יאכלם שהרי כבר מהן וממנעין ובלאו הכי מאכלו טמא: טהרת לך ולו אמת תשאלנו ותשמש בו: חסה לשה בעריכה בעלייה זו: כלום מצניח עליך לפיכך טהרו לו בית שמאי חוכלין ומשקין וכלי חרס שאין להן טהרה שלא בכירתן ואם נחת לחוסרן עליו לא ישמע לך אבל בכלי שטף ישמע לך ויטבילנו: מטבילין להו

תורה אור

אמת הטבילם כלי בתוך כלי: ואטבילה לא מהימנינן דאמר הזוב ממנו נרי להטביל: בגופו מהימן: והתניא פכיותיה: לא הוכשרו לא נרחו לטומאה: תכר שבא להזות ואת רואה לקבל הזאה ראשונה שכבר עברו עליהם שלשה ימים לטומאתו שהיו שלישי: מתוך תומר שהחמרת עליו בתחילה כשבא לפניך להזותו ולא בתחילתו היקלת עליו בסופו להחמינו על הטבילה לפי שהוא נוהר בטבילתו שלא יצטרך לו עוד: כלי שכיטומאתו לחוריו כלי עץ שלו שלא מתכ״ש קאמר שמטמאין מגבן: כמשקין דטומאת דרבנן היא דמדלוריית אין לוכל ומשקה מטמא כלי שאין כלי מקבל טומאה אלא מתכ״ש הטומאה וגזרו חכמים שיהו משקין מטמאין כלי לפי שים משקה שהוא בכלי הטומאה ומטמא כלי מן התורה כגון רוקו של זב ומימי רגלי היולך וטומאת ז׳ מדברי סופרים לחוריו טמאין ושאר תשמישין שבו טהורי דעבדו רבנן היכר להודיע טומאה זו מדבריהם ולא ישרפו עלי תרומה וקדשים כך היא משנת במסכת נדה פרק קמא: תוגנו שפתו הכפולה לנד חוץ ולחוץ לתשמיש: לזגו כגון חוץ התבית: וידיו כלי שים לו בית יד כגון מחבת: נטמא תוכו לפי בטומאה דרבנן כולו טמא: שכוכטו שלוחו ומשיטו לתחבי: ויצבט לה קלי תרגום ותופיט לה: נקיי הדעת לסתניסי: נוכעין מטבילין לוכלים בחרדל או בחומץ שזוקקין בשולי הקערה בית קיבול לשמנו ונוהגה לו סביב ונותנין שם חומץ וחרדל: חין להן לחוריים חין חילוק להם שלחוריי ותוך שלו מטמא לחוד מהן הכל טמא חין לקדשי המקדש חין לקדשי הגבול: תרומ הכלכלת בכל גבול חרץ ישראל: דילמא לחי קדשי גבול חולין שנעשו על טהרת קודש קאמרת ועל ידי מבטיך זו הוזכרתי דבר שמעתי מדבה בר מבוה רבים דבר נחמן:

ונפסקה

שיעשה בפנינו שלישי ושביעי אלא אמר אביי מתוך חומר שהחמרת עליו בתחילתו היקלת עליו בסופו: אחורים ותוך: מאי אחורים ותוך כדתנן כלי שנטמא אחוריו במשקין אחוריו טמאין תוכו אוגנו וידיו טהורין נטמא תוכו כולו טמא: ובית הצפטה וכו׳: מאי בית הצפטה אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שצובטו וכן הוא אומר ויצבט לה קלי רבי אסי אמר רבי יוחנן מקום שנקיי הדעת צובעין תני רב ביבי קמיה דרב נחמן כל הכלים אין להם אחורים ותוך אחד קדשי המקדש ואחד קדשי הגבול א״ל קדשי הגבול מאי נינהו תרומה והתנן אחורים ותוך ובית הצבטה לתרומה דילמא לחולין שנעשו על טהרת הקודש קאמרת אדכרתן מילתא דאמר רבה בר אבוה אחת עשר מעלות שנו כאן שש ראשונו בין לקודש בין לחולין שנעשו על טהרת הקודש אחרונות לקודש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש: הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקודש: קודש מאי טעמא לא משום מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה באחד שהיה מעביר חביות של יין קודש ממקום למקום

ונפסקה

כלים דף י ניד דף ו נכוכו׳ דף לח נידכו׳ דף מ רוש כ

ונפסקה רצועה של סנדלו מלרס הוב היתה ונטלה בידו ומתוך כך נפלה לתוך החבית: רבי חנניה בן עקביה אומר כל מקום שנזרו חכמים על דבר על מעשה שיהא לא נזרו אלא כדומית המעשה וכאותו דבר הילכך בקודש היה מעשה ובקולם נזרו: אלא יעמוד בגד זה על הרגלין כו': בקרקע מסומעשה שהיה בספינה כדלקמן וכל ספינה מהלכת בחוץ ונזרו על הטורפות כולן אבל מעבירין על הבשר הוחיל ורגלין נוגעות בו: שלא בידען ולא בשאר טהרות אבל מעבירין על פניו ועומד בגד זה ויורקס לגד אחר: כדית את תחום והמהילו עלין ונטמאו: לילבי להו סנדל טמא הא לאחר ביבית: סתומה מאי: ומשום נזירת דעם הארץ שמ' ניתן עליה רוק מפי עם הארץ בשחר אותו: הא לאו מכת הוא ולא לישמע בכך: עדיין לחה היא ומטמאה משום שמא זב הוא וכמסכת כלה תנן זוב וקרוב מטמאין לחין וזין מטמאין יבשין: לחטת לתת בתוכו אפר פרה: יטבול מיד שכל תשמישי פרה העשויין בכלי המקבל טומאה טעונין טבילה וקול' סיערים שמשו יפתחנו בהן לפרה כדלקמן להוציא מלבן של נזוקין שהיו חומרים במעורבי שמש היתה נעשית: ולרבנן טבול יום כשר הם דנפקא להו מריבויא דקרא והוא הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מכלי בטהור עפקין ואתי לכתוב לעיל מינים ולקח חוב ושפל במי מים טהור למה לי למיכתב ולמיכתב והוא הטהור ליכתוב והוא על הטמא שלא טהור כל דהוא ואשכחן טבול יום דזקוקי טהור לכתוב ורבן נמיס וטהר: יטבול מיד ואין צריך לשמש טומאה מחמת שהרי טומאה ושומדת כנגדה בפרה ואוכל למה לו טבילה וכיון דאין לה טומאה אין היכר לנזוקי בטבול יום שכן: בשלמא לרבי יהושע המצריכה לטמא היינו דאין היכר לנזוקין שהרי טימאוהו טומאה נאורה הצריכה שמש ואין ישתמשו בה טבולת יום הוי היכר: אלא לרבי שיעור שיהו מצריכה שלא טומאה זו: מי אמרת בשלמא הצריכו חכמי הערב שמש בשלמא נטבילת כלים הנטהרים בטהרה ולא כמתני' היינו דהכא לא מצריכין לה היכר עשוה

יטמא ואחר כך יטבול והוינן בה דחתכה מאן אילימא דחתכה למה לי טבילה ואלא דחתכה עם הארץ בהא לימא רבי יהושע יטמא ויטבול הא טמא וקאי ואמ' רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמוא לעולם דחתכה חבר ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימ' מקמי דלינמרי' הא לאו מנא הוא אלא בתר דגמריה מיזהר זהיר בהו לעולם מקמי דגמריה ודילמ' בעידנא דגמריה עדיין לחה היא טבילה אין הערב שמש לא מתני' דלא כר' אליעזר דתנן שפופרת שחתכה לחטאר' אליעזר אומ' טבול מיד' יהושע אומר

ונפסקה רצועה של סנדלו מע"ג לגבי טומא' כתיב כלי והאי רצועה לאו כלי הוא מדלא קתני עריכין ליה לטלטל פרק כשו' קשרי חבלים דף קיג כתיב רב יוסף מיפסיק ליה רצועה דסנדלא ומוכחת דאסור לטלטלה מלמא לאו מכח הוא כריך למיתב כגון לנשתייר בהך רצועה דליכא למכח דשריוט יכול להחזירו ומיהו בירושלמי מצינו ונפסקה סנדלו:

לא יפנ' אדם מי חטאת ואפי' כדבן דלא נעשו כמעשה שהיה מ"מ לא תחמור מיהא לקדש רק חטאת: מת תחוב בקרקעי' של ספינה וכן מת' פרק דס' חטאת מי חטא' שנטמאו דף פח מטהרין שכונדה מקבלת הוא' כייכו כשאר טומאו' שכל בטומאת מת ניפסול:

לעולם דגמרינהו חבר הכותב לחכול על טהרת הקדש דע"ה אינה שתיהו חוכל על טהרת הקדש רק על טהרת תרומ' שטהרת סומאה היא לחכל הקדש ואי אין ניזורא דחבר טמא מוקמינן ליה בע"ה ממש והיה קשה לחודי לחודי מוקמינן הכי לוקמי אפילו בחבר עמ' וניטו' מחמת הניזור דמשקה ניכו וניטמא הכל מחמת סידים דסכיות הן ונראה לו דידים שניות הן אין להסיר דלורייתא רק דרבנן וידים מטמא כלי ומשקה דרבנן והוה לי' מעלות בתרייתא ולא קמייתא:

טבילה אין הערב שמש לא מלא תנא בהדי' וכי תימ' ל"ל היינו חומר דלתרומה טבילה מיהא בעינן ול"ל דליכא למיטעי בהכי דאם כן למא בהדיא נדייקין טבילה לתרומה והערב שמש לקדש ה"ל תלתן:

שפופרת שחתכה לחטאת והא דתמרי' כל מעשיה היו נעשין בכלי גלגלים כלי מתכות כלי חרסית והכא שפופר' של עץ הוא וכן תנן בגלוסקי שהניחה מגולם ומנחה מכוסה ופתם גלוסקי של תרם פתם דוקא בשעת עשייה בתוך ג' ימים לפי שהיו מקילים לעצמם במערבי שמש היו מפחידין כה שאר חומרות דלא לגלגו פם טבול כשאר ימים אין לחוש:

מטמאין היו את הכהן השורף את הפר' פרש"י נוגעים היו בו שרץ לך בתוספת' לא משמ' לי' רק בשנגע עצמו לחוד והכי תניא בתוספתא כל' ימים היו אחין הכהנים רגילין לפרוש חימנו וכו' השמיני היו נוגעים בו ומטמאין אותו ומזורין ומטבילין אותו ונעשית בטבול יום ול"ל התוספתא מעשה בנזקוקי הכהן שכיקש לשרוף את הפר' והי' רונה לשורפ' במערבי שמש ושמע ר' יוחנן בן זכאי וסמך ידיו עליו ואמר לו אישי כ"ג כמה נאה לנלטיות כהן גדול ירד וטבל כו' נהי שאין הנזקוקין חומשין אות' טומאה מה שנוגעין בו עכשי ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו בו כל ז' מכל מקום הכל רואין לנזרי חכמים שמגע ע"ה מטמא ונגעו בו כזה שים לעשותה בטבול יום:

עשאוה כטמא מת נד' שלו כלומר לבתר דזקפוהו תימ' ה"ל טבילה לא לכתי תיכתי למיתר דלף לתחר הזקה נעי טבילה כדמפרש בפ"ג דמנילה דשני יצא

עשאוה טבילות יש לחלק לשני הזקה ולחלק לתחר הזקה:

יצא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו פרק ר׳ עקיבא׳ עבידנא ק״ו
ומה פכין קטנים שטהרו בזב כו׳ שאין להם תוך הרחוי למנע בשר
בזב טמאים במת מפני שטמא במדרס מינו דין שטמא במת והקשה הר״ר
לברכה מכל הכלים ליעבד ק״ו שאין בני מדרס כדאמרינן הכא עמוד ונעש׳
מלאכתינו טמאי׳ במת מפני כו׳ ועוד קשה
להר״י ליעבד ק״ו מכלי חרס גדולי׳ שטהורי׳
נג׳ מפני שתורים במדרס הזב כפרק ר׳ עקיבא
שאין צמיד נתיל עליו בטומאת מת משנעי
קרע מפני כו׳ וי״ל דלא דמי לכל הכלים הת
דלא מטמאו מדרס לאו משום דכלי הן אלא
משום דלאו בני מדרס נינהו דלא שייך שם
וכן כלי חרס גדולים דטהורים במדרס
וטמאים בשאר טומאת הזב משום
טומאת מת וארץ דאמר לקמן
כל כלי ערב לכל טומאת מדרס לאו מטעם
תוך הוי אלא מטעם מיוחד ליסיבה הילכך טו
מפני שטומאת מדרס וסוף דינו לב יטמא
בזות כיון דלית ליה תוך לכל השתא עבדי
ק״ו מפכין קטנים שטהור בהם מגע והסט
שיפנו בכלל גדולי ושייך ביה מטעם תוך
והכא טהור מטעם נזרת הכתוב דכיון דלא
שייך ביה מגע בשר הזב גם מגע ערו
ומשכבו לא שייך ביה ואור אפילו הכי הן
לטומאת מת בגדולי כ״ש דמפקדים שם גם
טומאת זב כגון מדרס שיטמא במת ותו לא
שייך לחלק שכן מיוחד ליסיבה דהוחיל
ומהכי הו יחול ישוב דלא שייך לפכין קטני
מטעם תוך ואפילו הכי יהו טמאים מדרס
הזב הוי הק״ו ונעמוד הוחיל ולית להו טומאת
תנך דסייבא בהו הר״י:

שאם נגע טבול יום במקצתו הקש הר״ר
ניסים גאון דמשמ׳ הכא דהתקדשו
בכלי מדמהני בהו ברוך ואלו בשלהי פרק
טרף בקלפי ביומא נתפזרו לו קב נחלים
מכבדין למחר והיכי מכבדן הא מפסיד
בקדש ותיר דבירושלמי דמכילתין מוקמי לה
בשל יום הכפורים שהיה דהכא וחס לשון
ירושלמי רבי יוסי בר חנינא בשם רבי יוחנן מפני מה אומרים שירי מנחות מחברין את העמן מפני שמקדשי לכלים ר׳ לחש אמר בשם ר״ל יודעים היו שכלי שרת
מחברין מה נהו להעיד על הסלתות על הלבונה ועל הקטורת ועל הנחלים ניחוש קטנת גחלים מאי מ״ד גון תיפתר בנחלי של יום הכפורי שכחתם
שהיה חותר היה מכניס מבעוד יום לא כל יום לא כהיה דתנן נתפזר ממנו קב נחלים מכבדו למחר ומיהו הר״י היה מפרש הירושלמי הני נחלים מאי בלומר למה
פוסל את כולם כיון שיש הרבה שאינו צריך ומוקי לה בשל יום הכיפורים דהכל צריך וה״ק דאמר לסוקומי במחתה של יום אחד מושם דלא עסיק ליה מי מחתה
של כסף שחוק בה קדושה מי לא וכלי שרת מחברן משמע כל כלי שמכניסין דומיא דלבונה וקטורת וכ״ת הם אומרים נסמוך דמדרבנן מיהא מפי שאינו צריך
לכלי כאי מצרף היכא למימר היינו למאן דאמר צירוף דאורייתא הכל לאמר צירוף דרבנן לא יועיל כלום והשתא דאתינן להכי גם מה שהקשה הרב ר׳
ניסים יתכן דכלי אינו מצרף רק הראוי לו ומה שאין צריך לו כו׳ ביום אין בכך כלום שם מפסידו ור״ת מתרץ דכלי שרת אין מקדשין שלא לעשות לו קבר ל״ר
שלחנן דפלוגתא היא שילהי לולב וערבה ויש אומרי׳ מקדשין פ״ק דמנחות ובהתודה היכא מתן דמוכח מן ולקחו את כל כלי שרת דאין מקדשין שלא לעשות
ופלוגתא דאמוראי הוא דהוי דלא מקדשין ותנאי ו״מ אחת דכתוב היכא קדושה כ״ש לותה שמערה בה ונתפזרו לו קב נחלים דמכבדין למחר מיירי
במחתה של כסף וקדשה להר״ר שלחנן דהא מוכח מקדש את דבר הראוי לו ולא ידענא מאי תיובתיה דהא מוריד נחלים מן המוכח למחר פליגי בה רבי יוחנן ור״ל
משמע דלא שייך בנחלים דאי למוכח:

והא דרבנן הוא משמע הא לאו הכי הוי שייך ספי׳ צירוף דאורייתא מדלא קדייק רק מהוסיף ועוד מדקאמר ממאי דשאי מדרבנן מנלמ׳ דמית ליה
דאורייתא וכן פ״ק דפסחים והבשר כל טהור יאכל בשר לרבות עניים ולבונה וכן בפרק קמא דחולין אלא מסיפא כל טהור יאכל בשר לרבות עניים ולבונה וכפרק כל הפסולים טמא שאכל קדש לפני זריקה אל תאמר לזקה ואל תאמר לינו לזקה מאכל
בשומאת בשר דכתי הכל לזקה דאמר קרא והבשר כו׳ ואמר מר לרבות עניים ולבונה מלמ׳ עיקר קדש לשכי הוא דאתא וכפרק כל שעה והבשר לאה לי לרבות
עניים ולבונה בשר לאה לי לרבות תמורין כו׳ והא דקאמר בזבחים שילהי כ״ש והאמר מר והבשר לרבות עניים ולבונה ומשני לפסול בעלמא התם מדאורייתא
מיהא הוי פסול להקרבה ולא קאמר דהני פסול אלא לאפוקי מיהא דאמר מר עניים כפסחים עניים ולבונה בני קבלת טומאה נינהו כי חולין
נינהו אלא מעלה דאורייתא מיהא הוי ומעלה דלאו דאורייתא הוא ובני לית ליה חולין ובני מיית התם הערב שמש חולין בשרה כפרתו כו׳ והני בשרא חזי
אלא מעלה דאורייתא הוא דהא׳ בהערל מפיק ליה מקרא דקאמר ג׳ קרבי כתיבי והשתא משמ׳ לעולם הוי צירוף דאורייתא בני עניים ולבונה וכי קאמר
הכא דהם׳ בפרק הקומץ דהכא לאו עניים ולבונה שמן מקבלין טומאה כ״ל דר״ל בכל הכא אלא דמדרבנן מכל מקום לא פסיק ליה כיון דעני
חולין לא מקבלי טומאה דאורייתא אפי׳ בהכשר מי לאו ית׳ דקרא מס כן מיהא למימר דלא מרבינן אלא בהכשר וכי קאמר בפסחים אלמא צירוף דרבנן
דעדותו דרבי עקיבא דרבנן אכל עניים ולבונה לעולם דאורייתא ולא כפרש׳ דצירוף התם צירוף דרבנן ולר׳ עקיבא דעני ולבונה לאו בני קבולי טומאה נינהו דאורייתא דלאו אוכל הוא לא יתכן כדפרי׳ בכל הני סהכא אתי ונם משמע דמשמעתין לא משמע הכי אלא לייק לצירוף דרבנן מהא דקתני

ריש׳ העיד רבי שמעון על אפר חטאת וכו׳ ואפר :

עשאוה כטמא שרץ לעולם בעלמא עשאוה כטמא שרץ לענין הגעת
כטהר ואפי׳ הכי מיכא היכירא לפי שספופרת של חטאת עשאן כחילו נגעו
בשרץ לענין מניין ראשון ושני הילכך מי לאו דפרה נעשית כטבולי יום ו
אלא מעתה אלא עשאוה אלא כטמא שרץ לא
תטמא מדם דהא טמא שרץ לאו אב
הטומאה הוא ואינו מטמ׳ אדם אלא מגיעו
טומאה לאדם וכלים הנוגעין בטמא
שקיבל טומאה מאחרי׳ חון מטמא מת שכ׳
והנפש הנוגעת תטמא על הערב :
כטמא מת כחילו נטמא במת שמטמא אדם
לא תידצו דכר בפרה אף על פי שאינו כך
מעלות הרכה בשביל הזילזול הזה שהיו
מטמאין כהן השורף לעשותה טבול יום
לא תדצו בגזרות מעלותיה דכר שהיו
מניו בסוס ואם כשמורת שעתו כך
כלי הנגמרין בטהר כטמא מת הרי אין לך חדום גדול מזה : אלא אמרו קודרו מטמ׳
מושב כלומר לא נתנו טומאה בפרה לכלי
שהיו התוי לטומאה כגון לומר קודרום
שהיו מיוחד ליסיבה והיו נעשה אף
הטומאה במושב הזב כפרה אבל בכלי
חרחי לקבל טומאה חידשו בה לעשו שהיו
נוגע במת כנוגע במת: תניא אמי סתם :
אשר יטמא מלשון קרינן אשר יטמא למדנו
שהיו מדבר אלא כאשר מיוחד ליטמא שם
תניא : יוסיף רבי עקיבא על אפר חטאת שנגע
העיד רבי שמעון על אפר חטאת שנגע
טמא במקצתו פסל את כולו: לבונה ונחלים
אף על גב דלאו אוכל הוא מכשרתן לטומאה : פסל את כולן לפי
שהכלי מקדשן יחד ואין עבוד מדקדקין היאך
מחלתי ריש על אפר חטאת כו׳ והיאך
ואמי על כרחך דרבנן היא דאי מקרא דרבי
חנין ליכא למילף אלא קדשי מזבח אבל
אפר פרה לא :

פסחים דף יומא דף

דף כה

דף פד ופס

דף פה ופו

דף פו ופס

דף פס ופס

דף פס ופס
דף לד
דף לה
דף מו

דף עה

דף כד

לא נצרכה להני שלות דרבי עקיבא דמדרבנן אלא לפולת של שירי מנחה :
דאלו מדאורייתא הצריך לכלי דומיא דקטורת שכשם דשירי נה קרא כלי
מצרפו ושאינו צריך לכלי כגון שירי מנחה שאין לכלי תכילת כאן אין הכלי מצרפן :
מתי תיכף למיתר הרי צריכין לכלי : קרטבלא עור שלוק: ופליגא היא דרבי
מנין למיתר לעיל נירוף דאורייתא
מדרבי חייא בר אבא : מחוסר כפורים תורה אור

כזר לתרומה ופסול לקדש בזבחות ילפינן
לה מקראי בפרק הערל : שליבי שפסול
בתרומה כדתניא לן קל וחומר במסכת
פסחים ומה טבול יום שמותר במעשר פסול
בתרומה שני שפסול במעשר אינו דין שיפסל
שליבי בתרומה: אינו דין שיפסל רביעי לקדש
ת"ש דין הוא הדין להיות כנדון אם כן
קולא ת"ל שירי למדנו שליבי לקדש מן
התורה והיכא דמיפריך קל וחומר לא
אמרינן דין הוא הדין להיות כנדון
כדאמרינן בבבא קמא ולמאן דאמר כמי
אמרינן דין הוא מעלות דרבנן ניתנו ולאו
דאורייתא והאי דנקט ולמדנו שליבי לקדש
מלתא בעלמא היא דאמעינן דשליבי
לקדש מן התורה הוא : מי לא עסקינן כו'
מי לא מפיק מע"כ נמי מהאי קרא : דנגע
בשני דהא מסכתן דתיקרי שני שמא דכתיב
כל אשר כתוכו ישמא והוה ליה להכלי רחמנן
ומה שכתוכו שני וקרי ליה טמא וקתני
דקתני הכשר יטמא בכל טמא בשני
והוה ליה שליבי לא יאכל והאי קרא בכשר
שלמי כתיב: בחיבורין שנו מתניתין דקתני
יד מטמאה את חבירתה לקדש כגון
שכתוב שהיד הטמאה נוגעה לטהור כיתה
טהורה נוגעת בקדש דגזור דנגדילמ' אתי
למיגע טמאה בקדש ולמאן דאמר פסול
לקמן לפסול דמעלה בעלמא היא : אבל
אלא בחבורין שלאחר שפירש מן הטהורה
חזרה טהורה ונגעה בקדש טהור ואין יד
מטמאה חבירתה לעשותה תפילין שליבי
לפסול : יד נגועה אף על פי שאין בה
מעקין : לטמא את הקדש לעשות רביעי :
רבי יוסי בר יהודה אומר חבירתה פוסלת
את הקדש אבל לא מטמאה : מי אמרת
בשלמא שלא בחיבורין קאמר דמטמא
היינו רבותא דנגועה ואע"ג דנגיעה היא
כשנגעה בזו ואין לחוש שמא נגעה היד
הטהורה כמאכין שבטומאה שאין רשאוים
אדם לגזור טומאה בטהרות אלא מדבר
שכן הוא מתחילתו אבל בחיבורין קשה
דמטמא היא מדרבנן ואמאי חשיב ליה
מדאורייתא : אלא בחיבורין כגון שנגע
בשני בלבד ואין בו כזית בראשון ואי
אמרת בחיבורין אין בו כזית בראשון
מאי איריא שני אפילו ראשון נמי הא
אמרינן בפרק שני שמואל
אחד

מטמאת מדרבנן דתיכ' קודם שלח חול כתרומה כהתכלית שאין מועלין בחפר דף כב ופס
פרה וקתני הוסיף ר' עקיבא דאמעי דהוי דרבנן כמו ריבוי כדדייק הכא
והשתא אתקומתא דרשה דמייתי בכולי הש"ם והבשר לרבות עבי ולבונה כו'
דפרק המנחות והנסכים דאי לרבנן הא מצעי אלא בשר בשר שמיטה ים דף נט ופס
לה פרוון ומיהו יכילנא למוקומי כרבנן
ובהוקדשו בכלי וכדמוקמינן לה בפסחים
אלא מיבעי לרבות דאלו קאי רק אלבונה ואלו
מעשים וכן בריש התנחות והנסכים פירש נ"ל
בשם הר"י דעיקר קרא לא קאי רק אלבונה
אבל מעשים לא הוי רק מסתכלא בעלמא
והשתא סתרתיה ולא שייך הכא ואין להביא
ראיה מהא דלא תניב עשים בפרק שני
דמעילה כי תני הוא הוכיח ליפשל בטבול דף יב
יום ובמחוסרי כפרה משום דלא שייך ביה
פיגול אף בהולכה ובהקטרה דלא קרבן
גמור הוא :

דאורייתא יש לו תוך מצרף הקשה הר"ר
אלחנן מאחר דלא קאמר כגון
שנכנסו בכלי אחר דאורייתא כלי שרת מצרף
אלא של חול דבכיון דומיא דכף אף על פי
שיש לו תוך וכ"ש :

בגיון לרביעי בקודש שהוא פוסל פרש"י
ולמ"ד דין הוא מעלות דרבנן ניתנו
אלא דאורייתא והאי דקאמר ולמדנו שליבי
מן התורה מילתא בעלמא הוא ולא קאמר נמי
מק"ו שלא מלתא בעלמא הוא ובפ"ק דפסחים דף יא
גבי הניח דר' יוסי ור' שמעון דאין מצקה
מטמא בחולין ואין טומאה עושה כיוצא
בה היכי מצכחן רביעי בקדש אלמא ודאי
דרבנן הוא ומכ"ש רחיים דמכילתין תשיב נפי
מעלות דרבנן בתרייתא וקשה לה"ר ר' לרבי
חנין דאית ליה נירוף כלי דאורייתא וקתשיב
ליה גבי מעלות דרבנן ולר' יוחנן דאית ליה
נירוף דרבנן הוא מוקי לה כרבי עקיבא
ור' עקיבא סבר שליבי בחולין דאורייתא
ומש"ה רביעי בקדש נמי דאורייתא קרי
כאן והכשר יטמא בכל טמא לא יאכל
דמי לא עסקינן בנגע וכו' ותירץ הר"י וקרי
להו דרבנן משום דלא מצכח לה לחולין
שנעשו על טהרת הקדש וכן"ל דמצכח
לה לרביעי בקדש ע"י עני ולבונה דטהרין
ע"י תיכת הקדש ופי מטבעי לי לר"ל בגריד
על מנחות לי מוכין כו רחיים ובכי מי לא
דלי מהני תיכת הקדש למנות בו רחיים ובכי למ"ד אין חוכל מטמא חוכל
פשיט לי הא דהיה ק"ל להר"ר אלחנן לפר"ת דמוקי לה ע"י עני ולבונה וכי עדיים
מחוכל גמור הוא דלא מהני תיכת הקדש למיתני כיה רחיים ובכי :

בחיבורין שנו פרש"י שנטמאה שהיד טמאה נוגעת לטהורה היתה טהורה
נוגעת לקדש וקשה לפי' דמ"ש הכנייה תוכה טמא כלל והקדש
טמא מחמת נזירה שמא תגע ברחשון הטמאה ואמאי קאמר ובקדש יטבול
שתיהן יטבול טמאה ויש לומ"ד דקסבר טמאה ידו את חבירתה טהורה
ולקדש בתחילתו הצריכו חכמים להטביל שתיהן שמא טמאו שתיהן ועי"ל בחיבורין שנו היד לחתר נוגעת בספר הפוסלה ויד האחרת הנוגעת בה תדון בחילו
נגעה בספר דנזירין לה שמא תגע וכן הא דתנן לקמן יד מטמאה חבירתה ועושה חותה שניה בקדש מוקמינן לה כשמעתיה הכי לפי מאי דס"ד לרבי רבי
יהושע היד מטמאה חבירתה להיות שניה ומאיזה טעם לא תהיה שלישית אלא מטמאה ולמאי דנזירין שמא נגעה בספר עצמה ומפי לא נגעה היד הכנייה טמאה שמא
נגעה בספר ותניא בתוספתא המטביל את ידו לחתר מהן כל טהרות שעשה טהורה עד שלא הטביל את הטמאה טמאות שהיד מטמא חבירתה לקדש מטביע
דלא נגיעה מטמאות לה והשתא יתכן דהוי מעלה לרבי יוסי שהיכה דלא בעי לתרומה דכתרומה מין יותר מטלישי לכן היכא
מטמא רק קדש דעושה רביעי ולית ליה יד מטמאה את חבירתה להיות שניה אלא מטמאה והקדש הר"ר אלחנן דמאי מהני מעלה בתרומה
היה יד מטמאה את חבירתה דם"ל כיון דאין נופו נטמא אלא מאב הטומאה גם ידיו נמי לא קמ"ל :

אלא מי אמרת בחיבורין אין וכו' מאי רבותא ואי משום תרומה דלא מטמאה לחח בחבורין לא כתית להו רבותא אלא רבותא לקדש :

אחר ידו ואחד יד חברו לפסול להטיל ומטמא יד חברו דיו לומר דוקא יד מוקי טעמא משום מיחלופי יד טהורה ביד טמאה
לפיכך כי היכי דידו טמאה מטמאה קדש דשניה היא לחח טהורה נמי וכן משמע בסמוך כי הדר ביה רישא לקדש פירוש להרבין לפסול אבל לא לטמא
משמע דמעיקרא סבירא ליה לטמא בשני שמואל :

תתן

דף יד ומס דתנן כל הפוסל את התרומה כו' קשה להר"י דלעיל בפ"ק דשבת תוספתא הבלות מחמת ספר פוסלות את התרומה מפני דרבי פרנך דאמר וכו' אלו קאמר לפילו כל מילי נמי דפוסל את התרומה מטמא ידים כדתנן הכא וים לומר דספר נמי דרחמנן ואחר כך כל אחר מילי ועוד יש לומר דלרבנן לינטרך התם דפליגי עליה דרבי יהושע ואיכא טפי נראה לומר דלא רבי יהושע לא קאמר אלא לקדש כדמשמע כו' שמעתין אבל לתרומה לא וכי קאמר בסיפא דמתניתי' אמר ליה ר' יהושע והלא כתבי הקדש שניים מטמאין את הידי' אמר ליה אין לומדין דברי תורה לולי ומאי קא מקשי להו הא אין כו' מנלה דכתבי הקדש מיירי לא לתרומה והיינו דכל הפוסל את התרומה דוקא לקדש התם לא קאמר אלא סיועא דמלתא קיימין בה ליתן טעם על דבריו למה שנו עושה שני דה"ג מניינו בתרומה כ"ש לקדש אבל קדש אבל לקדש אבל לתרומה מאי שייעת מייתי למילתיה מכתבי הקדש פרנך דאמר התם משום דרבי פרנך כל התורה כ"ת ערוס כו' ותירץ הר' דכספר נמי היכא דלא שייך דר פרנך קאמר ליה כגון תפוצות של תפילין עם התפילין אבל מכתבי הידות קשה להר"ר שחנן כ"ש לחולין מניינו לשני עושה שני ועל ידי משקין ופריך מעתה תחילה הוה ואמאי לא קאמר ליה שמטמאים את מכרתה כי הכא ויש לומר דאיכא למימר דלא קאמר לה משום דאיכא למימר ליה כי תשמשת ידים לכך לה חם להניח סייע מים שאמר מיהו ונ"ע ספר לה כעין למימר מניינו שני עושה שני דהתם טעמא רבה איכא משום דר' פרנך ומיהו התם לא כתב למימר שני עושה שני משום גזרה דשמא ר"ת דבר דאמר לילה שרי משקין דתרומה כי אכיל חולין טמאים דהתם נמי ידע הא טעמא של קאמר כיון שלא מניינו טומאה כהאי גוונא כי גזרינן אף ליה הכא והיינו דהתם דקאמר עליי שני לקדש ולא לתרומה בחולין שנעשו ע"ה וקשה אמאי לא חשיב לה נמי מעלות הכי ויש לומר דהתם מפרש טעמא משום תרומה שטהרתה טמאה היא אבל הקדש אף לאו משום מעלה היא הר"ר שלחנן ומיהו למאן דלית ליה התם דאהדר ליה הכי דבי שמאי לבי הלל ולא קאמר אף אנן לא אמרינן קאמר התם אמרי ניהו ואליבא דר' יוחנן אף אמאי לא חשיב ליה ויש לומר דהיכא דאמר לא בשר משום דורין נמי תרומה אבל לא נמי קדש הילכך לא שייך למימר כאן מעלה ולובמתו מניינו נמי ויש פירקין בירושלמי נמי חומר בקדש לא היא נשם רבי יוחנן מפני שאוכלי תרומה זריזין הן ואוכלי קדש אין זריזין אף אנן נימא קומי ר' חנינא אוכלי תרומה זריזין הן ואוכלי קדש אין זריזין אלא הכי קאמר הוא מעלה אלמא לא משבחינן ליה מעלה בדבר התלוי בזריזות:

לא צריכא דתנא לן חבירו כפיו אלא ליפסל להר"ם אם איתא כו' אמאי דהוי כפיו נמי מקבלי טומאה ואפי' מדרבנן לא מקבלי טומאה ולהכי נקט כפיו ורומה לו הוי כפיו דדים תולין כגון שנדק קרומית של קנה וזחפו בם משום דהוה כפיו כלי עץ דלא מקבלי טומאה ואפי' מדרבנן לא מקבלי טומאה ס"ז ורומה לו הוי כפיו דדים תולין כגון שנדק קרומית של קנה וזחפו בם משום דהוה כפיו כלי עץ דלא מקבלי טומאה וכי תימרין נהמוכר

דף ג ומס את הספינה דף סא ל"ג נחתומין טמאין מע"ג דלית ליה בית קבול כלל התם טעמא מפני שמשמשת חלם ומשתמש חלם והיא דטבלא המתהפכת טמאה

דף סו

דף נו

דף ה ומס לקדש נזור נזרין שמא יעבד כילדו שבחוך פיו וכן פירש רש"י ועוד היינו כולהו לפרש דילמא כגון ברוק פיו דמזיב מעקה בפרק

דף נט ומס כתלה דעירובין גבי מכל לבילה כילים מסוכנות:

שבירושלמי נמאנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה בשעת הבציר כל ימות השנה נמאנין בשמירה ואמר הר' מנחם הכן יתכן לפרש דמי בלא הקדים בשעת הבציר הוה ליה חולין וכשעת הבציר פקע ליה טומאה ע"ה וכי מצוי הרבה לגבי יחידי לגבי רבים וכגון שירוצ לגו שחולין שיחדן וכי מקדש ליה למיזל שמיה קדש עליו ומע"ק היה מזהר לשומרו בטהרה וכן מניינו בני תרומה בשמוך דע"ה מניח תרומה של כל יומות השנה בשעת הבציר ותניא בתוספתא לעיל ותניא בתוספת' דעבי' שמיר החבר שהיה ומפילו בחבר עצמו משמע בגמרא שיהבנה לשנה הבאה:

סרנועה

אבל יד חבירו לאו' יוחנן אמ' אחד ידו ואחד יד חברו באותה היד לפסול אבל לא לטמא ממאי מדקתני סיפא שהיד מטמאה חבירת' לקדש אבל לא לתרומ' הא תו לטהלי הא תנא ליה רישא אלא לאו שמע מינ' לאיתויי יד חברו ואף ריש לקיש הדר ביה דאמר רבי יונה אמר רבי אמיאמר ריש לקיש אחד ידו ואח' יד חברו באותה היד לפסול אבל לא לטמא ולפסול אבל לא לטמא תנאי היא דתנן כל' הפוסל בתרומה מטמא ידים להיות שניות ויד מטמא חבירתה דברי רבי יהושע וחכמי' אומרי' ידים שניות הן ואין שני עושה שני בחולין מאי לאו שני הו' דלא עביד הא שלישי עביד דילמא לא שני עביד ולא שלישי אלא כי הני תנאי דתניא יד נגובה מטמ' את חברת' לטמא בקדש אבל לא לתרומ' דברי רבי' יוסי ברבי יהוד' אומר אותה יד לפסול אבל לא לטמא: אוכלין אוכלים נגובין בידים מסואבות כו': תניא אמ' רבי חנניה בן אנטיגנס וכי יש נגובה לקדש והלא חיבת הקדש מכשרתן לא צריכ' כגון שתחב לו חברו לתוך פיו או שתחב הוא לעצמו בכוש ובכרכר וביקש לאכול צנון ובצל שלחולין עמה לקדש גזרו בהו רבנן לתרום לא גזרו בהו רבנן: האונן ומחוסר כפורים כו': מאי טעמא כיון דעד האידנא הוו אסיר אצרכונהו רבנן טבילה: מתני': חומר בתרומה שפיהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבל ממנו אבל מניח לגת הבא ואם אבר לו הפרשתי לתוכ' רביעי' קדש נאמן כדי יין וכדי שמן המדומעות

אכל יד חבירו לא נגעת יד חברו לא טומאת: בתותה יד לא נגעה יד הרחוקה יד חברו אכל הסניי תימה מטמאה יד חברו: ולפסול את הקדש הוא דאמר יד מטמאה חבירתה אבל לא לטמא: הא תנא ליה רישא ולקדש מטבילין שניים: אין שני עושה שני אין יד סניה עושה את חברת' שנייה: מכלל דשמעי' לר' יהושע דאמ' יד מטמאה את חברת' כמות: ודילמא לא שני ולא שלישי דלית להו דין מעלה דמתניתין אבל מתניתין מאן דלית ליה תפילו לטמא לית ליה להטי קאמר ידים לעולם שניות הן לפיכך חיין לטמא את חבירתה: וכי יש נגיבה בקדש והלא חיבת הקדש מכשרת: אלא אין נגיבה זו לומר שלא הוכשרו שלא כשהוכשרו לטומאה ועכשיו הן נגוכין וטומאה הן מקבלין ולא הוצרכה שבתתיו לדבר בחולי קדש נגוכין אלא בחולי חולין נגוכין וחולי קדש: תחב לו חברו כידים טהורות וזה החוכל ידיו מסואבות: מן שתחנן הוא שנאמר בכום מן בכרכר שהן פשוטי כלי עץ ואין מקבלין טומאה: וכיצד לאכול צנון או בצל של חולין עמהן שאין ידיו מטמאות את החולין ואפי' הכי גזור רבנן שלא יאכלם עם הקדש הן תנא ידיו מסואבות בחולי קדש שכיון: לעניין תרומה אף על פי שהיד מסואבת פוסלתה לא עשו מעלה אלא לחולין אבל לא נגע והכי קאמר מתניתין חולין של חולין בידי מסואבות עם התרומה אכל לא עם הקדש ולהכי נקט נגוכין שאלו עכשיו הן מקבלין עליהן הן מקבלין נעשין רחוקין מידי ועוזרין את החולין שניות וכשנוגעין בתרומה שנפיו פוסלין אותה ואת דמסיק אלמא בנגוכין שמעולם שלא הוכשרו וקאמר ליה בחולין מפני שהוכשרו מה לי לא הוכשרו אלא הין ידי מועילו כלום לחולי כיון דעד האידנא מסרי דמקום כיפורי מותי בתרומ' ואסו' נקל וכן מונן ואע"פ שאסורי במעשר שני מותרין בתרומה כדתמרינן במסכת יבמות מוכל זר יתירה זרו מסרתי לך ולא תהיינה: מתני': שבירושלם נאמנין עמי הארץ על טהרת יין ושמן על קודש מפני הקדישו למזבח בשעת הבציר ואמרי' לעיל דאין הקדישו מועיל אלא לדברים הכלים והכניסו לו עמי הארץ לבתן אכ' אכל מניחו עם הארץ לגת הבאה ואפי' יתננה לכהן: רביעית לוג שמן: נאמן דמיגו דנאמן לקדש נאמן לתרומה: המדומעת

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0052
DFG

המרומעות מפרש בגמרא והשתא מתמיה אכל טבל תרומה וחולין מעורבין
שבעים יום מקדימין לטהר את הכלים בניתות של יין כדים של שמן: גמ׳
דגועה של תרע העמים מפסקתן בין גליל ליהודה וירושלם כיהודה היא ואי
אפשר להביאן לירושלם בטהר לפי שגזרו חכמי טומאה על תרע העמים ופשי
של חברים שגגלל. מיכו בת לנסכים: אהל
זרוק אהל המיטלטל וזרק לאו שמיה אהל
לפיות מפסיק בין מחיצת של תרע העמים
וסס גזרו על מחיצה: שוכין תנאים שוכין
בריית בתין הקידש כיכל בשמיד פתיל:
אין מחזיקת אי אפשר פרס: שתיכן מקוששין
שלא ניתן בשפר על עלין: כיזולין
וכשירין לקבלן אחר כך: מדבן מטהרין
יין ושמן למזבח ואי דגועה מפסקת עלמה
מטהרין: שמא יבא תליהו וירק להן שכיל
מיד בה שתיכן מתרע העמים: הגומר את ניתיו
עם החרץ שבא לגמו את ניתיו ושייר ק פס
אחת לטובך תרומותיו ויתנכה לעני כהן
וירתה שלא הוכשרה והכהן יעשה כטהרה
חלמא בשעת הגיתות והכלים אין כאחיו:
בחפלי שכבר עברה זמן הגיתות לרוכה
דעלמא קתמר דלא אסיימן: כשל בית חבין
אפלי הוו: כגלילא שבו ומתניתין דקא תני
כיום ד׳ דמיימי כיהודה קאי דקתני רוב שביהודה
נאמנין על טהרת יין ושמן ועלה קאי
ובשעת הגיתות והכלים אף על התרומה:
יכול
לי רב אדא בר אהבה כגון מאי כאותן של בית אביך רב יוסף אם בגלילא שנו איתיבי
אביי עבר הירדן וגליל הרי הן כיהודה נאמנין על היין בשעה היין ועל השמן בשעת השמן
אבל לא על היין בשעת השמן ולא על השמן בשעה היין אלא מחוורת כדשנין מעיקרא:
עברו הגיתות והבדי והביאו לו חבית של יין לא יקבלנו הימנו אבל מניח לגת הבאה אם
בעו מיניה מרב ששת עבר וקיבלה מהו שיניחנה לגת הבאה אם להו הגיתות חבר

המרומעות נאמנין עליהם בשעת הגיתות
והבדים וקורם לגיתות שבעים יום: גמ׳
ביהודה אין ובגליל לא מאי טעמא אמר ריש
לקיש מפני שרצועה של כותים מפסקת ביניהן
וניתי בשיד תיבה ומגדל הא מני ר׳ היא דאם
אהל זרוק לאו שמיה אהל דתניא הנכנס לארץ
העמים בשידה תיבה ומגדל ר׳ מטמא ור׳ יוסי
בר יהודה מטהר וליתוה בכלי חרס המוקף
צמיד פתיל אמר ר׳ אליעזר שונין אין הקדש
ניצול בצמיד פתיל והתניא אין חטאת ניצלת
בצמיד פתיל מאי לאו הא קדש ניצול לא הא
מים שאינן מקודשין ניצולין בצמיד פתיל
והאמר עולא חבריא מדכן בגלילא מניחין
ולכשיבא אליהו ויטהרנה: ובשעת הגיתות
נאמנין אף על התרומה: ורמינהי הגומר
זיתיו ישייר קופה אחת ויתננה לעני כהן אמר
רב נחמן לא קשיא הא בחרפי הא באפלי אמ
לי רב אדא בר אהבה כגון מאי כאותן של בית אביך רב יוסף אם בגלילא שנו איתיבי
אביי עבר הירדן וגליל הרי הן כיהודה נאמנין על היין בשעה היין ועל השמן בשעת השמן
אבל לא על היין בשעת השמן ולא על השמן בשעה היין אלא מחוורת כדשנין מעיקרא:
עברו הגיתות והבדי והביאו לו חבית של יין לא יקבלנו הימנו אבל מניח לגת הבאה אם
בעו מיניה מרב ששת עבר וקיבלה מהו שיניחנה לגת הבאה אם להו הגיתות חבר

שרצועה של כותיים מפסקת הקשה הר״ר אלחנן היאך היו מביאין חבר
פרה בגליל לבית הבחירה בירושלם ותו כי נטיא בהבאת
דרך ארץ העמי ושמא הכשיל דרך שם אוכל להביא יין ושמן
לנסכים בעי שבגיל גדול אכל ב״ש היאך עולין לרגל מן הגליל כיון דאפשר
ליה לרצועה נטמא ובעי הזאה ג׳ וז׳ כדאמר
פרק כ״ג בשמיר הקשה הר״ר אלחנן דתניא דף כב
בתוספתא ארץ העמים טמאה מקוואותיה
ושבליהן טמאין ארץ הכותים טהורין
ומקוואותיהן טהורין ושבליהן טהורין
ונרא למורי דהא בשני קוד שקלקלו לדמות
גונה כדתניא בפ״ק דחולין ובכי מטמא דף י
בירושלמי דע״ז פ״ב בעו כיתני קומי רבי
תנהו חבותיכם טין מפסקין משלנו מפני
מה אין אתם מפסקין משלנו אמר להו
חבותיכם לית קלקלנו מעשיהם אתם קלקלתם
מעשיכם לית קלקלנו מעשיהם אתם קלקלתם
טהורי מקוואותיכם ר״י טהורי מקוואותיכם
טהורי כו׳ ולאחר שנתקלקלו שקרבי מתיר
מיכו שגזר עליה בפ״ק דחולין:
אהל זרוק לית שמיה אהל בפ״ק כ״ג דנזיר דף כה ושם
אמר כתניתי הנכנס לארץ העמים
כשיל תיבה ומגדל ר׳ מטמא ור׳ יוסי בר יהודה
מטהר מתי לאו דר׳ שבר משום מירתא גזרו
ורבי יוסי שבר לית ליה גזרו משום מירתא לית ליה דכ״ע
משום גופא גזרו משום מירתא לית ליה גזרו מר
שבר אהל זרוק לית שמיה אהל ומר שבר
שמיה אהל ותניא רבי יוסי בר יהודה אומר
תיבה מלמה ספרים וזרק על פני המת
באהל טמאה וכו׳ וקו׳ מתי קאמר כיון דכ״ל
שמיה אהל אמתי זרק על פני המת טמאה
אהל זרוק הוא וחוכן ו״מ ותניא לשון
קושיא הוי והכי פריך כלפריך וחוכן ואמ״כ
אמאי וקאמר ותי בעי׳ תימא וגר דכ״ע לית
שמיה אהל וגר דכ״ע משום מירתא ומר שבר
לית שבים ולא גזרו ביה רבנן והקשה הר״ר דף לא ושם
אלחנן דבשמעתין משמע דלביי מי לית שמיה אהל בזרוק ומוכח הוא לומר דנקט הכא ליישנא דאהל זרוק משום דמעיקרא בעי
לאמר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר״י דהתם נמי צריך לומר לרבי יוסי בר יהודה דשמיה שמיה אהל כי מוקי פלוגתא בשמא יוצא דאבוה ורוכו ולית ליה
ש״מ דלמאיר לית שבים ואמתי מטהר רבי יוסי אם לית מטמא אהל זרוק שמיה אהל ותמהר קושיין לדוכתיה מתיבה מלמה ספרים אמתי מטמא ותירץ הר״י דף כג
דלעולם אמת הוא דלביי באהל זרוק שמיה אהל ודוקא כגון סילוק תיבה ומגדל שהולכים אהל זרק תיבה לית הוי אהל וכן משמע בפסחים להלות עוף הפורח
מן הקובן וספינה המטורפת לית הוי אהל ומייתי סייעתא מזוזק תיבה מלמה ספרים מדקאמר ואם תיבה מונחת מטורה והיינו שהולכת בנחת והיינו אהל זרוק
וזרק דריסה לית שמיה אהל זרוק דומיא דעוף הפורח:
שונין אין הקדש ניצול במוקף צמיד פתיל ר״ש אומר לית שמיה אהל בגיטין דף כו ושם
במוקף צמיד פתיל הר״ר אלחנן ויש להקשות על דאמר בפ״ק דנזיר ואם כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול בהמת מיכו מגיל בית שבניך ואמתי
קאמר במתי מגיל בהמת היינו בתרומה ולא בקדש כדאית הכא בהכי מגיל נמי במעשה לעת שבניך דקאמר התם מעת לעת שבניך לקדש אבל לא לתרומה ור״ל דבהמ
לא שייך הכלה אי לא מטמא לה והכי קאמר ואם כלי חרס המגיל בהמת במתי שמטמא לה כגון לתרומה מיכו מגיל בשעה שמטמא דהיינו לקדש ואם: דף יו
יתננה לעני כהן פרט ויתנה שלא הוכשרו הותיה מעשה מהכא דבעינן הכשר בותיה ולא מכשר ליה בשעת מסיק ולא כפרת שפירש בפ״ק דשבת אם
אתה מקניטני נוזרני על המסיק ואיך נזר לה וכן מעשה בכולי תוספתא דטהרות פרק נ׳ דתנן דבעינן בותיה הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי
ר״י שאסק אותיה מיכו שלא אהל בעלמא ולא תשיב משקה לעיני כהן גר׳ וכן גר׳ דם׳ והכי איתא בסדר המשנה דטהרות הגומר זיתיו יתננה לעיני כהן דבריר׳
מאיר רבי יהודה אומר יפסוק לו מפתח ומתן דגרם לעני כהן שיבוש הוא כירו:
בגלילא שנו שם לפס רוב שמן ומאחרים בבדי מרוב שמן שם לפס לעשות בהן ויהי כמי שנטלטלין כגונא אגב קיטמא אגב דף מו ושם
קיטמא כדלעיל מיכו מחתה אגב לפרה וכן פירש בערוך ועדיף טפי מכלכלה ואתן שבתוכה ואותיב ליה ושוין שם שם שכרי פתילה שפסול
לטלטלה שבטל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר שעשירים הן מרוב שמן ולא קפדי עליה בטל ליה אגב פתילה ודוגמת לבר הפיה
דף יח דף לא
דפ״ק דסנהדרין טול אברתא וכתוב לחתכא כני גלילאה עילא ותתא כו׳ לאפרושי מעשרה ממעטינה דזיתא וכמיר פרק בית שמאי בגלילא שנו דחמרא עדיף דף עח
מחמרא ויין היה מצוי להם הרבה ורוב שתייתן בכך כדמשמע כהמוניא יין דקתני מיס כדי לשוף את הקילור דחשיב מעוט דשכיח לרפואה טפי משתייה שלא דף עז
היו שותין רק יין מתוך עוסרם בגליל ואפי׳ הכי היה יין מן השמן מצוי להם דיין גזול כלפרי ומיהו פירש רש״י בגלילא שנו דפר׳ כירה דף מז
שהיו עניים ולא היו להם פתילות מצויות כהמוניא פיר מתוך עניים לא היו עושין רפואה מן ממי ולא מיין ולא מחמרא דאם כן גם שתיית מים שכיח כיון דף עח
שלא היה להם יין פורתא לשפות הקילור והיה להם לשער בשתייה ושיד מצינו בחולין בפרק כירה אותו ואת בנו ועיין יום הכיפורים בגלילא שנו דחמרא עדיף דף פג
ומרכיס בפעורות ועוד מה שפי׳ דלא היו פתילות מצויות הא אמרינן הא מעשה בכהן שעשה כלי פתחן בגלילא תלמא שמעו פתחן דף קיז
ביכיפס וכי קאמר ליפתח לטלטלה דמחמת חפתילה דשייך בה לשון נקבה דהא נר לשון זכר דיכיפ לאימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר
הפתן שבנר ושבקערה מותר וגם מצינו לשון נקבה אגר מנורה כבתיה מין וקיק לה כל זה פירש הר״י וגם דכיכו מחיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרוב יין היה
להם כתב עיניש ועוכות המיס לרפואה:

חבר° עם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ יכול לומר לו טול אתה חיטין שבמקום פלוני ואני חטין שבמקום פלוני טול אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני אבל אל יאמר לו טול אתה לח ואני יבש טול אתה חטין ואני שעורי ותני עלה אותו חבר שורף הלח ומניח את היבש אמאי יניחנו לגרת הבאה ברבר שאין לו גת ויניחנו לרגל ברב שאינו משתמר לרגל: ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן: תנן התם° מודין בית שמאי ובית הלל שבודקין לעושי פסח ואין בודקין לאוכלי תרומה° מאי בודקין אמר רב יהודה אמר שמואל° מנפח אדם בירת הפרס ורחולך ורבי חייא בר אבא משמיה דעולא אמר בירת הפרס שנדש טהור לעושי פסחו לא רהעמידו דבריהן במקום כרת לאוכלי תרומה העמידו דבריהן במקום מיתה איבעי להו בדק לפסחו מהו שיאכל בתרומתו עולא אמר בדק לפסחו מותר לאכול בתרומתו רבה בר עולא אמר בדק לפסחו אסור לאכול בתרומתו אמר ליה ההוא סבא לא תפלוג עליה דעולא דתנן כוותיה ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן אלמא מדמהימן אקדש מהימן נמי אתרומה הכא נמי מדמהימן אפסח מהימן נמי אתרומה: כדי יין וכדי שמן כו': תנא אין נאמנין לא על הקנקנים ולא על התרומה קנקנים דמאי אי קנקנים דקדש מינו דמהימן אקדש מהימן נמי אקנקנים אלא קנקנים דתרומה פשיטא השתא אתרומה לא כהימן אקנקנים מהימן אלא בריקנים דקדש ובשאר ימות השנה ובמלאין דתרומה ובשעת הגיתות תנן כדי יין וכדי שמן המדומעות מאי לאו מדומעות דתרומה אמרי דבי רבי חייא מדומעות דקדש ומי איכא דימוע לקדש אמרי רבי אלעא במטהר את טיבלו ליטול ממנו נסכים: קודם לגתות שבעים יום: אמר אביי שמע מינה דינא הוא דעילויה אריסא למיטרח אגולפי שבעים יומין מקמי מעצרתא: מתני': מן המודיעים ולפנים נאמנין על כלי חרס מן המודיעים ולחוץ אין נאמנין כיצד הקדר שהוא מוכר הקדרות נכנס לפנים מן המודיעים הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין נאמן יצא אינו נאמן:

גמ': תנא מודיעים פעמים כלפנים פעמים כלחוץ כיצד קדר יוצא וחבר נכנס כלפנים שניהן נכנסין או

חבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ יכול לומר לו טול אתה חיטין שבמקום פלוני ואני חטין שבמקום פלוני טול אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני אבל אל יאמר לו טול אתה לח ואני יבש טול אתה חטין ואני שעורי ותני עלה אותו חבר שורף הלח ומניח את היבש אמאי יניחנו לגרת הבאה ברבר שאין לו גת ויניחנו לרגל ברב שאינו משתמר לרגל: ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן: תנן התם° מודין בית שמאי ובית הלל שבודקין לעושי פסח ואין בודקין לאוכלי תרומה° מאי בודקין אמר רב יהודה אמר שמואל° מנפח אדם בירת הפרס ורחולך ורבי חייא בר אבא משמיה דעולא אמר בירת הפרס שנדש טהור לעושי פסח לא רהעמידו דבריהן במקום כרת לאוכלי תרומה העמידו דבריהן במקום מיתה איבעי להו בדק לפסחו מהו שיאכל בתרומתו עולא אמר בדק לפסחו מותר לאכול בתרומתו רבה בר עולא אמר בדק לפסחו אסור לאכול בתרומתו אמר ליה ההוא סבא לא תפלוג עליה דעולא דתנן כוותיה ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן אלמא מדמהימן אקדש מהימן נמי אתרומה הכא נמי מדמהימן אפסח מהימן נמי אתרומה: כדי יין וכדי שמן כו': תנא אין נאמנין לא על הקנקנים ולא על התרומה קנקנים דמאי אי קנקנים דקדש מינו דמהימן אקדש מהימן נמי אקנקנים אלא קנקנים דתרומה פשיטא השתא אתרומה לא כהימן אקנקנים מהימן אלא בריקנים דקדש ובשאר ימות השנה ובמלאין דתרומה ובשעת הגיתות תנן כדי יין וכדי שמן המדומעות מאי לאו מדומעות דתרומה אמרי דבי רבי חייא מדומעות דקדש ומי איכא דימוע לקדש אמרי רבי אלעא במטהר את טיבלו ליטול ממנו נסכים: קודם לגתות שבעים יום: אמר אביי שמע מינה דינא הוא דעילויה אריסא למיטרח אגולפי שבעים יומין מקמי מעצרתא: מתני': מן המודיעים ולפנים נאמנין על כלי חרס מן המודיעים ולחוץ אין נאמנין כיצד הקדר שהוא מוכר הקדרות נכנס לפנים מן המודיעים הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין נאמן יצא אינו נאמן:

גמ': תנא מודיעים פעמים כלפנים פעמים כלחוץ כיצד קדר יוצא וחבר נכנס כלפנים שניהן נכנסין

דתני דף יח

דף לו ושם

דף לז ושם

דף לח ושם

במטהר טבלו ליקח ממנו נסכים קודם לגתות שבעים יום: אמר אביי שמע מינה דינא הוא דעילויה אריסא למיטרח אגולפי שבעים יומין מקמי מעצרתא: מתני': מן המודיעים ולפנים נאמנין על כלי חרס מן המודיעים ולחוץ אין נאמנין כיצד הקדר שהוא מוכר הקדרות נכנס לפנים מן המודיעים הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין נאמן יצא אינו נאמן: גמ': תנא מודיעים פעמים כלפנים פעמים כלחוץ כיצד קדר יוצא וחבר נכנס כלפנים שניהן נכנסין

דתני דף יח

דף לו ושם

דף לז ושם

דף לח ושם

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0054
DFG

וכן אינה נכנסת הוא ומטמא לפני ושם לא לקח ומטמא לפי יקח עוד וכ"ש קדר נכנס וחבר יוצא הוא ולפי הקדר ליכנס לפני יחזור החבר הקדרי ליקח ויקח:
תנא נחמיה על כלי חרס הקדרין לקדש לא ליתנון מן המודיעי ולפני כלי חרס בכלי חרס הקדרין לטמוא שאי אתה בלא כך כדפרישית לעיל מכל מקום
כגון חבית ליין הקדרין נחמיה לא כתוב ירושלמי כה לקמן ואני לא כך שמעתי ולכי מנמנם על שמועתי שמעתי כספיקין כר שלין מאכניו נכנס לתוכו וסופיו שלנו
מטהרין מות אפי מליאי מקדרין טמאין: ואפי אפיקרסותו כתוכו אפי מליאין מקדרין שלו שלין על קדש: ואל תתמה שכל דברי חכמי כך הן שהרי שמעתי מכל

כלי חרס המגיל את המקדרין שבתוכו ואין
מגיל כל כלי עצמו שהלבנין טמאין טומאת תורה
שבעה והמקדרין טהורין: מתני: הגבאין
ישראל שהן גבאין למלך נכרי לגבות מיד
ישראל גולגליות ומסין וארנונין: שנכנסו
לתוך הבית לעבוד עבודתו וכן הגבים
שנכנסו כלי חרס והחזירום נחמנים לומר
שלא נגעו לתוכו: ולקדש נחמנין מכל מה
לתרומה דכולה מתני' תחומ' נקד לתרומה
קיימת בהדיא שנינו בתוספתא הגבאין
שנכנסו לתוך הבית נחמנין על טהרת
תרומת ואין נחמנין על טהרת תרומ' והאי
תרומת כשר קדש ולא אפר תרומת כתרומת
הטמא אף אם עמו תשובה דאין בטומאה
הין: ובירושלם כו' נחמנין אפרה כשרה:
גמ': כל הבית כולו טמא כל כלי
הבית טמאין שחוקה הגבאין משמשין
בכלים: תיכף ככלי בהדייהו אין נחמנין
לומר לא נגענו דמירתתי אם לא יתפשו כל
הבית: תימת נכרי עליו' אין יעבידום בנוף
הן ביממון: תימת מלכות שמא יבאין
עליהן נכרי אחר המלך: נכרי שאינו חשוב
תימתו ליכא תימת מלכות מיכא: תנא
מקום דריסת רגלי הגבים מכל מקום
דריסתו מיהא טמא וכל שכן כלים שנכנסו
והחזירו: כשעבו תשובה ומחמת תשובה
החזירום סילכך לא תסקרי: על כלי חרס
הנסין וכל שכן הקדרין והכדיה תניא
בירושלמי נחמנין על טהרת כל הכלים
לקדש: וכל כך למה מהדר אף על הקדש
מן המודיעי ולפנים: שאין עושין כשנכנסו
בירושלם לא לקדש ולא לנסין ומיהו בדקי
הוכרך לאפוקי ירושלם בכל יחיד ויחיד נפשו
בביתו לכך הוסיפו להן טהרה ליחידי מבעל
מודיעי אבל בעלי הליכה המוספין נסכי
לגבור דיי להם שנכנסין לתוך העיר ולפי
שלפיד מחמיהו על הקבין אי נמי יחידי קריבי
לקדש אף לביאול שלמיהן יום יום: ויאסף
כל איש ישראל וגומר כפלגש בגבעה כתיב
שנאספו כל ישראל בגבעה הכתוב מדבר ושל שעת אסיפ' היה: מתני'
הפותח את חביות יחבר שפתח את חביותיו
למכור יין בירושלם ברגל וכן הכה ליקח:
ממעט ואף עמי הארץ ממעטין: לא יגמו
אחר הרגל אע"פ שברגל הן טהורין לא
שטהרתן שהרי אלא שברגל הכל מכני אבל
לאחר הרגל מגעו טמא למפרע כדאמ' במתני'
עבר הרגל מטבילין כלי העזרה מפני

שהרגל קיש

נ

הגהות דק נד
תיהוי נסך
דק סב
יכאות דקסב
הניקון פה
מה דק לד
ניה דף יח

שנגעו בהן ע"ה ברגל: ר' יהודה אומר יגמור ומטמא מפני שמסכ' ביצה ג' דברים הותרו סופן משום תחילת וה כמו כן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא לא יתחיל
ואין מזון מכוי לעולי רגלים: גמ': מהו שיניחו כולי האי דרכנן בעי להו: מטו התילה כל ימי הרגל לא ממשמע כה אבל והתרת ברגל: טומאה היא למפרע
ומכר מינו דשוי למכו דפר שמא לעולם ו"מ תוס' בע"ה ואי תפשר לומר בע"ה לא יגמור דמי ניית לן והלא תו' שלך טמא ושלי טהור וימנע לו מלכרינו הרבה
שימכור לסם ואם כן לאסור אלא יקחו מיבעי ליה ועוד דתמ' כמסכ' ביצה שהו היא תמ' דברי שהותרו סופן משום תחילתן ואי בע"ה
אפי' לא שרית ליה לגמור ניחא במאי דמוכח ברגל: ס"ג מאי לאו תנאי היא דתני יניחנה רבי יהודה והאי דתני לא יניחנו רבנן ותסברא והא ר' יהודה יגמור
קתני הא דתניא יניחנה רבנן והא דתנן לא יניחנה ר' יהודה היא ומאי לאו תנאי היא דתני יניחנה רבנן ותפשוט בעיא דלעיל דפלוגתא דתנאי
היא: מתני': מעבירין על טהרת עזרה מעבירין את הכלים ממקומן ולטהרן ולטהרה את העזרה מטומ' ע"ה שנגעו בהן ברגל שלא ע"מ שעשאה הכתוב
חברי ברגל לא מפני שהורין הן הילכך לאחר הרגל מגעו טמא למפרע: מפני כבוד הבריות שהיו הכהנים צריכין להתעסק הים בביתו בצרכי שבת: אף לא
ליום התמיני אם עבר הרגל ליום תמיני אין מטבילין אותו עד לאחר השבת: גמ': לפי שאין הכהנים פנוין במועדי ל"ט להטבילן שטרודין להוציא הדשן
שעל התפוח שכאמצע המזבח שקיבצו אם כל ימות הרגל כל הפן של מערכה: מתני': ואומר להם לכהנים ע"ה ברגל הזהרו שלא תגעו בטולטן שלא יוכלו
להטבילו לאחר הרגל שהי מפסיד לפלגו ממקומו דכתיב כיה לחם פנים לפני תמיד:

טעונין

או שניהן יוצאין כלחזן אמר אביי אף אנן נמי
תנינא הקדר שמכר את הקדירות ונכנס
לפנים מן המודיעים טעמ' דלפני מן המודיעים
הא מודיעים גופה לא מהימן אימא סיפא יצא
אינו נאמן הא מודיעים גופה נאמן אלא לאו
שמע מינה כאן בקדר יוצא וחבר נכנס כאן
בששניהן יוצאין או שניהן נכנסי שמע מינ' תנ'
נאמנין בכלי חרס הקדרין לקדש אמ' ריש לקי'
והוא שניטלין בידו אחת ורבי יוחנן אמ' אפילו
שאין ניטלין בידו אחת אמר ר"ל לא שנו אלא ריקנין אבל מלאין לא ורבי יוחנן אומר
אפילו מלאים ואפילו אפיקרסותו לתוכו ואמר רבא ומודה רבי יוחנן במשקין עצמן
שהן טמאין ואל תתמה שהרי לגין מלא משקין לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין
טהורין: מתני': הגבאין שנכנסו לתוך הבית וכן הגנבים שהחזירו את הכלים נאמנין
לומר לא נגענו ובירושלם נאמנין על הקדש ובשעת הרגל אף על התרומה: גמ':
ורמינהי הגבאין שנכנסו לתוך הבית הבי' כולו טמא לאקשי' האדאיב' נכרי בהדיהו
האדליב' נכרי בהדייהו דתנן אם יש נכרי עמהן נאמני' לומ' לא נכנסנו אבל אין נאמני'
לומ' נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמ'
אימת נכרי עליה וחד אמ' אימ' מלכו עליהן מאי בינייהו איכ' בינייהו נכרי שאינו חשוב:
וכן הגנבים שהחזירו את הכלים: ורמינהי הגנבים שנכנסו לתוך הבית אינו טמ' אלא
מקום דריסת רגלי הגנבים אמ' רב פנחס משמיה דרב בשעשו תשוב' דיקא נמי דקתני
שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלם נאמנין על הקדש: תנא נאמנין על כלי חרס
נסין לקדש וכל כך למה שאין עושין כבשנות בירושלם: ובשעת הרגל אף על
התרומה: מנהני מילי אמר רבי יהושע בן לוי דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל
אל העיר כאיש אחד חברים הכתוב עשאן כולן חברים: מתני': הפותח את
חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל רבי יהודה אומר יגמור וחכמים אומרים לא
יגמור: גמ': יתיב רבי אמי ורבי יצחק נפחא אקיל עא דרבי יצחק נפחא פתח חד
ואמר מהו שיניחנה לרגל אחר אמר ליה אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת
יניחנה לרגל אחר אמר ליה אטו עד האידנא לאו יד הכל ממשמשין בה אמר ליה הכי
השתא בשלמא עד האידנא טומאה עם הארץ ברגל רחמנא טהרה אלא השתא
טמאה היא ניטא כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל
אחר מאי לאו תנאי היא לא האי דקתני יניחנה רבי יהודה והאי דקתני לא יניחנה
רבנן ותסברא האי דרבי יהודה יגמור קאמר אלא האי דקתני לא יניחנה רבי יהודה
והאי דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: מתני': משעבר
הרגל מעבירין על טהרת עזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין מפני כבוד
השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים פנויין: גמ': תנא שאין
הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: מתני': כיצד מעבירין על טהרות עזרה מטבילין
את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו שלא

הגבאין שנכנסו לבית לקדש וכתרומה
קדש ולא לחטאת והכדיה תניא
בתוספתא הגבאי שנכנסו לבי נחמני לומ'
לא נגענו על טהרת חטאת ועל טהר תרומ'
והא חטאת הוי קדש כדקתני סתם ולא אפר
חטאת ואפילו עבו שעשה הר' שמעון:
ובירושלם נחמנין על טהרת כלי חרס
הנסי' וכל שכן הדקי וכן תניא
בכדיה וכירושלמי נחמנין על טהרת כל
הכלים: ר' שמעון: שלא

שלא תגעו בשולחן בכסני עמי הארץ ההולכין להיכל להשתחוות קמ"ל שלא
יתרחל לא היו רואין לילך לפי בין חולם למשכב וכן פירש רש"י:

מנורה לא כתיב כאן תמיד כדכתיב התם לא דמי לתמי דשולחן
דהתי תמיד מלילה ללילה הוי כמו עול' תמי' החמור כתמיד ובחביתי

תורה אור

שלא תגעו בשולחן כל הכלים שהיו במקדש
יש להם שניי' ושלישי שאם נטמאו הראשונים
יביאו שניים תחתיהן כל הכלי' שהיו במקדש
טעונין טבילה חוץ ממזבח הזהב ומזבח
הנחשת מפני שהן בקרקע דברי רבי אליעזר
וחכמים אומרים מפני שהן מצופין: גמ':
תנא הזהרו שמא תגעו בשולחן ובמנור' ותנא
דידן מאי טעמא לא תני מנורה שולחן כתיב
ביה התמיד מנורה לא כתיב בה תמיד ואידך
כיון דכתיב ואת המנורה נכח השולחן כמאן
דכתיב ביה תמיד דמי ואידך ההוא לקבוע לו
מקום הוא דאתא ותיפוק לי דכלי עץ העשוי
לנחת הוא וכל כלי עץ העשוי לנח לא מטמא
מאי טעמ' דומיא דשק בעינן מה שק מיטלטל
מלא וריקם אף כל מיטלטל מלא וריקם האי
נמי מיטלטל מלא וריקם הוא כדריש לקיש
דאמ' ריש לקי' מאי דכתי' על השולח' הטהור ריקי'
מכלל שהו' טמא ואמאי כלי עץ העשוי לנחת
הוא ואינו מקבל טומאה אלא מלמ' שמגביהין
אותו ומראין בו לעולי רגלים לחם הפני' ואומ'
להם ראו חיבתכ' לפני המקו' סילוקו כסידורו
דאמר רבי יהוש' בן לוי' גדול נעשה בלחם
הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר' לשום לח'
חום ביום הלקחו ותיפוק לי משום ציפוי דהתנן
השולחן הרולפקי שנפחתו או שחיפן בשייש
ושייר בהם מקום הנחת כוסות טמא רבי
יהודה אומר מקום הנחת החתיכות ובי תימא
שני עצי שיטים דחשיבי ולא בטלי הניחא
לריש לקיש דאמ' לא שנו אלא בכלי אבסלגים
הבאין ממדינ' הים אבל בכלי מסמי' לא בטלי
שפיר אלא לרבי יוחנן דאמ' אפי' בכלי מסמים
נמי בטלי מאי איכא למימר וכ"ת כאן בציפוי
עומד כאן בציפוי שאינו עומד האבעא מיניה
ר' למרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בחופה את לבזבזיו או בשאינו
חופה את לבזבזיו ואמר ליה לא שנא בציפוי עומד ולא שנא בציפוי שאינו עומד
לא שנא בחופה את לבזבזיו ולא שנא בשאינו חופה את לבזבזיו אלא שני שולחן

דרחמנא

שמות כה

מנחות

כלים

טעונין טבילה מפני טומאת הרגל: תון ממזבח הזהב ומזבח הנחשת מפני
שהן בקרקע שהתיבו קראן מזבח הדמה ושלחן הוא נעשו כו:
מפני שהן מצופין בנחשת: גמ': מנורה לא כתיב כה תמיד כשלחן תמידין
החמורין במנור' לא תמיד יומם ולילה קתמר שלא תמיד מלילה ללילה כתמיד
החמור בעולת תמיד ובחביתי כהן גדול
תמיד לא כיוס לא היה דולק דמערב עד בוקר
כתיב תן לה מידת הממן שיהא כה כלי
לילה מערב עד בוקר לפיכך כל היום
אתה יכול לסלקה ולהטבילה לכל תמיד
החמור בשולחן כל היו' וכל הלילה דסלחם
נסדר עליה מסכת לשבת והקשה הר"ר שלמ'
דהא במסכת תמיד משמע דנר מערבי
דולק כל היום שמתוכה היה מליקן וכה
היה מסייע ומסתמא מתמיד נעקר ועול
קס"ל להר"ר שלמ' עלה דהיא דהא כתי'
מערב עד בקר ושיערו חכמים מדתה
לחבי לון ויש לומר דמכל מקום לא היו כה
טפי מבשאר נרו' ומכל מקו' ממילא מתחת
הנס היה דולק כל היום וכשעה שלח היה הנס
היו דולקין אותה בבקר כדי להדליק ממנו
האחרות:

כלי עץ העשוי לנחת הקשה הר"ר שלמ' לכל
סנים שהיו ישרא' במדב' היו מטלטלי
אותה וא"כ אין עשוי לנחת ואם כן אמאי
צרי' לחייב מקר' הסלחן הטעו' מכלל דאיכא
טמא ותירן דלא מיבעריך קרא לגוב
ונגעון ואילה וכית עולמים שלא היתה
מטולטלת ושמעינן מקרא שהיו מגביהין
אותה ולא נראה כיון שהיתה מטולטל ככר
לחם מסבחו לבית עולמים נמי לא נפק מידי
קבלת טומאה מחזוקה שלא היתה מטולטלת
לגבה כי אם בהדי שאר כלים:

סילוקו כסידורו לעיין ערך ומה שמור
הפסוק חוס ביום הלקחו לאו דוקא
שלא דאם לא היה דאיכא מאן דאמר מנחתו
שהיה נאפית מערב שבת ואי אפשר שימוש
האוס עד השבת אם לא שנאמר לגבייהס
נאפר בתנור לשמור חומו עד השב' נאפר:

בכלי אבסלגים יתבן לפרש שהי' שם עיר
וחשובים כלים הנעשים משם ושאר

דף נד

דהתם משמע של עקיבו ואתם בזבחי' פרק
שם חטאת משמעשה שהיא של עור כדפיר"ש
גבי העור טעון כבוש במקום קודש:

באן בנפוי עומד ושל מקדש לא היה עומד
דשלש שולחנות היו במקדש כמיקבלא
תרומות שעשה בצלאל והנפוי נח להסירו
ו"ת בציפוי עומד ציפוי דשיים עב וחזק ואם כן אמי
עומד מאליו לכך לא חשיב העץ מכל שולחן
של משה שהיה דק וקלוש וכלה עץ לא
מצי קאי לעיכ' העץ עיק והציפוי בטל לגבי':
שאני שולחן דרחמנא קרייה עץ דכתיב במזבח
מזבח נתי מיקרי עץ דכתיב במזבח
עץ שלש אמות וגבן ליה כמתני' דעליו היה מזבח לגב העץ שלא העץ בטל ועוד תאמר נסמוך ותיבעית לימא רבנן לר' שיעזר קאמרי מאי דכתיב
מזבח הנפוי מיבטל בטל ציפוי אלמא טעמא מזבח דהנפוי בטל לגבי העץ ואלו גבי שולחן ודולבקי היכא אלא שיר כלום בטל העץ לגב הנפוי ומיהו
הך קרא למזבח של עץ מתרצ' יהוכתן פיתורא דשתוך למזבח אבל מזבח דהכא אבל מיקרי של עץ וגם שולחן לא מצינו דמיקרי עץ כי אם שולחן דשתוך למזבח
מדאפקי בלשון מזבח אבל שאר שולחן ודולבקי עץ לא מיקרי לעיכ' לא בטיל הציפוי לגבייהו אי לא שיר כלום והר"ר אלחנן אי דלא קשה מידי כדתנן במתני' כל
הכלים שהיו במקדש טעונין טבילה חוץ ממזבח הזהב והנחשת מזבח הנחשת דכתיב מזבח תעשה לי מזבח הזהב דכתיב המנורה והמזבחו ואיתקוש
להדדי לפיכך נבטל ציפוי גבי מזבח הנחשת הלכך לא מקבלי טומאה אף כאן כמאי שיתוקש אף מזבח הזהב לחתי' ותו לא:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0056
DFG

ר׳חנינא קמיע אין לף כאהו מנופה: סולחנו מכפר עליו כהכנסת תורתן:
הכי גרסינן מזבח הכחת דכתיב מזבח אדמה תעשה לי וכתוב קרנותיו ממנו תהיה
ממעלין עליו העולות והשלמים וקיימו מזבח הנחשת: תדרכה משום
דמנופין ניהו ניטמאו דיש לאו מנופה יש להם לטהרם תבור כלי עץ העשוי
לנחת: אלא דעתיך דילפת שעמת
מקרנותיו תהיה הא לאו הכי טמאין לף תורה אור
על גב דעשוין לנחת: מפני מה מנופין יחזקאל מא
וכעי לאיתר שהציפוי מבטלין והוי להו
ככלי מתכות: תיבעיל בטיל ציפויין
לגבייהו דרחמנא קרי עץ לכולהו וכלאו
הוי קרי כאי לא מקבלי טומאה:
כלמנדרא היה הבדרנית מן התור
כשבוערין אש במקום לחך שבע שנים
תמיד בלי הפסק: בעובי לינר וכה דכר
משעה לא תסבה להעשה כו נם:

הדרן עלך חומר בקודש

וסליקא לה מסכת חגיגה

דרחמנא קרייה עץ דכתיב המזבח עץ שלש
אמות גבוה וארכו שתים אמות ומקצעותיו
לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השולחן
אשר לפני׳ פתח במזבח וסיים בשולחן רבי
יוחנן וריש לקיש דאמרי תרויהו בזמן שבית
המקדש קיים מזבח מכפר על אדם עכשיו
שולחנו של אדם מכפר עליו: כל
הכלים שבמקדש יש להם שניים כו׳: מזבח
הנחשת דכתיב מזבח אדמה תעשה לי מזבח
הזהב דכתיב המנורה והמזבחות איתקוש
מזבחות זה לזה: וחכמים אומרי׳ מפני שהן
מצופין: אדרבה כיון דמצופין נינהו מטמו
אימא וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין
ואיבעית אימא רבנן לרבי אליעזר קאמרי מאי
דעתיך משום דמצופין מיבטיל בטיל ציפויין גביהו אמר רבי אבהו אמר רבי אליעזר
ת״ח אין אור של גיהנם שולטת בהן קל וחומר מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת
אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו תלמידי חכמים שכל גופן אש דכתיב הלא
כה דברי כאש נאם ה׳ על אחת כמה וכמה אם׳ ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת
בפושעי ישר׳ קל וחומר ממזבח הזהב מה מזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב
כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב כפלח
הרימון רקתך אל תקרי רקתך אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה:

הדרן עלך חומר בקורש וסליקא לה

מסכת חגיגה

וכי תימרין בסוף הכל יורדין ועולין חוץ מסלסה לאו כגיהנם מיירי אלא כמקום אחר לירדן הן יורדין ואף הניחן מלאחר שנים עשר חדש עולין דאין נידונין דף כח פא
יותר משנה תמימה:

ושאין בו אלא פובי דינר בתנחומא ים שהיה משה תמיה על זה אי לאפשר אלא ישרף העץ ואחר לו המקום כך דרכי בתים של מעלה הם לוכלה הם ואינו מכלה
כדכתיב והשנה אינכו לוכל:

הדרן עלך חומר בקדש וסליקא לה מסכת חגיגה

לאחר השלמת המסכת יאמר זה ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך:

הדרן עלך מסכת חגיגה והדרך עלך דעתן עלך מסכת חגיגה ודעתך עלן
לא נתנשי מינך מסכת חגיגה ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא
בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עמנו
לעולם הבא חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא׳ מריבר
פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא ארא בר פפא דרו בר פפא:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0057
DFG

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיו עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל יראי שמך ולומדי תורתך: כאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני בא״י למדני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנו לפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים הם רצים לבאר שחת ואנו רצים לחיי העולם הבא:

פיסקי תוספות ממסכת חגיגה

א חרש אינו מדבר ואינו שומע פטור מן הראייה וחיגר חולה ברגליו וחולה בגופו ויקן אבל חולה באחד מאיבריו חייב:

ב קטן לגבי ראייה שאין יכול לאחוז כו׳ וסוכה דמצותה בשינה שיעורו שניעור משנתו ואינו קורא אמו ובלולב דמצותו בניענוע היודע לנענע ובעירוב שאינו צריך לאמו:

ג חלה ביום ראשון ונתרפא בשני או קטן והגדיל או עבד ונשתחרר חייב צריך עיון אי כל הני נמי פטירי מהקהל:

ד ערל שמתו אחיו אחמת מילה חייב אלא ערל שעבר לערלות:

ה ראיית פנים היתה בעזרה ולא בהר הבית:

ו שלוחי מצוה לא יסמכו על נס שאינם ניזוקים:

ז אחר שקצר אפילו שבולת יכול לעשות כל שדהו פאה ולא קוד קצירה:

ח גמילות חסדים אין לו שיעור בגופו וכן כיבוד אב ואם אבל ממונו לא יבזבז יותר מחומש:

ט כל היכא דאיכא שתי מלות לא פרכינן הא אפיקתא כמו לכם ולא לנכרים ולא לכלבים:

י מעשר בהיוה אינו טובל ומותר לאכול בלא הפרשת מעשר:

יא לא הקריבו כל קרבנותיהן מקריבן לשם חגיגה ולשם שלמים לרגל אחר:

יב נאבדה חגיגתו ברגל חייב להביא אחרת עבר הרגל ואבדה שוב אינו חייב באחריותו:

יג שגג או טעה ולא התפלל שחרית מתפלל מנחה שתים לא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים:

יד בא על אשת איש אפשר בתשובה אך קלונו רב ומתכפר ביסורין ותשובה גדולה:

טו נשבע לקיים המצוה ואם עבר אין כאן עקירת שבועה דמושבע׳ בהר סיני הוא:

יו שכר בעל הבי׳ שליח מעל ובמקח קנוי לבית הלל משלם קרן ושליח חומש אבל עשה שליחותו הרי הוא כבעל הבית:

הדרן עלך הכל חייבין

יז שמים תחלה נבראו אלא הכי פירושו בראשית ברייתה הארץ אותה ארץ היתה תהו ומפרש והולך כיצד:

יח ראוי לגרוס כף רגל חמש וחמשה עשר כמנין ישרה:

יט הנשיאים היו בימי מלכי ישראל והמלך עוסק במלחמות והנשיאים במילי דשמיא:

כ הילכתא כדדין אסורין:

כא ביום המביא קרבנותיו הוא יום טוב אפילו אמר הרי עלי עולה אז נזירות אסור במלאכה:

כב מטבילין לקדש אם נגעו ידים לספר או בדבר הפוסלן אבל סתם ידים סגי בנטילת ידים ברביעי׳:

כג בגדי עם הארץ מדרס לפרושים ומטמא אדם ובגדים שעליו ובאבן מסמא ובאויר ובשאר כליו שמא נגע במת:

כד גל שנתלש ונפל לארץ מטבילין בו אבל באויר אין מטבילין ומיירי נמי שלא נפלו למקום מודרון אלא בקרקע שוה ושמא דוקא נפלו לגומא אבל בקרקע חלק הוי כנצוק ואין מטהרין אלא באישבורן:

כה הושיט ידו לאמת המים ידו טהורה אבל לא במים שאובין:

כו פירות בכי יותן אחר העלאה אין טבילה מועלת אלא במכוסה כולו כאחת:

הדרן עלך אין דורשין

כז קשר עומד לעולם לא חייץ וכשאין של קיימא של עור חייץ ולא של בגד דהוי אריג:

כח עירוב מקוואות צריך עיון אי איירי דוקא במקוה חסר אצל שלם או שתי מקוואות שאין בכל אחד שיעור מקוה:

כט בכלי לתוך כלי גזרינן לקדש כיון דאפילו בתחתון לפנימי אין בו כשפופרת הנוד מה שאין כן בסל.

ל סנדל מטמא מדרס ולא הרצועה:

לא כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים אין טעון הערב שמש:

לב צינורא דעם הארץ הוה כמשקה דמטמא לכלים ולא בעי הערב שמש:

לג אפילו כלי חול מצרף לקדש:

לד גר שנתגייר ועע״א שירשו אביהם ע״א יכול לומר לו טול אתה ע״א ואני מעות:

לה גר יורש אביו מדרבנן:

לו מזבח הנחשת לא היה לו גג אלא מלאו בעפר:

הדרן עלך חומר בקודש וסליקו להו

סימני מסכת חגיגה

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש יצחק בן לא״א כהר״ר משולם סג״ל זצ״ל הנקרא איצק זעצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ: ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה:

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציאר אביעזר הנקרא זעליג בן כהר״ר שלמה המכונה זלמן ז״ל מק״ק וויניציאה הבירה ועוסק במלאכת שמים בק״ק פרנקפורט דאדרה:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0058
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0059
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0060
DFG

R30-(Ic-4406(2)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0061
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0062
DFG

יברכוך טובים הרי זו דרך מינוסיגינו כולל רשפים בשמו של מקום ותכמי
למדו מחלוקת שריו רע ומנחה הכתוב בין סמוכי הקטור שמריכן הכתוב
כהרגלתן להיותן בלעודם מחת : על כן צפור יגיעו רחמיך כלשון הזה
רחמיך מגיעין על כן כעור כך חום ורחם עלינו : ועל טוב יזכר שמך על
טובותיך נודה לך ולו שמור שני פעמים
מודים כשהוא כורע משתקין אותו וכשמר תורם תורם חור
מפרש לה : המכנה בעריות כשמר מפרש
שדורש פרשת עריות בכינוי ואומר לא
ערוה ממש כיכר הכתוב אלא כינה הכתוב
בלשונו וקרא אותה ערוה המגלה קלון
אביו וקלון אמו בכרכים כינוי הוא לשון
היקף שמהפך ליבורו לשבח או לגנאי
והרבה יש בלשון חכמים בפיפרי אספה לי
שבעים ואל תרוץ ברעתי ברעתם היה
לו לומר אלא שכינה הכתוב כיוצא בדבר
ויעירו את בבודם בתבניית שור אוכל עשב
כבודי היה לו לומר אלא שכינה הכתוב :
האומר ומורעך לא תתן להעביר למולך
לא תניח על הכותית ותוליד בן לעלה :
משתקין אותו בגזירה שעוקר הכתוב
ממשמעו שהוא עבודת חוק למוריים
להעביר בניהן לאש ונותן כרת לבא על
הכותית ומחייב מיתת על השוגג ומיתת
בי"ד על המזיד בהתראה : גמ' : כאתי
רשויות ומקבל ומודה מלוה מאי מלוה :
על הרעה בדוך דיין האמת על הטובה
בדוך הטוב והמטיב : מטיל קנאה לומר
על העופות שם ועל בהמות ואיות אינו
שם : ואין מלך גזירת מלך להטיל עליהן
עולו לחודי שמעתו עבדיו ושומרי אכותיו:
דכתיבי מזה בתורה האל הגדול
הגבור והנורא אשר לא ישא פנים : מנשי
כנסת הגדולה כספר עזרא ואתה מלכיהו
האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית
והחסד : חון מירחת שמים לותה מכורה
בילי מלה שיפת הוא ענמו מכין לבו לכך
לף על גב שהיכולת בידו להכין לבניו
אלו דכתיב הבא כתומר ביד היוצר כן
אתה בידי בית ישראל ואומר והסירותי
את לב האבן מבשרכם : אמר מילת מילתא
ותני לה כל תיבה ותיבה מן כאן
משמעות שתי רשויות מלה מגופה וסכל
הוא : תגרותא כלפי שמיא וכי כמהנא
מבירו נוהג בהקב"ה לדבר לפניו שלא
בפתכוין וחוזר ומרפא לו בכופלו שלא
כיון בתפונה : מרוצתא מרטי"ל בלעז
ותשם את המקבת מתרגמינן מרוסתא :
תני רב יוסף לפרושי מכנה דמתניתין
כדמתרגם ערות אביך וערות אמך קלנא
דאבוך וקלנא דאמך ולא תגלה סוס דבר
קלון סבה : תנא דבי רבי ישמעאל לפרש
מתני' ניסרט הבא על הכותי הכתוב מדבר:
מתני' : מעשה ראובן ויסבב את בלהה
פילגש אביו נקרא בבית הכנסת ולא מיתרגם
חיסירן לגנותו: מעשה תמר ויהודה ומעשה
עגל הרשון כל פרק העגל עד ומשליכהו בתוך ומה שחוזר לחרון ספר המעשה הוא קרוי מעשה עגל השני הוא שכתוב בו ויעש העגל הזה ולא יתרגמין
עמיהרון ויאמרו ממש שהיה בו שיעור מלוי בכל המקרא אין מביאין : הודע את ירושלם את תועבותיה פרשה היא ביחזקאל : גמ' :
ולא מתרגמין מפרש בפ"פ מעשה דוד ושמנון לא נקרין בהפטרה : מעשה ברבותי כו' ואמרינן בפסכת תגיגה המסתכל בכרכשה דכרים
לף נח לבולם והתם מפרש טעמא אין דבונו של מלך מיוכירו שמו של הקב"ה כו' : קמ"ל

יברכוך טובים פי' שמודיע את הפושעים מן הכלל מי נמי מעשה דמתא
כדתני רשויות כלומר מלקים טובים :
מפני שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים וכן הוא נוהגת
ק"ו מלתתן על מה שיסד הקליר בקדושתא שאנו אומרי' ביום
כ"ש פסח נדקן לותו ולית נמו לא תשכחנו

כך מנהג ביום תחר דמשמע שלא שהקדוש ברוך הוא חס על לותו ולית נמו והוא לינו מלא
גזירה :
הכל בידי שמים חון מירחת שמים
ק"ו פרק אן נערות אומרי'
הכל בידי שמים חון מבני ופחים ומדלה
לחכת מיירי בתולדו הלדם אם יהיה חכם
או טפש עני או עשיר גבור או חלש דהכל
נגזר עליו חון מן הירחה כלכתיב על
יתהלל עשיר בעשרו והגבור בגבורתו כ"ש
בזמת יתהלל המתהלל השכל וידוע לותי
והתם מיירי במלוריעות הלדם העתידות
לבא מלין לחר שנולד שגם הם בידי שמים
חון מבניס פחים פי' הקור והחום ולא קשה
מיסת דכתיב לפני קרתו מי יעמוד דה"פ
אם יצלחנה בפעם לחת כדכתיב ברחם
הפסוק משליך קרתו כפיתים וגם לא קשה
מיסת דכתיב ולין נסתר מחמתו דהחום
בעונכי דרכים הוא דקאמר אבל כל זמן
שהוא בביתו ודתי יכול הוא ליבנל ממנו :
אין מפטירין במרכבה ורבי יהודה
מתיר וקיימא לן כרבי יהודה :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779451570/phys_0063
DFG